

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

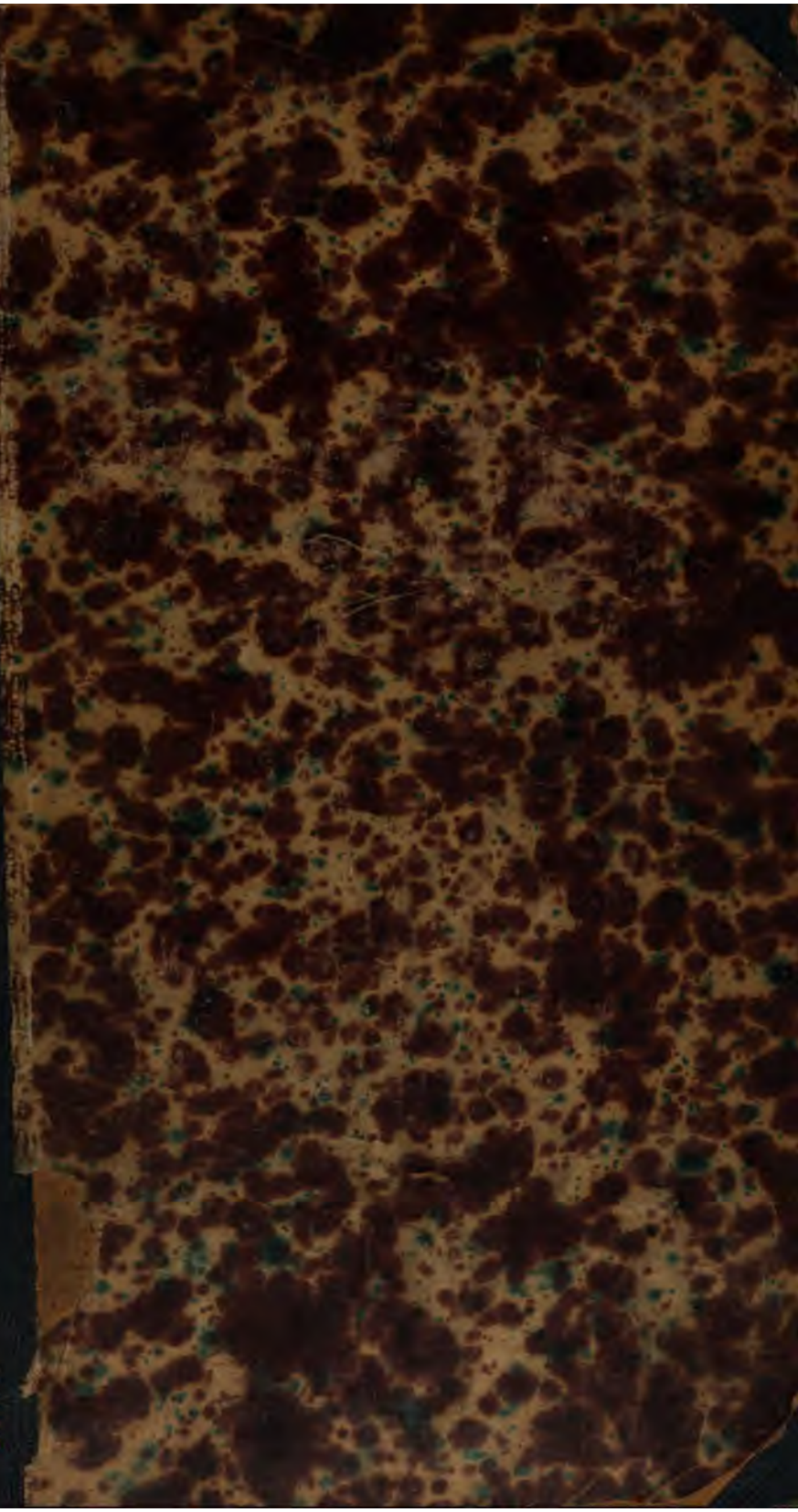
- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

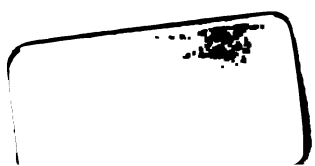
Harvard College.

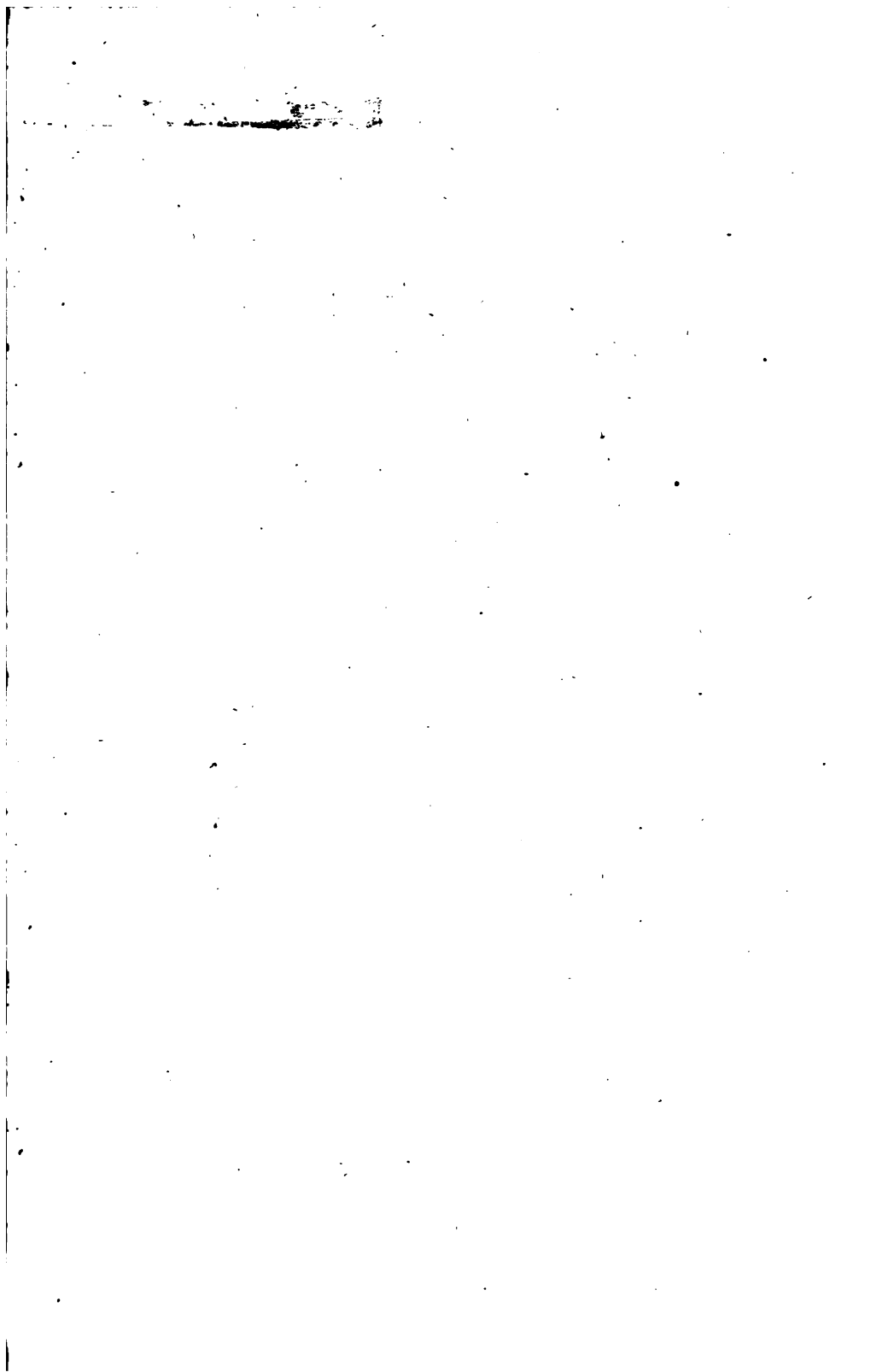
1867.

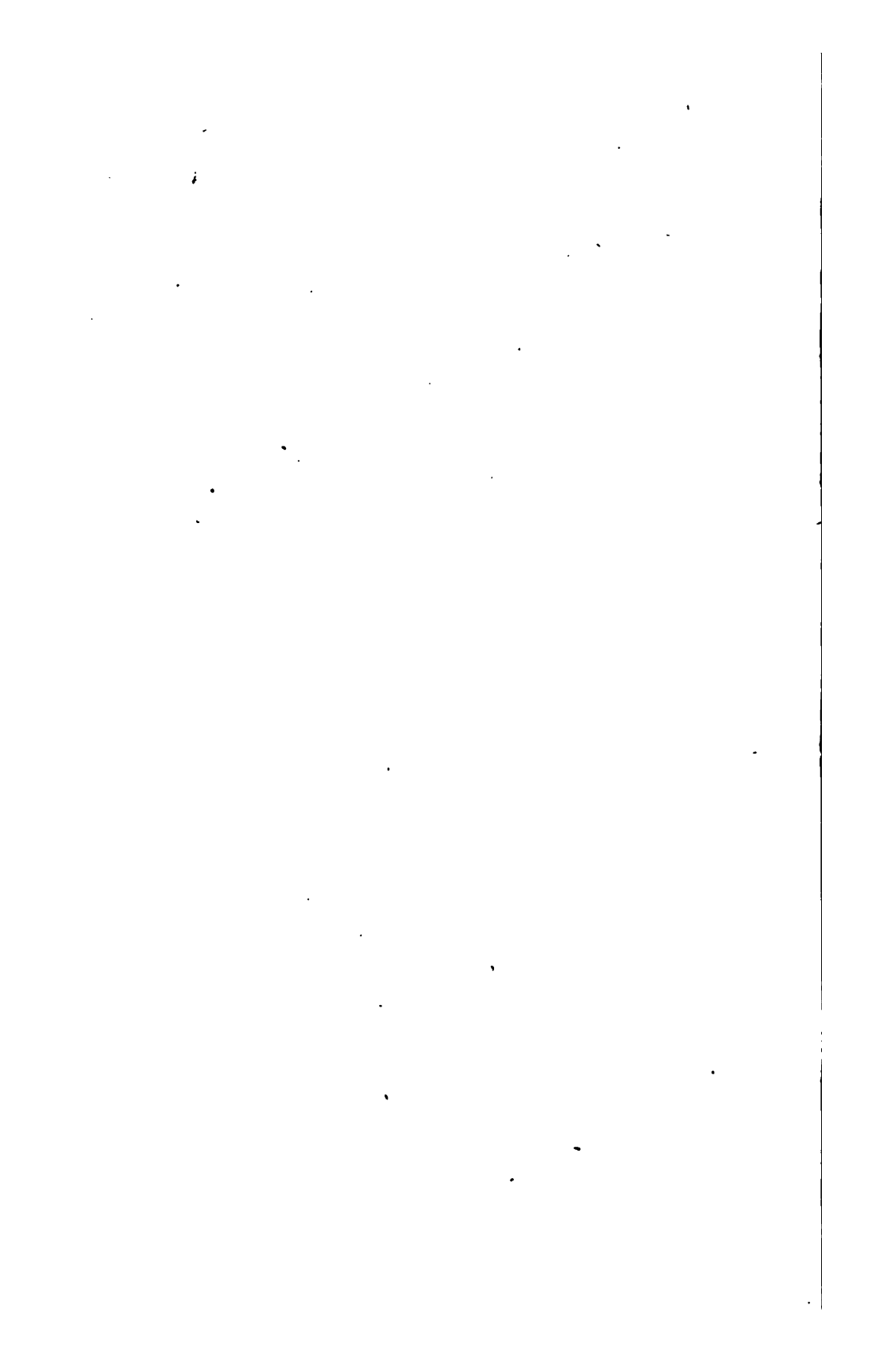

5.83

G 431.

GRAMMATICORVM GRAECORVM

DE ARTE TRAGICA

IVDICIORVM RELIQVIAE

COMPOSUIT

ADOLFVS TRENDLENBURG

BONNAE

APVD A. MARCVM

MDCCLXVII

G. 431

1871, July 1.

Salisbury Fund.

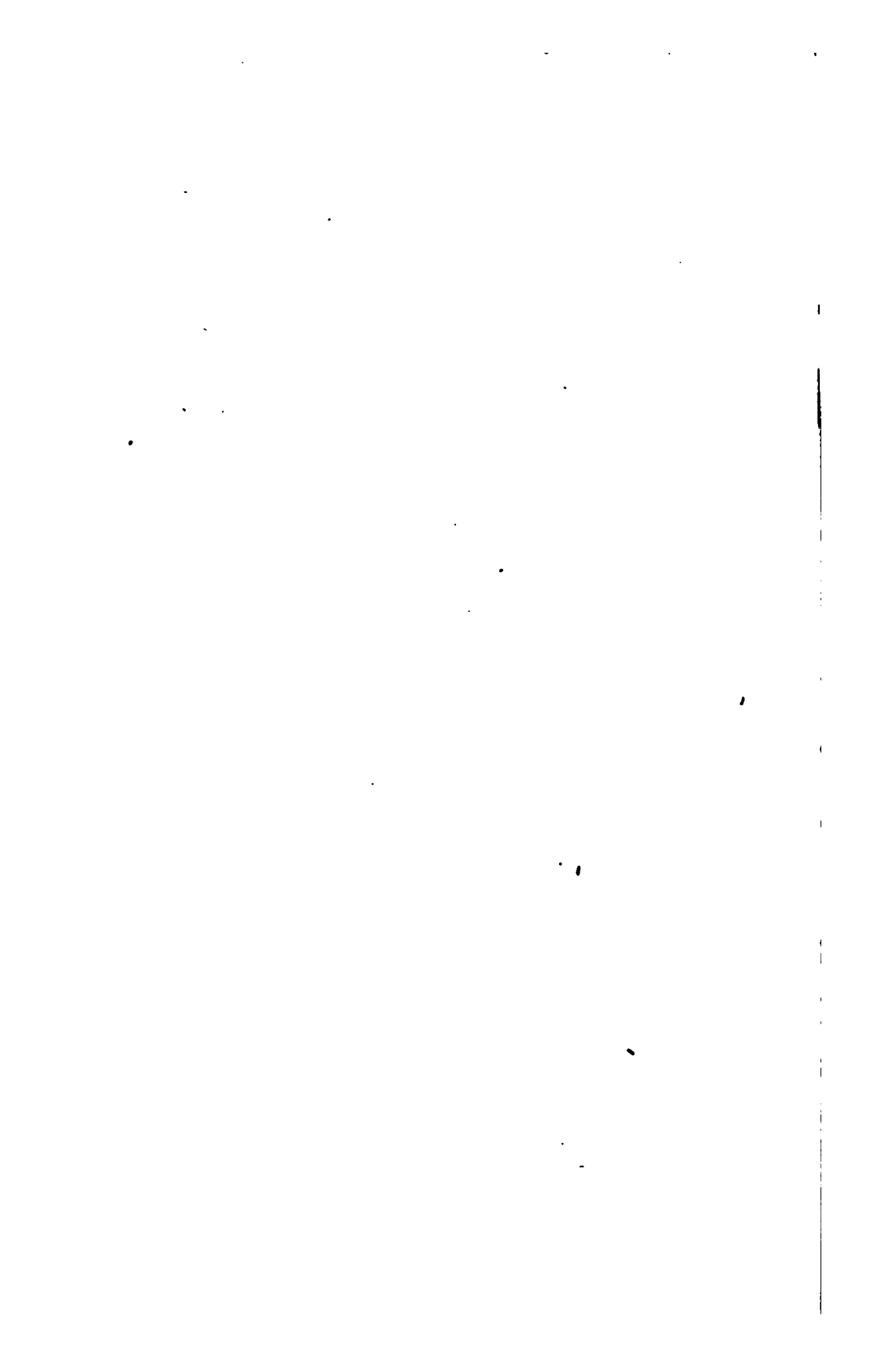
Τὸ κριτικὸν κάλλιστόν ἐστι πάντων
τῶν ἐν τῇ τέχνῃ.

Dion. Thrax gram. 1.

ADOLFO TRENDELENBURG

OTTONI IAHN

PIETATIS ERGO

PROLEGOMENA

I

De arte poetarum tragicorum Graecorum quid senserint iudicarintque veteres grammatici, de universa scilicet fabularum quae dicitur oeconomia; de singularum scaenarum compositione earumque inter se nexu, de personarum indole moribusque, de natura et veritate, quam in depingendis hominum moribus imitarentur exprimerentque poetae, de praestantia denique dramatum eorumque in spectatores vi et effectu, de his rebus quid disputaverint veteres tragoediarum interpretes, unde cognoscere queamus paucissimi extant fontes iique, ut reliquias perlustranti primo videri potest aspectu, sat exiles atque exigui, scholia dico et argumenta fabularum. scholiorum in corpore, ut hodie extat, observationibus criticis mythicis geographicis hic illic admixta inveniuntur iudicia, quae ad artem spectant a poetis tragicis adhibitam, pro ceterarum observationum numero admodum rara. varia horum iudiciorum ratio est in variis poetis et scholiis. longe plurima extant in veteribus scholiis Sophocleis, multo pauciora in vasta scholiorum Euripideorum colluvie, paucissima in exiguis scholiis Aeschyleis, nulla fere in Byzantinis scholiis tam Aeschyli quam Sophoclis¹. nihilo melius res se habet

¹ Scholia in Aristophanem nullas praebent observationes de arte in compositione ipsarum comoediarum conspicua, nonnulla tamen in iis data occasione disputata sunt de Euripidis Aeschylisque arte, quae suo loco afferam.

in argumentis, decurtatis his omni modo et ad vilem exilitatem redactis, amplificatis illis sterili magistellorum Byzantinorum doctrina et maceratis vana quadam inutilique verborum ubertate. quae fontium et paucitas et exiguitas inprimis videtur in causa fuisse, cur studiorum a veteribus grammaticis in arte poetarum explicandâ collocatorum nulla fere adhuc ratio haberetur². cuius rei altera etiam accedit causa. summa veterum scholiorum utilitas nobis posita est in rerum cuiusvis generis explicationibus, quoniam antiquis interpretibus fontes aperti erant, qui nobis iamdudum exaruerunt. quid de arte poetarum iudicaverint nihil curamus nec necesse est curemus, nam in hac re ex eodem fonte haurimus atque illi, ex ipsis scilicet poematis. quare non mirum est, quod qui nostra aetate de fabularum Graecarum praestantia aestimanda disputant rarissime tantum eorum habent rationem, quae de hac re veteres interpretes protulerunt. neque illud primarium erat nec potuit esse consilium hasce reliquias colligenti, ut novi aliquid ex iis disceretur ad admirabilem artem, qua exulta sunt Graecorum dramata, altius perspicendam, quamquam vel huic rei non nullius sunt fructus veterum iudicia, sed id potius spectandum, ut, quantum quidem potuit fieri in tanta fontium siccitate, lux affunderetur grammaticae Alexandrinae parti, quae a plurimis eorum, qui nostro aevo studio historiae grammaticae Alexandrinae se dederunt, prorsus neglecta, a paucis, qui eam tetigerunt, obiter tantum tacta est. hac de causa reliquias, quae in scholiis observationum ad tragicorum artem spectantium extant, collegi iisque

2 In Eduardi Muelleri libro, qui inscribitur *geschichte der theorie der kunst bei den alten* 2 voll. Breslau 1834 et 37 sex paginae (vol. II p. 225—30) his grammaticorum Alexandrinorum studiis datae sunt, quarum quinque breves nonnullas de Aristarcho Zoiloque observationes, sexta de artis tragicæ existimatoribus nihil aliud continet nisi de iis nihil nos scire. alii viri docti in hanc rem dedita opera non inquisiverunt. singula quaedam tetigerunt Welckerus Schlegelius (cfr. *vorlesungen ueber dram. kunst* I p. 134. 168. 170) alii.

prolegomena praemisi, quibus, quae de natura et auctoribus observationum illarum dicenda erant, exposui. in hac re ea prae ceteris et brevitate et perspicuitate sese commendabat via, ut initium fieret ab argumentis enumerandis examinandisque, unde quasi sponte apparebit, quae nostro inserviant proposito. prolegomenis singulae scholiorum classes pro sua quaeque materia subiungentur.

Inter argumentorum scriptores primum tenere locum Aristophanem Byzantium inter omnes constat. qui huius argumentis primus singularem operam navavit Augustus Nauckius in libro, quo grammatici huius celeberrimi fragmenta collegit et disposuit³, hanc unam in primis rem ad liquidum perduxit, *ὑποθέσεις*, quae versibus astrictae in libris nostris Aristophanis nomen prae se ferant, abiudicandas esse huic grammatico et mediocri tribuendas versificatori Tzetzarum Tricliniorumque aetati suppari. pleniorum cum ipsorum argumentorum tum Aristophanis, argumentorum scriptoris, notitiam debemus Schneidewino, qui in commentatione *de hypothesebus tragoediarum Graecarum Aristophani Byzantino vindicandis* conscripta⁴ ex indole et proprietate argumentorum, quae librorum auctoritate Aristophani assignantur, primum certam normam constantemque rationem eruit, quam Aristophanes in componendis hypothesebus secutus esse videretur, deinde vestigiis insistens, quae eiusdem indolis doctrinae proprietatis in reliquis argumentis apparerent, Aristophani vindicavit, quae ut Aristophanea hoc modo se proderent, denique sedem exquirere conatus est, quam genuinam ar-

³ *Aristophanis Byzantii grammatici Alexandrini fragmenta collegit et disposuit Augustus Nauck Halis 1848 p. 252—263.*

⁴ Recitata est commentatio in consensu societatis regiae scientiarum Gottingensis d. IV decembr. a. 1852 et edita Gottingae a. 1853.

gumenta obtinuissent. tribus argumentis Aristophaneis Antigonaе Medeaе Baccharum iam a Nauckio allatis quantum addidit Schneidewinus Eumenidum, cuius auctoris nomen membranae Laurentianae servarunt. feliciter igitur evenit, ut ex Graecae tragoediae principum operibus unius fabulae Aeschyli, duarum Sophoclis, unius iterum Euripidis argumenta superessent, quorum scriptorem codices nobis testantur. inde Schneidewinus collegit, quod vel per se probabile fuit, non unius tantum alteriusve horum poetarum fabulas dedita opera argumentis ornasse Aristophanem, sed tres tragicorum principes pariter studiis suis esse complexum. quae coniectura egregie firmata est eo, quod post commentationem Schneidewinianam numerus earum hypothesis, quae auctoris sui in fronte gerant nomen, laetissime auctus est. Kirchhoffii enim opera ad quattuor illa argumenta Aristophanea accesserunt tria, quae in codicibus Aristophanis nomine insignita sunt, Phoenissarum Orestis Rhesi, quorum duo priora Kirchhoffius edidit in *zeitschr. f. d. gymnasialesen* 1853 supplement. Septem his octavum ipse potui addere, quippe cuius scriptor aliunde atque ex codice certissime cognosceretur.

Rerum, quae argumentis tractavit Aristophanes, quinque genera constituit Schneidewinus, quae aut omnibus quattuor argumentis Aristophaneis aut singulis ex his propria invenit, quaeque litteris *A B C D E* signata ipsis eius verbis apponam, omissis tamen nonnullis, quae explicandi gratia adiecit. sunt autem genera haec:

A auctor summam rerum, quae sunt in fabula, paucis complectitur, oratione usus membratim concisa.

B annotat, solusne poeta argumentum in scaenam attulerit, an vel reliqui duo pariter vel alteruter eorum: κείται δὲ ἡ μὐθοποιία καὶ παρὰ τῷ δαίνα vel παρ' οὐδέτερω κείται ex formula dicitur.

C locum actionis, compositionem chori, personam prologi nominat, in quo negotio haec uti solet norma: ἡ μὲν σκηνὴ ἐπίκειται, ὁ δὲ χορὸς συνέστηκεν δξ

προλογίζει δὲ..... etiam indices personarum concinnavisse Aristophanem valde probabile est.

D apponit didascalica, quando primum docta sit fabula, quo Archonte, qua Olympiade; quae una in certamen delatae sint aliorum poetarum fabulae, quo eventu certatum sit, sed ut ultra τὰ τρίτα non progrediatur.

E postremo, si quidem ex Antigonae argumento coniecturam capere licet, quota quaeque postae fabula in numero operum esset, indicavit.²

At his partibus non omnia esse exhausta, quibus locum concederet in argumentis suis Aristophanes, ipse sensit Schneidewinus cum adderet: *praeter argumentorum partes illas numero quinque, quae fere certae fixaeque fuisse videntur, non negaverim, Aristophanem etiam aliis notitiis scitu dignis ex re locum concessisse. ita fortasse iudicia de praestantia fabularum appinxit, sed ea perbrevia, opinor, et cum memoria rerum coniuncta, — nec de decent Aristophanem, quae in argumentis Euripideis et Aristophaneis de virtutibus carminum breviter et prudenter admonentur. quae quo iure monuerit Schneidewinus mox apparebit collatis inter se argumentis ab Aristophane confectis, et ipse iam vir doctus in persequenda quaestione probe intellexit, iudicia illa de praestantia fabularum singulis argumentis apposita non minus certam fixamque effecisse argumentorum Aristophaneorum particulam, quam notae de loco actionis de chori compositione de didascalicis aliisque rebus. quare quae eiusmodi in argumentis inveniantur, ut sextum observationum genus littera *F* liceat notare. de septimo denique rerum in argumentis tractatarum genere, quod nescio qua de causa neglexit in schema suum recipere, haec monet Schneidewinus l. l. p. 13: denique animum advertamus oportet quod est in arg. Ant. post expositas partes fabulae notationemque scenae: τὸ δὲ κεφάλαιον ἐστὶ τὰφος Πολυνεϊκοῦ καὶ Ἀντιγόνης ἀναίρεσις καὶ μέρος Εὐριπίδης τῆς Αἴμοτος μητρὸς. nam cum paene eadem recurrant in arg. Oed. Reg.,*

Aeschylī Prom., Sept., Perss. — nisi quod in *Sept. et Persis* non τὸ κεφάλαιον, sed, quod eodem redit, ἡ ὑπόθεσις legitur —, quae aliunde docentur ab Aristophane fluxisse, in promptu est suspicari, grammaticum praeter continuitatem actionis casus primarios seorsum enumeravisse. his pauca mihi addenda sunt de significatione vocabulorum ὑπόθεσις et κεφάλαιον. non puto enim prorsus recte statuisse Schneidewinum, eodem redire utriusque vocis significationem, quamquam ex usu earum, qui in nostris argumentis observatur, certo definiri nequit, quod inter illas intercedat discrimen. κεφάλαια, ut Latinorum capitula, primarios fabulae casus significare, recte intellexit Schneidewinus. eodem sensu usurpatum esse vocabulum ὑπόθεσις concludere potuit ex arg. *Sept.* ἡ δὲ ὑπόθεσις στρατιᾷ Ἀργείων πολιορκουῖσα Θηβαίους τοὺς καὶ νικησαντας καὶ θάνατος Ἐτεοκλέους καὶ Πολυνείκους, nam fratrum mors caput est tragoediae. apparet autem ex arg. *Persarum* ἡ δὲ ὑπόθεσις· Ἐξέρξης στρατευσάμενος κατὰ Ἑλλάδος καὶ περὶ μὲν ἐν Πλαταιαῖς νικηθεὶς, ναυτικῇ δὲ ἐν Σαλαμῖνι διὰ Θεσσαλίας φεύγων διεπεραιώθη εἰς τὴν Ἀσίαν, hoc loco ὑπόθεσιν non idem esse ac κεφάλαιον, nam quae memorantur non sunt capitula dramatis, sed ante ipsam actionem cadunt. latius igitur patet significatio vocis ὑπόθεσις, quam ita definiverim: ὑπόθεσις, ut Latinorum argumentum, significat universam materiam, quae in certas particulas (capitula) divisa dramati subiecta est, ipsae particulae sunt κεφάλαια. in signandis argumentorum partibus sub eadem littera *G* posui enuntiata et quae incipiunt a verbis τὸ δὲ κεφάλαιον et quae a verbis ἡ δὲ ὑπόθεσις.

. I argumentum Eumenidum Aeschyleae.

Ἀριστοφάνους γραμματικοῦ^δ.

A Ὅρεστις ἐν Μελοῖς περιεχόμενος ὑπὸ τῶν Ἐρι-

δ Nomen Aristophanis servavit cod. Med.

νύων βουλῇ Ἀπόλλωνος παρεγένετο εἰς Ἀθήνας εἰς τὸ ἱε-
ρὸν τῆς Ἀθηνᾶς, ἧς βουλῇ νικήσας κατήλθεν εἰς Ἄργος.
τὰς δὲ Ἐρινύας προὔνασα προσηγόρευσεν Εὐμενίδας.

B παρ' οὐδετέρῳ κείται ἡ μυθοποιία.

desunt CDEFG.

II argumentum Antigoniae Sophocleae.

Ἀριστοφάνους γραμματικοῦ⁶ ὑπόθεσις Ἀντιγόνης.

A Ἀντιγόνη παρὰ τὴν πρόσταξιν τῆς πόλεως Θάψασα
τὸν Πολυνεΐκην ἐφωράθη καὶ εἰς μνημεῖον κατάγειον ἐντε-
θεῖσα παρὰ τοῦ Κρέοντος ἀνήρηται. ἐφ' ἣ καὶ Αἴμων δυ-
σπαθήσας διὰ τὸν εἰς αὐτὴν ἔρωτα ξίφει ἑαυτὸν διεχειρί-
σατο. ἐπὶ δὲ τῷ τούτου θανάτῳ καὶ ἡ μήτηρ Εὐρυδίκη ἑαυ-
τὴν ἀνείλε.

B κείται ἡ μυθοποιία καὶ παρὰ Εὐριπίδῃ ἐν Ἀντι-
γόνη· πλὴν ἐκεῖ φωραθεῖσα μετὰ τοῦ Αἴμονος δίδοται
πρὸς γάμον κοινωνίαν καὶ τέκνον τίκει τὸν Αἴμονα.

C ἡ μὲν σκηνὴ τοῦ δράματος ὑπόκειται ἐν Θήβαις
ταῖς Βοιωτικαῖς. ὁ δὲ χορὸς συνέστηκεν ἐξ ἐπιχωρίων γε-
ρόντων. προλογίζει ἡ Ἀντιγόνη.

G ὑπόκειται δὲ τὰ πράγματα ἐπὶ τῶν Κρέοντος βα-
σιλείων. τὸ δὲ κεφάλαιόν ἐστι τάφος Πολυνεΐκου, Ἀντιγόνης
ἀναίρεσις, θάνατος Αἴμονος καὶ μόρος Εὐρυδίκης τῆς Αἴ-
μονος μητρός.

F φασὶ δὲ τὸν Σοφοκλέα ἠξιώσθαι τῆς ἐν Σάμῳ στρα-
τηγίας, εὐδοκμήσαντα ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῆς Ἀντιγόνης.

E λέλεκται⁸ δὲ τὸ δράμα τοῦτο τριακοστὸν δευτερον-
desat D tantum.

III argumentum Medae Euripideae.

Ἀριστοφάνους γραμματικοῦ⁹ ὑπόθεσις.

A Μήδεια διὰ τὴν πρὸς Ἰάσονα ἔχθραν, τῷ ἐκείνον
γεγαμημένοι Γλαύκῃ τὴν Κρέοντος θυγατέρα, ἀπέκτεινε μὲν

6 Nomen extat in cod. Laur.

7 Pro μετὰ τοῦ Αἴμονος O. Iahnus μετὰ τοῦτο Αἴμονος.

8 Δεδίδακται Vsensus collato scholio Eur. Andr. 446 p. 288
Cobet. οὐ δεδίδακται] οὐ δέδεικται codices.

9 Nomen Aristophanis legitur in BH et Pal. 287.

Γλαύκη καὶ Κρέοντα καὶ τοὺς ἰδίους υἱοὺς, ἐχωρίσθη δ' Ἰάσονος Ἀγεί συνοικήσουσα.

B παρ' οὐδετέρῳ κείται ἡ μυθοποιία.

U ἡ μὲν σκηνὴ τοῦ δράματος ὑπόκειται ἐν Κορίνθῳ, ὁ δὲ χορὸς συνέστηκεν ἐκ γυναικῶν πολιτίδων. προλογίζει δὲ τροφὸς Μηδείας.

x

D ἐδιδάχθη ἐπὶ Πυθόδωρου ἄρχοντος ὀλυμπιάδος πρῶτον ἔτι πρώτῳ. πρώτος Εὐφορίων, δεύτερος Σοφοκλῆς, τρίτος Εὐριπίδης Μηδεία Φιλοκτήτη Δίκτυι Θημισταῖς σατύροις. οὐ σώζεται.

desunt EFG.

IV argumentum Baccharum Euripideae.

Ἀριστοφάνους γραμματικοῦ¹⁰ ὑπόθεσις.

A Διόνυσος ἀποθεωθείς, μὴ βουλομένου Πενθέως τὰ ὄργια αὐτοῦ ἀναλαμβάνειν, εἰς μανίαν ἀγαγὼν τὰς τῆς μητρὸς ἀδελφὰς ἠγάγασε Πενθέα διασπασθῆναι.

B ἡ μυθοποιία κείται καὶ παρ' Αἰσχύλῳ ἐν Πενθεΐ.

desunt CDEFG.

V argumentum Phoenissarum Euripideae.

Ἀριστοφάνους γραμματικοῦ¹¹ ὑπόθεσις.

G τὸ δὲ κεφάλαιον] ἐπιστρατεία¹² τοῦ Πολυνείκουσ μετα τῶν Ἀργείων ἐπὶ Θήβας καὶ ἀπώλεια τῶν ἀδελφῶν Πολυνείκουσ καὶ Ἐτεοκλέουσ καὶ Θάνατος Ἰοκάστησ.

B ἡ μυθοποιία κείται παρ' Αἰσχύλῳ ἐν Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας πλὴν ἐκεῖ τῆσ Ἰοκάστησ * * * *¹³

10 Nomen testatur cod. Palat.

11 Nomen servavit Venet. 468.

12 Argumentum initio mutilatum supplevit Kirchoffius additis verbis ἡ μὲν ὑπόθεσις τοῦ δράματος, quae recepit Dindorfius. τὸ δὲ κεφάλαιον ego scripsi.

στ

13 Πλει Ἰοκάστησ Vat. 1845 πλειστησ Ἰοκάστησ Vat. 1185. πλὴν τῆσ Ἰοκάστησ Kirchoffius scripsit. mihi gravius videtur hic locus esse corruptus et in litteris πλει Ἰοκάστησ latere formula grammatico usitatissima πλὴν ἐκεῖ τῆσ Ἰοκάστησ, quam in simili re legimus in arg. II B πλὴν ἐκεῖ φεραθεῖσα et in arg. XIII B πλὴν ἐκεῖ εἰνούχος. . . .

D ἐδιδάχθη ἐπὶ Ναναικράτους ἄρχοντος * * * δεύ-
τερος Εὐριπίδης * * * καθῆκε διδασκαλίαν * * * περὶ τοῦ-
του· καὶ γὰρ ταῦτα ὁ Οἰνόμαος καὶ Χρῆσιππος καὶ * * *
σώζεται.

C * * * ¹⁴ ὁ χορὸς συνέστηκεν ἐκ Φοινισσῶν γυναι-
κῶν. προλογίζει δὲ Ἰοκάστη.

desunt *AEF*.

VI argumentum Orestis Euripideae.

¹⁵ Ἀριστοφάνους γραμματικοῦ ὑπόθεσις.

A Ὀρέστης διὰ τὴν τῆς μητρὸς σφαγὴν, ἅμα καὶ ὑπὸ
τῶν Ἑρινύων δειματούμενος καὶ ὑπὸ τῶν Ἀργείων κατα-
κριθεὶς θανάτῳ (θανάτον?), μέλλων φρονεῦειν Ἑλένην καὶ
Ἑρμιόνην, ἀνθ' ὧν Μενέλαος παρῶν οὐκ ἐβοήθησεν, διεκω-
λίθη ὑπὸ Ἀπόλλωνος.

B παρ' οὐδετέρῳ δὲ κεῖται ἡ μυθοποιία.

C ἡ μὲν σκηνὴ τοῦ δράματος ὑπόκειται ἐν Ἀργεί·
ὁ δὲ χορὸς συνέστηκεν ἐκ γυναικῶν Ἀργείων ἡλικιωτίδων
Ἠλέκτρας, αἱ καὶ παραγίνονται ὑπὲρ τῆς τοῦ Ὀρέστου πυν-
θανόμεναι συμφορᾶς, προλογίζει δὲ Ἠλέκτρα.

F τὸ δὲ δράμα κωμικωτέραν ἔχει τὴν καταστοφὴν ¹⁶.
* * * τὸ δράμα τῶν ἐπὶ σκηνῆς εὐδοκιμούντων, χερίστον
δὲ τοῖς ἤθεσι. πλὴν γὰρ Πυλάδου πάντες φαῦλοι [ἦσαν].

desunt *DEG*.

VII argumentum Rhesi Euripideae.

¹⁷ Ἀριστοφάνους ὑπόθεσις.

A Ρῆσος παῖς μὲν ἦν Στυρμόνος τοῦ ποταμοῦ καὶ
Τερψιχόρης, Μουσῶν μῦθς, Θρακῶν δὲ ἡγούμενος εἰς Ἴλιον
παραγίνεται νυκτὸς στρατευομένων Τρώων παρὰ ταῖς νασι
τῶν Ἑλλήνων. τοῦτον Ὀδυσσεὺς καὶ Λιομήδης κατάσκοποι
ὄντες ἀναιροῦσιν, Ἀθηναῖς αὐτοῖς ὑποθεμένης· μέγαν γὰρ

¹⁴ Interciderunt verba ἡ μὲν σκηνὴ τοῦ δράματος ὑπόκειται.....

¹⁵ Aristophanis esse argumentum testantur B et Ven. 468.

¹⁶ Quae post haec in codd. leguntur in formam ἀπορίας καὶ
λύσεως; redacta Aristophani recte abiudicavit Schneidewinus et Din-
dorfus.

¹⁷ Aristophanis nomen solus servavit A.

ἔσεσθαι κίνδυνον ἐκ τούτου. Τερψιχόρη δὲ ἐπιφανείσα τὸ τοῦ παιδὸς σῶμα ἀφείλετο. ὡς ἐν παρόδῳ δὲ διαλαμβάνει καὶ περὶ τοῦ φόνου τοῦ Λόλωνος.

C ἡ σκηνὴ τοῦ δράματος ἐν Τροίᾳ. ὁ χορὸς συνέστηκεν ἐκ φυλάκων Τρωϊκῶν, οἳ καὶ προλογίζουσι. περιέχει δὲ τὴν νυκτεγερσίαν.

desunt BDEFG.

VIII argumentum Oedipi Colonei Sophocleae ¹⁸.

A ὁ ἐπὶ Κολωνῷ Οἰδίπους συνημμένος πῶς ἐστὶ τῷ Τυράνῳ. τῆς γὰρ πατρίδος ἐκπεσὼν ὁ Οἰδίπους ἤδη γεραιὸς ὢν ἀφικνεῖται εἰς Ἀθήνας, ὑπὸ τῆς θυγατρὸς Ἀντιγόνης χειραγωγούμενος. ἦσαν γὰρ * * * * τῶν ἀρσένων περὶ τὸν πατέρα φιλοστοργότεραι. ἀφικνεῖται δὲ εἰς Ἀθήνας κατὰ πυθόχρηστον, ὡς αὐτὸς φησι, χρησθὲν αὐτῷ παρὰ ταῖς σεμναῖς καλουμέναις θεαῖς μεταλλάξαι τὸν βίον. τὸ μὲν οὖν πρῶτον γέροντες ἐγχώριοι, ἐξ ὧν ὁ χορὸς συνέστηκε, πυθόμενοι συνέρχονται καὶ διαλέγονται πρὸς αὐτὸν, ἔπειτα δὲ Ἰσμήνη παραγενομένη τὰ κατὰ τὴν στάσιν ἀπαγγέλλει τῶν παιδῶν καὶ τὴν γενομένην ἄφιξιν τοῦ Κρέοντος πρὸς αὐτόν· ὃς καὶ παραγενόμενος ἐπὶ τῷ ἀγαγεῖν αὐτὸν εἰς τοῦπίσω ἄπρακτος ἀπαλλάττεται. ὁ δὲ πρὸς τὸν Θησέα διελθὼν τὸν χρησμὸν οὕτω τὸν βίον καταστρέφει παρὰ ταῖς θεαῖς.

F τὸ δὲ δρᾶμα τῶν Θανμαστῶν· ὃ καὶ ἤδη γεγρα-

18 Hoc argumentum hic statim exhibui, quoniam pro fundamento ei fuisse hypothesin Aristophaneam et indoles eius et testimonium satis disertum docet. scholiasta ad Statii Thebaidos lib. XII 510 haec annotat 'Oedipus expulsus Creontis imperio confugit Epicolono (sic!), in quo locus (locus cod.) erat Furiis consecratus, sed misericordia Atheniensium illa sede est exceptus (erutus cod.) hospitaliterque tractatus. hanc tragoediam Aristophanes scripsit.' quod scholiasta narrat breve est argumentum Oedipi Colonei Sophocleae, ut probatur etiam Graeco dramatis vocabulo 'Epicolono'. huius tragoediae auctorem scholiasta Aristophanem finxit, nam ex eius hypothesi sumpsit sibi notitiam mythologicam. scholion mihi indicavit Otto Iahnus.

κως ὁ Σοφοκλῆς ἐποίησε, χαριζόμενος οὐ μόνον τῇ πατρίδι, ἀλλὰ καὶ τῷ ἑαυτοῦ δήμῳ [ἦν γὰρ Κολωνῆθεν] ὥστε τὸν μὲν δῆμον ἐπίσημον ἐπιδείξει, χαρίσασθαι δὲ καὶ τὰ μέγιστα τοῖς Ἀθηναίοις, δι' ὧν ἀπορρήτως ἔσεσθαι καὶ τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦς κρατήσῃν ὑποτίθεται ὁ Οἰδίπους, προαναφωνῶν ὅτι διαστασιάσουσι πρὸς Θηβαίους ποτὲ καὶ τούτων κρατήσουσιν ἐκ χρησμῶν διὰ τὸν τάφον αὐτοῦ.

C ἡ σκηνὴ τοῦ δράματος ὑπόκειται ἐν τῇ Ἀττικῇ ἐν τῷ ἱππίῳ Κολωνῷ πρὸς τῷ ναῶ τῶν σεμνῶν. ὁ δὲ χορὸς συνέστηκεν ἐξ Ἀθηναίων ἀνδρῶν. προλογίζει Οἰδίπους.

desunt BDEG.

His argumentis, quae antiquorum testimonia ut Aristophanea tuentur, subiungam ea, quae eiusdem auctoris esse tam pro certo et explorato post Kirchhoffium habuit Dindorfius, ut in editione sua scholiorum Euripideorum Aristophanis nomen iis praefigeret.

IX argumentum Alcestidis Euripideae.

(Ἀριστοφάνους γραμματικοῦ¹⁹.)

A Ἀλκίσις ἡ Πελίου θυγάτηρ, ὑπομείνασα ὑπὲρ τοῦ ἰδίου ἀνδρὸς τελευτῆσαι, Ἡρακλέους ἐπιδημήσαντος ἐν τῇ Θετταλίᾳ διασώζεται βιασαμένου τοὺς χθονίους θεοὺς καὶ ἀφελομένου τὴν γυναῖκα.

B παρ' οὐδετέρῳ κεῖται ἡ μυθοποιία.

E τὸ δράμα ἐποιήθη ιζ'.

D ἐδιδάχθη ἐπὶ Γλανκίνου ἄρχοντος ὀλυμπιάδος πέ' ἔτει δευτέρῳ. πρῶτος ἦν Σοφοκλῆς, δεύτερος Εὐριπίδης Κρήσσαις Ἀλκμαίωνι τῷ διὰ Ψωφίδος, Τηλέφῳ Ἀλκήσιδι * * *

F τὸ δὲ δράμα κωμικότερον ἔχει τὴν καταστροφὴν.

C ἡ σκηνὴ τοῦ δράματος ὑπόκειται ἐν Φεραῖς μίᾳ πόλει τῆς Θετταλίας. συνέστηκε δὲ ὁ χορὸς ἔκ τινων πρεσβυτῶν ἐντοπίων, οἱ καὶ παραγίνονται συμπαθήσοντες ταῖς Ἀλκήσιδος συμφοραῖς. προλογίζει ὁ Ἀπόλλων.

19 Quae his uncis inclusi () desunt in libris manuscriptis.

D Εἰσιδ * * * ἐχορήγει²⁰.

deest G tantum.

X argumentum Andromachae Euripideae.

(Ἀριστοφάνους γραμματικοῦ.)

C ἡ μὲν σκηνὴ τοῦ δράματος κεῖται ἐν Φθίᾳ, ὁ δὲ χορὸς (συνέστηκεν) ἐκ Φθιωτίδων γυναικῶν. προλογίζει δὲ Ἀνδρομάχη.

F τὸ δὲ δράμα τῶν δευτέρων. ὁ πρόλογος σαφῶς καὶ ἐν λόγῳ εἰρημένος. εὐ²¹ δὲ καὶ τὰ ἐλεγεία τὰ ἐν τῷ θρήνῳ τῆς Ἀνδρομάχης. ἐν τῷ δευτέρῳ μέρει ρῆσις Ἐρμιόνης τὸ βασιλικὸν ὑφαιροῦσα²². καὶ ὁ πρὸς Ἀνδρομάχην λόγος οὐ καλῶς²³ ἔχων. εὐ²⁴ δὲ καὶ ὁ Πηλεὺς ὁ τῆν Ἀνδρομάχην ἀφελόμενος.

desunt ABDEG.

Iam in tanta argumentorum multitudine, quae aut veterum testimoniis aut recentiorum consensu Aristophani assignantur auctori, vix moneam opus est, ea quoque, quae a Schneidewino Aristophani vindicata apponenda sunt, quamvis nulla externa nitantur auctoritate, non minus certo pro Aristophaneis esse sumenda, quoniam sola librariorum incuria factum est, ut non in his quoque scriptoris nomen appareret. enumerabo ea secundum poetarum aetates.

XI argumentum Promethei Aeschyleae.

A Προμηθέως ἐν Σαυθίᾳ δεδεμένον διὰ τὸ κεκλωμέναι τὸ πῦρ πυνθάνεται Ἰὼ πλανωμένη, ὅτι κατ' Αἴγυπτον

20 Ineptae haec verba ab notitia didascalica, quam sequi debent, seiuncta sunt verbis τὸ δὲ δράμα — προλογίζει ὁ Ἀπόλλων. Dindorfius. quae coniuncta sunt in libris cum hoc argumento, quaeque alio afferam loco non Aristophaneae esse disciplinae recte monuit Schneidewinus.

21 Εὐ²¹ δὲ καὶ scripsi, ἔστι δὲ καὶ codd. ἔτι δὲ καὶ Hermannus.

22 Ὑφαιροῦσα scripsi, ὑφαινοῦσα codd. quod Musurus in ἐμφαινοῦσα Lascaris in ὑποφαινοῦσα mutarunt. ὑποφαινοῦσα receperunt Kirchoffius Dindorfius ceteri.

23 Οὐ καλῶς, recepi ex ood. Palat. G, ὅ κακῶς editores ex ceteris codicibus.

γενομένη ἐκ τῆς ἐπαφήσεως τοῦ Διὸς τέχεται τὸν Ἐπαφόν. Ἐρμῆς δὲ παράγεται ἀπειλῶν αὐτῷ κεραινωθῆσθαι, ἐὰν μὴ εἴπῃ τὰ μέλλοντα ἕσθαι τῷ Διὶ, καὶ τέλος βροντῆς γενομένης ἀφανῆς γίνεται ὁ Προμηθεύς.

B κείται δὲ ἡ μυθοποιία ἐν παρεκβάσει παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν Κόλχοις, παρὰ δὲ Εὐριπίδῃ ὅλως οὐ κείται.

C ἡ μὲν σκηρὴ τοῦ δράματος ὑπόκειται ἐν Σκυθίᾳ [ἐπὶ τὸ Κανκάσιον ὄρος²⁴] ὁ δὲ χορὸς συνέστηκεν ἐξ Ἰκκαονιδῶν νυμφῶν.

G τὸ δὲ κεφάλαιον αὐτοῦ ἐστὶ Προμηθεύς δέσις.
desunt DEF.

XII argumentum Septem Aeschyleae.

C ἡ μὲν σκηρὴ τοῦ δράματος ἐν Θήβαις ὑπόκειται. ὁ δὲ χορὸς ἐκ Θηβαίων ἐστὶ παρθένων.

G ἡ δὲ ὑπόθεσις στρατιὰ Ἀργείων πολιορκούσα Θηβαίους τοὺς καὶ νικήσαντας, καὶ θάνατος Ἐτεοκλέους καὶ Πολυνείκους.

D ἐδιδάχθη ἐπὶ Θεαγενίδου Ὀλυμπιάδι σῆ'. ἐνίκῃ Λαίῳ Οἰδίποδι Ἐπιτὰ ἐπὶ Θήβας Σφιγγὶ σατυρική. δεύτερος Ἀριστίας Περσεὶ Ταντάλῳ Παλαισταῖς σατυρικοῖς τοῖς Πρατίνου πατρός. τρίτος Πολυφράδμων Λυκουργεῖα τετραλογία.
desunt AB EF.

XIII argumentum Persarum Aeschyleae.

B Γλαῦκος ἐν τοῖς περὶ Αἰσχύλου μύθων ἐκ τῶν Φοινισσῶν Φερνίχου φησὶ τοὺς Πέρσας παραπεποιῆσθαι. ἐκτίθησι δὲ καὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ δράματος ταύτην

ἴαδ' ἐστὶ Περσῶν τῶν πάλαι βεβηκότων'.
πλὴν ἐκεῖ εὐνοῦχος ἐστὶν ἀγγέλλων ἐν ἀρχῇ τὴν Ξέρξου ἤταν, στορνός τε θρόνους τινὰς τοῖς τῆς ἀρχῆς παρέδροις, ἐνταῦθα δὲ προλογίζει χορὸς πρεσβυτῶν²⁵.

²⁴ Haec verba inepta addita sunt a recentiore grammatico, qui locum secundae et tertiae fabulae confudit. alter scholiasta recte monet: ἰστέον ὅτι οὐ κατὰ τὸν κοινὸν λόγον ἐν τῷ Κανκάσῳ φησὶ δεδέσθαι τὸν Προμηθεά, ἀλλὰ πρὸς τοῖς Εὐρωπαίοις τέρασι τοῦ Ἰκκαονοῦ, ὡς ἀπὸ τῶν πρὸς τὴν Ἰὼ λεγομένων ἐστὶ συμβαλεῖν.

²⁵ Quae in M sequuntur: τῶν δὲ χορῶν τὰ μὲν ἐστὶ παροδικὰ

C και ἔστιν ἰ μὲν σκηνή τοῦ δράματος παρὰ τῇ τάφῳ Λαρείου.

G ἡ δὲ ὑπόθεσις· Ξέρξης στρατευσόμενος κατὰ Ἑλλάδος, καὶ περὶ μὲν ἐν Πλαταιαῖς νικηθεὶς, ναυτικῇ δὲ ἐν Σαλαμῖνι, διὰ Θεσσαλίας φεύγων διεπεραιώθη εἰς τὴν Ἀσίαν.

D ἐπὶ Μένωνος τραγῳδῶν Αἰσχύλος ἐνίκα Φινεῖ Πέρσης Γλαύκῳ Προμηθεῖ.

desunt AEF.

XIV argumentum Agamemnonis Aeschyleae.

A Ἀγαμέμνων εἰς Ἴλιον ἀπιὼν τῇ Κλυταιμνήστρᾳ, εἰ πορθήσει τὸ Ἴλιον, ὑπέσχετο τῆς αὐτῆς ἡμέρας σημαίνειν διὰ τοῦ πυρσοῦ. ὄθεν σκοπὸν ἐκάθισεν ἐπὶ μισθῷ Κλυταιμνήστρα, ἵνα τηροίη τὸν πυρσόν. καὶ ὁ μὲν ἰδὼν ἀπήγγειλεν, αὐτῇ δὲ τῶν πρεσβυτῶν ὄχλον μεταπέμπεται, περὶ τοῦ πυρσοῦ ἐροῦσα — ἐξ ὧν ὁ χορὸς συνίσταται²⁶ — οἱ τινες ἀκούσαντες παιανίζουσι. μετ' οὐ πολὺ δὲ καὶ Ταλθύβιος παραγίνεται καὶ τὰ κατὰ τὸν πλοῦν διηγείται. Ἀγαμέμνων δ' ἐπὶ ἀπήνης ἔρχεται· εἶπετο δ' αὐτῷ ἕτερα ἀπήνη, ἔνθα ἦν τὰ λάφυρα καὶ ἡ Κασάνδρα. αὐτὸς μὲν οὖν προεισέρχεται εἰς τὸν οἶκον σὺν τῇ Κλυταιμνήστρᾳ. Κασάνδρα δὲ προμαντεύεται, πρὶν εἰς τὰ βασίλεια εἰσελθεῖν, τὸν ἑαυτῆς καὶ τοῦ Ἀγαμέμνονος θάνατον, καὶ τὴν ἐξ Ὀρέστου μητροκτονίαν, καὶ εἰσπηδᾷ ὡς θανομένη, ῥίψασα τὰ στέμματα.

F τοῦτο δὲ τὸ μέρος τοῦ δράματος θανμάζεται ὡς ἔκπληξιν ἔχον καὶ οἰκτον ἱκανόν. ἰδίως δὲ Αἰσχύλος τὸν Ἀγαμέμνονα ὑπὸ (<ἐπὶ cod.) σκηνῆς ἀναιρεῖσθαι ποιεῖ, τὸν δὲ Κασάνδρας σιωπῆσας θάνατον νέκραν αὐτὴν ὑπέδειξεν, πεποίημέ τε Αἴγισθον καὶ Κλυταιμνήστραν ἐκάτερον διῶχουριζόμενον περὶ τῆς ἀναιρέσεως ἐνὶ κεφαλαίῳ, τὴν μὲν τῇ

ὅτε λέγει δι' ἦν αἰτίαν πάρεστιν, ὡς τὸ 'Γύριον οὐδμυ λιποῦσα' (Eur. Phoen. 202) τὰ δὲ στάσιμα, ὅτε ἴσταιμι καὶ ἄρχεται τῆς συμφορᾶς τοῦ δράματος, τὰ δὲ κομματικά, ὅτε λοιπὸν ἐν θρήνῳ γίνεται *occluserunt Schneidewinus et Dindorfius ut excerptum alterius grammatici alieno loco insertum.*

²⁶ Similiter haec nota in Persarum argumento commodo statim loco apposita est.

ἀναιρέσει Ἰριγενείας, τὸν δὲ ταῖς τοῦ πατρὸς Θυέστου ἐξ Ἀτρέως συμφοραῖς.

D ἐδιδάχθη τὸ δράμα ἐπὶ ἄρχοντος Φιλοκλέους Ὀλυμπιάδι ὀγδοηκοστῇ ἔτει δευτέρῳ. πρῶτος Αἰσχύλος Ἀγαμέμνονι Χορηγόροις Εὐμενίσι Πρωτεί σατυρικῶ. ἐχορήγει Ξενοκλῆς Ἀφιδνεύς.

C προλογίζει δὲ ὁ φύλαξ, θεράπων Ἀγαμέμνονος²⁷.
desunt BEG.

Choephororum Supplicumque Aeschylearum argumenta in nostris libris nulla extant.

XV argumentum Oedipi Regis Sophocleae.

G ὁ τύραννος Οἰδίπους πρὸς ἀντιδιαστολήν τοῦ ἐν τῷ Κολωνῷ ἐπιγράφεται. τὸ κεφάλαιον δὲ τοῦ δράματος γνῶσις τῶν ἰδίων κακῶν Οἰδίποδος, πῆρωσίς τε τῶν ὀφθαλμῶν καὶ δι' ἀγχόνης θάνατος Ἰοκάστης.

desunt ABCDEF.

XVI argumentum Philoctetae Sophocleae.

G τὸ δὲ κεφάλαιον] ἀπαγωγή²⁸ Φιλοκτῆτου ἐκ Αἴημονος εἰς Τροίαν ὑπὸ Νεοπτολέμου καὶ Ὀδυσσεύς καθ' Ἑλένου μαντείαν, ὅς κατὰ μαντείαν Κάλχαντος, ὡς εἰδὼς χερσμούς συντελοῦντας πρὸς τὴν Τροίας ἄλωσιν, ὑπὸ Ὀδυσσεύς νύκτωρ ἐνεδρευθεῖς, δέσμιος ἦχθη τοῖς Ἕλλησιν.

C ἡ δὲ σκηνὴ (τοῦ δράματος ὑπόκειται) ἐν Αἴμνῳ, ὁ δὲ χορὸς (συνέστηκεν) ἐκ γερόντων τῷ Νεοπτολέμῳ συμπλεόντων.

B κεῖται καὶ παρ' Αἰσχύλῳ ἡ μυθοποιία.

D ἐδιδάχθη ἐπὶ Γλαυκίππου. πρῶτος ἦν Σοφοκλῆς.
desunt AEF.

XVII argumentum Electrae Sophocleae²⁹.

[*C* ἡ σκηνὴ τοῦ δράματος ὑπόκειται ἐν Ἀργεῖ. ὁ δὲ

27 Haec verba in M post inscriptionem fabulae leguntur.

28 Mutilum initio argumentum supplevit Schneidewinus.

29 Hoc fragmentum non legitur in LG. ceterae duae diversorum argumentorum laciniae, quas ex LG edidit Dindorfius, nihil habent, quo originem Aristophaneam probent, quamquam alteram Schneidewinus recepit.

χορὸς συνέστηκεν ἐξ ἐπιχωρίων παρθένων. προλογίζει δὲ ὁ παιδαγωγὸς Ὁρέστου.]

desunt *ABDEFG*.

Trachiniarum argumentum prorsus intercidit, Aiacis non extat in codice Laurentiano. quod in recentioribus libris legitur omisit Schneidewinus, quippe quod ab interpolatoribus dilatatum pauca tantum genuinae formae vestigia exhiberet. quae ad nostrum pertinent propositum infra afferam.

[XVIII argumentum Troadum Euripideae⁸⁰.

Ἀ μετὰ τὴν Ἰλίου πόρθησιν ἔδοξεν Ἀθηνᾶ τε καὶ Ποσειδῶνι τὸ τῶν Ἀχαιῶν στράτευμα διαφθεῖραι, τοῦ μὲν εὐνοοῦντος τῇ πόλει διὰ τὴν κτίσιν, τῆς δὲ μισησάσης τοὺς Ἕλληνας διὰ τὴν Αἴαντος εἰς Κασάνδραν ὕβριν. οἱ δὲ Ἕλληνες κληρωσάμενοι περὶ τῶν αἰχμαλώτων γυναικῶν τὰς ἐν ἀξιώμασιν ἔδωκαν Ἀγαμέμνωνι μὲν Κασάνδραν, Ἀνδρομάχην δὲ Νεοπτολέμῳ, Πολυξένην δὲ τῷ Ἀχιλλεΐ. ταύτην μὲν οὖν ἐπὶ τῆς τοῦ Ἀχιλλέως ταφῆς ἔσφαξαν, Ἀστυνάκτα δὲ ἀπὸ τῶν τειχῶν ἔρριψαν. Ἑλένην δὲ ὡς ἀποκτενῶν Μενέλαος ἤγαγεν, Ἀγαμέμνων δὲ τὴν χρησιμωδὸν ἐνυμφαγῶγησεν. Ἐκάβη δὲ τῆς μὲν Ἑλένης κατηγορήσασα, τοὺς ἀναιρεθέντας

80 Teste Cobeto Troadum scholia codicis Neapolitani hunc gerunt in fronte titulum *Ἀριστοφάνους γραμματικοῦ σχόλια εἰς τὸ δράμα τῶν τοῦ Εὐριπίδου Τρωάδων*. Nauckius l. l. p. 63 et Osannus anecd. Rom. p. 98 arbitrantur, subesse in Troadum scholiis reliquias commentariorum Aristophanis, quibus alia sint aliunde intermixta. mihi ut Schneidewino illa notatio in fronte fabulae etiam ad hypothesisin pertinuisse videtur et ille titulus divisus fuisse hac ratione: *Ἀριστοφάνους γραμματικοῦ*, cui inscriptioni iam subiunctum erat argumentum fabulae, et *σχόλια εἰς τὸ δράμα τῶν τοῦ Εὐριπίδου Τρωάδων* in fronte scholiorum posita, ut in aliis libris legimus *σχόλια εἰς τὰς Τρωάδας*. ceterum Schneidewinus argumentum, quod apposui, quamquam ultra enarrationem fabulae non excedens Aristophaneum putat esse. ego in eam magis inclinaverim sententiam, Aristophanis hypothesisin in libris prorsus intercidisse et solum eius titulum relictam esse *Ἀριστοφάνους γραμματικοῦ*, qui facillime in unum coalescere potuit cum titulo scholiorum. quare totum hoc argumentum unciis inclusi.

δὲ κατοδυσραμένη καὶ τὸν Ἀστυάνακτα κηδεύσασα πρὸς τὰς Ὀδυσσεύς ἤχθη σκηρὰς, τοῦτω λατρεῦειν δοθεῖσα.

desunt BCDEFG.]

XIX argumentum Hippolyti Euripideae.

C ἡ σκηνὴ τοῦ δράματος ὑπόκειται ἐν Τροίᾳ.

D ἐδιδάχθη ἐπὶ Ἐπαμείνονος ἀρχοντος Ὀλυμπιάδι πρὸς ἔτει δ'. πρῶτος Εὐριπίδης, δεύτερος Ἰοφῶν, τρίτος Ἴων.

F ἔστι δὲ οὗτος ὁ Ἰππόλυτος δεύτερος καὶ στεφανίας προσαγορευόμενος. ἐμφαίνεται δὲ ὕστερος γεγραμμένος τὸ γὰρ ἀπρεπὲς καὶ κατηγορίας ἄξιον ἐν τούτῳ διώρεθται τῷ δράματι. τὸ δὲ δράμα τῶν πρώτων⁸¹.

desunt ABEG.

XX argumentum Hecubae Euripideae.

C ἡ μὲν σκηνὴ τοῦ δράματος ὑπόκειται ἐν τῇ ἀντιπέτρῃ τῆς Τροίας Χερρονήσῳ ὁ δὲ χορὸς συνέστηκεν ἐκ γυναικῶν αἰχμαλωτιδῶν Τρωάδων, συμπαθησοῦσῶν (Heimsoethius συμμαχησασῶν cod.) τῇ Ἑκάβῃ⁸².

desunt ABDEFG.

XXI argumentum Supplicum Euripideae.

C ἡ μὲν σκηνὴ (τοῦ δράματος ὑπόκειται) ἐν Ἐλευσίῃ, ὁ δὲ χορὸς (συνέστηκεν) ἐξ Ἀργείων γυναικῶν, αἱ μῆτερες ἦσαν (?) τῶν ἐν Θήβαις πεπτωκότων ἀριστέρων.

F τὸ δὲ δράμα ἐγκώμιον Ἀθηναίων.

desunt ABDEG.

XXII argumentum Iphigeniae Tauricae Euripideae.

A Ὀρέστης κατὰ χρησμὸν ἐλθὼν εἰς Ταύρους τῆς Σκυθίας μετὰ Πυλάδου παρακινήθεις τὸ παρ' αὐτοῖς τιμώμενον τῆς Ἀρτέμιδος ξόανον ὑφελέσθαι προηρεῖτο. προελθὼν δ' ἀπὸ τῆς νεῶς καὶ φανείς ὑπὸ τῶν ἐντοπίων ἄμα τῷ φίλῳ συλληφθεὶς ἀνήχθη κατὰ τὸν παρ' αὐτοῖς ἐθισμόν, ὅπως τοῦ τῆς Ἀρτέμιδος ἱεροῦ σφάγιον γένωνται. τοὺς γὰρ καταπλεύσαντας ξένους ἀπέσφαττον * * *

⁸¹ Ampla fabulae enarratio his anteposita habet colorem Byzantinum.

⁸² Vberrimam mythi enarrationem iure Thoma Magistro dignam censet Dindorfius.

C ἡ μὲν σκηνὴ τοῦ δράματος ὑπόκειται ἐν Ταύροις τῆς Σκυθίας· ὁ δὲ χορὸς συνέστηκεν ἐξ Ἑλληνίδων γυναικῶν, Θεραιπαιίδων τῆς Ἰριγενείας.

desunt BDEFG.

XXIII argumentum Cyclopi Euripideae.

A Ὀδυσσεὺς ἀναχθεὶς ἐξ Ἰλίου εἰς Σικελίαν ἀπερρίφη; ἔνθα ὁ Πολύφημος· εὐρών δὲ δουλεύοντας ἐκεῖ τοὺς Σατύρους οἶνον δούς ἄρας ἡμελλε λαμβάνειν καὶ γάλα παρ' αὐτῶν. ἐπιφανεῖς δ' ὁ Πολύφημος ζητεῖ τὴν αἰτίαν τῆς τῶν ἰδίων ἐκφορήσεως. ὁ Σειληνὸς δὲ τὸν ξένον ληστεύοντα καταλαβεῖν φησι⁸³.

desunt BCDEFG.

XXIV argumentum Ionis Euripideae.

A Κρέουσαν τὴν Ἐρεχθίδος Ἀπόλλων φθείρας ἔγκνον ἐποίησεν ἐν Ἀθήναις· ἡ δὲ τὸ γεννηθὲν ὑπὸ τὴν ἀκρόπολιν ἐξέθηκε, τὸν αὐτὸν τόπον καὶ τοῦ ἀδικήματος καὶ τῆς λοχείας μάρτυρα λαβοῦσα. τὸ μὲν οὖν βρέφος Ἐρμῆς ἀτελόμενος εἰς Δελφοὺς ἤνεγκεν· εὐροῦσα δὲ ἡ προφήτις ἀνέθρεψε, τὴν Κρέουσαν δὲ Πηῦθος ἔγημε. συμμαχήσας γὰρ Ἀθηναίοις τὴν βασιλείαν καὶ τὸν τῆς προειρημένης γάμον ἔλαβε δῶρον. τούτῳ μὲν οὖν ἄλλος παῖς οὐκ ἐγένετο, τὸν δ' ἐκτραπέντα ὑπὸ τῆς προφήτιδος οἱ Δελφοὶ νεωκόρον ἐποίησαν. ὁ δὲ ἀγνοῶν ἐδούλευσε τῷ πατρὶ * * *

C ἡ σκηνὴ τοῦ δράματος ὑπόκειται ἐν Δελφοῖς.

desunt BDEFG.

XXV argumentum Electrae Euripideae⁸⁴.

C ἡ μὲν σκηνὴ τοῦ δράματος ὑπόκειται ἐν Ὀρίοις

83 Hanc mythi enarrationem omisit Schneidewinus.

84 De hoc argumento dicit Kirchoffius in Eurip. vol. II p. 524: *argumentum in codice esse videtur nullum, quum latinum a se ipso confectum praefixerit Victorius. itaque ne illa quidem, quae graeca latinis subiunxit idem e codice ducta putaverim. etiam personarum index . . . in quo omissam esse Clytaemnestrae mentionem monuit Portus, ab ipso compositus videtur Victorio, non inventus in codice. fateor me nullam causam potuisse detegere, cur hoc argumentum in suspicionem vocaverit vir doctissimus. post fini-*

τῆς Ἀργείας γῆς, ὁ δὲ χορὸς συνέστηκεν ἐξ ἐπιχωρίων γυναικῶν.

desunt *ABDEFG*.

Argumentum Iphigeniae Aulidensis nullum est, Heraclidarum Helenae Herculis furientis non habent, unde Aristophanis disciplina cognosci queat.

Comparatis inter se quae in singulis argumentis servata, quae perdita sunt, hinc evadunt partium, quas statuimus numeri. rarissimae sunt notae, quibus quota quaeque sit fabula traditur, nam bis tantum hanc rem vidimus tactam in II IX. capita (*κεφάλαια*) quae dicuntur in septem extant argumentis II V XI XII XIII XV XVI, in octo didascalica III V IX XII XIII XIV XVI XIX, in totidem iudicia de praestantia fabularum II VI VIII IX X XIV XIX XXI. decies edocemur num eundem mythum alter poeta dramati suo substraverit in I II III IV V VI IX XI XIII XVI, quater decies fabula enarratur in I II III IV VI VII VIII IX XI XIV XVIII XXII XXIII XXIV, vicies denique scaena describitur in II III V VI VII VIII IX X XI XII XIII XIV XVI XVII XIX XX XXI XXII XXIV XXV. unam partem, quam fuisse in argumentis Aristophaneis probabile est, indicem scilicet personarum³⁵, sciens omisi, cum nihil ad rem nostram faceret.

tum fol. 3 latinum argumentum in adversa folii 4 pagina argumentum et index personarum una cum novem primis fabulae versibus leguntur in editione Victoriana, ita ut credendum sit, ab hac pagina exhiberi verba codicis. id quoque parum probabile est, Victorium in conficiendo personarum indice Clytaemnestram omisisse.

35 Sic in argumento Eur. Electr. verba *προλογίζει δὲ ὁ αὐτοῦργός* personarum indici demum subiecta sunt. eandem sedem obtinent in arg. Herc. fur. verba *προλογίζει δὲ ὁ Ἀμφιτρώων*. cf. etiam argumentum Ocyποῖdis Luciani, quod infra attuli.

Ex ratione, quae inter singulas argumentorum partes intercedit, in universum fortasse colligere licet, quo consilio et quem in finem sequioris aevi grammatici usi sint Aristophanis argumentis. quae cum essent condita ad omnes res illustrandas, quae non solum ipsi fabulae intellegendae necessariae essent, sed ad externam etiam dramatum historiam eorumque virtutes rectius aestimandas pertinerent, isti has res parum videntur curasse et eas solas ex argumentis excripsis, quae fabulas primum legenti inservirent, scaenae descriptionem dico et mythi enarrationem. at ne haec quidem intacta servarunt. de fabulae enarratione res est difficilior diiudicatu, cum breves sint et membratim concisae pleraeque, in aliis paullo fusius et copiosius res explanentur, quare dubium manet, quantum in amplificandis contrahendisve enarrationibus grammaticis, quantum Aristophani sit tribuendum. in scaenae autem personarumque notationibus supersunt vestigia, quae extra omnem ponant dubitationem, quin genuinae non tam breves neque viles fuerint, quam pleraeque hodie extant. locum quidem, ubi fabula agitur, nisi paucis verbis et mira quadam omnium, quae vel tantillum ab ipso dramate abhorrent, rerum negligentia non videtur enotasse Aristophanes. nam in plurimis argumentis nihil aliud est nisi *ὑπόκειται ἡ σκηνή ἐν Δελφοῖς* (XXIV) *ἐν Ἄργει* (XVII) *ἐν Θήβαις* (XII), raro accuratius definitur urbs, ut legimus *ἐν Θήβαις ταῖς Βοιωτικαῖς* (II) et *ἐν Φεραῖς μὲν πόλει τῆς Θετταλίας* (IX), et vel in iis dramaticis, ubi difficilior est breviter adumbratu, qui locus in scaena repraesentetur, gravissima quaeque sex septemve verbis perstringuntur, veluti in argumento Hecubae (XX) *ἡ σκηνή τοῦ δράματος ὑπόκειται ἐν τῇ ἀντιπέραν τῆς Τροίας Χερρονήσῳ*. unum tantum exemplum, ubi non modo urbs sed pagus etiam templumque, quod in scaena conspicitur, descriptum est invenitur in argumento Oedipi Colonei (VII) *ἡ σκηνή τοῦ δράματος ὑπόκειται ἐν τῇ Ἀττικῇ ἐν τῷ Ἰηλίῳ Κολωνῷ πρὸς τῷ ναῷ τῶν σεμνῶν*. vix est dubi-

tandum, quin ea, quae de singularum fabularum scaenis concise quidem at ita tamen monuit Aristophanes, ut plenam inde scaenae imaginem possent haurire, incuria demum librariorum vel qui argumenta excrípserunt grammaticorum ad viles reliquias, quas hodie habemus, sint redacta. luculentum quoddam testimonium, quam incredibili neglegentia argumenta Aristophanea excripta sint, (et vix opus est ei, qui illa perlustraverit, testimonio,) argumentum Persarum (XIII C) praebet, ubi ad indicandam scaenam gravissimum omissum est. nam si legitur *καὶ ἔστιν ἡ μὲν σκηνὴ τοῦ δράματος παρὰ τῷ τάφῳ Δαρείου*, in propatulo est, praetermissum esse a librario urbis nomen, in qua tumulus Darii extractus erat. Aristophanes scripsit *ἡ σκηνὴ ὑπόκειται ἐν Σούσοις π. τ. τ. Δ.*

Non diversa ab ea ratione, qua has Aristophanis notas videmus mutilatas, alterum notarum genus in libris nostris decurtatum est. chori personae longe in plurimis hypothesis praeter fixam formulam *ὁ δὲ χορὸς συνέστηκεν ἐκ* duobus tantum verbis significantur veluti *ἐπιχωρίων γερόντων* (II) *γυναικῶν πολιτίδων* (III) *Φοινισῶν γυναικῶν* (V) et quae sunt similia. in nonnullis autem paullo accuratius describuntur personae ut in arg. Philoctetae (XVI) *ὁ δὲ χορὸς συνέστηκεν ἐκ γερόντων, τῷ Νεοπτολέμῳ συμπλεόντων*, in arg. Iph. T. (XXII) *ἐξ Ἑλληνίδων γυναικῶν, Θεραπαινίδων τῆς Ἰφιγενείας*. fusius etiam notantur chori personae in arg. Hec. (XX) *ὁ χορὸς συνέστηκεν ἐκ γυναικῶν αἰχμαλωτίδων Τρωάδων, συμπαθησοῦσῶν τῇ Ἑκάβῃ* et Supplicum (XXI) *ὁ χορὸς συνέστηκεν ἐξ Ἀργείων γυναικῶν, αἱ μητέρες ἦσαν τῶν ἐν Θήβαις πεπτωκότων ἀριστέων*. sequitur ex his, ut Aristophanes non solum indicaverit, chorum constare ex his illisve personis, sed, quales illae essent, paucis etiam addiderit. neque his additis substituisse sed longius processisse Aristophanem, ita ut adumbraret etiam, qua ratione dramatis actioni interessent chori personae, ex his duobus exemplis et re et verbis plane gemellis licet concludere arg. Orestis (VI)

ὁ δὲ χορὸς συνέστηκεν ἐκ γυναικῶν Ἀργείων ἡλικιωτίδων Ἠλέκτρας, αἱ καὶ παραγίνονται ὑπὲρ τῆς τοῦ Ὀρέστου πυνθανόμεναι συμφορᾶς, et arg. Alcestidis (IX): συνέστηκε δὲ ὁ χορὸς ἐκ τινῶν πρεσβυτῶν ἐντοπίων, οἳ καὶ παραγίνονται συμπαθήσοντες ταῖς Ἀλκίσιδος συμφοραῖς. certas formulas videmus vel in amplioribus expositionibus servatas. quare in his quoque de chori personis observationibus idem agnoscemus, quod in notis de fabulae scaena, pristina eas ubertate esse exutas.

De notatione personae, quae prologum recitat, ex ipsis argumentis Aristophaneis decerni nequit, utrum integra sit formula, quam uno excepto in omnibus legimus argumentis *προλογίζει δὲ . . .*, an haec quoque decurtata. in Persarum argumento (XIII) longior de diversis personis, quae apud Phrynichum in Phoenissis et apud Aeschylum in Persis prologi munere funguntur disputatio eadem clauditur formula *ἐνταῦθα δὲ προλογίζει χορὸς πρεσβυτῶν*. unum superest hodie exemplum, ubi pro trita illa formula amplior extat annotatio de prologi persona, at in argumento, quod in una certe parte a grammatico sequioris, ut videtur Byzantini, aevi nimis est dilatatum, quam quod in ordinem Aristophanearum hypothesium recipere possemus, Aiacis nimirum. in universum duae in hoc argumento discerni possunt partes et doctrina et dicendi genera diversae. Byzantinorum hominum verbositas conspicua est in ea parte, qua de mytho Aiacis agitur (apud Dindorf. p. 26, 3 — p. 27, 10) antiqui grammatici doctrina in iis, quae antecedunt quaeque sequuntur (p. 25, 7 — 26, 2; p. 27, 11 — 28, 4). de priore parte, quae ad inscriptionem fabulae pertinet, infra paucis dicendum erit, in posteriore Aristophanem cognoscemus ex nota, quae exhibita est in codice Parisino 2712 A: *ἡ σκηρὴ τοῦ δράματος ἐν τῷ ναυστάθμῳ πρὸς τῇ σκηρῇ τοῦ Αἴαντος. προλογίζει δὲ ἡ Ἀθηναῖα*. haec sunt Aristophanea, nisi quod post vocem *δράματος* intercidit *ὑπόκειται*. ceterum exemplum scaenae accuratius descriptae. reliqui

codices tres, quibus usus est Dindorfius, in priore enuntiatum parte prorsus consentiunt cum A, pro προλογίσει δὲ ἡ Ἀθηναῖα habent: δαιμονίως δὲ εἰσφέρει προλογίζουσαν τὴν Ἀθηναῖαν. ἀπίθανον γὰρ τὸν Αἴαντα προϊόντα εἰπεῖν περὶ τῶν αὐτῷ πεπραγμένων, ὥσπερ ἐξελέγχοντα ἑαυτὸν· οὐδὲ μὴν ἕτερός τις ἠπίστατο τὰ τοιαῦτα, ἐν ἀπορητῷ καὶ νυκτὸς τοῦ Αἴαντος δράσαντος. Θεοῦ οὖν ἦν τὸ τοιοῦτον διασαφῆσαι, καὶ Ἀθηναῖς προκηδομένης τοῦ Ὀδυσσεως, διὸ φησι 'καὶ πάλαι φύλαξ ἔβην τῇ σῆ προθύμος εἰς ὁδὸν κυνηγία.' num haec iam Aristophanes argumento suo addiderit hodie erui nequit. hoc tamen certissimum est, ex eius nota ortam esse illam expositionem, eum totam hanc quaestionem movisse. et qui moverit quaestionem, quis potest scire, quantum idem contulerit ad eam solvendam?

Maioris etiam momenti, quam scaenae et personarum notationes, quae quantum valuerint in scholia componenda mox apparebit, nostro proposito ipsa sunt de praestantia fabularum iudicia, quae Aristophanes argumentis suis immiscuit, breviora altera, altera ampliora. breviora iudicia certa quadam constantique formula, quod in Aristophane non mirum, prolata esse videntur ita ut quae de dramate praedicanda essent casu genetivo numeri pluralis exprimerentur. sic legimus in argum. Hippol. (XIX) τὸ δὲ δράμα τῶν πρώτων, in arg. Androm. (X) τὸ δὲ δράμα τῶν δευτέρων, in arg. Or. (VI) τὸ δράμα τῶν ἐπὶ σκηνῆς εὐδοκμοούντων. similis quaedam formula in Salustii argumento Antigoniae legitur τὸ μὲν δράμα τῶν καλλίστων Σοφοκλέους⁸⁶. non inutiliter cum brevibus his de carminum virtute observationibus comparantur, quae in nonnullis argumentis comoediarum Aristophanis de ea-

86 Quae in Salustii argumento de mytho Antigoniae sequuntur ab aliis poetis aliter narrato et exornato nullam habent cum illo de praestantia fabulae iudicio necessitudinem, quare temere mihi videntur argumenta Aristophanis Salustiique in L esse secreta et Salustii nomen post illud iudicium ponendum.

dem re observata inveniuntur, haec quoque sine dubio ab Aristophane grammatico oriunda, veluti in arg. Acharn. I p. 1, 41 ed. Didot. τὸ δὲ δράμα τῶν εὐ σφόδρα πεποιημένων, in arg. Equitt. I p. 32, 36 τὸ δὲ δράμα τῶν ἄγαν καλῶς πεποιημένων, in arg. Nubb. III p. 77, 18 τὸ δὲ δράμα τῶν πάνν δυνατῶς πεποιημένων, quae in amplo recentioris grammatici arg. X p. 79, 2 repetuntur, in arg. Avv. I p. 209, 7 τὸ δράμα τοῦτο τῶν ἄγαν δυνατῶς πεποιημένων, in arg. Rann. I p. 273, 39 τὸ δὲ δράμα τῶν εὐ πάνν καὶ φιλολόγως πεποιημένων.

Atque hic locus videtur esse exhibendi notum illud Ocypodis Luciani argumentum, quod ad celebratissimas Aristophanis hypotheses per iocum esse assimilatum non vana est Schneidewini coniectura.

A Ξεύπους Ποδαλειρίου καὶ Ἀστασίας υἱὸς ἐγένετο κάλλι καὶ δυνάμει διαφέρων, γυμνασίων τε καὶ κνηγεσίων μὴ ἀμελῶν, πολλάκις δὲ θεωρῶν τοὺς ἐχσμένους ὑπὸ τῆς ἀτίεττον Ποδάγρας κατεγέλα φάσκων, μηδὲν ὄλως εἶναι τὸ πάθος. ἡ θεὸς τοίνυν ἀγανακτεῖ καὶ διὰ ποδῶν εἰστρέχει. τοῦ δ' εὐτόνως φέροντος καὶ ἀρνούμενου ἕπιτιον ὄλως τίθειν ἡ θεός.

C ἡ μὲν σκηνὴ τοῦ δράματος ὑπόκειται ἐν Θήβαις. ὁ δὲ χορὸς συνέστηκεν ἐξ ἐπιχωρίων ποδαγρῶν συνελεγχόντων τὸν Ξεύπουν ⁸⁷.

F τὸ δὲ δράμα τῶν πάνν ἀστείων.

C τὰ τοῦ δράματος πρόσωπα. Ποδάγρα Ξεύπους Τροφείης Ἰατρός Πόνος ἄγγελος. προλογίζει δὲ ἡ Ποδάγρα.

Quae licet non omnes argumentorum Aristophaneorum partes complectantur, nam desunt didascalica capitula notatio, num alter poeta eandem fabulam tractaverit, numerus denique dramatis, eae igitur partes, quibus vix ulla hypothesis caruerit, opportune tamen testantur, de praestantia carminum dixisse in argumentis Aristophanem.

⁸⁷ Notatu dignum, etiam in hac hypothesis addita esse, quid agerent chori personae, quod supra contendit in omnibus argumentis Aristophanis significatum fuisse.

Brevibus his iudiciis ea quoque annumeranda sunt, quae de iis fabulis tulit Aristophanes, quarum eventus a tragica severitate alienus esse videretur. haec non minus certa formula fuisse astricta, quam quae modo apposuimus, ex duobus quae servata sunt exemplis licet colligere, in argum. Or. (VI) τὸ δὲ δράμα κωμικώτερον ἔχει τὴν καταστροφήν, et in arg. Alcest. (IX) τὸ δὲ δράμα κωμικώτερον ἔχει τὴν καταστροφήν. at brevina haec iudicia non ab ipso Aristophane tam arctis finibus circumscripta fuisse, quam quibus nunc ea videmus coercita, huius rei documento est argumentum Andromachae (X), quod supra emendatius, quam adhuc ferebatur exhibui. nam ut ab omnibus editoribus sine ulla, ut videtur, corruptelae, cui obnoxium est, suspitione editum est Aristophanem mirum nobis et parum prudentem iudicem declarat; mirum, quoniam fabulam, cuius omnes fere partes non mediocri effert laude, secundi ordinis esse iudicat, parum prudentem, quoniam scaenas nonnullas dramatis praedicat, quas vel caecus quidam artis Euripideae amator vix tolerabiles habeat nedum praedicet. exemplum praebet Hermionae oratio, de qua Aristophanes: ῥῆσις τὸ βασιλικὸν ἐποφάινουσα. bis longiorem recitat sermonem Hermiona alterum initio fabulae adversus Andromacham (v. 147 sqq. Nck.) alterum in fine (v. 920 sqq.). quorum priorem cum Aristophanes commemoret verbis ὁ πρὸς Ἀνδρομάχην λόγος οὐ κακῶς ἔχων apparet, illo iudicio eum ad posteriorem spectasse. in quo si regium morem ingeniumque quaesiveris eximie eris falsus. Hermiona Andromacham aemulam, quam Troia secum duxerat Neoptolemus concubinam, de medio tollere conata quominus perpetret facinus interveniente Peleo impeditur. iam ab irato marito, qui ipsa Hermiona teste Andromacham magis adamaverat, quam legitimam uxorem, iustam expectans poenam in oratione illa omnem angorem suum metumque Oresti et choro patefacit 'iure me perdet Neoptolemus! quid habeo, quo me excusum? mitte me, o Juppiter gentilici, in terram remotissimam aut

in patriam! si domum redierit maritus necabit me turpissime aut servitute servibo aemulae, cuius domina eram antea. et cur peccavi? perdiderunt me malignae mulieres in Andromacham me dolosis excitantes verbis. quarum perniciosis consiliis obedientem me praestans omni priore fortuna sum privata. quare, non semel dico, marito, qui quidem sunt prudentes, non debent mulieres aedibus excipere, nam hae malorum magistrae!' num talia reginae sunt an mulierculae misere anxiae et a marito verbera pertimescentis? nihilo melius res se habet in sermone, quo in ipsam Andromacham invehitur Hermiona. quae excogitari queunt opprobria maledicta convicia, haec in eam fundit. Andromachae incantamentis effectum esse, ut invisae ipsa esset marito, ut fetu non gravesceret venter. at daturam esse Andromacham gravissimam poenam. tum enumerat cruciatus, quibus afficere velit aemulam, et postremum haec inaudita opprobria in 'barbarum genus' cumulat (v. 173 aqq.):

*πατήρ τε θυγατρὶ παῖς τε μητρὶ μίγνται
κῆρη τ' ἀδελφῶ, διὰ φόνον δ' οἱ φίλτατοι
χωροῦσι, καὶ τῶνδ' οὐδὲν ἐξείργει νόμος.*

quis de tali reginae Hermionae oratione iudicasse Aristophanem sibi persuadeat: καὶ ὁ πρὸς Ἀνδρομάχην λόγος οὐ κακῶς ἔχων? ut equidem restitui argumentum recepta cod. Pal. G scriptura ὁ πρὸς Ἀνδρομάχην λόγος οὐ καλῶς ἔχων et mutata voce, quam omnes praebent libri, ὑφαίνουσα in ὑφαιρούσα, omnia plana sunt et recta.

Aristophanes laudat quidem Andromachae, fabulae secundi ordinis, prologum lucidum pulchreque dictum et elegias threni, at vituperat orationem Hermionae, quippe quae regiam tollat maiestatem, et contumelias eius in Andromacham missas. Peleum contra, qui Andromacham removeret, bene esse inductum. hoc prudens est iudicium, iustum et Aristophane dignum, cuius acutum et concisum genus dicendi nemo non persentiscet. at quod maioris momenti nobis est, ex argumento ita restituto id praeterea

percipimus fructus, ut unum certe illorum iudiciorum genus, quae Aristophanes de virtutibus fabularum hypotheseis suis addidit, nova prorsus et clarissima luce videamus collustratum. si qua fabula ita fuerit comparata, ut eam Aristophanes sive propter universam indolem sive propter singularum scaenarum compositionem in numerum earum relegendam esse censeret, quas secūdi ordinis esse iudicaret (*τὸ δρᾶμα τῶν δευτέρων*), iudicium eo probabat, ut enumeratis scaenis, quae ipsi non displicerent, eas adderet, quas his illis causis commotus a tragodiae sublimitate alienas putaret. et in hac quoque re certa quadam formula usus esse videtur Aristophanes, ea nempe, quae ex universa significatione *τὸ δρᾶμα τῶν δευτέρων* ultro fluxit: *ἐν τῷ δευτέρῳ μέρει*.

Quod eiusmodi argumentorum indoli altius perspicuendae ex certo hoc testimonio eruimus, id in fixa illa norma, ad quam Aristophanes fabulas solet recensere, reliquis argumentis coniectura licebit vindicare, perbrevia scilicet illa iudicia amplificata fuisse iis additis, quae aut laudem aut vituperium fabulae comprobarent. in dramaticis primi ordinis (*τὸ δρᾶμα τῶν πρώτων*) ipsum Andromachae, quod vulgo ferebatur, argumentum normam praebere potest, ad quam enumeratae fuerint virtutes singularum scaenarum. in iis, quorum exitus comoediae magis propria dicitur (*τὸ δρᾶμα κωμικωτέραν ἔχει τὴν καταστροφὴν*) non aliter atque in dramaticis *τῶν δευτέρων* eas scaenas probabile est fuisse significatas, quae ex sententia Aristophanis comoediae prae se ferrent colorem. id sane vel ex decurtatis nostris argumentis cognosci potest, non satis habuisse Aristophanem in universum de praestantia fabularum monere, sed de singulis quoque scaenis personisve eum iudicasse. veluti in argum. Orest. (VI) praeter iudicium de comico fabulae exitu haec extant: *τὸ δρᾶμα τῶν ἐπὶ σκηρῆς εὐδοκμοῦντων, χεῖριστον δὲ τοῖς ἡθεσι. πλὴν γὰρ Πυλάδου πάντες φαῦλοι*. etiam ampliora de singulis scaenis leguntur in argg. Oed. Col. (VIII) et

Agam. (XIV). de his iudiciis tenendum est, non certis ea fuisse astricta normis formulisve, sed pro varietate rerum modo uberiora modo tenuiora fuisse. notandae denique sunt eae observationes, quibus quem finem spectet fabula edoceamur. eiusmodi brevior legitur in arg. Supplic. (XXI) τὸ δὲ δράμα ἐγκώμιον Ἀθηναίων, amplior in arg. Oed. Col. (VIII).

His, quae de arte in tragoediis conspicua ex ipsis Aristophaneis hausta sunt hypothesibus, unum subiungam locum, quem ἀδέσποτον inter argumenta Euripidis Phoenissarum traditum auctori suo iam reddere, ut spero, licebit. Dindorfius scholl. Eur. vol. III p. 5 quarto loco hoc argumenti alicuius fragmentum exhibet: τὸ δράμα ἐστὶ μὲν ταῖς σκηναῖς ὄψει καλόν, ἐπεὶ ⁸⁸ καὶ παραπληρωματικόν· ἢ τε ἀπὸ τῶν τειχέων Ἀντιγόη θεωροῦσα μέρος οὐκ ἐστὶ δράματος, καὶ ὑπόσπονδος Πολυνείκης οὐδενὸς ἔνεκα παραγίνεται, ὃ τε ἐπὶ πᾶσι μετ' ᾧδῆς ἀδολέσχον φρυγαδενόμενος Οἰδίπους προσέρχεται διὰ κενῆς. ipsa materia, membratim concisa oratio admodum similis eius, quam in argumento Andromachae deprehendimus, iudicii denique acumen suadent fragmentum illud locum habuisse in Aristophanis hypothesi. quod extat argumentum Phoenissarum mirum in modum mutilatum nihil habet de tragoediae praestantia observatum.

Iam cum de iis partibus argumentorum, quae didascalica continent et numerum fabularum, nihil habeam, quod doctae Schneidewini commentationi addam, de ea autem, qua eiusdem mythi fabulae diversorum poetarum inter se comparantur, infra paucis sim disputaturus, necesse est,

38 Ἐπεὶ καὶ vel ἐπεὶ δὲ καὶ codd., quod corruptum. ἐτι δὲ vel ἐστι δὲ coniecit Kirchhoffius. equidem gravius puto hoc loco esse peccatum. expectatur aliquid, quod ταῖς σκηναῖς ὄψει sit oppositum, veluti in arg. Or. ἐπὶ σκηνῆς et ταῖς ἡδραῖς inter se opponuntur. quare ante ἐπεὶ lacuna statuenda. Heimsoethius mavult ἔχει δὲ καὶ pro ἐπεὶ δὲ καὶ.

priusquam vestigia persequar, quae in scholiis Aristophanae disciplinae appareant, eos viros verbo tangam, quos ante Aristophanem hypothesis conficiendis operam dedisse inde constat, quod eorum mentio fit in argumentis.

De Glaucō Rhegino, qui in argumento Persarum commemoratur *ἐν τοῖς περὶ Διοχόλου μύθων*, nihil certi est traditum, unde cognosci possit, quantum ex eius libro *περὶ ἀρχαίων ποιητῶν τε καὶ μουσικῶν* conscripto Aristophanes in usum suum converterit.

Paullo certius, quam adhuc factum est, adumbrare posse mihi videor, quae ratio inter Dicaearchi Aristophanisque intercesserit argumenta. Dicaearcho, quem hypotheses confecisse disertum extat Sexti Empirici testimonium *adv. math. p. 697 Bekk. ὑπόθεσις πολλαχῶς μὲν καὶ ἄλλως προσαγορεύεται καθ' ἓνα μὲν τρόπον ἡ δραματικὴ περιπέτεια, καθὸ καὶ τραγικὴν καὶ κωμικὴν ὑπόθεσιν λέγομεν καὶ Δικαιάρχου τινὰς ὑπόθεσις τῶν Εὐριπίδου καὶ Σοφοκλέους μύθων*, in codice Florentino plutei XXXII n. 2 duo argumenta tribuuntur Medae et Alcestidis. at de priore sublesta fit fides libri, cum in ipso argumento ad finem Dicaearchus una cum Aristotele laudetur. quare qui Dicaearchum auctorem servari vult, cum Dindorfio statuere debet, inde a verbis *τὸ δράμα δοκεῖ* (vol. III p. 2, 11) alterius grammatici incipere expositionem. quae Dicaearcho relinquuntur praeter enarrationem fabulae sat perspicuam et concisam observationes continent de mytho Medae et Iasonis a variis poetis historicisque vario modo relato. e poetis nominantur Simonides, qui *νόστους* scripsit, Aeschylus, ex historicis Pherecydes Staphylus. Alcestidis argumentum non habet cur Dicaearchi auctoritatem in suspensionem vocemus. quod cum nihil contineat nisi enarrationem fabulae non dissimilem quidem alteri, de indole hypothesisum a Dicaearcho confectarum materiisque ab eo tractatis novi quidquam inde non percipimus. ter praeterea commemoratur Dicaearchus in argumentis tragoediarum, semel in hypothesi

Ranarum. in argumento Oedipi Regis, quo de inscriptione fabulae agitur, Dicaearchus laudatur testis, Sophoclem cum hanc fabulam doceret victum esse a Philocle (II p. 12 Dind.) *χαριέντως δὲ ΤΥΡΑΝΝΟΝ ἅπαντες αὐτὸν ἐπιγράφουσιν, ὡς ἐξέχοντα πάσης τῆς Σοφοκλέους ποιήσεως, καίπερ ἤττηθέντα ὑπὸ Φιλοκλέους, ὡς φησι Δικαίαρχος.* in Aiacis argumento traditur Dicaearchus inscripsisse hanc tragoediam *Αἴαντος Θάνατος*, eique opponuntur didascaliae, in quibus merum Aiacis nomen dramati sit praefixum (II p. 26 Dind.) *Δικαίαρχος δὲ ΑἴΑΝΤΟΣ ΘΑΝΑΤΟΝ ἐπιγράφει. ἐν δὲ ταῖς διδασκαλίαις ψιλῶς ΑἴΑΣ ἀναγγεγραπται.* similis est ratio in argumento Rhesi ampliore (secundo Dindorfii). ibi de difficili illa quaestione, num Euripidea sit Rhesus haec leguntur: *τοῦτο τὸ δράμα ἐνιοι νόθον ὑπενόησαν, Εὐριπίδου δὲ μὴ εἶναι· τὸν γὰρ Σοφοκλεῖον μᾶλλον ὑποφαίνει (ὑποφαίνειν?) χαρακτῆρα. ἐν μέντοι ταῖς διδασκαλίαις ὡς γνήσιον ἀναγγεγραπται, καὶ ἡ περὶ τὰ μετάρσια δὲ ἐν αὐτῷ πολυπραγμοσύνη τὸν Εὐριπίδην ὁμολογεῖ. πρόλογοι δὲ διττοὶ φέρονται. ὁ γοῦν Δικαίαρχος ἐκτιθεὶς τὴν ὑπόθεσιν τοῦ Ρῆσον γράφει κατὰ λέξιν οὕτως· 'νῦν εὐσέληρον φέγγος ἢ διαφρήλατος' — καὶ ἐν ἐνίοις τῶν ἀντιγράφων ἕτερός τις φέρεται πρόλογος κτλ.* praecedit his verbosa fabulae enarratio. ex Dicaearcho, qui laudatur ubi de duplici fabulae prologo sermo est, ea quoque sumpta esse, quae de dramate suppositicio disputarentur recte statuit Kirchhoffius, qui primus accuratius de hoc argumento egit in Philologi vol. X p. 559 sqq. nam eodem modo, quo in argumento Aiacis Dicaearcho opponuntur didascaliae, hic ex didascaliiis refutatur sententia eiusdem, qui postea nominatim laudatur. veluti idem, qui haec excerpserat, primum in universum refert *πρόλογοι δὲ διττοὶ φέρονται* et tum deum addit *ὁ γοῦν Δικαίαρχος κτλ.* didascalias ipsas huic compilatori non in prompta fuisse, idem observavit Kirchhoffius; at quod vir doctissimus in simplicissimam coniecturam, ex Aristophanis argumento eas compilatorem derivasse, monet, earum non mentionem fieri in Aristophanis argumento,

VII

nullam habet cogendi vim, cum, etiamsi desunt didascalica in nostro Aristophanis argumento mutilo et decurtato, certe in genuino illo non defuerint. impugnatum esse et aliis in rebus Dicaearchum ab Aristophane ex Athenaei loco III p. 85 F constat: ὁ δὲ Ἀριστοφάνης γράψει ἀντὶ τοῦ λέπας χέλως, καὶ φησιν οὐκ εὖ Δικαίαρχον ἐκδεξάμενον λέγειν τὰς λεπάδας. quae si recte sunt disputata in argumento Rhesi haec sunt derivata ex Aristophane: ἐν μέντοι ταῖς διδασκαλλαῖς ὡς γνήσιον ἀναγέγραπται, καὶ ἡ περὶ τὰ μετὰ ροσια δὲ ἐν αὐτῷ πολυπραγμοσύνη τὸν Εὐριπίδην ὁμολογεῖ. quibuscum conferatur scholion Alc. 962 ἐγὼ καὶ διὰ μούσας: ὁ ποιητὴς διὰ τοῦ προσώπου τοῦ χοροῦ βούλεται δεῖξαι ὅσον μετέσχε τῆς παιδείσεως· καὶ περὶ μετεώρων ἐφρόντισα, ὄλον ἡστρολόγησα, καὶ ὄρμην ἐπὶ τούτῳ ἔσχον. ceterum is, cui secundum debemus Rhesi argumentum, non censendus est ipso Dicaearchi libro usus esse; potuit de huius sententia certior fieri ex Aristophane, quem non modo contradixisse Dicaearcho, sed quae vera et utilia praeberet, in sua argumenta recepisse ex hac Ranarum hypothesi luculenter mihi videtur apparere (p. 273, 9 Didot.) τὸ δὲ δρᾶμα τῶν εὖ πάνυ καὶ φιλολόγως πεποιημένων. ἐδιδάχθη ἐπὶ Καλλίου τοῦ μετὰ Ἀντιγένη διὰ Φιλωνίδου εἰς Αἴθαια. πρῶτος ἦν· δεύτερος Φρύνηος Μούσαις· Πλάτων τρίτος Κλεοφῶντι. οὕτω δὲ ἐθανμάσθη τὸ δρᾶμα διὰ τὴν ἐν αὐτῷ παράβασιν, ὥστε καὶ ἀνεδιδάχθη, ὡς φησι Δικαίαρχος. haec Aristophanea esse in propatulo est. fortasse ex eodem Dicaearcho sumpta sunt quae leguntur in arg. Antig. φασὶ δὲ τὸν Σοφοκλέα ἠξιώσθαι τῆς ἐν Σάμῳ στρατηγίας, εὐδοκμήσαντα ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῆς Ἀντιγόνης.

Ceterum admodum est probabile praeter Dicaearchi argumenta Aristophanem etiam librum eius περὶ ἀγώνων in usum suum convertisse. immo ex Dicaearchi opere περὶ Ἑλλάδος βίου non nulla profecisse argumentorum scriptores testatur arg. Med. I: τὸ δρᾶμα δοκεῖ ὑποβαλέσθαι παρὰ Νεόφρονος διασκευάσας, ὡς Δικαίαρχος ἐν τῷ περὶ Ἑλλάδος βίου καὶ Ἀριστοτέλης ἐν ὑπομνήμασι. quan-

tum *ὑπομνήματα* Aristotelis, qui praeter Glaucom et Dicaearchum ex iis, qui ante Aristophanem vixerunt, unus memoratur, in Aristophanis argumenta edenda valuerint, hodie erui non potest. Schneidewino Aristoteles et qui erant ab eo in didascaliceis contrahendis videntur acquievisse. id contra et per se expectandum erat et variis exemplis probatur, Aristophanis observationes de arte tragica factas haud raro in unum convenire cum iis, quae de universa arte poetica in libro superstite praecipit Aristoteles. nam ut huius praecepta derivata sunt ex amplissimo ipsarum tragoediarum studio cum quaestionibus de universis artis legibus coniuncto, ita is in singulis singularum fabularum locis usum et consuetudinem poetarum notavit eorumque de arte iudicium tulit. quare quae ex Aristotelis libro adscisci possunt ad explicanda scholia vel argumenta utilia, suo quaeque loco enotavi.

Ceteri similium rerum scriptores veluti Heraclides Ponticus, quem Euripidis *κεφάλαια* conscripisse scita est Adolphi Trendelenburgi coniectura eaque Schneidewino probata, Theophrastus Asclepiades Tragilensis, Hieronymus Rhodius, Callimachus, quorum fragmenta Muellerus Nauckius Schneidewinus alii collegerunt, in argumentis non nominantur, quare quid iis debuerit Aristophanes certo ostendi nequit³⁹.

39 De Salustio, cui in libris tribuuntur argumentum secundum Antigonaë et quartum Oedipi Colonei et qui, ut nomen docet, Romanus est multo inferioris Aristophane aetatis, non est, cur repetam, quae Schneidewinus et Dindorfius monuerunt. id unum addam, argumenta illa inter se mirum in modum dissimilia esse. nam cum in argumento Antigonaë, quod ex optimae doctrinae fontibus hausisse Salustium docet, varii qui apud Ionem Mimnermum poetas tragicos feruntur mythi de Antigona et Ismena docte exponuntur breviterque fabulae Sophocleae *κεφάλαια* perstringuntur, argumentum Oedipi nihil continet nisi amplam primae dramatis scaenae enarrationem, cui nescio quo sententiarum nexu iudicium additur

Quousque igitur nos possumus progredi in perscrutandis harum litterarum incunabulis, Aristophanes Byzantius is est, qui primus inter grammaticos ad artem poetarum scaenicorum aestimandam animum adverterit eamque certa quadam norma explicuerit non ad diiudicandas quaestiones criticas, nam hoc iam ante eum in Homero praecipue factum videmus, aut ut narratiunculas referret, quae splendida ingenii opera ex externo apud multitudinem successu aestimata celebrarent, sed ut sibi aliisque virtutes pariter atque vitia fabularum ante oculos poneret, quo singula quaeque rectius intellegerentur. et sat ampla est rerum multitudo, quas ad artem spectantes vel in exiguis illius reliquiis tractatas repperimus. comparantur fabularum, in quibus idem repraesentatur mythus, oeconomia ab aliis poetis aliter instituta, disputatur de prologo, significatur paucis exitus dramatis, notantur singulae scaenae tam praeclarae et admiratione dignae, quam minus perfectae et vitiosae, observatur de personarum moribus et ipsorum actorum et eorum, ex quibus chorus compositus est, tangitur etiam, quem finem spectet drama, assignantur denique fabulae pro sua quaeque praestantia certis quibusdam classibus.

Iam nostrum est quaerere, num in argumentis recentiorum grammaticorum scholiisvè eadem quaestiones inveniantur institutae, quas ab Aristophane partim motas partim solutas videmus. quas si invenerimus, habebimus etiam, ad quemnam auctorem eas referamus.

Proficiscamur a comparatione illa, quam Aristophanes inter Sophoclis Euripidisque Antigonam instituit in arg. II B: *κεῖται ἡ μυθοποιία καὶ παρὰ Εὐριπίδῃ ἐν Ἀν-*

ἄφατος δέ ἐστι καθόλου ἡ οἰκονομία ἐν τῷ δράματι, ὡς οὐδενὶ ἄλλου σχεδόν, quod ex breviori Aristophanis fluxit τὸ δὲ δράμα τῶν θαυμαστῶν.

τιγόνῃ· πλὴν ἐκεῖ φωραθεῖσα μετὰ τοῦ Αἴμονος δίδοται πρὸς γάμον κοινωσίαν καὶ τίκει τὸν Αἴμονα. schol. Ant. 1350 ὅτι ⁴⁰ διαφέρει τῆς Εὐριπίδου Ἀντιγόνης αὕτη, ὅτι φωραθεῖσα ἐκείνη διὰ τὸν Αἴμονος ἔρωτα ἐξεδόθη πρὸς γάμον· ἐνταῦθα δὲ τούταντίον. arg. V B ἡ μυθοποιία καίται καὶ παρ' Αἰσχύλῳ ἐν Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας πλὴν ἐκεῖ τῆς Ἰοκάστης * * * . ad prologi oeconomiam apud varios poetas variam haec spectant: arg. XIII B Γλαῦκος ἐν τοῖς περὶ Αἰσχύλου μύθων ἐκ τῶν Φοινισσῶν Φερνίχου φησὶ τοὺς Πέρσας παραπεποιῆσθαι. ἐκτίθησι δὲ καὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ δράματος ταύτην 'τάδ' ἐστὶ Περσῶν τῶν πάλαι βεβηκότων' πλὴν ἐκεῖ εὐνοῦχός ἐστιν ἀγγέλλων ἐν ἀρχῇ τὴν Εἰρήξου ἦτταν, σκορῆς τε θρόνους κινᾶς τοῖς τῆς ἀρχῆς παρέδροις, ἐνταῦθα δὲ προλογίζει χορὸς πρεσβυτῶν. schol. Phil. 1 καὶ παρὰ τούτῳ προλογίζει ὁ Ὀδυσσεὺς καθάπερ καὶ παρ' Εὐριπίδῃ. ἐκεῖνο μέντοι διαφέρει, παρ' ὅσον ὁ μὲν Εὐριπίδης πάντα τῷ Ὀδυσσεὶ περιτίθησιν, οὗτος δὲ τὸν Νεοπτόλεμον παρεισάγων διὰ τούτου οἰκονομεῖται. ultima haec in libris nostris post indicem personarum leguntur, eo igitur loco, ubi haud raro brevius illud προλογίζει δὲ . . . extat, vide argg. Agam. et Oeyp. unum exemplum longioris dissertationis in breve illud προλογίζει δὲ contractae iam supra p. 23 ex argumento Aiacis exhibuimus, unde scholion, quod ad hoc observationum genus referendum est, originem videtur duxisse ad Aiac. v. 34 εὐφρῶς δὲ ἀρχεται ὑποθέσεως ὁ ποιητής, ὥστε τρανώσαι τὸ πᾶν διὰ τῆς Ἀθηνᾶς. θεραπεύει δὲ ὁ Ὀδυσσεὺς τὴν Ἀθηνᾶν, ἵνα καὶ ἐν τοῖς ἔξῃς ἔξῃ αὐτὴν εὐμενῇ.

Illo τρανώσαι τὸ πᾶν ad officium prologi ducimur ad quod frequentes in scholiis observationes pertinent, ut brevis scilicet argumenti delineatio eo exhibeatur. de qua re quamquam Aristophanes, quantum quidem ex argumentis

40 Notas appositas fuisse poetis scaenicis ad dissensum non solum cum Homero sed etiam cum aliis poetis notandum observavit Schraderus in libello *de notatione critica a veteribus grammaticis in poetis scaenicis adhibita* p. 19.

superstitibus cognoscere possumus, disertis verbis non disputat, id tamen admodum veri simile est, eum ansam de hac re disputandi posterioribus dedisse grammaticis. Aristophanes notitiam tam argumenti fabulae quam scaenae personarumque inprimis ex fabulae prologo hausit, cum hoc potissimum poetae spectatores de iis rebus certiores facerent, quae ad intellegendam fabulae actionem necessariae essent. neque ex uno prologi loco ea discere potuit Aristophanes, sed per totam primam scaenam dispersa conquirere debuit, unde mythi scaenae personarum imaginem sibi componeret. iam si inspicimus scholia, eos ipsos locos, qui novi aliquid ad accuratorem harum rerum cognitionem afferant, mira quadam diligentia per totum prologum videmus notatos. quod cur faceret scholiasta eam puto fuisse causam ut id, quod in argumento Aristophanis expositum videret, ad ipsam fabulam examinaret. longius non possum procedere; nam si constaret, Aristophanem in Sophoclem etiam, ad cuius prologos pleraeque eiusmodi observationes pertinent, commentarios scripsisse, nullus dubitarem contendere ab eo ipso notatos esse illos prologorum locos. sufficet ex unius Aiacis fabulae scholiis ea, quae huc spectant, apponere.

1 πάρεστιν Ὀδυσσεύς ἐπὶ τὴν σκηνὴν ἀγωνιῶν καὶ πολυπραγμασιῶν, μὴ τι ἀπὸ ἐχθροῦ πάθη. πάντα δὲ τὰ τῆς ὑποθέσεως συνεκτικῶς ἐδήλωσεν ἐν τῷ προοιμίῳ, πρὸς τίνα ὁ λόγος, καὶ ποῦ ἡ σκηνή, καὶ τί πράττει Ὀδυσσεύς. ἐν δὲ τῷ 'πειρᾶν τίνα' ἤδη ἵχνος τι κατέθετο τῆς ὑποθέσεως, ὡς περὶ ἐχθρὸν ἦκει· δεῖ δὲ πάντα τὰ τῆς ὑποθέσεως συνεκτικὰ εἶναι ἐν ἀρχῇ.

23 καλῶς δὲ τοῦτο ἐποίησεν, ἵνα συνέχηται⁴¹ ἔτι ἡ ὑπόθεσις καὶ τὸ ἄπιστον εἰς ἀμφίγνωστον ἄγεται.

38 ἐν τοῖς ἀμοιβαίοις κατὰ βραχὺ δηλοῦται ἡ ὑπόθεσις· πυνθάνεται δὲ <δέ add. FG> πρῶτον, εἰ ἄρα πρὸς καιρὸν πονῶ· εἰ γὰρ αὐτός ἐστιν ὁ τὸν φόνον δράσας, πρὸς καιρὸν ἂν εἶη πονῶν ὁ Ὀδυσσεύς.

41 ἵνα συνέχηται FG litterae in L oblitteratae.

41 *χολῶ βαρυνθείς*: ὁ μὲν Ὀδυσσεὺς πυνθάνεται πρὸς τὴν αὐτῷ χρεῖσιμον ἢ δὲ τὴν αἰτίαν ἐπήγαγεν, ὑφ' ἧς κνηθείς εἰς χόλον ἤχθη. τοῦτο γὰρ ὅτι τὸ λείπον τῆς ὑποθέσεως. ἡμεῖς δὲ ὡς προεπιστάμενοι τὰ πράγματα ἀμβλύτερον κατανοοῦμεν ⁴².

62 *τοὺς ζῶντας*: τοὺς ζῶντας τῶν βοῶν δήσας ἄς αἰχμαλώτους ἄνδρας ἄγει καὶ τὰ λοιπὰ ποίμνια πιθανὸν δὲ καὶ τοῦτο προειρηθῆναι, ἵνα, ὅταν εἴπη ἡ Τέκμησσα περὶ τοῦ κριοῦ, προεπιστώμεθα <Br. προεπιστάμεθα L> τοῦτο.

Neque in argumentis omnis eiusmodi observationum memoria evanuit. nam in recentioris grammatici arg. Or. III p. 7, 8 leguntur ἔθος τοῖς τραγικοῖς τὸ ἐν προοίμιῳ ὡς ἐν ὀλίγῳ παραδηλοῦν τοῦ ὅλου δράματος τὴν ἔννοιαν. ὡς καὶ ἐνταῦθα ποιεῖ ὁ Εὐριπίδης καὶ πανταχοῦ, quod de uno Euripide praedicat Thomas Magister in vita Eur. I p. 12 πολλὰ γὰρ εἰς τὴν τέχνην ἐξεῦρεν, ἃ οὐδειςισοῦν γε τῶν πρὸ αὐτοῦ τὸ τε γὰρ ἐν ἀρχῇ τοῦ δράματος τὴν ὑπόθεσιν διατυποῦν καὶ τὸν ἀκροατὴν ὥσπερ χειραγωγεῖν εἰς τὸ ἔμπροσθεν Εὐριπίδου τέχνημα. ceterum meminerimus, Aristophanem in Andromachae argumento etiam de prologo dixisse ὁ πρόλογος σαφῶς καὶ εὐλόγως εἰρημένως, ubi σαφῶς tam de perspicuitate dictionis quam rerum expositionis intellegi potest. de prologo haec hactenus.

Aliud genus observationum Aristophanearum ad exitum fabularum spectat. vidimus de Alcestide iudicare Aristophanem in arg. IX *F τὸδὲ δράμα κωμικωτέραν ἔχει τὴν καταστροφήν*. quod iudicium dilatatum et aliis verbis expressum recentior quidam grammaticus repetit IV p. 87, 8

42 Quod scholiasta dicit obscurum est et, ut tradita sunt verba, vix intellegendum. fortasse hoc voluit: quoniam ex prologo didicimus, Iacem vesanum proditurum esse in scaenam, minore afficimur metu ac terrore tum, cum ipsum videmus mente captum atque insanientem. terribilis qui expectatur eventus hebetioris nos animi deprehendit, quam qui ignoratur.

τὸ δὲ δρᾶμά ἐστι σατυρικώτερον⁴³, ὅτι εἰς χαρὰν καὶ ἡδονὴν καταστρέφει. παρὰ τῶν τραγικῶν⁴⁴ ἐκβάλλεται ὡς ἀνοίκεια τῆς τραγικῆς ποιήσεως ὃ τε Ὀρέστης καὶ ἡ Ἄλκηστις, ὡς ἐκ συμφορᾶς μὲν ἀρχόμενα, εἰς εὐδαιμονίαν δὲ καὶ χαρὰν λήξαντα, ἃ ἐστι μᾶλλον κωμωδίας ἐχόμενα. opportune de Oreste Aristophanis iudicium, ad quod provocat gramma-
 ticus, servatum est in arg. VI F τὸ δὲ δρᾶμα κωμικώτερον ἔχει τὴν καταστροφὴν, unde fluxerunt schol. Or. 1691 τοῦτο τὸ δρᾶμα ἐκ τραγικοῦ κωμικόν ἐκ γὰρ συμφορῶν εἰς εὐθυμίαν κατήνησεν. arg. Or. III p. 7, 10 τὸ δὲ δρᾶμα τῆς Ἐκάβης καὶ τοῦ παρόντος δράματος τὸ τέλος ἀπὸ πένθους ἀρχονται καὶ λήγουσιν εἰς χαρὰν. schol. Or. 1691 ἡ κατάληξις τῆς τραγωδίας ἢ εἰς θρήνον ἢ εἰς πάθος καταλύει, ἡ δὲ τῆς κωμωδίας εἰς σπονδὰς καὶ διαλλαγὰς. ὅθεν ὁρᾶται τό-

43 Hoc vocabulo grammaticus non altius accuratiusve describit fabulae indolem, quam re vera dramatis satyrici loco repraesentatam esse notum est, nam quae adiecta est definitio, ὅτι εἰς χαρὰν καὶ ἡδονὴν στρέφει eadem est atque Aristophaneae vocis κωμικώτερον, ut allata demonstrant exempla. ipse grammaticus postea dicit ἃ ἐστι μᾶλλον κωμωδίας ἐχόμενα. id est studium recentioribus grammaticis proprium, ut, ubi fieri potest, pro genuinis notarum, quas exscribunt, vocabulis synonyma ponant, ut vocabulorum certe novitate speciem propriae doctrinae servent. ceterum hanc de comico, ut dicunt, tragoediarum nonnullarum exitu, veluti Orestis Alcestidis Electrae Sophocleae, quaestionem usque ad Tzetzarum aetatem nunquam intermissam esse, docent testimonia, quae collegit O. Iahnus Electrae p. 21.

44 Sic libri, praeter H, in quo παρὰ τοῖς τραγικοῖς. mutarunt editores in παρὰ τῶν κριτικῶν vel γραμματικῶν nulla veri species. solemnis in huiusmodi notis est usus de tragico fabularum initio monendi, veluti τὸ δρᾶμα ἐκ τραγικοῦ κωμικόν, ἐκ συμφορᾶς μὲν ἀρχόμενα, εἰς εὐδαιμονίαν δὲ κτλ., ἐκ συμφορῶν εἰς εὐθυμίαν κατήνητός, ἀπὸ πένθους ἀρχονται καὶ λήγουσιν εἰς χαρὰν et quae sunt similia. quare pro certo habeo, verba παρὰ τῶν τραγικῶν ad priora esse trahenda. quid scripserit grammaticus dubium. potuit ἐκ τραγικῶν vel ἀρχόμενον ἐκ τραγικῶν κτλ. fortasse verum est, quod amicus quidam mecum communicavit, pro παρὰ τῶν τραγικῶν scribendum esse παρὰ τὸ τραγικόν.

δε τὸ δράμα κωμικῆ καταλήξει χρῆσάμενον. διαλλαγὰι γὰρ πρὸς Μενέλαον καὶ Ὀρέστην. ἀλλὰ καὶ ἐν Ἀλκίσιδι ἐκ συμφορῶν εἰς εὐφροσύνην καὶ ἀναβιοτήν. καὶ ὁμοίως καὶ ἐν Τυροῖ Σοφοκλέους ἀναγνωρισμὸς κατὰ τὸ τέλος γίνεται, καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν πολλὰ τὰ τοιαῦτα ἐν τῇ τραγωδίᾳ εὐρίσκεται. Thomas Magister⁴⁵ denique eadem profert his verbis in arg. IV p. 9, 23 ἰστέον δὲ ὅτι πᾶσα τραγωδία σύμφωνον ἔχει καὶ τὸ τέλος· ἐκ λυπῆς γὰρ ἄρχεται καὶ εἰς λυπὴν τελευτᾷ. τὸ παρὸν δὲ δράμᾶ ἐστὶν ἐκ τραγικοῦ κωμικόν· λέγει γὰρ εἰς τὰς παρ' Ἀπόλλωνος διαλλαγὰς ἐκ συμφορῶν εἰς εὐθυμίαν κατητηγός· ἡ δὲ κωμῆδία γέλωσι καὶ εὐφροσύνας ἐνύφανται. haec omnia suum redolent fontem. postulatur ut a tragoedia exitus arceatur, qui comoediae sit proprius. quod paucissimis verbis expressit Aristophanes, dilatarunt posteriores grammatici eo, ut quae nullo negotio ex illius iudicio depromi possent postulata adderent et rem exemplis illustrarent. sic quo recentiores eo ampliores et ieiuniores fiunt observationes. ceterum in his observationibus primum habemus exemplum consensus Aristophanis cum Aristotelis praeceptis, qui de hac re docet in AP. 13 p. 145^a 12 ἀνάγκη ἄρα τὸν καλῶς ἔχοντα μύθον — μεταβάλλειν οὐκ εἰς εὐτυχίαν ἐκ δυστυχίας ἀλλὰ τοῦναντίον ἐξ εὐτυχίας εἰς δυστυχίαν. ib. 35 ἔστι δὲ οὐχ αὕτη ἀπὸ τραγωδίας ἡδονή <quae scilicet percipitur ex felici fabulae

45 In Addendis ad volumen tertium Dindorfius de Phoenissarum Orestisque argumentis Byzantinis haec disputat IV p. 260: his praescribere debebam Θωμᾶ τοῦ Μαγίστρου nomen, pariterque ὑποθέσαι Orestis vol. II p. 7, 13 — 9, 27. nam huius grammatici omnia sunt et prolegomena et scholia et glossemata, quae in Gu. reperiuntur, ut ostendi in praefatione voluminis primi, estque τοῦ σοφωτάτου μαγίστρου nomen utriusque fabulae ὑποθέσαι praescriptum in codice Bibliothecae Angelicae, de quo ibidem dixi. accedit ad haec disertum ipsius Thomae testimonium de ὑποθέσαι Phoenissarum in iis quae de Oedipi fati in argumento Aeschylī Septem ad Thebas fabulae scripsit, ἰγρήφῃ δὲ ἡ ἱστορία αὕτη ἐξ ἀρχῆς κατὰ λεπτόν ἐν Φοινίσσας Εὐραπίδου.

eventu), ἀλλὰ μᾶλλον τῆς κωμωδίας οἰκεία ἐκεῖ γὰρ, ἂν οἱ ἔχθιστοι ὦσιν ἐν τῷ μύθῳ, οἷον Ὀρέστης καὶ Αἴγισθος, φίλοι γινόμενοι ἐπὶ τελευτῆς ἐξέρχονται, καὶ ἀποθνήσκαι οὐδαίς ὑπ' οὐδενός.

Arcte cum his de comico fabularum exitu observationibus cohaerent, quae de singulis scaenis a tragica sublimitate alienis in scholiis annotata inveniuntur. quae quamvis iam ex rei similitudine Aristophanis disciplinae tribuere possimus, tamen non inutile erit unum exemplum afferre, ubi etiam externum quoddam testimonium Aristophanis doctrinam declarat. collatis cum Aristophanis iudicio, quod in argumento Andromachae restituto de Hermionae convitiis in Andromacham missis fert: ἐν τῷ δευτέρῳ μέρει — ὁ πρὸς Ἀνδρομάχην λόγος οὐ καλῶς ἔχων, iis quae scholiasta ad eiusdem fabulae v. 32 λέγει γὰρ ὡς νῦν φαρμάκοις κεκρυμμένοις annotat: οἱ φάυλως ὑπομηματισάμενοι ἐγκαλοῦσι τῷ Εὐριπίδῃ φάσκοντες, ἐπὶ τραγικοῖς προσώποις κωμωδίαν αὐτὸν διατεθεῖσθαι γυναικῶν τε γὰρ ὑπονοίας κατ' ἀλλήλων καὶ ζήλους καὶ λοιδορίας καὶ ἄλλα ὅσα εἰς κωμωδίαν συντελεῖ, ταῦτα ἀπαξάπαντα τοῦτο τὸ δράμα ἀπειληφέναι, ἀγνοοῦντες. ὅσα γὰρ εἰς τραγωδίαν συντελεῖ ταῦτα περιέχει, τὸν θάνατον τοῦ Νεοπτολέμου καὶ Θρήνον Πηλέως ἐν τέλει, ἅπερ ἐστὶ τραγικά, patet primum, quo pertineant illa γυναικῶν τε γὰρ ὑπονοίας κατ' ἀλλήλων καὶ λοιδορίας, ad obiurgationes nempe Hermionae Andromachaeque, deinde, quis fuerit unus certe ex φάυλως ὑπομηματισσαμένοις. nam Aristophanes illum ipsum locum ambarum mulierum altercationibus insignem vitaperat, quem miris quidem argumentis defendere studet scholiasta, multo recentioris haud dubie aevi grammaticus. cuiusnam verba sint, quae affert (φάσκοντες. . . .) infra, clarum fiet. hic sufficit intellexisse, oriundum esse vituperium Euripidis ab Aristophane, repetitum et longius expositum ab altero quodam grammatico, refutatum ab homine recentiore mediocris valde ingenii. ex scholiis Sophocleis apte huc adscisci queunt, quibus Teucris Menelai-

que altercationes culpantur, ad Aiac. 1123 *κὰν ψιλὸς ἀρ-
κέσαιμι: τὰ τοιαῦτα σοφίσματα οὐκ οἰκεία τραγωδίας· μετὰ
γὰρ τὴν ἀναίρεσιν ἐπεκτεῖναι τὸ δράμα θελήσας ἐψυχρεύσατο
καὶ ἔλυσεν τὸ τραγικὸν πάθος. ib. 1126 ὁ μὲν εἶπεν, ὅσον
ἐφ' ἑαυτῷ, ὁ δὲ τῆς φωνῆς ἀντιλαμβάνεται. τὸ δὲ τοιοῦτο
κωμωδίας μᾶλλον, οὐ τραγωδίας. quod annotationum genus
quoniam mihi iterum tangendum erit in altero prolegome-
non capite, nunc persequar cetera disciplinae Aristophaneae
vestigia.*

Quam longe Euripidis personae ab heroum natura
distarent et ad miserrimorum mortalium ingenia moresque
detracti essent, Aristophanum par, hic populum Athenien-
sem, ille grammaticorum gregem videtur edocuisse. ut Her-
mionae reginae flebilem orationem grammaticus notat in
arg. Andr. *ἐν τῷ δευτέρῳ μέρει ρῆσις Ἑρμιόνης τὸ βασιλι-
κὸν ὑφαιροῦσα, et mendicissimi Oedipi habitum castigat
scholiasta ad Phoen. 1539 ὅλως ἐν πᾶσιν ὁ Εὐριπίδης πτω-
χοποιός ἐστι, καὶ νῦν ὁ Οἰδίπους οὐδὲ ὄδηγόν αὐτῷ ἔχει ἐν
τῇ πατρίδι ὢν, ἀλλὰ καὶ μόνος ἐκπορεύεται ἑαυτὸν ὀδηγῶν,*
ita poeta universam heroum Euripideorum naturam festi-
vis illis Dicaeopolidis versibus carpit Acharn. 412

ἀτὰρ τί τὰ ῥάκι' ἐκ τραγωδίας ἔχεις,

ἔσθῃτ' ἐλεινὴν; οὐκ ἐτὸς πτωχοῦς ποιεῖς;

ubi scholiasta κωμωδεῖ οὖν αὐτὸν ὡς πτωχοῦς καὶ ταπει-
νοῦς εἰσάγοντα τοὺς ἥρωας. cfr. ib. 426. Sophoclei contra
Oedipi indolem aliter comparatam esse significat schol.
OR 98 *ἐς πάντας αὔδα: ἀξίως τοῦ βασιλικοῦ ἥθους δημο-
σίᾳ φράζειν κελεύει· ἅμα μὲν ἐπεὶ μηδὲν ὑποπτεύει περὶ
ἑαυτοῦ καὶ οἶεται θεοφιλὴς εἶναι, ἅμα δὲ καὶ ὑπὲρ τοῦ 46
ἐν μέσῳ ρηθέντων ἀνοσθῆναι τὰ τῆς ἀναζητήσεως. quod
loci, ubi Euripides heroum naturam servavit religiose a
scholiasta indicantur, huius rei haud levissimam causam
iudico Aristophanis vituperationem. schol. Hec. 342 ὀρω*

46 Pro ὑπὲρ τοῦ G ὑπὸ τῶν exhibet, unde forte coniciat ante
ἐν μέσῳ intercidisse τοῖτων.

σ' Ὀδυσσεύ: ἐνταῦθα ἐφύλαξεν ὁ Εὐριπίδης τὸ ἥρωικὸν ἤθος. οὐ γὰρ ταπεινῶς ἀλλὰ μετὰ παρησχίας τὴν Πολυξένην λέγειν εἰσήνεγκεν. cfr. schol. Med. 823. 1046. et defensor Euripidis, quem modo vidimus Aristophanis castigationes fortiter impugnantem, suo more de magnanimitate personarum dicit in schol. Phoen. 909 βούλει παρόντος: ἔδει, φασί⁴⁷, μὴ ἀντικρὺ τοῦ Μεναικέως λέγειν τὰ περὶ τῆς σφαγῆς αὐτοῦ, ἀλλ' ὡσπερ καὶ ἐτέρωθι ποιεῖ (Ion. v. 1508) 'δεῦρ' ἔλθ', ἐς οὓς σοι'. λέγοι δ' ἂν τις ὅτι γενικὸν ἐστὶ τὸ πρόσωπον καὶ φιλόδοξον, ὡς καὶ τὴν ψυχὴν προέσθαι ὑπὲρ εὐκλείας. quae de Antigona Ismenaue dicuntur in arg. OC ἦσαν γὰρ τῶν ἀρσένων περὶ τὸν πατέρα φιλοστοργότεραι gemella habent in scholl. Antig. 82. 423. Ai. 825 alii, de quibus sat est monuisse, cum infra coniunctas editurus sim reliquias, quae ad personarum mores ingeniaque spectent.

Quae de celebrata in fabulis poetarum patria monuit Aristophanes, eorum duo supersunt in argumentis fragmenta in XXI F τὸ δὲ δράμα ἐγκώμιον Ἀθηνῶν et in VIII F τὸ δὲ δράμα τῶν θαναμαστῶν· ὃ καὶ ἤδη γεγηρακῶς ὁ Σοφοκλῆς ἐποίησε⁴⁸, χαριζόμενος οὐ μόνον τῇ πατρίδι, ἀλλὰ καὶ τῷ ἑαυτοῦ δήμῳ· ἦν γὰρ Κολωνήθεν· ὥστε τὸν μὲν δῆμον ἐπίσημον ἐπιδειξαι, χαρίσασθαι δὲ καὶ τὰ μέγιστα τοῖς Ἀθηναίοις, δι' ὧν ἀπορθήτους ἔσεσθαι καὶ τῶν ἐχθρῶν αὐτοὺς κρατήσῃν ὑποτίθεται ὁ Οἰδίπους, προαναφωνῶν ὅτι διαστασιάσουσι πρὸς Θηβαίους ποτὲ καὶ τούτων κρατήσουσιν ἐκ χρησμῶν διὰ τὸν τάφον αὐτοῦ. harum observationum admodum similes sat multae in scholiis cum aliarum fabularum tum ipsius Oedipi Colonei inveniuntur, quae iam dicendi genere communem produnt originem,

47 Φασί scripsi, φησί codd. cfr. scholl. Phoen. 202 Ai. 828.

48 Similiter Aristophanes de tempore Hippolyti Euripideae in XIX F ἔστι δὲ οὗτος ὁ Ἰππόλυτος δεύτερος καὶ στεφανίας προσαγορευόμενος. ἐμφαίνεται δὲ ὕστερος γεγραμμένος· τὸ γὰρ ἀπρεπὲς καὶ κατηγορίας ἄξιον ἐν τούτῳ διώρεσθαι τῷ δράματι. τὸ δὲ δράμα τῶν πρώτων.

veluti OC. 92 κέρδη μὲν οἰκήσαντα: ὁ ποιητὴς χαριζόμενος τοῖς Ἀθηναίοις τοῦτο φησίν. ἐδόκουν γὰρ τότε Βοιωτοὶ καὶ Ἀθηναῖοι πρὸς ἀλλήλους διαφέρεισθαι. plura vide infra.

Aristophanes etiam in notandis chori personis normam videtur praescrripsisse scholiastis, qua de his observationes instituerent. apparet enim tam constans haec ac fixa, ubi ubi scholiorum de chori personis a poeta adhibitis disputatur, ut ab uno eodemque auctore omnes istas observationes oriundas esse non possis non censere. tria potissimum sunt, quae a perfecto choro postulantur. primum chori personae, quippe quae semper eum tueantur, qui iustum se praestet hominem (ἀεὶ ὁ χορὸς παρερησιάζεμενος τοῦ δικαίου προίσταται), ita debent esse electae, ut libere sententiam suam profiteri possint (δεῖ τὸν χορὸν παρερησιάζεσθαι). tum chorus vinculo quodam sive communis patriae sive necessitudinis cum primaria fabulae persona coniunctus esse debet, ita ut miseris eius doloribusque et ipse affligatur (συμπαθῶς ἔχειν δεῖ τὸν χορὸν). denique modeste ubique debet loqui chorus, neque fines egredi verecundiae, quae erga nobiliores fabulae personas ei servanda sit (αἰδημόνως δεῖ λαλεῖν τὸν χορὸν). haec tria postulata modo coniuncta in scholiis inveniuntur, modo unum ex iis alterumque. quodsi iam constans haec norma optime Aristophanis observandi rationi respondet, omnis dubitatio, quin notae hae Aristophaneis praeceptis originem debeant, eo tollitur, quod in tribus argumentis eius quamvis mutilis et decurtatis unius certe ex illis postulatis vestigia apparent, secundi scilicet, in arg. Hec. ὁ χορὸς συνέστηκεν ἐκ γυναικῶν αἰχμαλωτίδων Τρωάδων, συμπαθησοῦσῶν τῇ Ἐκάβῃ, Alc. συνέστηκε δὲ ὁ χορὸς ἐκ τινων πρεσβυτῶν ἐντοπίων, οἳ καὶ παραγίνονται συμπαθησόντες ταῖς Ἀλκίστιδος συμφοραῖς, Or. ὁ δὲ χορὸς συνέστηκεν ἐκ γυναικῶν Ἀργείων ἡλικιωτίδων Ἠλέκτρας, αἱ καὶ παραγίνονται ὑπὲρ τῆς τοῦ Ὀρέστου πυνθανόμεναι συμφοραῖς. interdum vel eadem verba reperiuntur in scholiis, quae ego ita recensui, ut primo loco ponerem ea, ubi de

tribus illis postulatis in universum expositum est, deinde ea adiungerem, quae unum alterumve continent. numero plurima sunt, quae ad modestiam et verecundiam choro servandam spectant. pro specimine duo hic afferam scholia, amplius alterum, alterum brevius.

Ai. 134 *Τελαμώνιε παῖ: πιθανῶς αὐτῷ ὁ χορὸς ἐσκείασται ἀπὸ Σαλαμινίων ἀνδρῶν, τοῦτο μὲν παρρησιαζομένων ὡς ἐλευθέρων, τοῦτο δὲ συμπαθῶς ἐχόντων ὡς πολέτιων, καὶ αἰδημόνως λαλούντων ὡς ὑπηκόων. οὐ γὰρ πιθανὸν ἐξ Ἀχαιῶν εἰσάγειν καὶ διὰ τὸ [μὴ] συναχθεῖσθαι καὶ διὰ τὸ μὴ προσκρούειν τῷ βασιλεῖ. τὸ δὲ τῶν αἰχμαλώτων κηδεμονικὸν μὲν, ὡς Αἰσχύλος ἐν Θηήσσαις, οὐ μὴν εὐπρόσωπον· ὅρα γὰρ οἶον (ἦν) αἰχμαλώτους ἐπιτιμᾶν τῷ Μενελάῳ.*

El. 199 *εἶτ' οὖν θεός: πᾶν αἰδημόνως ὁ χορὸς τὸ μὲν πρῶγμα λέγει, τοὺς δὲ πράξαντας οὐκ ἐλέγχει.*

Ad concludendam hanc de vestigiis Aristophaneae disciplinae, quae in scholiis appareant, commentationem, paucas observationes enumerabo, quae ad singulas quasdam singularum fabularum res pertinent. acutum severumque de Phoenissis iudicium in argumentorum colluvie servatum supra p. 28 Aristophani vindicavi. quae eo vituperantur scaenae eadem in scholiis notantur, neque reliqua Phoenissarum argumenta nulla habent cum eo communia. liceat ea uno oculorum obtutu percurrere.

arg. Phoen. *τὸ δράμα ἐστὶ μὲν ταῖς σκηρικαῖς ὄψεσι καλόν * * * * δὲ καὶ * * * παραπληρωματικόν· ἢ τε ἀπὸ τῶν τειχέων Ἀντιγόνη θεωροῦσα μέρος οἶκ ἐστὶ δράματος, καὶ ὑπόσπονδος Πολυνείκης οὐθενὸς ἕνεκα παραγίνεται, ὃ τε ἐπὶ πᾶσι μετ' ᾧδῆς ἀδολέσχου φρυγαδευόμενος Οἰδίπους προσέρραπται διὰ κενῆς.*

schol. Phoen. 88 *Ὅμηρικῷ ζήλῳ ἀνάγει Εὐριπίδης Ἀντιγόνην ἰδεῖν τὸ στρατεύμα, ὥσπερ ἐκεῖνος Ἑλένην ἐποίησε, πλὴν ὅσον ἐκείνη μὲν τῷ Πριάμῳ δεικνύει τὰ τοῦ στρατεύματος, Ἀντιγόνη δὲ ὁ παιδαγωγὸς διηγεῖται ⁴⁹.*

49 Haec Thomae Magistri sunt a Dindorfio litteris Gu signa

ib. — ἡ δὲ ἔξοδος τῆς παρθένου εἰκὼν ἐστὶ τῆς Ὀμηρικῆς τεichoσκοπίας τῆς Ἑλένης ἐκ τοῦ ἐναντίου, ἐκαὶ⁵⁰ γὰρ γυνὴ τῷ γέροντι δεῖκνυσιν.

ib. 171 τὸν Ὀμηρικὸν Μενέλαον μιμεῖται ὁ Εὐριπίδης, ὑπόσπονδον Πολυνείκην ἄγων εἰς τὰς Θήβας, ὡς ἐκεῖνος εἰς τὴν Ἴλιον εἰσῆλθε καταθησόμενος τὸν πόλεμον.

ib. 1019 ἔβας ἔβας: πρὸς οὐδὲν ταῦτα· ἔδει γὰρ τὸν χορὸν οἰκτίσασθαι τὸν θάνατον τοῦ Μενουκίως ἢ ἀποδέχασθαι τὴν εὐψυχίαν τοῦ νεανίσκου. ἀλλὰ τὰ περὶ Οἰδίου καὶ τῆς Σφιγγὸς διηγείται τὰ πολλάκις εἰρημένα.

De canticis chori Euripideis, quae nullum eum ipsa fabula habeant nexum, haud absona ab ultimo scholio monet scholiasta Arist. Acharn. 443, quem iam semel cum Aristophanis iudiciis consentientem vidimus, τοὺς δ' αὖ χορευτάς: καὶ διὰ τούτων τὸν Εὐριπίδην διασύρει. οὗτος γὰρ εἰσάγει τοὺς χοροὺς οὔτε τὰ ἀκόλουθα φθεγγομένους τῇ ὑποθέσει, ἀλλ' ἱστορίας τινὰς ἀπαγγέλλοντας, ὡς ἐν ταῖς Φοινίσσαις, οὔτε ἐμπαθῶς ἀντιλαμβανόμενος τῶν ἀδικηθέντων (haec prorsus eadem sunt atque duo illa, de quibus p. 42 dixi, postulata ὁ χορὸς τοῦ δικαίου προϊίσταται et συμπαθῶς ἔχειν δεῖ τὸν χορὸν), ἀλλὰ μεταξὺ ἀντιπίπτοντας. cum hac de ἐμβολίοις Euripideis observatione cohaerent, quae in scholiis Aeschylī Sophoclisque de indole canticorum ab his poetis fabulis insertorum disputantur, quae et unicuique scaenae proprie sint accomodata (τὰ ἀκόλουθα φθέγγεσθαι) et pro variis chori personis variata. ea infra coniuncta edidi.

Aristophanis de Phoenissis prolatae sententiae fere contrariam profitetur scriptor tertii apud Dindorfium argumenti:

v. p. 88 not. 45. opportune in antiquis codicibus annotatio servata est, quam excerpit Thomas, quamque in textu exhibui. cetera scholia quae attuli veteris sunt grammatici.

50 Haec inter Homericam Euripideamque *τεichoσκοπίαν* facta comparatio in eandem classem releganda est cum Aristophaneis quas p. 88 sq. collegi.

περιπαθῶς ἄγαν αἱ Φοίνισσαι τῇ τραγωδίᾳ. ἀπώλετο γὰρ ὁ Κρέοντος υἱὸς ἀπὸ τοῦ τείχους ὑπὲρ τῆς πόλεως ἀποθανών. ἀπέθανον δὲ καὶ οἱ δύο ἀδελφοὶ ὑπ' ἀλλήλων, καὶ Ἰοκάστη, ἡ μήτηρ, ἑαυτὴν ἀνεῖλεν ἐπὶ τοῖς παισὶ. καὶ οἱ ἐπὶ Θήβας στρατευσάμενοι Ἀργεῖοι ἀπώλοντο· καὶ ἄταφος Πολυνείκης πρόκειται. καὶ ὁ Οἰδίπους τῆς πατρίδος ἐκβάλλεται, καὶ σὺν αὐτῷ ἡ θυγάτηρ Ἀντιγόνη. ἔστι δὲ τὸ δράμα καὶ πολυπρόσωπον καὶ γνωμῶν μεστὸν πολλῶν τε καὶ καλῶν.

Haec mihi recentioris grammatici videntur esse, quem defensorem Euripides dixi. ut supra Aristophanis Andromacham vituperantis sententiam eo refutare conatus est, ut tragicas fabulae partes enumeraret, ita in hoc argumento Phoenissarum, cuius Aristophanes nonnullas scaenas damnavit, studioso locos περιπαθεῖς conquirat, eodem fato a rei cardine aberrans quo antea. quod idem Aristophanis παραπληρωματικόν mutavit in πολυπρόσωπον καὶ γνωμῶν μεστὸν πολλῶν τε καὶ καλῶν parum probatur alteri scholiastae, qui scripsit ad v. 388 οὐκ ἐν δέοντι δὲ γνωμολογεῖ, τοιούτων κακῶν περιεστώτων τῇ πόλει. τοιοῦτος δὲ πολλαχῶ ὁ Εὐριπίδης. Thomas Magister promiscue ex corpore recentioris grammatici et Aristophanis suo argumento infulsit haec: ἔστι δὲ τὸ παρὸν δράμα τῶν ἄγαν ἐξαιρέτων, διανοίαις καὶ γνώμαις πολλαῖς καὶ καλαῖς καὶ ποικίλαις ἀνθοῦν καὶ μεταχειρίζει ἀρίστη, καὶ διὰ πάντων ἀκμάζον, εἰ καὶ ἀπίθανον ἔχει τὴν εἰς Θήβας Πολυνείκου εἴσοδον.

Finem faciat argumentum Agamemnonis, ubi de Cassandra vaticinante et de morte eius Agamemnonisque haec leguntur XIV F τοῦτο δὲ τὸ μέρος τοῦ δράματος θαυμάζεται ὡς ἐκπλήξιν ἔχον καὶ οἶκτον ἱκανόν. ἰδίως δὲ Αἰσχύλος τὸν Ἀγαμέμνονα ὑπὸ σκηνῆς ἀναιρεῖσθαι ποιεῖ, τὸν δὲ Κασάνδρας σιωπήσας θάνατον νέκραν αὐτὴν ὑπέδειξεν. de Agamemnonis morte spectatores certiores fiunt exclamationibus, quas ille post scenam edit. hoc ἰδίως instituit Aeschylus, cum longe usitatissimum esset tragicis, mortem

per nuntium aliquem enarrare, nam omnino omnia spectatorem oculis subtrahunt, quae visu vel nimis horribilia sint vel obscœna. de hac re compluribus locis observarunt scholiastae veluti ad Eur. Hec. 484 *κατὰ τὸ σιωπώμενον ἐσφάγη ἢ Πολυξένη. ἔθως γὰρ τοῖς τραγικοῖς τὸ μὴ ἐπ' ὄψει τῶν θεατῶν ἀναιρεῖν. ἠνιάθησαν γὰρ ἂν ὄρωντες τοιαύτην θῆαν.* cfr. scholl. El. 1384. 1495.

Admodum similis est scaenae, quam in Agamemnone notavit Aristophanes vel qui eius copiis usus est, in Electra ea, ubi Clytaemnestra ab Oreste interficitur, et idem artificium poetae, quod simplicissime significatur in argumento, amplioris annotationis facultatem dedit scholiastae ad v. 1404 *ἔθως ἔχουσι τὰ γεγονότα ἔνδον ἀπαγγέλλειν τοῖς ἔξω οἱ ἄγγελοι, νῦν δὲ διὰ τὸ μὴ διατρέβειν ἐν τῷ δράματι οὐκ ἐποίησεν. τούτῳ⁵¹ γὰρ προκειμένον τὸ κατὰ τὴν Ἑλέκτραν ἔστι πάθος. νῦν τοίνυν βοήσης ἐν τῇ ἀναιρέσει τῆς Κλυταιμνήστρας ἀκούει ὁ θεατῆς καὶ ἐνεργέστερον τὸ πρῶγμα γίνεται ἢ δι' ἄγγελον σημαϊνόμενον. καὶ τὸ φοβτικὸν τῆς ὄψεως ἄπεισι (ἀπέστη LG, ἄπεισι Vsenegerus), τὸ δὲ ἐναργὲς οὐδὲν ἦσσαν καὶ διὰ τῆς βοῆς ἐπραγματεύσατο. omni-
bus huiusmodi observationibus pro fundamento est notum illud Aristotelis praeceptum AP. 14 p. 1453^b 1: *ἔστι μὲν οὖν τὸ φοβερὸν καὶ ἔλεινόν ἐκ τῆς ὄψεως γίνεσθαι, ἔστι δὲ καὶ δὲ αὐτῆς τῆς συστάσεως τῶν πραγμάτων, ὅσαρ ἔστι πρότερον καὶ ποιητοῦ ἀμείνονος. δεῖ γὰρ καὶ ἄνευ τοῦ ὄραν**

51 Τοῦτο γὰρ LG, quod Brunckius et Ed. R. male sic dividunt *οὐκ ἐποίησεν τοῦτο. προκειμένον γὰρ κτλ.* sententia scholii perspicua. hoc enuntiato causa continetur, cur Sophocles Clytaemnestrae mortem non per nuntium enarraverit. quod ut clarius reddam pro *τοῦτο*, quod fortasse ferri potest, *τούτῳ* scripsi, scil. *τῷ δράματι*. ne mora inferretur dramati, nuntium qui mortem Clytaemnestrae accurate exponeret non adhibuit poeta. nam non in Clytaemnestrae sed in Electrae miseriis repraesentandis versatur finis fabulae. hoc *πρόσωπον περιπαδές* vocatur in schol. OT. 1073 *ἐννοουμένη τὰ τῆς ἀναιρέσεως αὐτῆ μὲν ἀπήλλακται, ὁ δὲ Οἰδίπους περιλείπεται. τὸ γὰρ αὐτοῦ πρόσωπόν ἐστι τὸ περιπαδές, περὶ δὲ πᾶσα ἡ διάθεσις τοῦ δράματος.*

οὕτω συνεστάναι τὸν μῦθον ὥστε τὸν ἀκούοντα τὰ πράγματα γινόμενα καὶ φρίττειν καὶ ἔλθειν ἐκ τῶν συμβαινόντων ἅπερ ἂν πάθοι τις ἀκούων τὸν τοῦ Οἰδίποδος μῦθον. τὸ δὲ διὰ τῆς ὄψεως τοῦτο παρασκευάζειν ἀτεχνότερον καὶ χορηγίας δεόμενόν ἐστι. unde sua sumpsit Horatius AP. 179 sqq. huius praecepti memores grammaticos Aiacis quoque locum celeberrimum, ubi heros ante oculos spectatorum gladio se perfodit, in disceptationem vocasse, non mirum est, quippe qui tam aperte traditae regulae officeret. at de hoc scholio infra, cum iam sufficiant exempla ad docendum, scholiastas in his quoque rebus non diversas ab Aristophane vias in explicanda poetarum arte esse ingressos.

Sic Aristophanis disciplinae vestigia persecuti sumus per vastam scholiorum nostrorum farraginem, non rara pro reliquiarum Aristophanearum exilitate. vidimus eius observationes integras vel paene integras in scholia receptas, repperimus eas quaestiones, quas ille moverat, in scholiis amplius tractatas disputatasque, Aristophanis explicandi rationem vel ibi cognovimus, ubi non unius eiusdemque fabulae essent, quae in scholiis et quae in argumentis exponerentur. et in hac re id semper tenendum est, hoc genus observationum, ut fere nullum aliud, in scholiis rarum esse et infrequens. ad fontem nos relegari satis antiquum, unde derivatae sint hae observationes, iam ex varia earum in variis scholiis frequentia vel paucitate, quam initio commentationis paucis adumbravi, concludendum erat. quo antiquiora et meliora scholia, eo frequentiores notae, quibus ars poetae explicatur. quae larga nobis dicenda est ubertas earum in veteribus in Sophoclem scholiis (de Aeschyleis ad vilem tenuitatem redactis non mirandum, si parum fructus nobis praebent) in Euripideis, quae obruta quidem verbosis Graeculorum hominum ineptiis reconditoris tamen doctrinae non omnibus exuta sunt copiis, tristi pauperie expulsa est, donec in Byzantinorum explanationibus, ut consentaneum est magistellis,

qui in tragoediis non artem tragicam sed linguae Graecae rudimenta doceant, unumquodque fere pristinae disciplinae vestigium extinctum est. antiquum illum fontem Aristophanis fuisse argumenta hucusque studui probare. quid scholiastae ex aliis Aristophanis operibus hauserint, nescimus nec scire possumus. nam quod in hac quaestione maximi esset momenti, Aristophanem commentarios composuisse etiam in Aeschylum Sophoclemque, hoc certis argumentis demonstrari nequit, et inutilem omnino duco de hac re disceptationem, quam institutam video inter viros doctos, cum in sententiis opinionibus coniecturis subsistendum sit. neque in scholiis illis Aristophanis nomen⁵² commemoratur, neque aliunde notitia ad nos pervenit, eum in hos poetarum principes *ὑπομνήματα* scripsisse⁵³. ut quod equidem sentio dicam, mihi valde improbabile videtur, eum grammaticum, cuius argumenta vel hodie omnes fere trium tragicorum fabulae in fronte gerunt, cuius disciplinae tot extant in scholiis vestigia, quem curam impendisse Homero Hesiodo Anacreonti Pindaro Euripidi Aristophani constat, quasi studiose et certo quodam consilio, quod nos saltem capere nequimus, Aeschylum Sophoclemque in medio reliquisse. at utut hoc est, equidem acquiescere possum in iis, quae reliquiis examinatis inveni eo magis, cum ad documenta, quibus nisus confidenter Aristophanem Byzantium observationum ad artem poeticam spectantium auctorem dicere potui, unum accedat, quod omnem, si qua relictam fuerit, dubitationem tollat: apparet in scholiis Euripideis Aristophanis nomen notae appositum, quae non solum eiusdem est generis ac modo tractatae, sed qua edocemur etiam, non exhaustas esse ob-

52 In schol. Aiac. 746 *εἰς παροιμίαν ὁ στίχος παρῆται, ἣν καὶ Ἀριστοφάνης ἀναγράφει* Aristophanis *παροιμία* dicuntur. e Photio Suida s. v. *μασχαλλίσματα*: *Ἀριστοφάνης παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν Ἠλέκτρῳ κείσθαι τὴν λέξιν ἕδος σημαίνουσαν* nihil colligendum.

53 Eandem fortunae iniquitatem expertae sunt eius hypotheses, quarum nulla fit mentio in veterum scriptis.

servationibus ex argumentis nobis notis res, ad quas animum attenderet ille in explicanda aestimandaque poetarum tragicorum arte.

Ad Euripidis Hippolyti v. 172 haec annotat scholiasta: τήνδε κομίζουσ': τοῦτο σεσημειώται τῷ Ἀριστοφάνει, ὅτι καίτοι τῷ ἐκκυκλήματι χρώμενος τὸ ἐκκομίζουσα προσέθηκε περισσῶς. alter scholiasta eandem Aristophanis notam sic interpretatur: τοῦτο σεσημείωκεν Ἀριστοφάνης, ὅτι κατὰ τὸ ἀκριβές τὸ ἔγκλημα τοιοῦτόν ἐστι τῇ ὑποθέσει. ἐπὶ γὰρ τῆς σκηνῆς δεικνύνται τὰ ἔνδον πραττόμενα, ὃ δὲ ἔξω προϊούσαν αὐτὴν ὑποτίθεται. posterioris scholii verba ut nunc leguntur, nisi medela adhibita intellegi nequeunt. scaena Hippolyti ea est, ubi aegrotans Phaedra lecto imposita a nutrice ex aedibus educitur. prioris scholii sensus perspicuus est. notavit Aristophanes chori versus 170 sq.:

ἀλλ' ἦδε τροφὸς γεραῖά πρὸ θυρῶν
τήνδε κομίζουσ' ἔξω μελάθρων,

quod eccyclemate usus poeta. abundanter (περισσῶς) addidisset, educi a nutrice Phaedram. qui novissimus de hoc scholio disputavit Schraderus in commentatione iam laudata *de notatione critica* etc. p. 47 hanc protulit loci explicationem: *vituperavit* (scil. Aristophanes) *Euripidem*, quod *h. l. eccyclemate non ea ratione usus est, ut aliquid quod in interiore parte aedium fit spectatoribus monstraret, sed aliquem in scaenam egredientem eo induceret, etsi machina minime opus, ita ut κομίζουσα v. 172 collatum cum v. 180 sq. δεῦρο γὰρ ἐλθεῖν πᾶν ἔπος ἦν σοι· τάχα δ' εἰς θαλάμους σπεύσεις τὸ πάλιν sane adiectum videatur περισσῶς*. si quid video Schraderus statuit, inter se pugnare vocabula κομίζουσα et ἐλθεῖν et σπεύσεις, non opus esse machina, non opus esse, ut ex aedibus portetur Phaedra, quippe quae exierit (δεῦρο γὰρ ἐλθεῖν). at non egressam esse Phaedram, sed lecto impositam ex aedibus eductam testantur nutricis verba v. 179 ἔξω δὲ δόμων ἤδη νοσερᾶς δέμνια κοίτας et Phaedrae ipsius oratio, quae v. 198 incipit a verbis αἴρετέ μου δέμας, ὀρθοῦτε κάρα. quare

non eo vituperari potest Euripides, quod *aliquem in scaenam egredientem eccyclemate* inducat, nam re vera ἐκκυκλείται Phaedra una cum lectulo. in verbis ἐλθεῖν et σπεύδειν non offendendum, nam ἐλθεῖν non solum 'egredi' significat, sed magis in univ. 'herauskommen', et σπεύδειν 'festinare' et is potest, qui pedibus suis uti nequeat. ex parte Schraderus verum vidit, nam vituperandus sane erat Euripides, quod *eccyclemate non ea ratione usus est, ut aliquid quod in interiore parte aedium fit spectatoribus monstraret.* is unus est eccyclematis apud poetas scaenicos usus, ut definitio machinae docet in schol. Arist. Acharn. 408 ἐκκύκλημα λέγεται μηχανήμα ξύλον τροχῶς ἔχον, ὅπερ περιστρεφόμενον τὰ δοκοῦντα ἔνδον ὡς ἐν οἰκίᾳ πράττεσθαι καὶ τοῖς ἔξω ἐδείκνυε, λέγω δὴ τοῖς θεαταῖς. et id primum videtur fuisse consilium Aristophanis, quod ex eius signo non accurate interpretatur scholiasta, ut pravum eccyclematis usum hic, ubi res sub divo agitur, indicaret. difficilius intellectu est alterum scholion. in extrema parte ἐπὶ γὰρ τῆς σκηνῆς δεικνύται τὰ ἔνδον πραττόμενα, ὁ δὲ ἔξω προΐουσαν αὐτὴν ὑποτίθεται opponuntur inter se, quae finxit Euripides, egredi scilicet ex aedibus Phaedram, et, ut ex allato scholio Aristophaneo apparet, eccyclematis definitio, modo pro δεικνύται τὰ ἔνδον πραττόμενα scribendum δεικνύσει τ. ἔ. π., ut ibi τὰ δοκοῦντα ἔνδον πράττεσθαι ἐδείκνυε. iam alterum vitium in prioribus latens nullo negotio tollitur τοῦτο σεσημειώκεν Ἀριστοφάνης, ὅτι κατὰ τὸ ἀκριβές τὸ ἔγκλημα τοιοῦτόν ἐστι τῆ ὑποθέσει, cum pateat ἔγκλημα falso scriptum esse pro ἐκκύκλημα i. e. ἐκκύκλημα. nam duobus locis exceptis semper in scholiis ἐκκύκλημα in ἐγκύκλημα et ἐκκυκλίσθαι in ἐγκυκλίσθαι corruptum est⁵⁴. in priore

54 Forma, quae vulgo recta habetur, bis legitur in schol. Arist. Thesm. 96 ἐπὶ ἐκκυκλήματος γὰρ φαίνεται et 277 ἐκκυκλείται ἐπὶ τὸ ἔξω τὸ θεσμοφόρον, in ceteris omnibus quam nos habemus falsam. praeter illa scholia Euripidea in schol. Aesch. Choeph. 978 legitur in M ἐπὶ ἐγκυκλήματος ὁρᾶται τὰ σώματα. schol. Soph. Aiac.

scholio Cobetus restituit *ἐκκύκλημα*, in altero restituendum idem esse monuit Dindorfius in Addendis scholl. Eur. vol. IV p. 230. iam sensus verborum necessario hic est: 'eccyclemate in scaena exhibitur, quod intus fit, Euripides vero Phaedram aedes relinquentem facit, ergo eccyclema non aptum est scaenae hypothesi'. emendandum igitur scholion ita: *τοῦτο σεσημείωκεν Ἀριστοφάνης, ὅτι κατὰ τὸ ἀκριβές τὸ ἐκκύκλημα οὐκ οἰκειῖόν⁵⁵ ἐστὶ τῇ ὑποθέσει ἐπὶ γὰρ τῆς σκηνῆς δείκνυσι τὰ ἐνδον πραττόμενα, ὃ δὲ ἔξω προῖοῦσαν αὐτὴν ὑποτίθεται.* quod restitui οὐκ οἰκειῖόν ἐστι pro codicum scriptura *τοιούτων ἐστι* ex frequenti scholiastarum usu dictum est, qui οἰκειῖον modo cum dativo modo cum genetivo coniungunt veluti ad Med. 922 οὐκ οἰκειῖον τῷ προσώπῳ τούτῳ.

Sic posteriore scholio lux affunditur priori. Aristophanes notavit eccyclema ab Euripide prave adhibitum. hoc genus observationum nobis, qui argumenta tantum perlustravimus, novum est. latius igitur patebant Aristophanis observationes, quae ad artem poetarum pertinerent. nam in ea etiam re conspicitur ars poetae, ut quae tradita sunt subsidia ad certum quendam effectum edendum destinata, suo loco et suo tempore adhibeat. in tragica Graecorum poesi, si in ulla alia arte, certa fixaque et erant et debebant esse externa subsidia, sine quibus nulla ars cogitari potest. sic constans eccyclematis usus ibi erat, ubi in scaena repraesentarentur, quae intus fierent. at Euripides,

346 *ἐνταῦθα ἐν κυκλήματι γάρ* (sic!) et gravius corruptam in schol. Antig. 1293 *ἐγμέλειται ἢ γυνή*, quod Stoeckerus et Ellendtius s. v. *μυχός* emendarunt in *ἐκκυκλεῖται*, debebant in *ἐγκυκλεῖται*. schol. Arist. Acharn. 408 Rav. praebet *ἐγκύκλημα*, idem Suidas s. v. *ἐγκυκλήθητι*. et uno loco, ubi vocabulum inveni in scholiis Homericis B Σ 477 non aliter scriptum est *ὡσπερ ἐπὶ σκηνῆς ἐγκυκλήσας*. sic septies librorum memoria testatur *ἐγκύκλημα* et *ἐγκυκλεῖσθαι*, bis alteram formam.

55 Similiter in schol. A Aesch. Prom. v. 898 *ἐν τοῖς τοιαύτοις τόποις* pro *ἐν τοῖς οἰκειοῖς τόποις* scriptum est, quod recte in aliis codicibus legitur. hunc locum indicavit mihi Heimsoethius.

ut omnia fere vincula revellit vetustate consecrata, ita neque in hac re traditis normis se astrinxit, neque meliores in tritarum loco reposuit. notum est, ob eandem rem Euripidem iam ab Aristophane comico in Acharnensibus carpi, propter quam Aristophanes grammaticus signum suum versui illi Hippolyti apposuit, tertium exemplum mirae inter hos viros iudicii aequalitatis. Dicaeopolis fores pulsans petit ab Euripide, ut egrediatur. *ἀλλ' οὐ σχολή* respondit hic. ad quod Dicaeopolis *ἀλλ' ἐκκυκλήθητ'*. Eur. *ἀλλ' ἀδύνατον*. Dic. *ἀλλ' ὁμως*. Eur. *ἀλλ' ἐκκυκλήσομαι καταβαίνειν δ' οὐ σχολή*. facetissime Aristophanes hic eccyclema ut machinam inducit, qua qui utatur tempori pareat descendendi. neque ulli obnoxium est dubitationi, quin Euripides spectetur, qui eccyclema adhibeat, ubi prorsus non sit necessarium. et altiore etiam quam obiter legenti videtur causam fuisse, cur Byzantius versum illum Hippolyti notaret, ex altera nota illi plane gemella patet, in Alceste Euripidea Alcestis moribunda una cum marito in scaenam *ἐκκυκλείται*. conspicitur igitur interior aedium pars. nihilominus Euripides chorum facit loquentem (v. 234) *ἰδοὺ ἰδοὺ, ἣδ' ἐκ δόμων δὴ καὶ πόσις πορεύεται*. ad quae scholiasta: *οὐκ εὖ· κατὰ γὰρ τὴν ὑπόθεσιν ὡς ἔσω πρᾶττόμενα δεῖ ταῦτα θεωρεῖσθαι*, ubi Aristophanem nemo non subodoratur. chori verbis id ipsum tollitur, quod eccyclemate adhibito efficere vult poeta. evolvitur re vera *ξύλινον* illud *μηχάνημα τροχοῦς ἔχον* at non eo consilio, ut quae personae evolvuntur eae ex aedibus videantur egredi, sed ut interior aedium pars spectatorum oculis pateat. non relinquit, quae vix spiritum ducit, Alcestis domum, ut Phaedra, quae variis animi perturbationibus sollicitata et excruciatam anxiam pectus sub divo exonerari putat, sed tranquillo animo voluntariam mortem expectat. quare non bene instituit Euripides rem ita, ut chorum faceret dicentem, egredi Alcestem cum marito, nam secundum fabulae argumentum ut intus acta haec conspici debent. ita scholion intellegendum est. falluntur Cobetus et qui eum

sequitur Fritzschi in libello *quatuor leges scenicae Graec. poeseos ab Horatio in AP. latae, ante δὲ τὰτα θεωρεῖσθαι οὐ* particulam inserentes, cum capi nequeat cur non debeant conspici, quae intus agantur. iam si cursum retro flectimus ad primum scholion, ubi *περισσῶς* adiectum dicebatur *τὸ ἐκκομιζουσα*, puto Aristophanem praeter pravam omnino eccyclelematis usum id etiam vituperasse, quod chorus pariter atque in Alcestide indicaret, educi ex aedibus Phaedram. nam cum semel eccycléma adhiberetur, id indicari necessarium sane non erat.

Quodsi demonstrare hucusque studui, Aristophanem Byzantium auctorem esse earum observationum, quae ad artem poetarum illustrandam pertinentes in scholiis nostris leguntur, hoc non ita intellegi velim, quasi ipsa grammatici celeberrimi verba in scholiis extent aut ubique eius notae fuerint appictae, sed id tantum contendo, Aristophanem primum fuisse, qui ad illustrandam artem in fabularum compositione conspicuam animum adverteret et suis iudiciis observationibusque normam praeberet, quam sequioris aevi grammatici, quorum unum mox cognoscemus, sequerentur. quod ut demonstrarem si mihi contigit, non novam rem detexi mea demonstratione. nam cognitam eam habuit et iam pridem edixit Carolus Lachmannus in Mus. Rhen. vol. I p. 317 *den beweis* (Oedipum scilicet non sua culpa sed deorum voluntate miserum factum esse) *findet ein ausleger in den scholien zu v. 960 überzeugend, — vermuthlich Aristophanes von Byzanz, von dem meistens die anmerkungen über die kunst des dichters herrühren. so steht sein name bei Hippol. 170 und eine ganz gleiche bemerkung bei Alcest. 238.* cuius coniecturae cum sublesta haberetur fides a Nauckio l. l. p. 68 et Schneidewino l. l. p. 4, ego accuratiore, quam adhuc factum est, commentatione certioribusque argumentis eam stabilire et firmare conatus sum.

II

Postquam supra exposui, Aristophanis Byzantij disciplinam non ipsa verba in scholiis deprehendi, quae ad artem poetarum tragicorum aestimandam spectent, iam ultro se offert quaestio, quis fuerit ex veteribus fabularum interpretibus, cui nos memoriam debemus disciplinae Aristophaneae, vel quis in hac fabulas explicandi via Aristophanis vestigia presserit. ad hanc quaestionem solvendam necesse est conquiramus ex scholiis eas observationes, quae certo cuidam auctori sive ascriptae sive certis de causis ascribendae Aristophaneae disciplinae prae se ferant colorem.

Exordium sumamus a scholio ad Eur. Phoen. v. 751
*διατριβή: πεφύλακται τὰς ὀνομασίας αὐτῶν εἰπεῖν, ὡς φησι Αἰδύμος, διὰ τὸ ὑπὸ Αἰσχύλου εἰρησθαι ἐν τοῖς Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας, ἧ ἐπειδὴ μὴ καλὸν ἦν ἐκάστου καταλέγειν τὸ ὄνομα τοῦ πολέμου ἐπείγοντος*⁵⁶. ex Didymeis illis πεφύ-

56 Posterius argumentum desumptum est ex ipsis quae hodie feruntur Euripidis verbis:

*ὄνομα δ' ἐκάστου διατριβὴ πολλὴ λέγειν
ἐχθρῶν ὑπ' αὐτοῖς τεύχεσιν καθημένων.*

num hi versus ex scholiastae nota originem duxerint, nescio, id scio, deletis iis et tertio, propter sententiae ieiunitatem et verbum *καταργῶμεν* suspecto, maiore cum γι meliusque totam orationem sic procedere:

748 *ἴσται τὰδ' ἑλθὼν δ' ἐπτάπυργον ἐς πόλιν*

749 *τάξω λοχαγούς πρὸς πύλαισιν, ὡς λέγεις.*

750 *ἴσους ἴσασι πολεμίοισι ἀντιθεῖς.*

754 *καὶ μοι γένοιτ' ἀδελφὸν ἀντήρη λαβεῖν*

755 *καὶ ξυσταθέντα διὰ μάχης εἰλεῖν δοῦρ.*

λακται τὰς ὀνομασίας αὐτῶν εἰπεῖν certo cognoscitur scrip-
tor scholii Soph. Electr. 62 εἰς τοῦτο οὖν ἔοικεν ἀποτει-
νεσθαι ὁ Σοφοκλῆς. ἔνοι δὲ οἴονται ἀπιθάνως, εἰς Ὀδυσσεῖα
ἀποτεινεσθαι, οὕτως⁵⁷ γὰρ πέπρακται τι τοιοῦτον Ὀδυσσεῖ.
ἐφυλάξατο δὲ ὀνομάσαι τὸν ἄνδρα, μὴ τῷ⁵⁸ θαυμα-
στὸν εἶναι δόξη, ὡς ἐν τραγωδίᾳ καὶ μύθῳ παλαιῷ τετόλ-
μηκε⁵⁹ τι κακῆθες εἰπεῖν καὶ προσκροστικὸν εἰς τοὺς καθ'
ἑαυτὸν, ὃ μᾶλλον ἤρμοζε κωμωδίᾳ. videmus igitur Didy-
mum, ad quem potissimum scholia nostra in Sophoclem
Euripidemque referenda esse iam pridem intellexerunt
viri docti⁶⁰, etiam arti poetarum tragicorum explicandae
operam dedisse. ad intellegendum scholion de loco, quem
spectat, Electrae hoc monendum est. ut arceat quasi reli-
gionem, cui obnoxium videatur consilium morte simulata
vindictam sumendi de Clytaemnestra Aegisthoque, Orestes
sapientes quosdam commemorat, qui pari simulatione ma-
gnam sibi comparaverint gloriam. quinam essent sapientes
illi, iam antiquitus ambigebatur. hoc optime sensit Didymus,
Orestis verba non potuisse intellegi, nisi ad personam
spectarent omnibus qui aderant notam. cuius nomen si-
lento praetermittere iam eo cogebatur poeta, ne tam ma-
nifesto in omnes temporum rationes peccaret Orestemque

⁵⁷ Οὕτως Otto Iahnus Electr. p. 28 οὕτως L.

⁵⁸ Καὶ μὴ τῶν θαυμαστῶν L, quod correxit Wolffius in libro
de scholl. Laur. auctoritate p. 16 καὶ μὴ τῷ θαυμαστῶν. e quidem deleta
particula καὶ sequentia verba ita prioribus adiunxi, ut causam conti-
nerent, cur Sophocles nomina non addidisset. priores editores omnes
separata a ceteris exhibent verba ἐφυλάξατο δὲ ὀνομάσαι τὸν ἄνδρα.

⁵⁹ Ὡς — τετόλμηκε cod. Vind. 281, cuius potiores scripturas
Heimsoethii comitati debeo. τετολμηκ. τι L τετολμηκότι Η τετολμηκέναι F.

⁶⁰ Cfr. Wolfii commentationem l. l. p. 12 sqq. et Mauricii
Schmidtii librum *Didymi Chalcenteri fragmenta* p. 261 sqq. de
Didymi studiis Aeschyleis non certius est iudicium quam de Aristo-
phanis, cum nomen eius in scholiis nostris non appareat. tamen
aliis de causis, quas exposuit Gustavus Frey in dissertatione *de
Aeschyli scholiis Mediceis* conscripta, admodum probabile est, in
Aeschylum quoque commentarios scripsisse Didymum.

novissimarum rerum, quae Athenis circumferebantur, scientem faceret⁶¹; δ μᾶλλον ἤρμοξε κωμῳδίᾳ iudicat Didymus et consentit his verbis optime cum Aristophanis observandi ratione, quem de comico tragoediarum exitu singulisque scaenis a tragica severitate alienis disputasse supra vidimus.

Didymum artis poeticae aestimatorem etiam in altero notarum genereprehendimus cum universis Aristophanis iudiciis mire consentientem, earum scilicet, quibus Euripidem carpit. quam constanter uterque in hoc critici munere explendo versatus sit, notatu est dignissimum, quippe cum omnibus fere temporibus incredibilis dramatum Euripideorum admiratio, cuius hodie etiam supersunt vestigia, apud grammaticos obtinuerit. pauca quae habemus iudicia Aristophanem testantur artis Euripideae minime amatorem, et in omnibus fere scholiis, quae diserte auctorem suum produnt, Didymus fortiter, haud raro inique vellicat Euripidem. en iudice Didymo peccatorum Euripidis indiculum:

schol. Andr. 885 ὄνομα δ' Ὀρέστης: ἐκβληθεὶς τοῦ Ἄργου Ὀρέστης ἀπῆει εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ Διὸς τὸ ἐν Λαδῶνῃ ματευσόμενος, ποίαν οἰκῆσει πόλιν. ἀπιὼν οὖν ἔρχεται εἰς

61 Versus hi sunt:

ἤδη γὰρ εἶδον πολλάκις καὶ τοὺς σοφοὺς
λόγῳ μᾶτην θνήσκοντας· εἶδ' ὅταν δόμους
ἔλθωσιν αὐθις, ἐκτείνονται πλέον·
ὡς καμ' ἐπαυῶ τῆσδε τῆς φήμης ἄπο
δεδορκῶν· ἐχθροῖς ἄστρον ὡς λάμπειν εἶ.

eos Otto Iahnus in lectionibus, quas de Sophoclis Electra habet, his de causis Sophocli abiudicat: versus illi nullum habent nexum neque cum iis qui praecedunt, neque cum iis qui sequuntur; quare intellegi nequeunt, nisi personae iis significantur nemini spectatorum ignotae. non putandus est Sophocles ipse tragicam Orestis sublimitatem adeo imminuisse, ut eum novissimarum narratiuncularum scientem induceret. itaque versus histrioni tribuendi sunt, qui commemoratis notissimis conchamatissemisque personis multitudinis plausus captaverit. iidem versus nunc etiam a Morstædtio damnantur *bei trage sur exegese und kritik der Sophocl. tragödien* p. 8.

τὴν Φθίαν. Δίδυμος δὲ φησι ψευδῆ ταῦτα εἶναι καὶ ἄπιστα. cfr. schol. Andr. 1241 Δελφοῖς ὄνειδος: ὅτι μὲν ἐν Δελφοῖς ὁ Νεοπτόλεμος τέθραπται καὶ Φερεκύδης ἱστορεῖ, ὅτι δὲ νεκρὸς ἐλθὼν Φθίαν πάλιν εἰς Δελφούς ἐπέμφθη διέψευσται⁶².

schol. Andr. 1077 οὐδὲν εἰμ', ἀπωλόμην: ἐγκαλεῖ Δίδυμος καὶ εὐεπίληπτόν φησι, τὸν αὐτὸν ἐν πάθει ὄντα λέγειν 'οὐδὲν εἰμι, φρούδη μὲν αὐθῆ' παρὰ τὸ Ὀμηρικόν 'δὴν δέ μιν ἀμφασίη ἐπέων λάβεν'. ἀλλ' ἐκεῖ οὐκ αὐτὸς ὁ πάσχων φησὶν, ἀλλ' ἕτερος περὶ αὐτοῦ. ζῆλον Euripidis Ὀμηρικόν iam supra p. 43 notatum a scholiasta vidimus. cfr. etiam quod infra exhibui schol. Rhes. 210.

schol. Hec. 846 ὁ δὲ Δίδυμος οὕτως· μᾶλλον ὄφρην εἰπεῖν, ὅτι τοὺς νόμους αἱ ἀνάγκαι διορίζουσιν· αἱ γὰρ ἀνάγκαι καὶ τῶν νόμων ἐπικρατέστεραι, οὐχ οἱ νόμοι τῶν ἀναγκῶν. καὶ νῦν οὖν τοῦναντίον εἶπεν. pius⁶³ quem hic videmus grammaticus in multis scholiis invenitur, quae infra exscripsi. unum hoc loco afferam specimen, quippe quo tecte videatur Euripides carpi, schol. Aiac. 1037 καλῶς τὸ φάναι, πάντα κατὰ γνώμην θεῶν γίνεσθαι· εἰσὶ γὰρ τινες ἑτεροδοξοῦντες. Euripidis obscoenitas a Sophoclis pudicitia longe remota diserte notatur in schol. Aiac. 520 — αἰδημόνως δὲ αὐτὸν (Aiacem) ὑπομμνήσκει (Tecmessa) τὰ τῆς εὐνῆς. διὰ ταῦτα γὰρ μάλιστα δοκεῖ αὐτὸν πείθειν. ὁ δὲ γε Εὐριπίδης μαστροπικώτατα εἰσάγει τὴν Ἐκάβην λέγουσαν (v. 828) 'ποῦ τὰς φίλας δῆτ' εὐφρόνας δεῖξεις, ἀναξ, ἢ τῶν ἐν εὐνῇ φιλάτων ἀσπασμάτων', et luculentum Didymi pietatis testimonium praebet schol. Pind. Pyth. I 56 ὀρθητῶν κνωδάλων ταῦτά, φησιν ὁ Δίδυμος, μετὰ τοῦ γε-

62 Socium habet Euripides haud spernendum, cui idem Didymus mendacium exprobrat, Pindarum nimirum in schol. Ol. VI 55 Δίδυμός φησιν — ἦτοι οὖν Πίνδαρος ψεύδεται, ἢ κτλ. cfr. schol. Ol. VII 146 ἐφεύσατο δὲ ὁ Πίνδαρος.

63 De Didymi pietate monuit iam Wolffius l. 1. p. 19 apud Dind. p. 41.

λοίου καὶ ἄσεμνά ἐστιν. τίνα γὰρ λόγον ἂν ἔχοι ἤδεσθαι τὸν Ἀπόλλωνα τοῖς ὀρθιάζουσιν ὄνοις;

Clarissime apparet Aristophanem inter et Didymum iudiciorum consensus, ubi examinant, num apta sint personarum moribus ingeniisque, quae agant dicantve. de Hermionae Euripideae oratione iudicaverat Aristophanes ἐν τῷ δευτέρῳ μέρει ρῆσις Ἐρμιόνης τὸ βασιλικὸν ὑφαιροῦσα, et ut ille reginae nimis humilem timidamque orationem vituperat, ita Didymus captivae Andromachae nimis fortem sublimemque schol. Eur. Andr. 329 Δίδυμος μέμφεται τούτοις ὡς παρὰ τὰ πρόσωπα· σεμνότεροι γὰρ οἱ λόγοι ἢ κατὰ βάρβαρον γυναικα καὶ δυστυχοῦσαν. confer praeterea schol. Andr. 362 Δίδυμος μέμφεται πᾶσι τούτοις ὡς παρὰ καιρὸν καὶ τὰ πρόσωπα. et ib. 229 παρὰ τὰ πρόσωπα δὲ καὶ τοὺς καιροὺς ταῦτα· πῶς γὰρ οὐκ ἔμελλεν εἰς ὄργην καταστῆσαι τὴν Ἐρμιόνην κατὰ τῆς μητρὸς δυσφημοῦσα.

Perlustratis scholiis pro nostrarum reliquiarum exilitate non paucis, quae a Didymo oriunda luculenter docent, hunc grammaticum in commentariis suis sedulo operam navasse arti a poetis tragicis adhibitae intellegendae et explicandae, perspecto etiam consensu, qui inter eius et Aristophanis observandi iudicandique rationem intercedit, hoc puto summa cum probabilitate (in qua semper fere in huiusmodi quaestionibus acquiescendum est) posse contendere, per Didymum nobis tradita esse, quae in scholiis nostris Aristophaneae disciplinae in arte poetica aestimanda positae prae se ferant colorem.

Qua ratione Didymus copiis Aristophanis usus sit, utrum explicaverit tantum eius notas signaque vel probaverit additis causis, quae breviter hic et concise monuit, an de suo quid adiecerit vel denique prorsus novas ingressus sit vias, certo hodie crui nequit, sed probabili tantum coniectura poni. ex tota Didymi quam aliunde cognitam habemus commentandi ratione ingentique librorum quos composuit multitudine longe veri-

similius est, non tam ex propriorum studiorum fructibus quam ex uberrimis et inexhaustis veterum interpretum Alexandrinorum copiis thesaurisque poeseos Graecae monumenta eum illustrasse. eiusmodi fuisse operam, quam scriptoribus explicandis ille daret, in aliis rebus iam dudum viris doctis persuasum est. quodsi in mea causa idem sumere licet, ita fere definienda erit Didymi opera. plerisque locis, ubi in scholiis Didymumprehendimus artis poeticae aestimatorem, Aristophanis vel signum vel observationem ut notae Didymaeae fundamentum debemus agnoscere. huic fundamento suam superstruxit disputationem Didymus explicans, quae notaverat Aristophanes, exempla afferens, quae notam illustrarent, addens quae ipse sentiret. quam hac ratione sibi finxerat observandi normam, eam iis quoque locis adhibuit, quibus nullum signum Aristophanes apposuerat nec potuit apponere, veluti ubi Didymi observatio alterius demum critici animadversione provocata est. at semper exemplo ei fuerunt Aristophanis observationes neque ullus extat locus, ubi ab eius doctrina decesserit. tam late patuisse Aristophanis disciplinam non est cur negemus. quid enim? unum scholion illud Euripideum, ubi nomen Aristophanis servatum est, nobis qui ex argumentis imaginem refingere conati eramus studiorum, quae in arte examinanda poneret ille, prorsus novam observationum speciem monstravit. quare iure nostro paucas observationes, quae cum Aristophaneis illis comparatae novae nobis videbuntur esse, eidem vindicabimus auctori, quippe cuius operae diserta vestigia nimis rara sint, quam quae totam illustrent. omnino Didymum inprimis inter posteriores grammaticos Aristophanis vestigia pressisse eiusque opes compilavisse scitissime monuit Augustus Nauckius l. l. p. 77. exemplis ab hoc viro docto ibidem et p. 224 allatis, a Mauricio Schmidtio l. l. p. 106 locupletatis iam nostra, quae haud inutiliter rem firment fulciantque, addenda sunt⁶⁴.

⁶⁴ Eandem sententiam de Didymo Aristophanearum observa-

Iam postquam scholia, quae ascripto nomine Didymo tribuuntur, collegimus, haud inutile erit unum alterumve exemplum afferre, quod, quamvis grammatici nomine careat, certissime tamen ad eum referendum totam eius observandi rationem eiusque cum Aristophane consensum clariorem reddat. Didymum agnoscemus ipsam Aristophanis notam interpretantem in schol. Eur. Andr. 32 p. 39 excerpto. nam quibus verbis breve Aristophanis iudicium *καὶ ὁ πρὸς Ἀνδρομάχην λόγος οὐ καλῶς ἔχων* (nisi forte ad ipsam fabulae versum signum appinxerat Aristophanes) explicatum est et dilatatum: *ἐπὶ τραγικοῖς προσώποις κωμωδίαν αὐτὸν διατεθεῖσθαι· γυναικῶν τε γὰρ ὑπονοίας κατ' ἀλλήλων καὶ ζήλους καὶ λοιδορίας καὶ ἄλλα ὅσα εἰς κωμωδίαν συντελεῖ*, ea diserte auctorem testantur eundem, qui in schol. Soph. Electr. 62 a tragica sublimitate alienum iudicaverat *ἐν τραγωδίᾳ καὶ μύθῳ παλαιῷ τι κακώηθες εἰπεῖν καὶ προσκροστικὸν εἰς τοὺς καθ' ἑαυτὸν, ὃ μᾶλλον ἤρμοξε κωμωδίᾳ*. ultimo huius

tionum in scholiis nostris servatarum fonte iam ante me ut coniecturam posuit G. Wolffius l. l. p. 27 (apud Dind. p. 49), qui etiam altero loco p. 16 (ap. D. p. 37) rectissime animadvertit, perpetuo Didymum ad poetae mentem artemque respicere. longius progressus est Mauricius Schmidtus, qui l. l. p. 274 sententiam protulit, ea quae in scholiis nostris Aristophani Byzantio deberentur, Callistrati, Aristophanis discipuli, studio ad nos pervulgata esse. mihi haec coniectura valde lubrico fundamento videtur uti. nam tria scholia Euripidea (Or. 304. 424. 1031), ex quibus solis de Callistrati curis scaenicis constat, minime ad artem poetae aestimandam pertinent, et scholion Pindaricum Nem. VII 150, ubi Callistratus exponit, Pindarum *οἰκείως μεμνησθαι Νεοπολέμου διὰ τὴν ἀμφοτέρων γενέσασιν*, quodque in causa fuit, ut Rudolfus Schmidtus, ubi in commentatione *de Callistr. Arist.* p. 19 = 325 Nck. de indole et natura Callistrati in Pindarum commentariorum disputat, statueret, Callistratum non tam difficilia vocabula quam poetae consilium et universam sententiarum vim artemque illustrasse, illud scholion nihil fere (vocabulum *οἰκείως* saepe legitur in omnibus scholiis) commune habet cum scholiis tragicis, neque quod ad dicendi genus neque quod ad argumentum attinet.

generis notarum exemplo, quod praeter observationes supra collectas in scholiis nostris reliquum est, hic statim locum concedamus, quippe quod non minus certe Didymeum sit, schol. Aiacis 76 *μη πρὸς θεῶν: παρατεῖται Ὀδυσσεύς, οὐχ ὡς κωμωδοῦντος τοῦ ποιητοῦ τὴν δειλίαν τοῦ ἥρωος· οὕτω γὰρ ἀφαιρεθεῖη τῆς τραγωδίας τὸ ἀξίωμα· ἀλλὰ τὸ εὐλαβὲς ἐνδείκνυται· ἔμφορος γὰρ ἦν τὸ τῷ μεμνηότι παραχωρεῖν· ὄρα γὰρ, οἷον ἦν προσελθόντα ἐκεῖνον θεάσασθαι τὸν ἔχθρόν*⁶⁵.

Didymeum illud *παρὰ τὰ πρόσωπα καὶ τοὺς καιρούς* persentiscimus etiam in schol. Med. 922 *αὕτη, τί χλωρεῖς: πάλιν εἰς τὴν αὐτὴν ἔννοιαν ταῦτα· ἔδει δὲ αὐτὴν μηδὲ κλαίουσιν εἰσάγεσθαι· οὐ γὰρ οἰκτιροῦν τῷ προσώπῳ τούτῳ. ὠμὸν γὰρ εἰσῆκται τοῦτο. ἀλλ' ἐκφέρεται τῇ ὀχληκῆ φαντασίᾳ ποιήσας κλαίουσιν καὶ συμπάσχουσιν. ἀπιθάνως γὰρ τὴν τοιαύτην διαχειριζομένην τὰ τέκνα εἰσάγει, quo illustrantur, quae in Medaeae argum. I p. 2, 13 leguntur: *μέμφονται δὲ αὐτῷ τὸ μὴ πεφυλαχέναι τὴν ὑπόκρισιν τῇ Μηδείᾳ, ἀλλὰ προπεσεῖν εἰς δάκρυα, ὅτε ἐπεβούλευσε τῷ Ἰάσωνι καὶ τῇ γυναικί.* hic *οἱ μεμψόμενοι* prorsus ut in schol. Andr. 32 *οἱ φαύλως ὑπομνηματισάμενοι* Aristophanes et Didymus esse videntur. praeter ea quae iam attuli scholia, Didymum invenimus Euripidis cavillatorem in his quae infra exhibui Soph. OT. 261 OC. 220 Eurip. Tro. 1, 36, 408, 630, 975 Hec. 280 Phoen. 71, 88, 388, 1539, 1606, 1692 Androm. 631, 733⁶⁶. his lubet addere duo scholia, quae Didymo vindicanda nulli generum quae statui apte*

⁶⁵ *Ἐχθρόν* FG Vind. 281 *νεκρόν* L. unum scholion, quod fortasse erit qui in hanc cadere classem putet, sciens praetermisi, dico ad Antig. v. 328 *τοῦτο γὰρ τύχη κρινεῖ: ἀπιῶν ὁ θεράπων καθ' ἑαυτὸν ταῦτα φησὶν οὐ γὰρ δυνατόν ἐπὶ τοῦ Κρέοντος ταῦτα λέγεσθαι, ὡς καὶ ἐν τοῖς κωμικοῖς, nam verum esse puto, quod secundum Dindorfium scholl. v. II p. 64 Porsonus pro *ἐν τοῖς κωμικοῖς* restituit *ἐν τοῖς Καμικίοις*, ut idem pro *κωμικοῖς* Photio et Suidae restitutum est s. v. *Πέριδικος σκέλος*.*

⁶⁶ Partem horum iam collegit M. Schmidtus l. l. p. 281 sq.

ascribi possunt, Troad. 14 δούρειος ἵππος: ψυχρῶς ἡ γυμολόγησε τὸν ἵππον ἀπὸ τῶν δοράτων· ἄμεινον γὰρ παρὰ τὰ δοῦρα πεποιῆσθαι ἤγουν τὰ ξύλα. Ὅμηρος· δούρατον, ὃ ἐστὶ ξύλινον, quod Didymeum esse documento est schol. Arist. Vesp. 772 ἅμα δὲ παίξει παρὰ τὴν τοῦ ἡλίου ὀνομασίαν. ψυχρῶς δὲ πέπαιχε, φησὶν ὁ Δίδυμος, πρὸς τοῦνομα. notandum vocabulum ψυχρῶς, quod legitur etiam schol. Troad. 36, ut ὑπόψυχρον OT. 280 et ψυχρεῦν Aiac. 1123.

Quotcunque igitur locis Didymus se praestat cavillatorem Euripidis, quo re vera nullus poeta uberiorem vituperandi facultatem praebet iudici paullo iniquiori, tamen in Didymi honorem non praetereundum est silentio, eum in hac re non opinioni cuidam in artem Euripideam praecipitatae indulgere, sed iustam et ex legibus suae vel potius Aristophanis artis criticae oriundam censuram exercere. clarissime hoc inde apparet, quod se non coercescit in vituperando uno Euripide, sed in alios quoque poetas invehitur, ubi contra artis leges peccasse ei videantur. Pindarum mendacii convicisse Didymum iam animadvertimus. ne Sophocli quidem, quem summis laudibus plerumque effert, eum pepercisse edocemur scholiis saepius laudatis ad Aiac. 1123 et 1126, ubi altercationes, quae de Aiacis cadavere sepeliendo inter Teucrum et Menelaum exarsunt, ut alienas a tragica sublimitate damnat. quantopere, ut hoc ἐν παρόδῳ addam, hoc iudicio a vero aberraverit egregie monet Welckerus, qui compluribus locis subtilium Didymi observationum rationem habet, kl. schr. II p. 330 *die streitrede zwischen Teucros und den Atriden enthalten weder etwas frostiges noch niederes — sondern sie haben ganz den character der derben streitigkeiten der heroen im epos, als unabhängiger, an befehl und an feldern gewohnter personen.* sicut in Phoenissis scholiasta, quem Didymus esse iam agnosceamus, Iocastam vituperat, quod οὐκ ἐν δέοντι γυμολογεῖ τοιούτων κακῶν περισσώτων τῇ πόλει, ita ad Soph. OT. 1523 dicit καὶ αὐτάραως ἔχει τὸ

δρᾶμα. τὰ γὰρ ἐξῆς ἀνοικεια γνωμολογοῦντος Οἰδίποδος, quoniam quae hodie choro tribuuntur Oedipi esse censuit. nec multum a vituperio causa distat, quam Didymus affert in scholio iam supra tacto ad Aiac. 815, cur Sophocles solemni a consuetudine, mortem scilicet alicuius personae non ante oculos spectatorum ponendi sed per nuntium enarrandi, decesserit atque Aiacem induxerit in ipsa scaena gladio se perfodientem. iam monui, hanc observationem arctissime cohaerere cum nota illa Aristophanis, quam de morte Agamemnonis ab Aeschylō proprio quodam artificio spectatorum menti informata argumento suo ascripsit (v. p. 45 sqq.). ibidem nonnulla scholia ad illustrandam notam iam attuli, Aiacis huic loco reservavi, quippe quo ad quaestionem ducamur, quae paucis adumbranda erit. observat igitur, ut nobis iam breviter loqui licet, Didymus: *μετάκειται ἡ σκηνὴ ἐπ' ἐρήμιον τινὸς χωρίου, ἔνθα ὁ Αἴας εὐτρεπίσας τὸ ξίφος ρῆσιν τινα πρὸ τοῦ θανάτου προφέρειται, ἐπεὶ γελοῖον ἦν κωφὸν εἰσελθόντα περιπεσεῖν τῷ ξίφει. ἔστι δὲ τὰ τοιαῦτα παρὰ τοῖς παλαιοῖς σπάνια. εἰώθασι γὰρ τὰ πεπραγμένα δι' ἀγγέλων ἀπαγγέλλειν. τί οὖν τὸ αἴτιον; φθάνει Αἰσχύλος ἐν Θρήσσαις τὴν ἀναίρεσιν Αἴαντος δι' ἀγγέλου ἀπαγγέλλας· ἴσως οὖν καινοτομεῖν βουλόμενος καὶ μὴ κατακολουθεῖν τοῖς ἑτέρου τινὸς ἐπ' ὄψιν θῆκε τὸ δρώμενον. ἢ μᾶλλον ἐκπλήξαι βουλόμενος· εἰκὴ γὰρ κατηγορεῖν ἀνδρὸς παλαιοῦ οὐχ ὄσιον οὐδὲ δίκαιον⁶⁷.* potuit igitur Didymus nullam aliam insolitae Sophoclis oeconomiae causam detegere, nisi quod 'fortasse' rem novare studeret Sophocles, cum Aeschylī in Thressis Aiacis mortem per nuntium enarrantis vestigia sequi nollet. hac argumentatione quamquam dubitanter prolata lene quoddam opprobrium in Sophoclem contineri nemo non videt, et vidit etiam alter scholiasta, qui manifesta de tam vili causa indignatione motus, non tam novare rem voluisse poetam, quam terribili aspectu maiorem iniicere terrorem specta-

67 Οὐδὲ δίκαιον addit G.

toribus opponit, nam, ut Didymum reprehendens poetico fortasse flosculo addit, 'Sophoclem tam veterem hominem temere accusare nec pium est nec iustum', οὐχ ὄσιον οὐδὲ δίκαιον. Euripidis defensorem iam cognovimus, hic videmus vel Sophocli talem non defuisse. huiusmodi litteratae inter scholiastas disceptationis specimina, quae passim in scholiis uniuscuiusque materiae inveniuntur, vel in iis quaestionibus, quas de arte poetarum institutas videmus, non rara sunt nobisque testantur, id quod non nullius momenti est ad definiendam singulorum scholiorum aetatem, quam multum vel apud recentiores grammaticos Aristophanis in hac re exemplum valuerit. scholiastam, qui hoc loco defensoris partes susciperet, longo temporis spatio a Didymo seiunctum fuisse ex miro vocis παλαιός usu colligi potest, quam ille ad opponendum Sophoclem recentioribus poetis usurpat, hic, ut a poeta iam vetustate reverendo religiose omnem arceat calumniam. et in hac re notatu dignum est, grammaticum illum, quem per me licet ad quartum quintumve p. Chr. n. saeculum detrudas, iisdem argumentis refutare Didymum, quae ab Aristophane primum adhibita per ipsum Didymum ei innotuerint. nam illis μάλλον ἐκπλήξαι βουλόμενος admodum similia sunt, quae in argumento Agamemnonis leguntur ὡς ἐκπλήξιν ἔχον καὶ οἶκτον ἰκανόν et in schol. Aiac. 346 εἰς ἐκπλήξιν φέρεσι καὶ ταῦτα τὸν θεατῆν.

Audiamus defensorem in altera causa. in scholiis Euripideis nonnullae inveniuntur observationes, quibus poeta arguitur tempora confudisse suisque dramatis inseruisse, quae ad suae ipsius aetatis res personasve spectarent. in his notis constantem se censorem praestat Didymus, qui quam arctis finibus ea quae tragoediae propria essent et quae comoediae circumscripsisset scholio Electrae initio huius capituli cognovimus. persequitur in hac re Didymus viam multis nostrae aetatis criticis prorsus contrariam, quippe qui iure interdum, plerumque sine idoneis causis tragoedias non aliter ac comoedias ad illorum temporum historiam,

quibus in scaenam missae sint, referendas esse putent. hoc studium, cui in explicandis Euripidis fabulis ipsi veteres interpretes interdum non potuerunt non indulgere, defensor noster vocabulo *κατασυκοφαντεῖν* notat. en testimonia:

schol. Hec. 254 ἀχάριστον ὑμῶν σπέρμ', ὅσοι δημηγόρους ζηλοῦτε τιμᾶς: ταῦτα εἰς τὴν κατ' αὐτὸν πολιτείαν λέγει. καὶ ἔστι τοιοῦτος ὁ Εὐριπίδης περιάπτων τὰ καθ' ἑαυτὸν τοῖς ἥρωσι καὶ τοὺς χρόνους συγγέων.

schol. Hec. 953 ἀνάγει δὲ τοὺς χρόνους· περὶ ἑαυτοῦ γὰρ βούλεται αἰνίξασθαι ὁ Εὐριπίδης. τοιοῦτος δὲ ἔστιν αἰεὶ τὰ ἡρωϊκὰ πρόσωπα εἰσάγων φιλοσοφοῦντα. animadvertendum in his Didymeum illud *τοιοῦτός ἐστιν Εὐριπίδης*, quod etiam in schol. Soph. OC. 220 legitur.

schol. Andr. 733, ubi Menelaus verbis 'ἔστι γὰρ τις οὐ πρόσω Σπάρτης πόλις τις, ἣ πρὸ τοῦ μὲν ἦν φίλη, νῦν δ' ἐχθρὰ ποιεῖ' aperte belli Peloponnesiaci aetatem respicit, ἐνοιὶ φασὶ παρὰ τοὺς χρόνους αἰνίττεσθαι τὰ Πελοποννησιακά. οὐκ ἀνογκαῖον δὲ κατασυκοφαντεῖν τὸν Εὐριπίδην, ἀλλὰ φάσκειν πλάσματι κεχρῆσθαι. cfr. ib. v. 445. quin hic defensor idem sit atque ille Sophoclis κατηγορεῖν ἀνδρὸς παλαιοῦ vetans, ex tota defensionum natura non est dubitandum. et quoniam felici casu factum est, ut ex his duobus scholiis cognosceremus, eum Sophoclis pariter atque Euripidis gratia munere suo strenue fortiterque functum esse, necessitate quadam ad coniecturam deferimur, omnino unum eundemque fuisse, qui pro virili parte causam ageret pro culpatis immerito poetis. quam omnes spirant hae observationes doctrinam, ea egregie huic coniecturae favet, quippe in quibus nulla sit, quae ab auctore prohibeat illud 'ut desint vires tamen est laudanda voluntas'. cum in hoc poetarum tutore tertium deprehenderimus grammaticum, qui explicandae arti poetarum a plerisque neglectae se applicaret, non ab re erit quaerere, ex quam potissimum rerum materia argumenta sua deprompserit. praeter scholia iam laudata ad Ai. 815 Androm. 32, 733

Phoen. 909 huc referenda sunt scholl. ad Aiac. 828, 1184 Phoen. 507, 1606.

Vt vituperia, quae his locis in Euripidem mittuntur, miro modo inter se consentiunt, ita ut a Didymo Aristophanis notas interpretante oriunda ea esse mihi plene sit persuasum, ita unum prae se ferunt colorem, quae contra ea a defensore prolata sunt. Teucrum nimis atrocem et suis viribus nimis fretum notaverat Didymus ad Aiac. 1123. eundem culpat quasi vesanum ad v. 1184 ἀπονενοημένον τὰ <τό?> πάντα ἐπὶ αὐτῷ ἀνατιθέναι, cum Aiacem se sepulchrum esse etiamsi nullus permiserit iuret. sic ei ἀλόγιστος est ὁ Ἐτεοκλῆς Phoen. 507, καταγέλαστος ὁ Αἴας Aiac. 828, μάταιος ὁ Ταλθύβιος Troad. 408, εὐήθης ἡ Ἐκάβη ib. 1030 et quae sunt similia. contra tam graves obiurgationes viles sunt causae levesque, quas alter scholiasta pro poeta movet. vilissimum est, quo Euripidem tueri studet ad Andr. 733, ubi eum πλάσματι χρῆσθαι dicit in inducendo Menelao de bello Peloponnesiaco cogitante. non melius contendit ἔνεκα τοῦ εἰς οἶκτον κινήσαι τοὺς θεωμένους Oedipum dicere in Phoen. 1606, se Polybo servi loco traditum fuisse, quamquam Iocasta de Polybi uxore clare narraverat v. 30 ἢ δὲ τὸν ἐμὸν ὠδίνων πόνον μαστοῖς ὑφείτο, καὶ πόσιν πείθει τεκεῖν. hoc argumento idem se prodit, qui in schol. Aiac. 815 μᾶλλον ἐκπλήξαι βουλόμενον Sophoclem facit. at longe plurima defensionis adminicula ex more et ingeniis personarum desumpsit, in quibus depingendis Euripides nihil secutus esset nisi naturam humanam veritatemque, ubi sobrius Didymus absurdi quid vel stolidi repperisse sibi visus erat. cfr. scholl. Aiac. 1184 ρητέον οὖν, ὅτι ὑπὸ φιλοστοργίας πάντα λέγει ὑπομνεῖν. ib. 828 ρητέον οὖν, ὅτι ἰδίωμα τῶν ἀνθρώπων τὸ μὴ βούλεσθαι τοὺς ἐχθροὺς ἐναβρίνεσθαι αὐτοῖς καὶ τούτου μόνοι ἀντιποιοῦνται. Phoen. 909 λέγει δ' ἄν τις, ὅτι γενικὸν ἐστὶ τὸ πρόσωπον καὶ φιλόδοξον, ὡς καὶ τὴν ψυχὴν προέσθαι ὑπὲρ εὐκλείας. ib. 507 πρὸς δ' ρητέον, ὅτι μίμησιν ἀνδρὸς ἀδίκου ἐξεικονίζει ἡμῖν ὁ Εὐριπίδης, alia. hos fines

non egreditur scholiasta, reconditoris doctrinae nullum in eo vestigium. apparet hinc quo iure eum ad saeculum p. Chr. quartum quintumve detrudi iusserimus, nam illis potissimum temporibus florebant rhetorum sophistarumque inutilia studia, qui omnium primum id affectarent, ut fictas suas personas quam accuratissime ad vitam naturamque exprimerent. huius ἡθοποιίας magnum habebant magistrum Euripidem, cui hanc sane laudem nemo negare potest, eum hominum mores indoles affectus in fabulis suis admirabili arte et perfectione pinxisse. non mirum igitur, si longe maior observationum numerus, quas in scholiis Euripideis invenimus, ad personarum ingenia spectat et plena sunt scholia laudis, quam vere ad naturam conformata sint et expressa. quod cum ita se habeat, necesse est caveamus, ne Didymo vindicemus, quae recentioris sunt illius grammatici. sunt autem inter dubia scholia ea referenda, quibus, quod dixi, de personarum moribus et de timore vel misericordia spectatoribus iniiciendis agatur. his addenda ea, quae ad πάθος spectant, quorum specimen supra p. 45 cognovimus. huiusmodi igitur notae possunt originem ducere ab ipso recentiore scholiasta, quamvis iis quoque exemplo sit Aristophanis Didymique observandi ratio. cognoscuntur cum Didymi annotationibus comparatae plerumque facillime ex ieiuna sterilique verbositate, cum gravissima et significantissima vocabula eadem sint atque in scholiis Didymeis. ut priori exemplo unum hic addam, illud ἐνεκα τοῦ εἰς οἶκτον κινῆσαι τὸ θεάτρον in scholio haud dubie Didymeo legitur ad OT. 264 πρὸς τὸ κινῆσαι τὸ θεάτρον, ut saepissime κινήτικὸν τοῦ θεάτρον similia. non in omnibus scholiis liquide perspicui posse, utri grammaticorum tribuenda sint, non est cur memorem. neque gravis hoc est in universum momenti, cum ex iis scholiis nihil lucremur, quo notitiam nostram de studiis ab Aristophane Didymo in hac re positis amplificare queamus.

Ad Didymum redeuntibus unum superest scholiorum

genus, quod breviter tangatur, eorum scilicet, quae ad poetarum tragicorum dissensum vel consensum cum Homero spectant. postquam primus Cobetus in scholl. Eur. ad Hec. 1.4 animadvertit, solitum fuisse ab Homero dissensum in scholiis χ signo notari, qui dissensus in Homero ipso dipla appicta notaretur, et Schraderus l. l. p. 19 addidit, etiam dissensum cum aliis poetis hoc modo notari, (quae notae et dictionem et res mythicas geographicas grammaticas respiciebant) nos unum exemplum cognovimus, ubi artem respicit signum, scholion Antig. 1350 ex Aristophanis argumento desumptum. iam nonnullae extant in scholiis, Sophocleis potissimum, observationes, quae oeconomiam a poetis scaenicis aliter atque ab Homero institutam significant. in his propria quadam indole eminent scholia ad Soph. Electr. 1, 445, 539. haec enim eo mire consentiunt, quod scholiasta alterum quendam grammaticum reprehendit, qui a Sophocle poposcerit, ut fabulam suam prorsus Homericæ narrationi accomodaret. sic debebat Sophocles, illo grammatico iudice, eodem modo, quo Minerva Vlixi Ithacam monstrat ν 344 sqq., paedagogum inducere Oresti Argos monstrantem, sic debebat Clytaemnestram non in balneo interficientem facere Agamemnonem, sed ut Homerus δ 535 in coena, sic denique debebat non duas filias Menelao tribuere, sed ut Homerus δ 12 unam. contra haec postulata Sophoclem tuitus subtiliter et prudenter monet scholiasta, ignoranti terram monstrare paedagogum, Minervam incredulo; satis esse, si universa fabula eadem maneat, in singulis rebus pro arbitrio unumquemque poetam variare posse oeconomiam; non multum interesse utrum una filia tribuatur Menelao an duae, si modo dramati hac re consulat poeta. quinam sunt hi scholiastae? Didymum optime versatum in arte scaenica aestimanda unusquisque, puto, persentiscet. at quis Homericus ille? hic puto rem felicissime acutigitisse Mauricium Schmidtium, cuius haec sunt verba l. l. p. 265: *videor mihi in his observationibus Didymum*

Aristarchi nimis sobriam censuram castigantem subodorari, qui licet Homericum loquendi usum optime nosset, tamen neque in rebus mythicis et geographicis usquequaque satis se versatum praeberet, quod etiam E. R. Langii de Aristarcho fuit iudicium, neque id, quod maximum est, poetarum elegantem et magnanimum existimatorem. his nihil habeo quod addam. meminimus tantum velim, has quoque observationes communi eiusdem disciplinae vinculo cum illis Aristophanis coniunctas esse, quibus dissensum notaret inter variarum fabularum oeconomiam intercedentem. quare, quamvis his locis Electrae signa defuerint Aristophanis, tamen ingenium eius non desideramus.

Iam si Didymi operam in explananda poetarum tragicorum arte collocatam, accitis iis quoque observationibus, quarum auctoris nomine carentium specimina in hanc commentationem non recepimus, uno oculorum obtutu percurrimus, sat amplam habemus hanc fere imaginem: ducis et magistri Aristophanis vestigia premens Didymus omnes fere commentariis suis complexus est quaestiones, ad quas tractandas accurata artis tragicæ investigatio ansam dedit. de externis subsidiis fabulae actioni necessariis eorumque usu, de prologi narrationumque nuntiorum natura, de scaenarum oeconomia, de chori personis earumque indole, de personarum dramatis moribus ingeniisque earumque in scaenam introitu vel decessione, de scaenarum singularum in auditores vi et effectum, de consensu denique fabularum vel dissensu cum omnium tragoediarum fonte Homero — de his omnibus quaesivit et disputavit Didymus. et ubique severum iustumque videmus iudicem, qui, quod falsum vel vitiosum habeat, notet et vituperet, quod praeclare dictum et inventum, laudet et praedicet refutatis repulsisque iis, qui intempestive cavillari viderentur poetas.

III

Quodsi denique ad ultimam accedimus quaestionem eam nimirum, num haec artis poeticae observandae ratio ab Aristophane primo instituta, per Didymum dilatata et in scholia nostra poetarum tragicorum illata, a recentiore denique grammatico raro et plerumque perverse adhibita, num haec, dico, sive ab ipsis illis criticis sive ab aliis exercita sit in aliorum poetarum carminibus illustrandis, eius in praeclaris scholiis Pindaricis, quae tot reconditioris doctrinae, Didymae imprimis, specimina servarunt, nullum deprehendere potui vestigium. quod in hoc poeta minime mirum. licet veteres interpretes, ut Callistratus et Didymus⁶⁸, ad mentem poetae consiliumque eruendum attenderent, tamen Pindari ars propterea aliam explicandi viam requirebat. horum carminum admirabilis varietas omnem respuebat certam fixamque interpretandi normam, et ad perplexam horum carminum compositionem artemque clare perspicendam quaestionibus opus erat historicis mythicisque, quae breves illas et concisas notas a limine statim arcerent.

68 Cfr. schol. Nem. I 7 *πιδανὸν οὖν φησιν ὁ Δίδυμος καὶ τὸν ἐπὶ τῆς Χρομίου Νεμεακῆς νίκης ἐπίτιχον ἔνεκα τούτου συντεταχθῆναι, ὑπὲρ τοῦ μέλλειν αὐτὸν ὑπὲρ τῆς πανηγύρεως ἀσθῆσεσθαι. semel οικονομίαν legi Pyth. IV inscr. ἦτις καὶ οικειότερα ἐστὶ κατὰ τὰ νοήματα καὶ κατὰ τὴν οικονομίαν. Olymp. I 9 εὐ καὶ ἐκ καιροῦ ib. 105 δαιμονίως Pyth. I inscr. οικειότατα ib. 137 χαρίεστατα. haec omnia vel Didymae vel Callistrateae nisi singula vocabula nihil commune habent cum observationibus in poetas tragicos de his rebus institutis.*

Aliter res se habet in scholiis Homericis. in quibus quae sit harum observationum condicio priusquam adumbrare conemur, pauca praemonenda sunt de universa scholiorum quae in duobus codicibus Venetis extant condicione, quam nuper Valentinus Rosius in Aristotelis pseud-epigraphi volumine primo p. 153 sqq. accuratius descripsit. ex eius perutili quidem at intricata et intellectu non facili commentatione gravissima hic liceat repetere.

Tria distinguenda sunt in duobus illis codicibus scholiorum genera, unum in cod. Ven. A, duo in cod. Ven. B. codex enim B praeter Iliadis textum in utroque margine i. e. interiore et exteriori scholia exhibet diligenter et litterarum magnitudine et loco inter se distincta, quae prorsus diversae recensione originem debent. interioris marginis scholia. eodem subinde fonte nituntur ac scholia cod. A et interdum *easdem res verbis aut similibus aut quod rarius evenit eisdem fere* reddunt. fontem illum ex quo auctor scholiorum codd. A et B int. m. hausit, recentiorum Porphyrio esse Rosius collegit ex schol. A 63, ubi Porphyrius nomine citatur. ab his duobus commentariis is, qui in exteriori cod. B margine scriptus est, toto caelo distat. nam quae tanti pretii sunt in cod. A observationes quattuor grammaticorum Aristonici Didymi Herodiani Nicanoris, nullae leguntur in cod. B exter. m., cum B inter. m. nonnullas sane cum A habeat communes. cod. B exter. m. contra propria sunt integra Porphyrii Heracliti Diogeniani fragmenta, quae nulla sunt in A. licet enim auctor commentarii A Porphyrii opus hic illic in usum suum converterit, *ipsa Porphyrii verba integraque quaestionum Homericarum fragmenta in exteriori tantum cod. B margine leguntur.* iterum B inter. m. medium tenet. nam ut quattuor illorum grammaticorum notas cum A habet communes, ita ex quaestionibus Porphyrii Homericis longe plura exhibet, quam A, at ubique in brevius contracta. hac scholiorum condicione perspecta iam ad nostram transeamus quaestionem.

Veteres Homeri interpretes Zenodotus Aristophanes Aristarchus vel omnino abstinere ab arte eius explicanda vel iis tantum locis artis poeticae rationem habebant, ubi ad quaestiones criticas solvendas inde quid redundaret. non ita recentiores. in codice enim Veneto B, quocumque locis consentit Lipsiensis et Leydensis, haud ita parvus invenitur observationum numerus, quae similis doctrinae videantur esse atque eae, quas in tragicorum scholiis cognovimus. admodum rarae harum laciniae in cod. A leguntur. sunt autem illae et observandi et, ut obiter legenti videri potest, dicendi ratione inter se et Aristophaneis Didymeisque animadversionibus tam similes, ut pro certo habendum sit, eas ab uno eodemque grammatico profectas esse et a grammatico quidem, qui aut eandem viam, quam Aristophanem videret iniisse in aestimanda tragicorum arte, persequeretur in explananda arte Homericæ, aut Aristotelea certe imbutus esset disciplina. talem artis explicationem nullum habuisse locum in carminibus Homericis, nisi Iliade et Odyssea acceptis pro magnis quasi tragicæ diis, in promptu est.

Quae sententia, ut Aristoteli⁶⁹ propria fuit, ita re vera in omnibus observationibus redit. in Aristophanis commentariis Homericis eius sententiae nullum vestigium. Didymi quoque commentariorum Homericorum exegeticorum quae supersunt reliquiae, paucae quidem et tam exi-

69 Cfr. AP. 4 p. 1448^b 34 ὥσπερ δὲ καὶ τὰ σπουδαία μάλιστα ποιητῆς Ὅμηρος ἦν (μόνος γὰρ οὐχ ὅτι εὖ, ἀλλ' ὅτι καὶ μιμήσεις δραματικὰς ἐποίησεν), οὕτω δὲ καὶ τὰ τῆς κωμῆδος σχήματα πρῶτος ὑπέδειξεν, οὐ ψόγον ἀλλὰ τὸ γελοῖον δραματοποιήσας· ὁ γὰρ Μαργίτης ἀνάλογον ἔχει ὥσπερ Ἰλιάς καὶ Ὀδύσσεια πρὸς τὰς τραγῳδίας, οὗτοι καὶ οὗτος πρὸς τὰς κωμῆδας. iam ante Aristotelem Plato Homerum poetam tragicum appellaverat vel tragicorum magistrum cfr. Reipubl. X p. 607^a Ὅμηρον ποιητικώτατον εἶναι καὶ πρῶτον τῶν τραγῳδοποιῶν. ib. p. 595^c εἶκοι (Ὅμηρος) μὲν γὰρ τῶν καλῶν ἀπάντων τούτων τῶν τραγικῶν πρῶτος διδάσκαλος τε καὶ ἡγεμὼν γενέσθαι. cfr. ib. p. 598^a et Theaet. p. 152^c.

les, ut vix plenam ex iis imaginem operis illius refingere queamus, nullam praebent observationem, quae vel levis-simam habeat similitudinem cum iis notis quae ad artem Homericam spectant. et externa dictionis similitudo, quae inter has notas et Didymi observationes in scholiis tragicorum frequentes intercedit, non sufficit ad communem auctorem agnoscendum, praesertim cum aliquid certe discriminis in dicendi genere inter eas non negandum sit. scholia nempe HomERICA, quae huc referenda sunt, eorumque non pessima partim verbositate auctorem Didymo recentiore sapiunt partim eo, quod vocabulorum in arte interpretanda solemnium fixorumque genuina significatio sat multis locis adeo evanuit, ut maxime propria usurparentur ad res vilissimas notandas⁷⁰. alius igitur circumspectendus est auctor. eo quod princeps, ut dixi, scholiorum horum fons codex est Venetus B iam certus indicari videtur auctor, si quidem verum est quod Lehrs ius in Aristarcho p. 225 ed. pr. iudicavit, paene omnia huius codicis scholia Porphyrii esse. quod iudicium ex parte stabilitum est accuratiore codicis descriptione a Rosio facta, secundum quam interioris marginis scholia excerpta continent ex amplioribus Porphyrii disputationibus in exteriori margine scripta. iam nostrum erit quaerere, quatenus Porphyrius in problematis suis Homericis artis poeticae explicandae rationem habuerit, qua cum quaestione altera arcte coniuncta est, quantum in hac re ex eius copiis profecerit scriptor commentarii in interiore cod. B

70 Exemplum praebet vox *οικονομικῶς* et quae ex ea derivatae sunt. cfr. schol. H γ 279 *δαιμονίως προφρονόμηται πρὸ τοῦ μεσοῦντος χειμῶνος τελευτῶν τὸν κυβερνήτην*. ib. 296 *μικρὸν λίθον εἶπεν ὡς πρὸς σύγκρισιν τῶν ἐκεῖ γινομένων κυμάτων ὅλον δὲ οἰκονομῆμ ένωσ, ἵνα τοῖς περὶ τὸ χωρὶον αὐτῶν ἀσινῆς ἢ ἔκβασις γένηται προεκλυομένου τοῦ κύματος*. vel de Alcinoο, cui dei instar obtemperat *populus* schol. PQ η 11 *καὶ τοῦτο οἰκονομικῶς*. — *διὰ δὲ τὴν φιλοξενίαν τοῦ Ἀλκινόου ἀναγκαίως ὑπακούουσι*. similia inveniuntur ad γ 360 ι 116, 209, 308 x 95 ρ 376 τ 175. talia non sunt Didymi.

marginē exarati. Porphyrio ea scholia omnia attribui, quae in B scripta quaestionem solutionemque continent, nihil curans, utrum in editione Bekkeriana nomen Porphyrii iis propositum sit necne, cum quanto arbitrio in hac re usi essent editores demonstrarit Rosius l. l. p. 152, et multis locis Porphyrii nomen, quod non legitur in B in aliis codicibus veluti Etonensi Escorialensi servatum sit⁷¹. nec magis necessarium duxi, ut a disputatione de scholiis in Iliadem conscriptis secernerem eam quae de Odysseae est scholiis, quippe quae ex iisdem fontibus derivata oxiliora modo praeberent quae ampliora servarunt codd. AB. etiam in Odysseae scholiis frequentes sunt quaestiones Porphyrianae, paucae servato nomine auctoris, plurimae ἀδόσποτοι.

Omnes igitur quae ad artem spectant observationes e sententia pendent, Iliadem et Odysseam magnas esse tragoedias et ita quidem, ut Odyssea pro supplemento quasi sit Iliadi i. e. ut quae res non narratae sint in Iliade, eae in Odyssea suppleantur. unum hic, nam plura infra dabuntur, sufficiet exemplum schol. HM γ 103 *γεροντικῶς ὁ Νέστωρ μακροτέραν ποιεῖται τὴν ἀπόκρισιν ἄλλως τε ὁ ποιητὴς εὐκαιρῶς προσαναπληροῖ τὰ λελειμμένα τῆ Ἰλιακῆ ὑποθέσει*. quae observatio cum quasi cardo sit omnium scholiorum quae huc referenda sunt, et cum ex ea luculentissime perspiciatur, omnia unius eiusdemque scholae disciplina contineri, rem ita institui, ut iis scholiis Porphyrii doctrinam illustrarem unde simul appareret, quam accurate et, quod non potuit non fieri, quam perverse interdum Homericis tragoediis aptata esset ea artis poeticae explicatio, quam in tragicorum scholiis cognovimus.

Saepeissime carmina HomERICA *τραγῳδίαι* vocantur. hanc significationem solemnem esse in Porphyrio testatur

71 Indicem quaestionum Porphyrianarum exhibet Eduardus Kammerus in libello quī inscriptus est *Porphyrii scholia Homericā emendatiōna. Regimēti 1863 p. 8—32.*

schol. B Γ' 306, ubi in λύσει ἀπορίας· διὰ τί ὁ Πρίαμος τὸν μὲν Ἀλέξανδρον καὶ τὸν Μενέλαον οὐκ ἂν ἔφη δύνασθαι ἰδεῖν μαχομένους ἀλλ' ᾤχετ' ἀπιῶν, τὸν δ' Ἀχιλλέα καὶ Ἔκτορα θεωρεῖ; inter alia haec leguntur οὕτως γὰρ καὶ ἡ μήτηρ πάρεστιν, οὐχ ἵνα θεάσῃται μαχόμενον, ἀλλ' ἵνα μὴ θεάσῃται, εἰσελθόντος αὐτοῦ δεομένη. καὶ ἅμα τῷ ποιητῇ ἡ τραγωδία ἀνίσταται, δι' οἴκτου ψυχαγωγῶσα τὸν ἀκροατῆν, τούτων παρόντων κτλ. redeunt igitur hic quoque vocabula οἴκτος ψυχαγωγεῖν ἀκροατῆς quae in tragicorum scholiis saepissime leguntur. idem scholion exemplo est eius rei, quam supra posuimus, ex quaestionibus Porphyrianis hausisse auctorem alterius scholiorum cod. B generis eas aut in brevius contrahentem aut forma ἀπορίας plane exuentem. nam ad eundem versum in schol. BL annotatur: ἐπεὶ σώζειν Ἀλέξανδρον μέλλει πιθανῶς διαξάγει τὸν πατέρα, Ἔκτορα δὲ αὐτόπτην ἔᾶ ἐπὶ τῷ τὸν οἴκτον αὖξειν. παρῶν γὰρ ἐνταῦθα ἔδωκεν ἂν τὴν Ἑλένην ὡς τοὺς ὄρκους ἐπιστευθεῖς. εἰ δὲ καὶ πᾶσιν ὡς κήρ ἀπέχθεται Ἀλέξανδρος, ἀλλ' ὁ πατήρ τὸ φρικτὸν οὐ δύναται μὴ σώζειν. similis ratio intercedere mihi videtur inter scholia, quibus de prooemio Iliadis agitur. solemnem fuisse quaestionem, cur a voce male ominata μῆνης exordium sumpsisset poeta, docent amplae reliquiae, quae illius quaestionis supersunt in scholiis nostris. quamquam Bekkerus unum tantum breve scholion affert ex codice B, quod hanc respicit quaestionem, tamen dubium esse non potest, quin omnium harum reliquiarum fons fuerit quaestio et solutio Porphyriana. nam teste Rosio l. l. p. 152 in primis codicis foliis extremae membranae, quae integras Porphyrii quaestiones exhibent, usu adeo attritae sunt, ut multa aut difficillima sint lectu aut etiam nullo modo legi possint, quare magnam earum partem non solum Villoisonus sed etiam qui unius codicis B scholia in primum carmen edidit Bongiovannius (Venetiis 1740) omisit. in his quaestio de prooemio Iliadis Porphyriana fuisse videtur. eam in brevius contractam habet AL: ζητοῦσι διὰ τί ἀπὸ τῆς μίνδος

ἤρξατο, οὕτω δυσφήμον ὀνόματος. διὰ δύο ταῦτα, πρῶτον μὲν, ἵν' ἐκ τοῦ πάθους ἀποκαθαρσιεύσῃ τὸ τοιοῦτο μόριον τῆς ψυχῆς καὶ προσεκτικωτέρους τοὺς ἀκροατὰς ἐπὶ τοῦ μεγέθους ποιήσῃ, καὶ προεδίωξιν φέρειν γενναίως ἡμᾶς τὰ πάθη, μέλλων πολέμους ἀπαγγέλλειν. δευτέρον δὲ κτλ. *illud προσεκτικωτέρους τοὺς ἀκροατὰς ποιεῖν frequens in tragicorum scholiis. etiam breviorē illam quaestionem praebet BL* ἔτι ζητεῖται διὰ τί ἀπὸ δυσφήμον ὀνόματος τῆς μήνιδος ἄρχεται. ἐπιλόουσι δὲ αὐτὸ οἱ περὶ Ζηνόδοτον⁷² οὕτως, ὅτι πρέπον ἐστὶ τῇ ποιήσει τὸ προοίμιον, τὸν νοῦν τῶν ἀκροατῶν διεγείρον καὶ προσεχέστερους ποιοῦν, εἰ μέλλοι πολέμους καὶ θανάτους διηγείσθαι ἠρώων. *soluta denique ex quaestionis forma eadem leguntur in AL* ἤρξατο μὲν ἀπὸ μήνιδος, ἐπεὶ περ αὕτη τοῖς πρακτικοῖς ὑπόθεσις γέγονεν ἄλλως τε καὶ τραγωδίας τραγικὸν ἐξεῦρε τὸ προοίμιον· καὶ γὰρ προσεκτικὸς ἡμᾶς ἵ τῶν ἀτυχημάτων διήγησις ἐργάζεται, καὶ ὡς ἄριστος ἱατρὸς, πρῶτον ἀναστέλλων τὰ νοσήματα τῆς ψυχῆς ὕστερον τὴν ἴασιν ἐπάγει. *hic luculento quodam exemplo persequi possumus, in quot varias formas observationes Porphyrianae redactae sint. propria vocabula servantur, alia mutantur, multa omittuntur, omnia contrahuntur. ceterum ex his scholiis apertum fit, quod iam dudum intellectum est, Porphyrium penitus sese applicasse ad praecepta Aristotelis, cuius ἀπορημάτων Ὀμηρικῶν ampla fragmenta ipsis quaestionibus Porphyrianis nos debemus, quae Rosius collegit l. l. p. 155 sqq. non huius est loci diversas quas viri docti protulerunt de his problematis sententias recensere et examinare*⁷³. hoc vel ab iis, qui subditiciis censent

⁷² Iunior est Zenodotus, cuius λύσεις Ὀμηρικῶν ἀπορημάτων *Suid. commemorat. Lehrs. l. l. p. 228.* usus est iis Porphyrius qui laudat Zenodotum ad *B 12 Γ 236.*

⁷³ Vt principes nominem contrariarum inter se sententiarum *Lehrs. l. l. p. 227* pro subditiciis habet problemata, *Rosius l. l. p. 154* iudicat: *ceterum Aristotelis quaestiones conciso illo problematum Peripateticorum sermone scriptas breuiterque et enunciatis*

problematis Porphyrium usum esse, negari non potest, ea tota, quod quidem ad artem poeticam attinet, pendere ex Aristotelis philosophi doctrina. id certis quibusdam exemplis demonstravit Wachsmuthius l. l. p. 30 sqq., quorum unum alterumve infra afferendum erit⁷⁴. quod cum ita sit non mirum est, si vel inter simillimas scholiorum tragicorum et Homericorum notas aliquid discriminis in universa explicandi observandique ratione intercedit. ibi grammaticum habemus, qui Aristotelis praecepta suis observationibus probat diligenterque notat, ubi cum iis consentire vel ab iis decedere videantur poetae, hic philosophum, qui non satis habet examinasse ipsa carmina, num congruerent cum magistri praeceptis, sed qui eodem Aristotele duce causas simul eruere studet alte inhaerentes naturae humanae, quae omnis poeseos vim voluptatemque efficiant. hoc discrimen clarius intellegetur perlustrato maiore scholiorum Porphyrianorum numero.

Iam si pergimus in recensendis notionibus a tragodia in Homericis carmina translatis etiam in Odysseae scholiis epica carmina *τραγωδίαι* vocantur veluti schol. HQ § 499 *ἀπὸ Θεοῦ τὴν ἀρχὴν τῆς τραγωδίας ποιούμενος*, cfr. ib. 542. cohaerere videntur cum hac tragodiae no-

et solutas fuisse opinor, a Porphyrianae certe qua nunc involvuntur disputationis proliza amplitudine longe diversas. contra quos R. Wachsmuthius genuina ea esse demonstrare conatus est in disputatione *de Aristotelis studiis Homericis* Berolini 1863 conscripta.

74 Iusto magis neglecta esse videntur problemata Porphyriana in explicandis Artis Poeticae Aristoteleae locis difficilioribus, qui haud raro singulari modo iis illustrantur. accuratam notionum Aristotelearum a Porphyrio adhibitaram investigationem vel intellegendo filii Aristotelis operi non sine fructu fore puto. sic, ut exemplum afferam (nam totam hanc quaestionem profligare non huius est loci) ex scholiis modo exhibitis verborum *ἔν' ἐκ τοῦ πάθους ἀποκαθαριεῖσθαι τὸ τοιοῦτο μέρος τῆς ψυχῆς*, quae aperte celeberrimam Aristotelis *κάθαρσιν τῶν παθημάτων* respiciunt, memorabilem explicationem praebet extremum scholion *ὡς ἄριστος λατρός, πρῶτον ἀναστέλλων τὰ νοσήματα τῆς ψυχῆς ὕστερον τὴν ἴασιν ἐπάγει.*

tione, quae multis locis de ὑποθέσει exponuntur haud absona ab iis, quae in tragicorum scholiis inveniuntur. schol. BLV I 328 ἐντέχνως τὰς πράξεις ἐπάγει, πίστιν τοῖς προειρημένοις φέρων. εὖ δὲ καὶ τὸ μὴ κατ' ἄνδρα τὰ πραχθέντα φράζειν, ἀλλὰ κατὰ πόλεις καὶ ταῦτα ἀθρόας. ἅμα δὲ καὶ συμπληροῖ τὴν ὑπόθεσιν. cfr. schol. ABL Θ 428. schol. BLV H 104 εἰς κίνδυνον προαναγαγὼν τὴν ὑπόθεσιν καὶ λύσιν τοῦ παντὸς πιθανῶς ἀνίστησι τὸν ἀδελφόν. schol. BLV H 262 φυλάσσει μὲν Ἐκτορα τῇ ὑποθέσει, τὴν δὲ καιρίαν πληγὴν Αἴαντι δωρεῖται, ἐπὶ τὸ ἐπικίνδυνον φέρων τὴν ὑπόθεσιν. schol. BLV II 114 πάλιν ἐπὶ τὸ κινδυνωδέστατον προήγαγε τὴν ὑπόθεσιν. schol. PQ δ 796 οὐ δὲ ἐαντῆς ἔρχεται ἡ Ἀθηνᾶ, ἵνα μὴ ἀναγκασθῆτι εἰπεῖν περὶ Ὀδυσσεύς καὶ λυθῆ τὰ τῆς ὑποθέσεως, quod prorsus gemella habet in schol. Eur. Hip. 710 λύοιτο γὰρ ἂν τὰ τῆς ὑποθέσεως. cfr. scholl. Ai. 387, 462 El. 818. idem quod λύειν aliis locis significat ἀναιρεῖν, schol. V A 809 πιθανῶς τὸ μὴ εὐθὺς ἀπιέναι πρὸς Ἀχιλλέα ἀνήρητο γὰρ ἡ ἐν μέσῳ διάθεσις καὶ ἡ τειχομαχία. cfr. schol. Eur. Troad. 1129. Porphyrionum esse vocabulum ἀναιρεῖν testatur schol. BQ ι 399 * * * * ⁷⁵ καίτοι οὐ περὶ αὐτὸν ᾤκον, ἀλλ' ἀπάνευθεν τούτου καὶ ἐφοίτων ἄλλοθεν ἄλλος. λύει δὲ τὴν ἀπορίαν τὸ μέγα βοᾶν αὐτὸν καὶ ἐν ἐρημίᾳ εἶναι καὶ διὰ τοῦτο ἐξακούεσθαι. οὐκ εἰσῆλθον δὲ ἐν τῷ σπηλαίῳ, τὸ γὰρ εἰσελθεῖν ὄλεθρον τῶν ὄντων (ἂν) ἐποίει καὶ ἀνήρει τὴν ὑπόθεσιν τῆς πάσης ποιήσεως ⁷⁶. interdum singulas scaenas enumerat Porphyrius, quas poeta sustulisset, si rem aliter instituisset, veluti in schol. B Σ 311 — πρὸς τε τὴν ὄλην ποιήσιν πιθανὴν τὴν οἰκονομίαν ὁ ποιητῆς διέθετο. εἰ γὰρ ἔφυγον εἰς τὴν πόλιν, ταῦτα τοῖς ἐν ἀρχῇ ἐγένετο, τειχήρεις τε οἱ Τρῶες καὶ πολιορκία. καὶ οὐδ' ἂν ὁ

⁷⁵ Mutilum est hoc scholion in initio, cum quaestio desit, ad quam respicit solutio.

⁷⁶ τῆς πάσης ὑποθέσεως BQ, quod emendavi. cfr. schol. BH x 15 συντόμως ἐκατέρων τῶν ποιήσεων τὴν ὑπόθεσιν ἐδήλωσε.

Ἐκτὼς ἀπόλετο, κωλυόμενος ὑπὸ τῶν δημογερόντων προελθεῖν. καὶ κατέστη ἂν ἐξαγώνιον τὸ λοιπὸν μέρος τῆς Ἰλιάδος. similia de universa carminum oeconomia subtiliter observantur in amplo scholio BL A 1 schol. B Φ 1 schol. BL B 494. notandum etiam est scholion BL B 272 πῶς προειπὼν αὐτοὺς γεγελακέναι σπουδαῖα καὶ οὐ γελοῖα παρᾶγει λέγοντας; τάχα οὖν τοῖς ἐπὶ Θεραΐτου περιήρηται τὸ θρασὺ καὶ παρρησιαστικὸν αὐτῶν ὁ Ὀδυσσεύς. ἄλλως τε προοικονομεῖ εἰς ὅλην τὴν ποίησιν ἀμνηστῖαν Θεραΐτου διὰ τοῦ (<v. 276> οὐ θῆν μιν πάλιν αὐτίς ἀνήσει θυμὸς ἀγήνωρ', quippe quod sumptum sit ex verbosa Porphyrii commentatione in B, ubi προοικονομεῖσθαι emendandum in προοικονομεῖσθαι. luculentior fit tragoediae notio iis scholiis, quibus quid Homerus primus induxerit in tragoediam exponitur. schol. ABL A 332 τὸ μὲν γὰρ εἰπεῖν τι παροξυντικόν, τὸ δὲ θωπεῦσαι δουλοπρεπές. πρῶτος δὲ Ὅμηρος πρόσωπα κωφὰ παρήγαγεν εἰς τὴν τραγωδίαν. schol. BLV Z 468 πρῶτος δὲ παῖδας ἐν τραγωδίᾳ εἰσάγει. schol. B Φ 34 μετέβαλε τὴν διήγησιν εἰς ἄλλην διάθεσιν, ποικίλων⁷⁷ αὐτῆν. πρῶτος οὖν καὶ τὸ τῶν περιπετειῶν εἶδος ἔδειξε, ποικίλον ὃν καὶ θεατρικὸν καὶ κινητικόν. exempla περιπετειᾶς notata sunt in schol. BL K 271 ἡδεῖα ἢ περιπέτεια⁷⁸, τὸ διὰ τοσοῦτων ἐλθοῦσαν αὐτῆν πάλιν σκεπᾶσαι Ὀδυσσεᾶ τὸν ἐξ Ἀντολύκου. schol. MQ δ 69 ἀφορμὴν παρέσχεν τῷ Μενελάῳ ἀναγνωρισμοῦ καινοῦ. ἐκεῖνο μὲν γὰρ κοινόν, τὸν μὲν πυνθάνεσθαι, τὸν δὲ ἀποκρίνεσθαι ὅτι Ὀδυσσεὺς παῖς τυγχάνει, ὥσπερ παρὰ Νέστορι πέπρακται,

77 Voce ποικίλλειν tam de dictione quam compositione carminum permultis locis utitur Porphyrius veluti schol. B A 269 Πορφυρίου: — ἐπὶ δὲ τῶν Τρώων ἔτι ποικιλώτερον κέχρηται. schol. A (?) Σ 309 Πορφυρίου: — ἕξιον σημειοῦσθαι ὅτι ποικίλλων αὐτὸς ἑαυτὸν ἄλλως καὶ ἄλλως ἐρμηνεύει διὰ δύναμιν. schol. B Σ 356 Πορφυρίου: — ποικίλλειν ἀεὶ σπουδάζοντα τὴν ποίησιν etc.

78 De Autolyoi galea sermo est, quam Vlives nactus sit. haec est περιπέτεια. videmus iterum, quantum amiserit vox propriae significationis.

τὸ δὲ περιπέτειάν τινα εἶχεν, ἐκ τῆς Ὀδυσσεύς μνήμης εἰς δάκρυα προπεσόντος τοῦ νέου, εἰς ὑποψίαν ἐμπσεῖν ἀληθείας τὸν Μενέλαον. αὕτη τοίνυν τοῦ νεανίσκου ἡ ἐκπληξίς καιρὸν παρέσχε τῷ Μενελάῳ τῶν λόγων. *verbosius quoddam quod ad eundem versum spectat in E scholion vel clarius Porphyrium sapit ἐκεῖνος μὲν ἐλάλει κρυφίως πρὸς τὸν Νεστορίδην, μὴ ποτε κόλαξ φανῆ. ὁ μέντοι Μενέλαος προσεκτικὸς ὧν ἤκουσε τῶν λεγομένων καὶ ἤρξατο λαλεῖν αὐτοῖς. ταῦτα δὲ οἰκονομία⁷⁹ τοῦ Ὀμήρου, καὶ ἵνα πλατύνη τὴν ποιήσιν αὐτοῦ καὶ ἵνα εἶπῃ ἃ εἰς τὴν Ἰλιάδα οὐκ εἶπε. μέλλει γὰρ παραγαγεῖν καὶ τὴν Ἑλένην, ὥστε γνωρίσαι αὐτοὺς καὶ εἰπεῖν περὶ τοῦ Ὀδυσσεύς ἐπαινοῦς, καὶ καταλέξει ἔθνη γυναικεῖα, καὶ ἅμα καὶ τὴν Ἑλένην ἐγκωμιάσαι. ἐν γὰρ τῇ Ἰλιάδι οὐδὲν εἶπε τὸ τυχόν περὶ αὐτῆς ἐπαινετήρια (extrema corrupta, οὐδὲν εἶπε τυχόν — ἐπαινετήριον Dindorfius).*

Commode huic scholio subiungentur reliqua, quibus Piadis argumentum longius persequi in Odyssea censetur Homerus. schol. Q δ 245 διὰ πολλὰ τῆς πράξεως ταύτης μνημονεύει ὁ ποιητὴς οὐ μόνον ὅτι πρὸς τὴν ποιήσιν συμφέρει τὰ μὴ δεδομένα τῆς Ἰλιάδος νῦν ἐμφανίζων, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν μνηστηροκτονίαν ταῦτα ὑκονόμηται κτλ. schol. Q δ 187 τὰ ἐν Ἰλιάδι παραλειφθέντα διὰ τῆς Ὀδυσσεύς ὡς μιᾶς οὔσης τῆς πραγματείας παραδίδωσι. schol. E γ 248 καλῶς ἀναπλήρωσις τῆς Ἰλιάδος ἢ Ὀδυσσεύς λέγεται. ἃ γὰρ κατέλειπεν ἐκεῖ, ἐνταῦθα λέγει. eandem sententiam Porphyrium quoque habuisse docet schol. B Ω 804, ubi Menecrati, qui contenderat Homerum virium suarum imbecillitatis sibi conscium praetermississe τὰ μεθ' Ἐκτορα, opponit καλῶς δὲ ἐταμιεύσατο ἑαυτῷ τὰ λοιπὰ τῶν ζητημάτων εἰς τὴν Ὀδυσσεύς· μικρὰ γὰρ ἦν ἡ ὑπόθεσις περὶ τῆς οἰκίας τοῦ Ὀδυσσεύς μόνον· ἐν τῷ μέσῳ οὖν τὰ

⁷⁹ Huius stirpis vocabula frequentia in problematis Porphyrianis. *οἰκονομικῶς* schol. AD A 1 aliis. *προοικονομῶν* schol. BL B 272 vide supra. *οἰκονομικόν* schol. E γ 866 etc.

περὶ Μενελάου καὶ Νέστορος καὶ Ἀγαμέμνονος καὶ ἀπλῶς περὶ τοῦ ἀπόπλου διέξεις καὶ τοῦ δουρείου ἵππου. ἄλλως τε πολιορκίαν μακρὰν οὐκ ἄξιον διηγῆσθαι αὐτόν.

Vt redeamus ad perlustrandas notiones a tragoediis in epicum carmen translatis, non subsistit scholiasta in adhibendis meris notionibus, sed ne externis quidem tragoediarum subsidiis instrumentisque destituta esse vult carmina HomERICA. saepius tetigi observationem, non omnia quae in dramate agantur etiam in scaena et ante oculos spectatorum peragi, verum conspectui eorum subtrahi, quae visu vel nimis horribilia sint vel obscoena. redit haec in scholio BLV Z 58. *μισητὰ καὶ οὐχ ἀρμόζοντα βασιλικῶ ἦθει τὰ ρήματα τρόπου γὰρ ἐνδείκνυται θηριότητα, ὁ δὲ ἀκρατῆς ἄνθρωπος ὧν μισεῖ τὸ ἄγαν πικρὸν καὶ ἀπάνθρωπον. ὄθεν καὶ ταῖς τραγωδίαις κρύπτουσι τοὺς δρώντας τὰ τοιαῦτα ἐν ταῖς σκηναῖς, καὶ ἢ φωναῖς τισιν ἐξακουόμεναις ἢ δι' ἀγγέλων ὑστερον σημαίνουσι τὰ πραχθέντα, οὐδὲν ἄλλο φοβούμενοι ἢ <ἢ φοβούμενοι codd.> μὴ αὐτοὶ συμμσηθῶσι τοῖς δρωμένοις*⁸⁰. hoc loco discrimen, quod intercedere monui inter scholia tragicorum et HomERICA perquam similia, in oculos incurrit. Aristophanes et Didymus, quos de eadem tragicorum consuetudine disputantes vidimus, nihil observant nisi poetas solere rem ita instituire, Porphyrius autem vel potius quem ante oculos habuit Aristoteles causam e natura humana repetitam addit, cur hanc normam secuti sint tragici. spectat hoc scholion ad illam scaenam, ubi Agamemnon fratrem, qui Adrasti precibus commotus vivum hunc ad naves ducturus est, adhortatur, ne vitae eius parcat, 'nullus Troianorum perniciem nostrasque effugiat manus, ne is quidem, quem mater fetum alvo gestet'. poscit igitur scholiasta, ut Adrastus quasi post scaenam necetur, ut mos sit tragicorum, qui

⁸⁰ Sequitur defensio Homeri haud dubie a Porphyrio profecta, cuius primum consilium erat, ut Homerum contra vana Zoili Menecratis vel ipsius Aristotelis opprobria tueretur.

aut per nuntios aut, et hoc additum esse memorabile, vocibus quibusdam exclamationibusque post scaenam editis certiores faciant spectatores de iis quae acta sunt. unicuique in mentem venient scaenae illae Agamemnonis et Electrae, ad quas et Aristophanes et Didymus de hoc poetarum tragicorum artificio disputarunt.

Chorum vindicat tragoediae Homericæ, quem dicendi genus et scholii sedes testatur, Porphyrius in schol. B T 282 — ὁ δὲ ποιητὴς τῇ καλλιστενοῦσῃ τῶν θεῶν ταύτην εἰκάζει. ἐπεὶ γὰρ ἐπ' ἄλλοδαπῆς τέθνηκε Πάτροκλος, ἔνθα μὴ πάρεισι συγγενεῖς γυναῖκες, αἱ μάλιστα κινεῖν δάκρυα φιλοῦσι, χορὸν αἰχμαλωτίδων πέποιηκε θρηνοῦντα, ἐξέρχοντος ἐνδόξου προσώπου κτλ. quid quod eccyclema adhibuit Homerus? certe vividam et re vera incomparabilem fabricae Vulcani descriptionem comparat scholiasta cum eccyclemate, quo quae intus fiant in scaena spectatoribus monstrentur schol. B Σ 477 δαυμονίως τὸν πλάστην αὐτὸς διέπλασεν, ὥσπερ ἐπὶ σκηνῆς ἐγκυκλήσας (sic! non ἐκκυκλήσας vide p. 50 n. 54) καὶ δείξας ἡμῖν ἐν φανερωτῷ τὸ ἐργαστήριον. et ad perficiendum apparatus tragicum habemus deum ex machina ab Homero adhibitum secundum schol. BLV B 156 εἰς τοσοῦτον προάγει τὰς περιπετείας, ὡς μὴ δύνασθαι αὐτὰς ἄλλον εἰ μὴ μόνον μεταθεῖναι τὸ θεῖον. πρῶτος δὲ τοῖς τραγικοῖς εἰσηγήσατο μηχανάς, quod ex more excerptum est ex ampliore scholio Porphyriano ad v. 155 in BLV διὰ τί δὲ προείποντος τοῦ Ἀγαμέμνονος ἐν τοῖς προβεβουλευμένοις (7b) 'ὕμεις δ' ἄλλοθεν ἄλλος ἐρητύειν ἐπέεσιν', ὀρμησάντων τῶν Ἑλλήνων ἐπὶ τὰς καῦς οὔτε Ὀδυσσεὺς οὔτε ἄλλος οὐδεὶς τοῦτο ἐποίησε ταχέως, ἀλλ' ὁ μὲν ἔστηκεν ἀπλῶς μόνον οὐχὶ ἀπτόμενος τῆς νηός, οἱ δὲ ἐπὶ τῆς ἐκκλησίας μένουσι, καὶ παραγίνεται ἡ Ἀθηνᾶ ἀπὸ μηχανῆς ὥσπερ καθεύδοντα ἐγείρουσα τὸν Ὀδυσσεῆα; — — διὸ πρὸς τοῦτον ἡ Ἀθηνᾶ ἦκει· οὐ γὰρ πιθανὸν θεοῦ δίχα καταστέλλεσθαι τοιοῦτον θόρυβον. neque hoc loco fons Porphyrii obscurus est, proditur enim scholio B B 78 Ἀριστοτέλους. διὰ τί ὁ Ἀγαμέμνων ἀπο-

πειράται τῶν Ἀχαιῶν, καὶ οὕτως ἔπραξεν ὥστε ὀλίγον τὰ ἐναντία συμβῆναι ἢ ἐβουλεύετο; καὶ τὸ κώλυμα ἀπὸ μηχανῆς. ἢ γὰρ Ἀθηνᾶ ἐκώλυεν ἔστι δὲ ἀπόητον τὸ μηχανημα λύειν ἄλλως εἰ μὴ ἐξ αὐτοῦ τοῦ μύθου. φησὶ δὲ ὁ Ἀριστοτέλης ποιητικὸν μὲν εἶναι τὸ μιμεῖσθαι τὰ εἰκότα⁸¹ γίνεσθαι, καὶ ποιητῶν μᾶλλον τὸ κινδύνους παρεισάγειν. εἰκὸς δὲ κτλ.⁸² recte scholion interpretatus est R. Wachsmuthius l. l. p. 31 *Aristoteles interrogat cur Agamemno Achaeos adeo tentet ut in summas angustias veniat, porro opprobrio ducit, quod difficultas artificio praecidatur poetae non licito. nisi genuina sunt haec Aristotelis aporemata, repeto, sat bene versatum fuisse qui ea componeret in Aristotelis philosophi libris, nam quae in AP. 15 p. 1454^a 37 de adhibendo deo ex machina praecipuntur ad amussim cum scholio illo conveniunt φανερόν οὖν ὅτι καὶ τὰς λύσεις τῶν μύθων ἐξ αὐτοῦ δεῖ τοῦ μύθου συμβαίνειν καὶ μὴ ὡς περ ἐν τῇ Μηδείᾳ ἀπὸ μηχανῆς καὶ ἐν τῇ Ἰλιάδι τὰ περὶ τὸν ἀπόπλων. non cogitandum esse cum Graefenhahnio et Welckero de tragoedia quadam Ἰλιάς nominata, puto iis, quae de notionibus tragoediae propriis in carmina HomERICA translatis dixi, extra omnem dubitationem positum esse.*

Haec sufficient ad indolem naturamque observationum, quae ad artem poeticam spectantes in scholiis Homericis⁸³ inveniuntur, recte aestimandam. paucae notae,

81 *Εἰκότα* scripsit Wachsmuthius l. l. p. 32. *εἰωθότα* B. non attulit Wachsmuthius, quo emendatio certa redditur, Porphyrii verba p. 51^a 31 *ὅταν γὰρ διὰ τῶν εἰκότων γίγνηται* (scil. ἡ λύσις), οὐ μηχανή τοῦτ' ἐστίν, ἀμ' ὅτε πρόκειται θεός.

82 Sequitur Homeri defensio, ex qua memoranda p. 51^a 28 Bekk. *ἀμα δὲ ὁ ποιητῆς ἀγωνιάσθαι πεποίηκε τὸν ἀκροατὴν· τό τε γὰρ ἀποβῆναι καὶ τὸ πάλιν εἰς ὄρθον ἐλθεῖν τραγικόν, καὶ τοῦ ποιητοῦ ἐπιβολὴ ἔνοχος. ἢ δὲ λύσις οὐκ ἀπὸ μηχανῆς:*

83 Quod in poetis tragicis affectavi, ut in reliquiarum collectione omnia quae supersunt grammaticorum iudicia ederem, id in Homero pluribus de causis non necessariam duxi, quare notaram Homericarum specimina tantum hic illic in annotationibus exhibui.

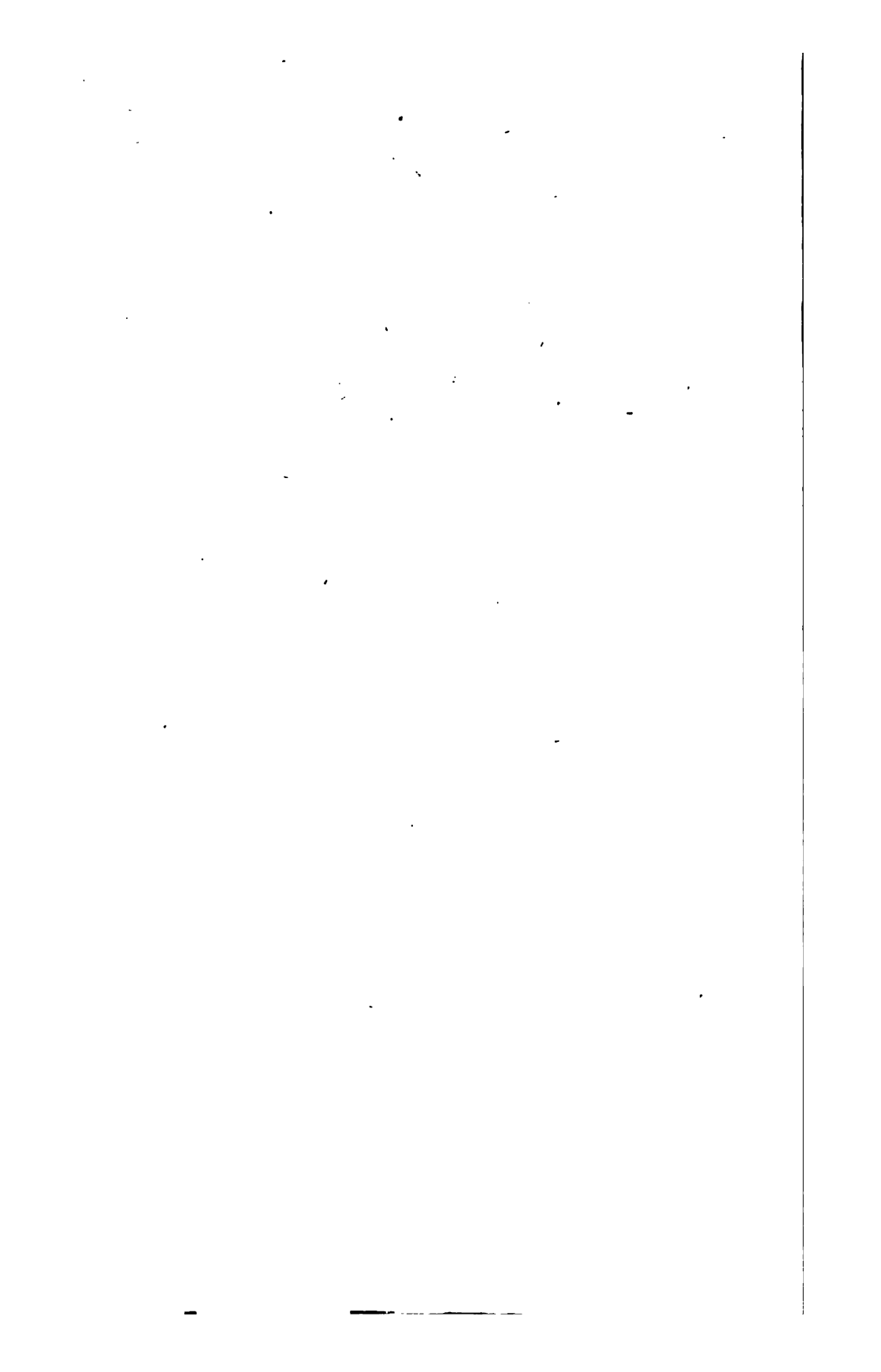
quibus ad artem referendis carmina HomERICA non pro tragoediis accipiuntur, aut eiusdem Porphyrii quaestionibus originem debent aut ita comparatae sunt, ut de auctore earum certi nihil definiri possit. prioris generis exemplum praebet schol. A (?) Z 129, ubi Porphyrius in solutione quaestionis de mytho quodam disputat ab Homero suo tempore et per dignissimam aptissimamque personam narrato⁸⁴, alterius generis sunt notae rhetoricae in scholiis Homericis tragicisque frequentes, de quibus infra verbum addam⁸⁵.

84 'Τοῖς δὲ λεγομένοις καὶ κεραιηκόσι μύθοις Ὅμηρος κρῖνων αὐτοὺς εἰς χρῆσιν κατὰ καιρὸν τοῖς ἥρωσιν ἀνατέθεικεν. τὰ δὲ κατὰ τὴν Λυκούργειαν οἰκίον ἦν εἰδέναι τῷ Λιομήδει'.

85 De grammaticorum Latinorum studiis in illustranda arte poetica positus alio loco accuratius disputare mihi in animo est. hic brevier tantum ex commentariis Donati in Terentii comoedias conscriptis, unde fere omnis horum studiorum notitia nostra pendet, adumbrabo, quantopere ut in omnibus artibus litterisque ita etiam in hac re grammatici Latini Graecorum vestigia presserint. mira quae intercedit necessitudo inter Donati Graecorumque observationes in dicendi genere et in materiis, ad quas animum advertebant grammatici, cernitur. quod ad dicendi genus attinet, Donatus aut ipsa graeca vocabula in commentarios suos recepit, aut graeca latine vertit. utriusque rei pauca exempla afferam. praeter vocabulum *οἰκονομία*, quod modo latine modo graece scriptum sexcenties legitur, inveni *eleganter lusit ad ἀμφιβολίαν* Andr. V 4, 52 *artificiose inculcat poeta τὸ πιθανόν* Eun. II 3, 68 *ἐμπαθῶς σχετλιάζει* Adel. III 2, 8 *ὑπόθεσις comoedias* Phorm. I 2, 7 *necessaria est ad fabulae ἐπιτασίαν avaritia Demiphonis* Phorm. I 2, 19 *et simul est hic προπαρσκευή virginis agnoscendae* Eun. IV 1, 6 *κατὰ τὸ σιωπώμενον* Eun. III 1, 45 *παρὰ προσδοκίαν* Eun. I 2, 18 *ib. II 1, 17 καθαπτόμενος mores* Eun. II 2, 20 *τραγικώτερον* Andr. II 1, 1 *παρέκτασις tragica* Eun. III 1, 10 *καταστροφή* Hec. III 5, 38 *θεῶν ἀπὸ μηχανῆς* Andr. I 1, 1 *ἠδρικῶς* Adel. III 2, 6 *τὸ προπόν* Andr. II 6, 16 alia multa. vocabulorum graecorum, quae latine vertit Donatus, facile est magnum numerum colligere. sufficet hic indiculus latinorum: *artificiose eminenter apte bene recte mire elegantier necessario importuna (ἀχαίτως) argumentum exitus fabulae, cognitio expectatio sublimitas tragica, spectatoribus ge-*

Est igitur summa eorum quae hucusque disputavimus haec: in scholiis, quae supersunt in poetarum tragicorum fabulas et in Homeri carmina conscripta, observationes inveniuntur ad artem poeticam spectantes numero paucae, quarum alterae consentiant cum Aristotelis de arte poetica praeceptis, alterae ex ipsis eius praeceptis pendere videantur. primus inter grammaticos, ad quem certis vestigiis ducimur, Aristophanes Byzantius de arte a poetis tragicis in componendis fabulis adhibita observavit. praeter singula iudicia in argumentis servata eius disciplinam illustrent in scholiis Euripideis ipsius Aristophanis, in scholiis Aeschyleis Sophocleisque Didymi observationes et rerum explicatarum natura et dicendi genere Aristophaneis simillimae. ex Didymi copiis hausit recentior grammaticus, qui in paucis observationum generibus vires suas exerceat, iudicii perversitate non minus quam verbositate a Didymo diversus. cum his observationibus consentiunt quae de arte poetica in scholiis Homericis disputantur eo potissimum, quod auctoribus notarum illarum, Aristoteli et Porphyrio, carmina Homerica sunt pro tragoediis. et clarior quidem scholia Homerica Aristotelis doctrinam servant, quoniam Porphyrius, ipse philosophus, in disputationes suas integra problemata Homerica recepit, quae nisi ipsius Aristotelis, certe philosophi sunt, qui Aristotelis praecepta et aporemata in promptu habuerit et numerato.

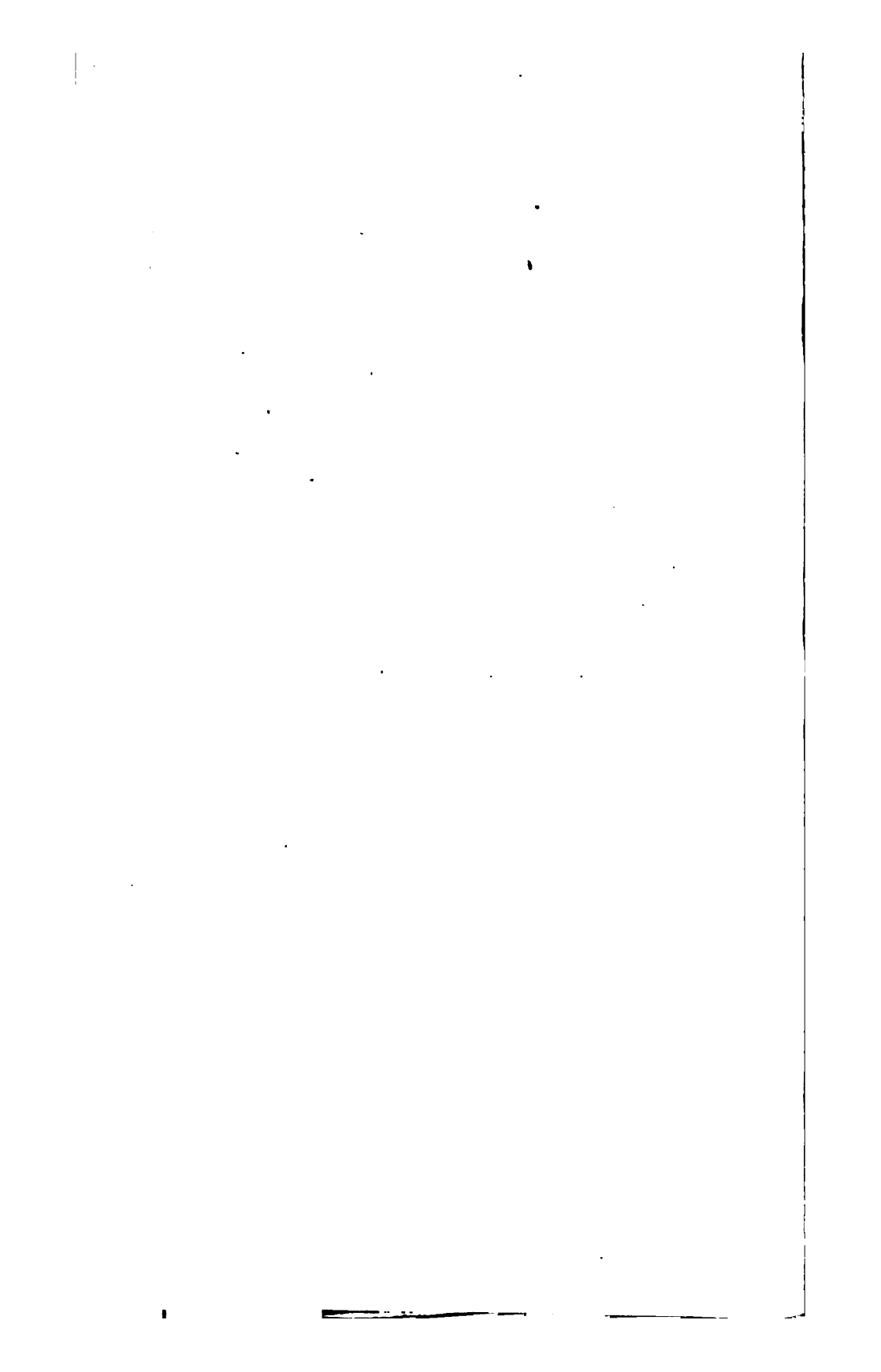
sta narrantur, ad discrimen perducta comoedia, praestruxit ad exitum fabulae. in tanto consensu notionum materias etiam quae a Donato tractantur similes esse earum, quas in scholiis graecis videmus tractatas, vix est quod moneam. ad declarandam hanc rerum similitudinem in collectione reliquiarum scholiis graecis hic illic Donati observationes subiunxi.

GRAMMATICORVM GRAECORVM

DE ARTE TRAGICA

IVDICIORVM RELIQVIAE

ΑΓΓΕΛΟΣ ΕΚΚΥΚΛΗΜΑ

Нес. 484 κατὰ τὸ σιωπώμενον ἐσφάγη ἢ Πολυξένη.
ἔθος γὰρ τοῖς τραγικοῖς τὸ μὴ ἐπ' ὄψει τῶν θεατῶν ἀναι-
ρεῖν. ἠλιάθησαν γὰρ ἂν ὀρῶντες τοιαύτην θέαν.

Electr. 1384 ἐνθάδε τῶν λόγων γενομένων πρὸς τὴν 5
Ἡλέκτραν ἐκ τοῦ Ὁρέστου, οὐδὲν λείπει εἰς τὸ ἀνελεῖν τὴν
Κλυταιμνήστραν, ἅπερ ἐν τῷ ἐμφανεῖ ὁ ποιητὴς οὐκ εἰσή-
γαγεν.

ib. 1495 πρόφασιν ἰκανὴν εὔρε τοῦ μὴ ἐν τῷ ἐμφανεῖ
φρονεῦσαι αὐτόν. 10

ib. 1404 αἰ' αἰ', ἰὼ στέγαι: ἔθος ἔχουσι τὰ γεγονότα ἐν-
δον ἀπαγγέλλειν τοῖς ἔξω οἱ ἄγγελοι, νῦν δὲ διὰ τὸ μὴ δια-
τρίβειν ἐν τῷ δράματι οὐκ ἐποίησεν. τούτῳ γὰρ προκειμένον
τὸ κατὰ τὴν Ἡλέκτραν ἐστὶ πάθος. νῦν τοίνυν βοώσης ἐν
τῇ ἀναιρέσει τῆς Κλυταιμνήστρας ἀκούει ὁ θεατὴς καὶ ἐνε-
ργέστερον τὸ πρᾶγμα γίνεται ἢ δι' ἀγγέλου σημαϊνόμενον. καὶ
τὸ φορτικὸν τῆς ὄψεως ἄπεσι, τὸ δὲ ἐναργὲς οὐδὲν ἦσσαν
καὶ διὰ τῆς βοῆς ἐπραγματεύσατο.

Ai. 815 ὁ μὲν σφαγεὺς ἔστηκεν: μετακίετα ἢ σκηνὴ ἐπ'
ἐρήμῳ τινὸς χωρίου, ἐνθα ὁ Αἴας εὐτρεπίσας τὸ ξίφος 20
ρησίν τινα πρὸ τοῦ θανάτου προφέρειται, ἐπεὶ γελοῖον ἦν
κωφὸν εἰσελθόντα περιπεσεῖν τῷ ξίφει. ἔστι δὲ τὰ τοιαῦτα
παρὰ τοῖς παλαιοῖς σπάνια. εἰώθασιν γὰρ τὰ πεπραγμένα δι'
ἀγγέλων ἀπαγγέλλειν. τί οὖν τὸ αἴτιον; φθάνει Αἰσχύλος ἐν
Θρήσσαις τὴν ἀναιρέσιν Αἴαντος δι' ἀγγέλου ἀπαγγελίας 25
ἴσως οὖν καινοτομεῖν βουλόμενος καὶ μὴ κατακολουθεῖν τοῖς
ἑτέρου τινὸς ἐπ' ὄψιν θῆκε τὸ δρώμενον. ἢ μᾶλλον ἐκπλη-

7 ἐν τῷ ἐμφανεῖν LG, quod emendavi coll. schol. sq.

13 τούτῳ γὰρ scripsi τοῦτο γὰρ LG. v. p. 46 n. 51.

ξαι βουλόμενος· εἰκῆ γὰρ κατηγορεῖν ἀνδρὸς παλαιοῦ οὐχ ὄσιον οὐδὲ δίκαιον.

ib. 308 ἐν δ' ἐριπίοις νεκρῶν: ἐν τοῖς πτώμασι τῶν νεκρῶν καταπσοῶν ἔκειτο. θαυμαστῶς δὲ ὑπ' ὄψιν ἤγαγε τὰ πράγματα μεταξὺ τῶν πτωμάτων τὴν φαντασίαν ἐπιδεικνύς, οἶον καὶ τὸ παρ' Ὀμήρῳ περὶ τοῦ Κύκλωπος (ι 298) 'τανυσσάμενος διὰ μῆλων'.

ib. 346 προσβλέπειν δ' ἔξῃσι: ἐνταῦθα ἐκκύκλημά τι γίνεται, ἵνα φανῆ ἐν μέσοις ὁ Ἄϊας ποιμνίους. εἰς ἐκπλήξιν 10 γὰρ φέρει καὶ ταῦτα τὸν θεατὴν, τὰ ἐν τῇ ὄψει περιπαθέστερα. δεικνύται δὲ ξιφήρης ἡματωμένος μεταξὺ τῶν ποιμνίων καθήμενος.

Eum. 64 ἐπιφανείς Ἀπόλλων συμβουλεύει Ὀρέστη καταλιπεῖν μὲν τὸ μαντεῖον, φυγεῖν δ' εἰς Ἀθήνας. καὶ δευ- 15 τέρα δὲ γίνεται φαντασία. στραφέντα γὰρ μηχανήματα ἐνδὴλα ποιεῖ τὰ κατὰ τὸ μαντεῖον ὡς ἔχει. καὶ γίνεται ὄψις τραγικῆ· τὸ μὲν ξίφος ἡμαγμένον ἔτι κατέχων Ὀρέστης, αἱ δὲ κύκλω φρουροῦσαι αὐτόν.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

20 Eum. 47 φαίνεται ἐπὶ σκηρῆς τὸ μαντεῖον. ἡ δὲ προφήτις πρόεισιν ἐπικλήσεις, ὡς ἔθος, τῶν θεῶν ποιησομένη, ἀπροόπτως δὲ (τε M) ἰδοῦσα τὰς Ἐρινίας κύκλω τοῦ Ὀρέστου καθυδουόσας πάντα μηνύει τοῖς θεαταῖς, οὐχ ὡς διηγουμένη τὰ ὑπὸ τὴν σκηρῆν (τοῦτο γὰρ νεωτερικὸν Εὐριπίδειον), ὑπὸ δὲ τῆς ἐκπλήξεως τὰ θορυβήσαντα αὐτὴν καταμηνύουσα φιλοτέχνως.

Hec. 1 ἀφείς ὁ Πολύδωρος τὸ σῶμα ἑαυτοῦ καὶ μόνη ψυχῆ ὧν αἰωρεῖται ἐπάνω τῆς μητρὸς αὐτοῦ καὶ λέγει εἰς ἐπήκουον αὐτῆς τὴν τε σφαγὴν αὐτοῦ καὶ τὴν ἐσομένην τῇ 30 ἀδελφῇ αὐτοῦ Πολυξέτῃ ὑφ' Ἑλλήνων. ἐποίησε δὲ τοῦτο ὁ

2 οὐδὲ δίκαιον add. G.

7 ἐκκύκλημά τι Br. et Vind. 281 ἐν κυκλήματι L.

15 Choeph. 973 ἀνοίγεται ἡ σκηρῆ καὶ ἐπὶ ἐκκυκλήματος (ἐγκυκλήματος M) ὁρᾶται τὰ σώματα, ἃ λέγει διπλῆν τυραννίδα.

ποιητῆς ἐξεπίτηδες, ἵνα δῆλα πᾶσι ποιήσῃ τὰ κατὰ τὸν Πολύδωρον, ὃ καὶ ἐν ἀρχῇ πάντων τῶν αὐτοῦ δραμάτων ποιεῖν εἴωθεν.

Troad. 1 ἦκω λυών: ὅλος ἐστὶ τοῦ θεάτρου ὁ Εὐριπίδης, πρὸς δ' ἀφορῶν τοὺς λόγους νῦν ὁ Ποσειδῶν ποιεῖ, 5 παρῶν ἐν τῇ ὑποθέσει. πολλαχοῦ δὲ τοιοῦτος, ὡς ἐν ταῖς Βάκχαις ὁ Διώνυσος ἦκω Διὸς παῖς τήνδε Θηβαίων χθόνα'.

Phoen. 88 ὦ κλεινὸν οἴκοις: ἡ τοῦ δράματος διάθεσις ἐνταῦθα ἀγωνιστικωτέρα γίνεται. τὰ γὰρ τῆς Ἰουάστης παρελκόμενά εἰσι (sic!) καὶ ἔνεκα τοῦ θεάτρου ἐκτέταται. 10

Troad. 36 τὴν δ' ἀθλίαν: ἄμεινον ἦν ἀπὸ τῶν πραγμάτων παράγεσθαι ὀδυρομένην τὰ παρόντα. οὕτω γὰρ ἂν ἡ τραγωδία τὸ πάθος εἶχε, νῦν δὲ ψυχρῶς τῷ θεάτρῳ προσδιαλέγεται.

Orest. 128 εἶδετε παρ' ἄρκας: — ἔνιοι δὲ φασὶ ταῖς 15 δμωσί ταῦτα λέγειν, οἱ δὲ πρὸς τὸ θεάτρον, ὃ καὶ ἄμεινον.

6 Donat. ad Hecyr. I 1, 1 novo genere hic utraque prototypa personae inducuntur. nam et Philotis et Syra non pertinent ad argumentum fabulae. hoc autem maluit Terentius, quam ut aut per prologum narraret argumentum aut θεὸν ἀπὸ μηχανῆς induceret loqui.

9 schol. BL A1 — ἠὔξησε δὲ τὸ ἀγωνιστικὸν τῆς ὑποθέσεως τῆ τῶν θεῶν προνοίᾳ. Donat. ad Andr. I 1 in hac scena haec virtus est, ut argumenti narratio actio scenica videatur, ut sine fastidio longus sermo sit ac senilis oratio. ib. haec scena pro argumenti narratione proponitur, in qua fundamenta fabulae iaciuntur: ut virtute poetae, sine officio prologi vel θεῶν ἀπὸ μηχανῆς, et periocham comediae populus teneat, et res agi magis quam narrari videatur.

12 ut Sophocles fecit in Electra 1126 sqq., ubi scholiasta λαβοῦσα τὸ τεῦχος φησὶν ὑπερφωῶς δὲ ἔχει τῇ διαθέσει λαβοῦσαν καὶ βασιάζουσαν τὰ ὅσα ὀδύρεσθαι: idem vitium exprobratur Euripidi in amplo scholio Troad. 1129 οὗ θᾶσσον: — τοῦτο δὲ πρὸς τὴν δραματικὴν ὑπόθεσιν μεμηχάνηται, ὅπως τὸ ἐπεισόδιον ἐπαγάγοι τοῦτο ἐπὶ τῆς σκηνῆς, τὴν τε ἀσπίδα παρεισενέγκοι καὶ τὸν Ἀστυνάκτα. — κομπᾶ (cfr. Aristophanis κομψευριπιδικῶς) δὲ ταῦτα πάντα πεποίηκε. παρήρηγο δὲ τὸ τραγικὸν κατασκευάσμα. εἴπερ γὰρ παρῆν ἡ Ἀνδρομάχη, οἰκρότερον ἂν ἐγένετο τὸ πάθος θρηνησῆς αὐτῆς τὸν ἴδιον παῖδα. ἀνικατήλλακται δὲ τοῦ τοιοῦτου πάθους τὴν τῆς ἀσπίδος εἰσαγωγὴν.

ἐφελκυστικὸς γάρ ἐστιν αἰεὶ μᾶλλον τῶν θεατῶν ὁ ποιητὴς οὐ φροντίζων τῶν ἀκριβολογούντων.

Electr. 86 ὡ φάος ἀγνόν: ὀλόφουρσις ἐστι τῆς Ἡλέκτρας ἐν ταῖς μονοψύδιαις, ὅπερ σὺνηθεὶς τοῖς τραγικοῖς, κινήτικόν 5 τοῦ πένθους. τοῦτο δὲ τὸ πρόσωπον εὐνοῦν ἐστὶ τῷ ἀποθανόντι. ἐπεὶ δὲ ἀηθέρες ἐστὶ πρὸς τοὺς θεατὰς ἢ πρὸς ἐαυτὴν ταῦτα προσδιαλέγεσθαι, ὡς ἀπομεμφομένη τοῖς θεοῖς ἢ μάρτυρας τῶν θρήνων καλοῦσα πρὸς τὰ στοιχεῖα ποιεῖται τὸν λόγον. καὶ οὕτως ἡμῖν δηλωθήσεται, ὅπως διέκειτο ἐπὶ 10 τῷ συμβάντι κατὰ τὸν πατέρα.

[Hippol. 524 τοῖς ἔνδον ἡμῖν: τὰ δὲ ἄλλα, ἃ φρονῶ, ἀρκέσει ἄρα ἔνδον διηγῆσασθαι φίλοις, ὅποιά ἐστι, καὶ μὴ ἐπὶ τοῦ θεάτρον ταῦτα ἐκφέρειν.]

Αἰ. 1 πάρεστιν Ὀδυσσεὺς ἐπὶ τὴν σκηνὴν ἀγωνιῶν καὶ 15 πολυπραγμωνῶν, μὴ τι ἀπὸ ἐχθροῦ πάθη. πάντα δὲ τὰ τῆς ὑποθέσεως συνεκτικῶς ἐδήλωσεν ἐν τῷ προοιμίῳ, πρὸς τίνα ὁ λόγος, καὶ ποῦ ἢ σκηνῇ, καὶ τί πράττει Ὀδυσσεύς. ἐν δὲ τῷ 'πεῖράν τινα' ἤδη ἔχνος τι κατέθετο τῆς ὑποθέσεως, ὡς περὶ ἐχθρὸν ἦκει· δεῖ δὲ πάντα τὰ τῆς ὑποθέσεως συνεκτικὰ 20 εἶναι ἐν ἀρχῇ.

ib. 23 καλῶς δὲ τοῦτο ἐποίησεν, ἵνα συνέχηται ἔτι ἡ ὑπόθεσις καὶ τὸ ἄπιστον εἰς ἀμφίγνωστον ἀγῆται.

ib. 38 ἐν τοῖς ἀμοιβαίοις κατὰ βραχὺ δηλοῦνται ἡ ὑπόθεσις. πυνθάνεται δὲ πρῶτον, εἰ ἄρα πρὸς καιρὸν πονῶ· 25 εἰ γὰρ αὐτός ἐστιν ὁ τὸν φόνον δράσας, πρὸς καιρὸν ἂν εἴη πονῶν Ὀδυσσεύς.

ib. 41 χόλπ βαρυνθεῖς: ὁ μὲν Ὀδυσσεὺς πυνθάνεται, πρὸς τί αὐτῷ χρήσιμον· ἡ δὲ τὴν αἰτίαν ἐπήγαγεν, ὑφ' ἧς κινήσεις εἰς χόλον ἤχθη. τοῦτο γάρ ἐστι τὸ λείπον τῆς ὑποθέσεως. ἡμεῖς δὲ ὡς προεπιστάμενοι τὰ πράγματα ἀμβλύ- 80 τερον κατανοοῦμεν.

ib. 62 τοὺς ζῶντας: τοὺς ζῶντας τῶν βοῶν δήσας ὡς

αἰχμαλώτους ἄνδρας ἄγει καὶ τὰ λοιπὰ ποίμνια· πιθανὸν δὲ καὶ τοῦτο προειρηθῆναι, ἵνα, ὅταν εἴπῃ ἡ Τέκμησσα περὶ τοῦ κριοῦ, προεπιστώμεθα τοῦτο.

Electr. 1 — ἅπαντα δὲ ἡμῖν φιλοτέχνως ἐν βραχεῖ δεδήλωκεν ὁ ποιητής· τὸν τόπον τῆς σκηνῆς· τὸν τρόπον ὡς 5 παρέλαβεν αὐτὸν παρὰ τῆς ἀδελφῆς καὶ πρὸς τὸν Στρόφιον ἐξέθετο, τὸν καιρὸν ἐν ᾧ πάρεσιν εἰς τὰς Μυκήνας· τὸν συνόντα, ὅτι Πυλάδης· φησὶ γὰρ ὑποκατιῶν (<v. 16> Ἰπυλάδη, τί χερὶ δεῖν ἐν τάχει βουλευτέον'.

ib. ὡ τοῦ στρατηγήσαντος· πολλάκις παρατηροῦμεν, ὅτι 10 οἱ παλαιοὶ τὰ συνεκτικὰ τῶν ὑποθέσεων ἐν ἀρχαῖς ἡμῖν δηλοῦσιν. καὶ νῦν δημοῖ πρὸς τίνα ὁ λόγος, ὅπερ ἦν ἀναγκαῖον πρόσωπον.

ib. 32 διὰ τῆς διηγήσεως ταύτης τὸ λείπον τῆς ἱστορίας προσανεπλήρωσεν ἡμῖν. 15

ib. 94 ὅσα τὴν δύστηνον· κατὰ βραχὺ ἐνδείκνυσι τὰ τῆς ὑποθέσεως. ἰδοὺ γὰρ ἐγνωμεν, ὅτι ἀδελφὴ τοῦ Ὀρέστου καὶ διὰ τί θρηνεῖ. πρὶν γὰρ ἠμφιβάλλετο εἴτε Ἡλέκτρα ἐστὶν εἴτε πρόσωπος.

OT. 14 ἐν τῷ πρώτῳ λόγῳ ἐγνώκαμεν τὸ ὄνομα τοῦ 20 Οἰδίποδος καὶ ὅτι παιᾶνες εἰσὶν ἐν τῇ πόλει. νῦν δὲ διὰ τῆς ἐντέχνου ἐπεξεργασίας, ὅτι καὶ βασιλεὺς, καὶ τὴν αἰτίαν τῶν παιᾶνων. προαγωγὸν δὲ εἰς πειθῶ τὸ προοίμιον.

ib. 33 οὐ μόνον οὖν ὡς βασιλέως δέονται, ἀλλὰ καὶ σοφοῦ. κατὰ βραχὺ δὲ παρεμβάλλει ἡμῖν ὁ ποιητής τὰ τῆς 25 ἱστορίας τοῦ Οἰδίποδος.

Antig. 155 — παρατήρει δὲ ὅτι πάντῃ ἐπιμελῶς διαγίνεται δηλῶν ἡμῖν τὰ πράγματα ὁ ποιητής, ὥστε ἐσπάρθαι μὲν αὐτὰ καὶ παρακεῖσθαι ἐτέροις προσώποις, πάντα δὲ δηλοῦσθαι. 30

Prom. 193 τὴν ὑπόθεσιν βουλόμενος διδάξαι τὸ περιεργον τοῦ γυναικώδους ἥθους προσέλαβεν.

18 πρὶν γὰρ — πρόσωπος add. H.

28 πειθῶ vocabulum hoc loco mirum. sensus requirit ἐπόθειν, quod compendio scriptum fortasse falso legit librarius.

OT. 8 ὁ πᾶσι κλεινός: ἢ πᾶσι τοῖς ἐπιτηθεύμασιν ἢ ὑπακουστέον ἀνθρώποις. πιθανῶς δὲ τὸ ὄνομα τοῦ προλογοῦντος ἐδήλωσεν. ἅμα δὲ καὶ εἰς ἐπιθυμίαν φέρει τὸν θεατὴν τῶν περὶ τοῦ Οἰδίποδος. οὐκ εὐθὺς δὲ τὰς αἰτίας τῆς δόξης ἐπάγει, ἀλλὰ ταμιεύεται κατὰ βραχὺ ἐν καιρῷ ἐνδήσειν καλῶς δὲ οὐ δι' ἀγγέλων ἀπήγγελλται, ἵνα διαλεγόμενοι αὐτοῦ ἐκ Δελφῶν εἰσαγάγῃ τὸν Κρέοντα.

Eum. 47 — τὰ δὲ πρῶτα εὐχαὶ καὶ ἐπικλήσεις θεῶν, ἵνα ἀπὸ τῶν εὐφημοτέρων ἄρξηται ἢ προφήτις. οἰκονομικῶς δὲ 10 οὐκ ἐν ἀρχῇ διώκεται Ὀρέστης, ἀλλὰ τοῦτο ἐν μέσῳ τοῦ δράματος κατατάττει, ταμιευόμενος τὰ ἀκμαιότατα ἐν μέσῳ.

Prom. 88 τεχνικὸν τὸ μὴ εὐθὺς εἰσάγειν λαλοῦν τὸ συνεκτικὸν πρόσωπον πρὸς ἐρεθισμόν τοῦ ἀκροατοῦ. μεγαλοφυῶς τὰ τέσσαρα στοιχεῖα ἐπικαλεῖται.

15 Ai. 6 — προσοχὴν δὲ ἐργάζεται τῷ ἀκροατῇ περὶ τῶν δηλωθησομένων.

1 ἢ ὑπακουστέον ἀνθρώποις L ἢ ὑπὸ πάντων Elmsleius.

3 idem eodem sensu vocabulum restituerim schol. Antig. 80 τοῦτο ἤδη τῆς ἐπιθυμίας ἀδελφικόν i. e. augetur audientium expectatio Antigonaе verbis οὐ μὲν τάδ' ἂν προῦχος· ἐγὼ δὲ δὴ τάφρον χάσομαι ἀδελφῷ φιλάτῳ πορεύσομαι. pro ἐπιθυμίας libri praebent προθυμίας. cfr. schol. BLV A 512.

5 schol. AB Y 443 πιθανῶς ἀναρτᾷ τὴν ἐπιθυμίαν τῶν ἀκροατῶν, εἰς τέλος τῶν ποιήσεων ἑαυτῷ ταμιευόμενος τὴν σφαγὴν Ἔτερος. schol. EHMQ γ 184 δαιμονίως ὁ ποιητὴς ἐμβαλὼν εἰς ἐπιθυμίαν τῶν νόστων τὸν ἀκροατὴν ἀναρτᾷ πάλιν, ἵνα τὰ λοιπὰ δι' ἄλλου χωρίου δηλώσῃ.

8 quod initio superi precibus adorantur probatur scholiastae ad Antig. 155 ἀλλ' ὅδε γὰρ δὴ βασιλεὺς: ἄριστα καὶ μεγαλοφρονῶς διασκεύασται αὐτῷ ὁ χορός· ἕτερος γὰρ ἂν ταῦτα πρῶτον εἰσήγαγεν, ὅτι ἡμεῖς συνήχθημεν ὑπὸ Κρέοντος. χάριεν δὲ τὸ πρῶτον μὲν εὐχὴν αὐτοῦ ποιήσασθαι, ἐξῆς δὲ δηλῶσαι ὑπὸ τίνος συνηθροίσθησαν et ad v. 150 πάντῃ πιθανῶς τὰ τῆς εὐχῆς· ἐπιμνησθέντες γὰρ δυσχερῶν πάλιν ἐπὶ τὰ κατ' ἀρχὰς εὐφημα τρέπονται.

12 hoc Aeschyli artificium recentior scholiasta in A perperam sic interpretatur ἀμοιβόντως φησὶν ὁ ποιητὴς μὴ εὐθὺς ἀντιπεῖν τὸν Προμηθεῖα, ἵνα μὴ δόξῃ ἄφρων καὶ ἀυθάδης.

15 Donat. ad Andr. I 8 hic brevis et comica deliberatio est, magna

ib. 387 αἱ τοιαῦται προφωνήσεις οὐ διαλύουσι τὴν ὑπόθεσιν παραλαμβάνουσαι τὸ μέλλον, ἀλλὰ προσοχὴν ἐργάζονται τῷ θεατῇ προσδοκοῦντι πῶς τὸ δεινὸν ἀπαντήσκειν.

Electr. 3 προσοχὴν ὁ λόγος ἀπεργάζεται, σκοποῦντων ἡμῶν τί δήποτε προθυμεῖται τὴν πόλιν ἰδεῖν. 5

ib. 22 ἀκμή: σπουδῇ. πιθανῶς δὲ ἐγείρει τὸν ἀκροατὴν προσέχειν τοῖς ἔργοις, ἃ ταχέως συμβουλεύει τελεσθῆναι.

Ai. 326 καὶ δῆλός ἐστιν ὡς τι δρασειών: προσεκτικὰ πρὸς τὸν ἀκροατὴν, ἵνα προσέχῃ ἀκριβέστερον προσδοκῶν τὸ συμβησόμενον. 10

[Antig. 202 παροξυντικὰ δὲ λίαν ταῦτα τῶν ἀκούοντων.

Electr. 1344 ἅπερ λεγόμενα πρὸς ἄκρον ἐστὶ παροξυντικά.]

OT. 118 — καλῶς δὲ φρονόμηται, ἵνα τέως μὴ ἐλέγχωτο τὸ κατὰ τὸν Οἰδίποδα. 15

Ai. 469 ἀλλ' ὠδέ γ' Ἀτρεΐδας: ἀλλ' ἐφησθήσονται οἱ Ἀτρεΐδαί, ἐάν τι γενναῖον δράσας πρὸς τοὺς Τροίας ἀποθάνω, ἀγνοοῦντες ὅτι ἐκουσίως γέγονέ μοι ὁ θάνατος. καλῶς δὲ οὐκ ἐπήνεγκε τὴν ἀληθῆ δόξαν, ἕως ἂν δράσῃ ἅπερ αὐτὸς ὑπονοεῖ. 20

Electr. 82 μηδὲν πρόσθεν: ἅμα μὲν εἰς τὸ χρήσιμον συμβουλεύει πείθεσθαι τῷ θεῷ, ἅμα δὲ καὶ πρὸς τὴν ὑπόθεσιν διελύθη γὰρ ἂν τὸ πᾶν ἐξαρχῆς μηνυθέντος Ὁρέστου.

expectatione populum rerum imminentium commotura, metu et cura aestuantis Davi consideratione proposita.

3 schol. BL H 29 ὁ μὲν ἀκροατὴς δεινὰ ἐλπίζει ἐπὶ τῇ παρόδῳ τῶν θεῶν, οἷα καὶ πρῶην γέγονεν. ὁ δὲ (ποιητῆς) ἀνακόπτει τὸ προσδοκώμενον κτλ. schol. BL N 219 ὁ μὲν ἀκροατὴς ἀκούσας τὸ 'καὶ τότε δὴ περὶ κῆρι Ποσειδάων ἐχολώθη' προσδοκᾷ τινα συμβολὴν πολέμου γενέσθαι μεγαλήτην ὁ δὲ ποιητῆς φιλοποικίλος ἂν ἄλλα ἐπιεισάγει κτλ.

7 schol. BL I 103 προσεκτικὸν μὲν τὸν ἀκροατὴν ποιεῖ δι' ὧν ἄριστα ὑπισχνεῖται ξρεῖν κτλ. schol. BL M 330 πάλιν ἄλλη παρασκευὴ χρῆται ὥστε νεώτερον τὸν ἀγῶνα φαίνεσθαι, προσεκτικωτέρους τοὺς ἀκροατὰς ποιῶν.

8 προσεκτικὰ Br. προεκτικά L.

22 Philoct. 812 πρὸς τὴν ὑπόθεσιν καὶ τοῦτο φησὶ, διὰ τὸ τὸν

Ai. 27 ἐπιστάταις: τοῖς ποιμέσι· καλῶς δὲ τοῦτο, ἵνα μὴ παραγένοιτό τις ἀπαγγέλλων τὸ σαφές.

OC. 113 σιγήσομαί τε: ἵνα μὴ πρὸς τούτους προσην-
θανομένους ὁ λόγος γένηται, ἀλλὰ τηρηθῆ Ἰησεῖ παραγινομένῳ.

5 Hippol. 710 ὑμεῖς δὲ παῖδες: μεταστρέφει τὸν λόγον
νῦν πρὸς τὰς γυναῖκας τοῦ χοροῦ, αἱ δὲ ὀμνύουσι οἰκονο-
μικῶς καὶ σιωπᾶν ἐπαγγέλλονται. λύοιτο γὰρ ἂν τὰ τῆς ὑπο-
θέσεως.

Electr. 818 ξύνοικος ἔσομαι: τοῦτο οἰκονομικῶς. εἰ
10 γὰρ ἀπορήσασα ἐπὶ τοῖς ἠγγελέμοις ἀπέκαιεν ἑαυτήν, διε-
λύετο ἂν ἢ ὑπόθεσις.

Ai. 462 καὶ ποῖον ὄμμα πατρί: αἰσχύνεται ἄνευ ἀρι-
στείων φανῆναι τῷ πατρὶ, καὶ φυγὰς ἀκούειν. δαιμονίως δὲ
ἀνθυπάγει αὐτῷ τὰ τῆς ἀπαλλαγῆς, καίτοι οὐκ ἀναλύει, ἵνα
15 μὴ λυθῆ ἢ ὑπόθεσις.

Hippol. 803 — οἰκονομικῶς δὲ ψεύδεται τὰ λοιπὰ μὴ
εἰδέναι ὁ χορός.

ib. 521 ἕασον, ὦ παῖ: οἰκονομικώτατα οὐδὲν πρὸς τὴν
ἐρώτησιν ἀντέθηκε, καίτοι αὐτὴ ἐρωτήσασα τὴν Φαίδραν διὰ
20 τί φοβοῖτο, ἀλλὰ μόνον φησὶν, ἐγὼ ταῦτα θήσω καλῶς, σὶ
βουλομένη κατήγορος ὕστερον ἑαυτῆς φωρᾶσθαι.

Electr. 1346 τίς οὗτός ἐστ', ἀδελφέ: οὐκ ἠρώτησε τοῦτο
Ἐρέστην πρότερον Ἠλέκτρα ὑπὸ τῆς χαρᾶς, ἀλλ' ἐφύλαξεν
νῦν ὁ ποιητῆς εἰς ἕτερον ἀναγνωρισμὸν.

25 OT. 354 οὕτως ἀναιδῶς ἐξεκίνησας: οἶεται αὐτὸν πλα-
σάμενον ψεύδεσθαι. εἰκότως δὲ ἀπιστεῖται, ὡς δι' ὀργὴν
εἰρηκῶς. εἰ δὲ ἐπιστεῦθη κατ' ἀρχὴν ὁ μάντις τὰ ἐξῆς τοῦ

χρησμὸν εἶναι, μηδέτερον αὐτῶν μόνον (μόνον add. Br.) πορθέσειν τὸ
ἴδιον.

9 falso hoc scholion in libris v. 785 ascriptum est.

10 ἀπέκλαιεν L, quod correxi ex ipsis Sophoclis verbis, unde
poeticum hoc vocabulum sumpsit scholiasta, v. 820 πρὸς ταῦτα κωνέτω
τις, εἰ βαρύνεται, τῶν ἔνδον ὄντων.

14 καὶ τοῦτο ἀναλύει L sine sensu. καίτοι οὐκ ἀναλύει i. e. 'non
ancoras solvit, ne tollatur hypothesis' Vsenerus.

27 Donat. ad Eun. II 3, 30 si non remansisset Chaerea . . .

δράματος ἀνήρητο, τὰ τοῦ ἀναγνωρισμοῦ, ἐν οἷς καταγέγονε
μάλιστα ὁ ποιητής.

OT. 378 πεποιήκε τὸν Οἰδίποδα ὑπονοεῖν, ἐξ ὑποβολῆς
Κρέοντος ταῦτα εἰρησθαι, ἵνα ζητοῦντος αὐτοῦ ἀφορμὴν
εὐλογον ἔχη τὰ λοιπὰ τοῦ δράματος. 5

Electr. 253 σὺ νίκα: τὸ 'σὺ νίκα' πάνν ἀναγκαιώς, ἔν'
ἀφορμὴ γένηται μακρὰν ἐκτεῖναι ρῆσιν τὴν Ἡλέκτραν, ἐν ἣ
πάντα τὰ καθ' ἑαυτὴν παραλήψεται.

OT. 447 ἐνταῦθα παρρησιαστικώτερον ὄλον τὸ πρᾶγμα
παρανίττεται, ἀμφοτέρων τοῦ ποιητοῦ στοχασαμένου, τοῦ 10
τε δράματι συμφέροντος, ὅπως μὴ ἀνακαλύπτεται ἡ ὑπό-
θεσις (διὸ αἰνγματωδῶς πάντα φησί), τοῦ τε τῷ προσώπῳ
πρέποντος, ἔδει γὰρ εἰπεῖν τὸν μάντιν τὰ μετ' ὀλίγον φανη-
σόμενα.

Electr. 1137 — ἐνθάδε δὲ δίκαιον δηλοῦσθαι ὅτι ἀδελφῆ 15
αὐτοῦ ἐστὶν ἡ ἐν τῷ λόγῳ ἀγνωῶν γὰρ αὐτὴν Ὀρέστης ἀπο-
λοφυρομένην γνώσεται.

ib. 1171 πιθανῶς πρόσκειται τὸ ὄνομα τῆς Ἡλέκτρας,
ἵνα μάθῃ Ὀρέστης· οὐ γὰρ μόνῃ ἦν αὐτῷ ἀδελφῆ.

*non ita procederet fabula, ut nunc procedit. irruiisset enim in cogni-
tionem meretricis importune Chasrea, nec pro eunucho adduceretur
ulterius.*

4 schol. Q 9 43 τὸ δὲ ὄλον δαιμονίως φρονόμησεν ὁ ποιητής, ἵνα
ἄδοντος αὐτοῦ κλαίων Ὀδυσσεὺς ὑπόνοιαν τῷ Ἀλκινόῳ παράσχη καὶ
ἀφορμὴν πυθέσθαι τίς ἐστίν· ἅμα δὲ καὶ ἡμεῖς τὰ περὶ τὴν πόρθησιν
τῆς Ἴλλου μάθωμεν ἄδοντος αὐτοῦ.

7 cur μακρὰ sit ρῆσις Electrae exponitur schol. ib. 259 ἃ 'γὰρ
κατ' ἡμᾶρ: ἀναγκαιώς κέχρηται τῷ νοήματι· ἐπὶ μὲν γὰρ (Rom. et Br.
pro ἐν ἡμῖν γὰρ) γενομένῳ πράγματι καὶ παρελθόντι εἰκὸς καὶ παύ-
σασθαι τὸν ἀδημονοῦντα. ὁπότε δὲ αὐτὴν οὐ μόνον τὰ τοῦ πατρὸς λυ-
πεῖ, ἀλλὰ καὶ τὰ τῆς μητρὸς καὶ τὰ Ἀγίσθου ὀσημέραι γινόμενα, εἰ-
κότως παρατείνει (G παρατείνει L) τὸ πενθεῖν. similis est disputandi
ratio in schol. Ai. 421.

9 schol. OT. 328 ἡδὴ τρανότερον φησὶν, ὅτι τὰ αὐτοῦ κακὰ ἀπο-
κρύπτεται.

16 ἢ ἐν τῷ λόγῳ L ἐν τῷ λόγῳ V ἢ ἐν τῷ λόγῳ Brunckius.

ib. 1174 ἀναγκαῖον ἐμφανισθῆναι τὸν Ὀρέστην διεφθάρη
γὰρ ἂν τὸ συνεκτικὸν τῆς ὑποθέσεως σιωπῶντος αὐτοῦ.

OT. 680 πιθανῶς μετὰ τὸ διηλλάχθαι αὐτοὺς ἐπιζητεῖ
τὴν αἰτίαν ἅμα δὲ καὶ ἵνα ἀρχὴ γένηται τοῦ ἀναγνωρισμοῦ.

5 Electr. 1178 θαυμαστῶς τὴν μὲν Κλυταιμνήστραν ἀπὸ
τοῦ λαμπροῦ σχήματος ὁ ἄγγελος ἐγνώρισεν (v. 663), οὗτος
δὲ οὐ γνώσκει τὴν Ἥλέκτραν διὰ τὸ κεκακῶσθαι τὸ σῶμα
αὐτῆς ἀπὸ τῆς θλίψεως.

ib. 78 καὶ μὴν θυρῶν ἔδοξα: θαυμαστῶς ὁ γέρων οὐκ
10 ἐπιβέβηκεν τῷ ἀληθεῖ.

OT. 9 — δεδήλωται οὖν ἡμῖν τὸ χρήσιμον τῆς παρου-
σίας τοῦ γέροντος.

Electr. 1368 ἐνταῦθα ἀνεκάλυψε τὸ χρήσιμον τῆς ἀπο-
δημίας Αἰγισθοῦ.

15 Αἰ. 342 Τεῦκρον καλῶ. ποῦ Τεῦκρος: — ἐπιζητεῖ δὲ
Τεῦκρον ἵνα παράθῃται αὐτῷ τὸν παῖδα, ὃν ἀφίησι τῷ
χορῷ μὴ εὐρῶν τὸν Τεῦκρον. τὸ δὲ ἀπεῖναι Τεῦκρον χρήσι-
μον τῇ οἰκονομίᾳ· παρῶν γὰρ ἐκάλυεν αὐτὸν πρᾶξαι ἃ
ἐβούλετο. νῦν δὲ μόνης τῆς γυναικὸς ἐγένετο κρείττων.

20 Electr. 312 μὴ δόκει μ' ἂν εἶπερ: δαιμονίως ᾤκονό-
μηται τὸ ἀπεῖναι τὸν Αἰγισθὸν πρὸς τὴν χειρῶν Κλυται-
μνήστρας· τὸ δὲ εἶργεσθαι ἐξόδου τὴν μείρακα περιπαθῆς
μὲν, χρήσιμον δὲ πρὸς τὴν ὑπόθεσιν.

Hippol. 569 ἴω μοί μοι, αἰ αἰ: πρὸς ὀλίγον ἐν τῇ σκητῇ
25 σιωπῆς γινομένης ἀκούσασα τὰ λεγόμενα ἢ Φαίδρα καὶ μὴ
ἐνεγκοῦσα τὸ πάθος ἀνέκραγεν. οἰκονομικῶς γὰρ οὐκ ἐξέβα-

10 i. e. non cognovit ex exclamationibus Electram.

11 Donat. ad Adel. III 3, 84 *inventia causa est cur non abest
Democ propter reliquam fabulae partem.*

14 Donat. ad Eun. I 1, 109 *et bene adiectum est, ne dilatis ob
retentionem muneribus non procederent actus fabulae, et simul quia
absentia Phaedrae opus est, dum per Chaeream ludifiscatur meretrix.*

21 τὸ ἀπεῖναι τὸν Αἰγισθὸν add. H τοῦτο L.

28 ὑπέφθεσιν L ὑπόφθεσιν V et Br.

λεν Ἰππόλυτον, ἀλλὰ προτετραγώδηκε τῆς Φαίδρας τὴν ἀγωνίαν.

ib. 659 νῦν δ' ἐκ δόμων μὲν: — ὁ ποιητῆς οἰκονομικώτατα τοῦτο ἐξεργάζεται διὰ τῆς τοῦ Ἰππολύτου ἀπουσίας ἐξουσίαν διδοὺς τῇ Φαίδρα ἐργάσασθαι τὴν ἀγχόνην καὶ τὴν 5 διαβολὴν αὐτοῦ τὴν διὰ γραμμάτων, ἵνα ἡ δέλτος καὶ ἡ τοῦ Ἰππολύτου ἐρημία πιστώσῃται τὴν κατηγορίαν τῆς μοιχείας.

Electr. 1384 παρατῆρει δέ, ὅτι ἐπὶ μὲν τῇ τοῦ ἀγγέλου παρουσίᾳ προοικονομεῖ ὁ ποιητῆς ἕξω διατρέβειν τὴν Κλυταιμῆστραν, δι' ἧς προείπομεν αἰτίας. 10

ib. 448 προοικονομικῶς ἀποστέλλει αὐτὴν ἐς τὸν τάφον ἐπὶ τὸ εὐρεῖν τὸν βόστρυχον Ὅρεστον.

OC. 28 οἴομαι δέ δεῖν οὐδέν: — οἶον οὐκέτι δεῖν ἔοικε προοῖοῦσαν μανθάνειν περὶ τοῦ τόπου. καλῶς δὲ τὰ τῆς οἰκονομίας, ἵνα μὴ μόνος Οἰδίπους ἀπολειφθῇ. 15

ib. 551 πολλῶν ἀκούων: χρηστός ὁ Θησεύς τὸ ἦθος εἰσάγεται· καὶ ἔχει καὶ τοῦτο τῆς οἰκονομίας δεξιότατα.

Antig. 100 ἀκτίς ἀελίου: σύνοδος τινων Θηβαίων γερόντων, ἐξ ὧν ὁ χορὸς συνέστηκεν. μετὰπεμπτοὶ δὲ εἰκόσασιν οὗτοι ὑπὸ τοῦ Κρέοντος γεγενῆσθαι, ἐπεὶ καὶ τὰς προφά- 20 σεις τῆς εἰσόδου τῶν χορῶν πιθανὰς εἶναι δεῖ· καὶ ἐπειδὴ κατωρθώσασιν τῇ προτεραίᾳ τὰς Θήβας, καὶ οἱ ἄριστοι πάντες τῶν Ἀργείων ἀνήρηνται, εἰκότως περιχαρεῖς εἰσι, καὶ τῇ παρούσῃ ἡμέρᾳ εὐχαριστοῦσιν.

OT. 112 πότερα δ' ἐν οἴκοις: ὡς συνετὸς ὁ Οἰδίπους 25

1 Hippol. 656 εὐ δ' ἴσθι τοῦμόν: οὐκ ἔστι φορητικὸς ὁ λόγος, ἀλλὰ μᾶλλον τῆς ὑποψίας τοῦ ἀμαρτήματος θεραπευτικὸς. ἡ τάχα προτραγῶδει τὸ πάθος τοιοῦτον μικρὸν ὕστερον, ἐπὶ καταγνώσει μοιχείας ποιῶν κατηγορούμενον.

10 v. schol. Electr. 660 p. 103.

17 ἐπὶ quod ante τοῦτο habet L delevit Br. ofr. schol. OT. 326 — ἔχει οὖν τὰ τῆς διαθέσεως ἄριστα.

22 τὰς Θήβας Dind. ex G et Θηβαῖοι Elmsl.

ζητεῖ τὰ καθ' ἕκαστα, εἶτα οὕτως ἐπὶ τὴν ἀναζήτησιν ἔξεισι, μεταπεμπόμενος τοὺς πολίτας (v. 144), ἵνα καὶ ἀφορμὴ τῆς τοῦ χοροῦ εἰσόδου γένηται.

ib. 144 πιθανὴ ἢ εἴσοδος τοῦ χοροῦ. σκέπτεσθαι γὰρ
5 φησὶ δεῖν μετὰ τοῦ δήμου περὶ τῶν πρακτέων.

Ai. 134 — πιθανὴ δὲ καὶ ἡ εἴσοδος· ἀκούσας γὰρ ὁ Ὀδυσσεὺς παρὰ τῆς Ἀθηναῖς (v. 66 sq.) 'δείξω δὲ καὶ σοὶ τήνδε περιφανῆ νόσον, ὡς πᾶσιν Ἀργείοισιν εἰσιδῶν θροῆς' καὶ μαθὼν τὸ σαφές δεδήλωκε τοῖς Ἀχαιοῖς· ταύτης οὖν
10 τῆς φήμης ἀκούσαντες οἱ Σαλαμίνοι παραγεγόνασιν, μηδέπω ὑπὸ τῆς εὐνοίας πεπεισμένοι ὡς αὐτὸς εἶη ὁ πράξας, ἀλλ' ἀπιστοῦντες ὡς ὑπὸ ἐχθροῦ πεπλάσθαι οἰόμενοι.

OC. 111 τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ χοροῦ εὐαφόρμως θέλει ποιήσασθαι.

15 Ai. 1402 πιθανὴ ἢ ἔξοδος διὰ τὴν σπουδὴν τῆς ταφῆς πολὺς οὖν ἤδη χρόνος, ἀφ' οὗ τετελετύτηκεν ὁ Αἴας καὶ ἦδη δεῖ αὐτὸν ταφῆναι.

ib. 654 πιθανὴ αὐτῷ ἢ ἔξοδος, ὡς ἐπὶ καθαρόν· μονάσαι γὰρ βούλεται χάριν τῆς ἀναιρέσεως.

20 [ib. 328 ἀλλ' ὡ φίλοι τούτων γὰρ οὐνεκ' ἐστάλην: πιθανὴν τὴν πρόφασιν τῆς ἔξοδος φησὶν, ἵνα μὴ δόξη τὸν Αἴαντα ἐν τοιαύτῃ συμφορᾷ καταλελειπέναι.]

OT. 1287 πιθανὴ ἢ αἰτία τοῦ ἐξιέναι αὐτὸν, ἵνα (φησὶ) δεῖξῃ τοῖς πολίταις, ὅτι ἀξίως ἑαυτὸν ἐτιμωρήσατο ἐπὶ ἀκου-
25 σίοις παθήμασι, καὶ ὡς μέλλων ἔκοντι ἐξιέναι τῆς πόλεως διὰ τὰς ἀρὰς ἃς ἔφθασεν ἐπαρασάμενος.

Electr. 1098 θανμαστὴ ἢ οἰκονομία τοῦ ποιητοῦ ἄμα

2 ib. 151 κατὰ τὴν πρόσταξιν τοῦ βασιλέως πάρεσι πρεσβυταῖς
τινες, ἐξ ἧν ὁ χορὸς συμπληροῦται.

8 τοῦ χοροῦ addidit Elmsl. γένηται V γενήσεται L.

11 ib. 172 ὁ χορὸς οὐδέπω πεπιστευκῶς ὅτι Αἴας τὰ τεθρολημένα διεπράξατο, ἀλλ' οἰόμενος ἐκ τίνος ὀργῆς θεῶν ταύτην τὴν φήμην γε-
γενῆσθαι, ποιεῖται πρὸς τὴν φήμην τὸν λόγον.

19 ib. 657 εὐφήσω, φησὶ, τόπον, οὐ οὐδαὶς ἐπιβήσεται. τοῦτο δὲ
πιθανόν, ἵνα μὴ τις αὐτῷ ἀκολουθήσῃ· πιθανόν δὲ καὶ τὸ λαβεῖν τὸ
εἶφος, ἵνα εὐφορήσῃ ἑαυτὸν διαχειρίσασθαι.

τῆ ἀπαγγελίᾳ τοῦ θανάτου κομίσαι τὰ λείψανα, ἵνα εὐλογος πρόφασις τῆς παρόδου γένηται τῷ Ὁρέστη καὶ παραντὰ ὁ ἀναγνωρισμὸς πρὸς αὐξῆσιν τοῦ πάθους.

Phoen. 88 εὖ διψκῆται ἡ τῆς Ἀντιγόνης ἔξοδος.

Ai. 719 ἄνδρες φίλοι: ἄγγελος ἦκει ἀπὸ τοῦ στρατοῦ ὅ
ἀγγέλλων τὴν παρουσίαν τοῦ Τεύκρου. θαυμαστὴ δὲ ἡ
εἴσοδος τούτου τοῦ ἀγγέλου. τοῦ Αἴαντος ἔξω ἑαυτὸν δια-
χειρουμένου οὐκ εἶχον οἱ ἀπὸ τοῦ χοροῦ οὔτε ἡ Τέκμησσα
γινῶναι τὸ πρᾶχθέν. πιθανῶς οὖν ὁ ἄγγελος ἀπαγγέλλας πα-
ρασκευάζει αὐτοὺς ἐξιέναι κατὰ ζήτησιν. καὶ οὕτως ἐπιτεύ- 10
ξονται τῷ πτώματι δεξιῶς δὲ καὶ τὸν Κάλχαντα μαθεῖν,
οἰκεῖον γὰρ τῷ μάντει· καλῶς δὲ καὶ τὰ τῆς σκηνῆς ἐσκεύ-
ασται. Αἴαντος γὰρ καταλιπόντος προῆλθεν ὁ ἄγγελος· εἶτα
τοῦ χοροῦ τὴν σκηνὴν ἔασαντος διὰ τὴν ζήτησιν ἔξιισιν ὁ 15
Αἴας ἐπὶ τὴν πρᾶξιν, τῷ δὲ θεατῇ οὐδὲν ἀργὸν περιλείπεται,
πεποικιλμένης διαφόρως τῆς ἐν τῇ σκηνῇ προσωποποιίας.

14 ib. 818 μετακινεῖται ἡ σκηνὴ τοῦ χοροῦ ἐξελεθόντος· ἀναγκαῖα
δὲ ἡ ἔξοδος, ἵνα εὖρη καιρὸν ὁ Αἴας χειρώσασθαι ἑαυτόν. hanc scae-
nam respicit scholiasta ad Eur. Alc. 897 τί μ' ἐκάλυσας: πρὸς τὸν
χορὸν φησιν. ἦν γὰρ ὁ χορὸς μετ' αὐτοῦ. δύναται γὰρ ὁ χορὸς ἐξιστα-
σθαι τῆς σκηνῆς, ὡς καὶ ἐν Αἴαντι μαστιγοφόρῳ. in hac fabula, quae
tota structura et personarum indole a satyrica non longe distat,
chorus ab Admeto admonitus scaenam ad sepeliendam Alcestidem
relinquit cum anapaestis v. 741 sqq. Herculem inter et servum diver-
bium ita comparatum est, ut chori praesentiam excludat, sicut etiam
statim post servi sermonem nullis interiectis chori versibus Hercu-
les servum increpat. in scaenam revertit chorus v. 872 πρόβα πρόβα·
βᾶδι κεῦθος οἰκῶν. rarissimum esse in tragoediis, chorum de orche-
stra decedere, vel prorsus ἄτοπον in eadem Αἴατι monet scholiasta
ad v. 890 ἡ οὖν Τέκμησσα, ἅτε δὴ γυνὴ οὐσα καὶ αἰχμάλωτος οὐχ οἶα
τε αὐτὸν παραμυθεῖσθαι. ἀλλὰ τὸν χορὸν προτρέπεται εἰσιέναι· ἐπειδὴ
δὲ ἄτοπον τὸν χορὸν ἀπολπεῖν τὴν σκηνὴν ἀναβοᾷ ἔνδοθεν ὁ Αἴας,
ἵνα μένη ἐπὶ χώρας ὁ χορὸς. τοῦτο γὰρ ἐπόθει ὁ θεατῆς. cfr. schol.
Eum. 88 παρ' ὀλλῶν ξενημός ἡ σκηνὴ γίνεται. οὔτε γὰρ ὁ χορὸς πω
πέριστιν, ἢ τε ἱερεῖα εἰσῆλθεν εἰς τὸν ναόν.

ib. 201 καὶ ἀρωγοὶ: ἔξεισι Τέκμησσα καὶ διδάσκει τὸν χορὸν, ὅτι Αἴας ἐστὶν ὁ σφάξας τὰ ποιῖμνα. πυνθάνεται δὲ παρὰ τοῦ χοροῦ, ὅτι Ἑλληνικὰ ἦν τὰ σφαγέντα· ἑκάτερος οὖν παρ' ἑκατέρου τὸ ἀγνοούμενον μανθάνει· ἢ δὲ Τέκμησσα αἰχμάλωτος γυνὴ τοῦ Αἴαντος. πιθανῶς δὲ ἔξεισιν οὐ γὰρ ἐπὶ πολὺ δεῖ ἀπολοφύρεσθαι τὸν χορὸν ἀλλὰ προκόπτειν τὰ τῆς ὑποθέσεως. ἢ δὲ διάθεσις εὖ ἔχει τῷ ποιητῇ. ἐπεὶ γὰρ ἄπεισι Τεῦκρος καὶ Εὐρυσάκης ἔτι νῆπιος, Τέκμησσα κατολοφύρεται· οὐ γὰρ ἕτερον πρόσωπον γνήσιον τῷ Αἴαντι.

20 αἱ δὲ τοιαῦται γυναῖκες ὑποτίθενται εὐνοίαν πρὸς τοὺς δεσπότας, ὡς Βρισηὶς πρὸς Ἀχιλλεῖα.

Electr. 871 ὑφ' ἠδονῆς τοι: ἡ Χρυσόθεμις παραγέγονε τὰ ὑπὸ τοῦ Ὀρέστου ἐγκείμενα τῷ τάφῳ εὐροῦσα. τοῦτο τὸ πρόσωπον εἰσήγαγεν, ἵνα μὴ εἰς μακρὰν ἢ ὀλόφυσιν Ἥλέκ-
15 τρας γένηται.

Αἰ. 1316 ἀναξ Ὀδυσσεῦ: ἵνα μὴ εἴη αὐτῶν εἰς μακρὰν ἢ φιλονεικία, διαλλακτὴν εἰσήνεγκε τὸν Ὀδυσσεῖα. τοιοῦτον γὰρ ὁ καιρὸς ἐξήτει. εἰσηκται δὲ Ὀδυσσεὺς ὡς σοφὸς καὶ ἀμνησίκακος.

20 Electr. 632 ἐῷ, κέλευε: δεῖ γὰρ καὶ προκόπτειν τὴν ὑπόθεσιν. διὸ οὐ ποιεῖται πλείονας ἀντιρρήσεις.

Αἰ. 91 ὦ χαῖρ' Ἀθάνα: ἐπέγνω μὲν τὴν Ἀθηνᾶν· τὰ δὲ ἐξῆς τοῦ παραπαίοντος. οὕτω γὰρ ἂν προκόψειεν ἢ ἐπὶ-
θεσις.

25 ib. 257 φησὶν οὖν ἡ Τέκμησσα πεπαῦσθαι αὐτὸν τῆς μανίας, ἵνα προκόπτῃ τὰ τῆς ὑποθέσεως.

4 ib. 233 ὡς οἰχοροῦσα τὰ ἔξω ἢ Τέκμησσα ἠγνόει· δεῖ οὖν τὸν χορὸν τὰ μὲν ἔνθον ἀπ' αὐτῆς γινῶναι· τὴν δὲ ἀπὸ τοῦ χοροῦ τὰ ἔξω.
ib. 401 καὶ ταῦτα χρησίμως κατὰ τὸν χορὸν, ἵνα ἐπίστανται πόθεν ἢ καταρχὴ τῆς μανίας. ἴδει οὖν οὐ παρὰ ἄλλον μαθεῖν ἢ παρ' ἐκείνου τοῦ πεπονθότος. συνῆσι γὰρ πεπλανημένος ὑπὸ Ἀθηνᾶς. ἢ δὲ Τέκμησσα τὸ ὄλον ἀγνοεῖ.

14 μακρὰν V μακρόν L.

25 quae verba in L. post πεπαῦσθαι inepte inserta sunt ἀντὶ τοῦ συμπαθεῖν delevi ut glossæma vocis ξυναλγεῖν v. 255 superscriptum, cui in codicibus hoc scholion falso tributum est.

ib. 295 *καὶ τὰς ἐκεῖ μὲν οὐκ ἔχω λέγειν: τοῦτο μὲν ἀγνοεῖ ἢ Τέκμησσα λέγειν, τοῦτο δὲ προεῖπεν αὐτὰ ὁ ποιητής: ὡς ἐνοχλεῖν οὐ δεῖ τὸν θεατὴν ταυτολογοῦντα.*

Phoen. 1357 οἷσθ' οὐ: — *καλῶς οὖν καὶ διὰ πιθανῆς ἀφορμῆς τὰ προειρημένα ὑπὸ τοῦ πρώτου ἀγγέλου ἐσιώπησεν.*

Ai. 735 ἐν συντόμῳ· *οὐκ ἀναγκαῖον γὰρ διλογεῖν περὶ ὧν ἤκουσεν ὁ ἀκροατής.*

OT. 637 *καλῶς δὲ οὐ πυνθάνεται τὴν αἰτίαν τῆς ἔριδος, ἐκ παντὸς ἀπαλλαγῆναι αὐτοὺς βουλομένη ἅμα δὲ καὶ 10 μὴ διλογία ἦ.*

Electr. 660 ὁ παιδαγωγὸς ἦκει πλασάμενος τὰ περὶ τοῦ θανάτου Ὀρέστου. τὸ δὲ ἦθος αὐτοῦ μέσον ἐστίν, οὔτε ἀποικτιζόμενον παντάπασιν οὔτε ἠδομένου, ἀλλ' ὡς ξένου. εὐκαιρῶς δὲ ἦκει ἕξω οὐσῶν ἀμφοτέρων· *πρῶτον ἵνα μὴ 15 δισσολογοίῃ πρὸς ἀμφοτέρας ἀπαγγέλλων δεύτερον πρὸς τὸ δηλωθῆναι τὴν γνώμην ἀμφοτέρων. πιθανῶς δὲ ἐρωτᾷ ὡς ἀγνοῶν.*

Ai. 784 ὦ δαία Τέκμησσα: *τίνος ἔνεκεν οὐκ ἐποίησεν ἐξιούσαν τὴν Τέκμησσαν, ἵνα μετὰ τοῦ χοροῦ ἀκούσῃ τὰ 20 περὶ τοῦ Αἴαντος, ὡς ἐν τοῖς ἄλλοις δράμασιν, ἐν τε Ἡλέκτρῳ καὶ Οἰδίποδι ἅμα τῷ χορῷ τὰς τῶν γυναικῶν προόδους ποιεῖ, ἵνα μὴ δισσολογῶσιν οἱ ἄγγελοι; ρητέον οὖν, ὅτι ὁ Αἴας ἐκέλευσεν αὐτὴν κατ' οἶκον εὐξασθαι τοῖς θεοῖς εἰπῶν <γ. 579> 'καὶ δῶμα πάκτου'. οὐδὲ μὲν αἰχμαλώτου σχῆμα 25 ἔχουσαν ἔδει συνεχῶς ἐξιέναι, μάλιστα ἐν τοιοῦτῳ καιρῷ ἠγρυπνηκυῖαν καὶ παρηκολουθηκυῖαν τῇ τοῦ Αἴαντος μανίᾳ· ἔδει οὖν μέγα τι φανῆναι τὸ ἐξάγον αὐτὴν· διὸ πρὸς τὸν*

2 ib. 301 τέλος ὑπέξας: *ἢ μὲν Τέκμησσα ἠγγόει τίνι διελέκται· ἡμεῖς δὲ μεμαθήκαμεν ἐκ τοῦ προλόγου, ὅτι Ἀθῆνᾴ ἢ ἡ καλήσασα αὐτῷ.*

7 Donat. ad Adel. III 4, 1 *iam narravit Geta, et recte. non enim apud spectatores iterum fuerunt dicenda, quae dicta sunt.*

11 schol. Q μ 453 *δῆλον οὖν ὅτι αἱ παρ' Ὀμήρῳ δισσολογίαι κατὰ τέχνην καὶ χρεῖαν προέρχονται.*

12 ad hoc scholion relegat scholiasta lectorem ad El. 1384.

χορὸν ἔδει γε πρῶτον εἰπεῖν, οἷ ὡς ἐπὶ μεγάλη προφάσει ἐκκαλοῦσιν αὐτήν· ἄλλως τε οἱ ἀπὸ τοῦ χοροῦ οἰκειότεροί εἰσιν, ὡς πολῖται τοῦ Αἴαντος, ὥστε καὶ ὁ ἄγγελος καλιῶς οὐκ ἐζήτησε μείζον πρόσωπον, ἀλλὰ τὸν Αἴαντα οὐ κατα-
 5 λαβῶν ἔνδον πρὸς τὸν χορὸν φησὶν εἰς ἀνάγκην δὲ γεγονώς ὁ ποιητῆς τοῦ διλογῆσαι οὐδαμοῦ προσκορῆς ἐγένετο, ἀλλὰ τὰ δευτέρα διὰ βραχέων ἐξήνεγκεν.

Antig. 111 ὃν ἐφ' ἡμετέρα γὰ· ὄντινα στρατὸν Ἀργείων, ἐξ ἀμφιλόγων νεικέων ἀρθεῖς, ἤγαγεν ὁ Πολυνείκης, οἶον,
 10 ἀμφιλογία χρησάμενος πρὸς τὸν ἀδελφόν· διὰ βραχέων δὲ εἶπεν αὐτὸ, ὡς γνωρίμου οὔσης τῆς ὑποθέσεως.

Ai. 57 δισοῦς Ἀτρείδας· πιθανῶς τούτων τὰ ὀνόματα εἶπεν. κατ' αὐτῶν γὰρ πλείων ἢ ἀγανάκτησις, ὡς τῆς ἀδικίας προκαταρξαμένων. τὸ δὲ τοῦ Ὀδυσσεῶς ἐταμεύσατο τῷ
 15 Αἴαντι, ἵνα μείζον εἴῃ τὸ πάθος αὐτοῦ φανερώς παραπαίοντος, κάπειθ' ἔγελιον προελθόντα τὸν Αἴαντα λέγειν καὶ παρενοχλεῖν τοῖς θεαταῖς εἰ προειρῆκει πάντα ἢ Ἀθηνᾶ.

OC. 220 Αἰίου ἴστε τίν' ἀπόγονον· εὖ διατέθειται γνωριζόμενον ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων Οἰδίποδα, ὑπὲρ τοῦ μὴ γε-

1 ἔδει γε scripsi ἔδεισε L ἔδει Br.

οἷ ὡς — ἐκκαλοῦσιν R et secundum Wolffium in *seitschr. f. d. alteth.-wissensch.* 1855 p. 63 etiam L οἶον ὡς — ἐκκαλοῦντες Elmal. In' ἐκείνοι ὡς — ἐκκαλῶσιν GV.

3 ib. 744 πιθανῶς, ὡς πολῖται, χόλον καὶ οὐ μανίαν λέγουσιν. cfr. schol. 134.

6 i. e. 'non moleste repetivit nuntii narrationem, sed paucis exposuit Tecmessae summam eius'. similiter προσκορῆς dictum in schol. Ai. 50 προσκορῆς ἦν διηγηματικῶ εἶδει τὸ πᾶν διεξελεθεῖν, quare monostichia adhibuit poeta.

11 cfr. corruptum scholion Ai. 906.

17 quae in prologo non exposita est argumenti pars necesse est suppletur in ipso dramate. schol. Ai. 756 πιθανῶς ὡς μάντις τὴν αἰτίαν λέγει τῆς μανίας· κατ' ἀρχῆς γὰρ ἡ Ἀθηνᾶ οὐδὲν τούτων προεἶπεν. ib. 741 ἀναγκαιῶς διηγείται, ὅποτε ἔγνωκεν ἀπόντα τὸν Αἴαντα ἔδει γὰρ δηλωθῆναι τῷ θεάτρῳ.

19 schol. BL E 246 οὐκ ἀκαίρως γενεαλογεῖ· συνίστησι γὰρ ἐκ προγόνων αὐτοῖς, οὐκ εὐχερῆ τὴν πρὸς τούτους μάχην δεικνύς.

νεαλογοῦντα ἄνωθεν ἐνοχλεῖν αὐτὸν τοῖς θεωμένοις. ἀλλ' ὃ γε Εὐριπίδης τοιοῦτος. ἐν γοῦν ταῖς Ἰκέτισι (v. 104) τὸν Θησέα ὑποτέθειται τοὺς περὶ τὸν Ἄδραστον ἀγνοοῦντα ἕνεκα τοῦ μηκῦναι τὸ δράμα.

Electr. 1251 ἀλλ' ὅταν παρουσία: — ὁπότεν ἡ παρου- 5
σία τούτων ἦ καὶ ὁ καιρὸς ἐπιτήδειος· τὸ γὰρ διεξιέναι τὰ
κατὰ τὸν Ἀγαμέμνονα δι' ὄχλου ἦν τοῖς θεαταῖς ἐπισταμέ-
νοισι τὸ πᾶν καὶ περιμένουσιν ἰδεῖν τὰ ἐξ Ὁρέστου γινόμενα.

Hippol. 514 — ἄριστα δὲ καὶ ἐνταῦθα ἡ διοίκησις. τὴν
μὲν ὅλην φάρμαξιν οὐκ ἐπὶ σιγηῆς ἀλλ' ἔνδον ποιῆσαι μέλ- 10
λουσα, πιθανῶς ἤδη τὸ κεφάλαιον ὑπέθετο τῆς φαρμάξεως.
ἔδοξε γὰρ ἂν ἐνοχλεῖν διηγουμένη φανερώς.

OT. 280 δίκαι' ἔλεξας: τοῦτό φησιν, ἵνα μὴ πάλιν πέμ-
ψωσιν εἰς θεοῦ καὶ γένηται διατριβὴ ἐν τῷ δράματι· ὅπερ 15
ὑπόψυχρον.

OC. 296 εὐ τῆ οἰκονομίᾳ, ὥστε μὴ διατριβὰς γενέσθαι
τίς ὁ καλέσων ἔσται.

ib. 887 τίς ποθ' ἡ βοή: ἄκρωσ τῆ οἰκονομίᾳ τὸ μα-
θεῖν τὸν Θησέα τὰ γινόμενα, πρὸς ταῖς θυσίαις ὄντα τοῦ
Ἰππίου Ποσειδάωνος, ὑπὲρ τοῦ μὴ διατριβὴν ἐγγενέσθαι μη- 20
νόντος τινος.

Electr. 1344 θανμαστῶς ὑπὲρ τοῦ μὴ ἐπιπλέον διατρί-
βειν, ὡς καὶ Ὁρέστης ἐν τοῖς ἔμπροσθεν (v. 1288) 'τὰ μὲν
περισσεύοντα τῶν λόγων ἄφες'.

ib. 1483 περισσῆ γὰρ καὶ ἀπίθανος διατριβὴ πρὸς τῷ 25
τέλει ἐκτείνειν λόγους ἀντὶ τοῦ ἀνελεῖν.

Ai. 792 οὐκ οἶδα τὴν σὴν πρᾶξιν: πρὸς τὸ 'μῶν ὀλώ-
λαμεν' ἐπήγαγεν ὁ ἄγγελος περὶ τοῦ Αἰάντος μόνου. οὐ γὰρ
τοιοῦτός ἐστιν ὁ καιρὸς ὥστε σοφίζεσθαι καὶ τὰς φωνὰς

1 cfr. schol. OT. 261.

4 idem fabulam extendendi studium Sophocli exprobrat scho-
liasta ad Ai. v. 1123.

14 εἰς θεοῦ LG, quod inutiliter in εἰς θεόν mutavit Elmsl.

22 cfr. schol. Electr. 1404 p. 89.

26 ἀντὶ τοῦ ἀνελεῖν add. G.

ἔξετάζειν. καλῶς δὲ τὸ 'θαρσῶ', οὐδὲ γὰρ αὐτὸς οἶδεν, ἀλλ' ἀπὸ τῶν λόγων τοῦ Κάλχαντος ἀγωνιᾶν φησίν.

Ai. 134 Τελαμώνιε παῖ: πιθανῶς αὐτῷ ὁ χορὸς ἐσκευάσται ἀπὸ Σαλαμινίων ἀνδρῶν, τοῦτο μὲν παρρησιαζομένων ὡς ἔλευθέρων, τοῦτο δὲ συμπαθῶς ἐχόντων ὡς πολιτῶν καὶ αἰδημόνως λαλούντων ὡς ὑπηκόων. οὐ γὰρ πιθανὸν ἔξ Ἀχαιῶν εἰσάγειν καὶ διὰ τὸ (μὴ) συνάχθασθαι καὶ διὰ τὸ μὴ προσκροῦναι τῷ βασιλεῖ. τὸ δὲ τῶν αἰχμαλώτων κηδεμονικὸν μὲν, ὡς Αἰσχύλος ἐν Θρήσσαις, οὐ μὴν εὐπρόσωπον ὄρα γὰρ οἶον ἦν <ἦν om. L> αἰχμαλώτους ἐπιτιμᾶν τῷ Μενελάῳ.

Phoen. 202 Τύριον οἶδμα: — ἔδει δὲ, φασίν, ἀπὸ πολιτῶν ἢ συγγενίδων τῆς Ἰσκάστης τὸν χορὸν εἶναι, αἵτινες ἔμελλον παραμυθῆσασθαι αὐτὴν ἐπὶ τοῖς συμβᾶσιν. ἐπίτηδες δὲ οὐκ εἰσὶν ἐγγχώρια αἰ ἀπὸ τοῦ χοροῦ, ἀλλὰ ξένα καὶ ἱεροδουλοι, ὅπως ἐν τοῖς ἐξῆς ἀδεῶς ἀντιλέγοιεν πρὸς τὴν Ἑτεοκλέους ἀδικίαν <v. 526> 'οὐκ εὖ λέγειν χρὴ μὴ 'πὶ τοῖς ἔργοις καλοῖς'. αἰεὶ γὰρ ὁ χορὸς παρρησιαζόμενος τοῦ δεικαίου προΐσταται. πῶς οὖν ἔμελλον τὸν βασιλέα ἐλέγχειν, εἰ ὕπ' αὐτοῦ ἐβασιλεύοντο;

Med. 823 εἴπερ φρονεῖς γ' εὖ δεσπότηαι: δέσποιναν ἐαυτὴν λέγει οὐκ ὡς Θεραπειῶν οὐσῶν τῶν ἀπὸ τοῦ χοροῦ, ὅπου κατ' ἀρχὴν τοῦ λόγου φίλας αὐτὰς ὀνομάζει, ἀλλὰ τὸ 'δεσπότηαι' ἀντὶ τοῦ τοῖς ἄρχουσι καὶ τοῖς κρατοῦσιν.—

2 huic observationum generi non attribuendum est schol. Prom. 398 ἄτοπον ἦν τὴν πάντων γένεσιν χρονίζειν ἐπὶ τῆς κινήσεως, εἰ καὶ τις ἦμιον εἰσγωγῶν ἐπὶ πολὺ τὸν κόσμον ἀνήμιον εἶπαι. δεῖ οὖν μεμετρημένως τὰ τοιαῦτα ποιῆσθαι.

12 prorsus eadem atque hic scholiasta paullo aliis modo verbis Thomas Magister eadem scriinia compilans profert in Gu. Leid. δέον ἐκ Θεβαίων γυναικῶν συνητάμενον τὸν χορὸν Ἰσκάστην παραμυθεῖσθαι ἐπὶ τοῖς συμβᾶσιν. ἐπίτηδες (δὲ) οὐκ ἐξ ἐγγχωρίων ἀλλ' ἐκ ξένων συνέστησαν, ὅπως ἀδεῶς ἀντιλέγοιεν τῇ Ἑτεοκλέους πλοναξίᾳ, ὥστε πῶς ἔμελλον τὸν βασιλέα ἐλέγχειν, εἴπερ ὕπ' αὐτοῦ ἐβασιλεύοντο; διὰ τοῦτο Φοινισαί εἰσὶν αἰχμαλωτίδες.

καὶ γὰρ βασιλέως θυγάτηρ ἐστὶ καὶ γυνή· βασιλέως τοῦ Ἰά-
σονος, καὶ σώζει τὸ εὐγενὲς φρόνημα. μηδαμῶς δὲ θανατά-
σωμεν, εἰ Κορινθιαὶ οὔσαι, δεόν τῷ τοῦ Κρέοντος μέρει
προσθέσθαι, ταύτην αἰροῦνται συγκρούπτειν. ἐλεύθερα γὰρ
οὔσαι τὸ παριστάμενον αὐτοῖς δίκαιον προτιμῶσιν. ἔπειτα δ
καὶ αἰεὶ ὁ χορὸς ἐν προσώπῳ τοῦ ποιητοῦ εἰσάγεται τῷ δι-
καίῳ προστιθέμενος.

Ai. 158 καίτοι μικροὶ μεγάλων: πάνν αἰδημόνως ὁ
χορὸς ἐξελέγχων τὴν ἀδικίαν τῶν Ἑλλήνων οὐ τοῦτο ἄντικρυς
ἐποίει, ἀλλὰ ψιλῶς γνωμολογεῖ. βούλεται γὰρ ἐπιτιμᾶν, ὅτι 10
κακῶς πράττουσι καθαιροῦντες τὸν Αἴαντα καὶ ἑαυτοῖς
ἄσυμφόρως.

ib. 141 — πιθανῶς δὲ οὐκ ἐλέγχει τὸν βασιλέα ὡς
ἡμαρτηκότα ἀλλὰ τὴν δυσπραγίαν προσέλαβεν ὡς ἀπὸ τῆς
εἰμαρμένης. πάνν δὲ εὖνοι ὄντες ἀπιστοῦσι καὶ ὑπολαμβά- 15
νουσι αὐτὸν ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ σεσυκοφαντησθαι. ἐν δέει οὖν
καθέστηκα, ὅταν ἦ τι τοιοῦτο περὶ σέ.

Electr. 126 εἴ μοι θέμις τάδ' αὐδᾶν: λίαν αἰδημῶν ὁ
χορὸς, ὃς ἐπὶ τὸν Ἄγμισθον τρέπει τὴν αἰτίαν, — ἐπεὶ καὶ
ἀρχόντων ὁ λόγος ἢ ἐπεὶ δοκεῖ δυσφημεῖν, φησί· εἰ δίκαιόν 20
ἐστὶν οὕτως εὐχόμεαι.

ib. 199 εἴτ' οὖν θεός: πάνν αἰδημόνως ὁ χορὸς τὸ μὲν
πρᾶγμα λέγει, τοὺς δὲ πράξαντας οὐκ ἐλέγχει.

ib. 610 — εὐσχημόνως δὲ ἐς τὴν Κλυταιμνήστραν τὸν
λόγον ἀποτείνουσι. 25

6 Phoen. 1764 ὁ χορὸς ἐκ προσώπου τοῦ ποιητοῦ. Alcest. 962.

8 de sacerdote, qui regem Oedipum adhortatur v. 49 ἀρχῆς δὲ
τῆς σῆς μηδαμῶς μεμνήμεθα, στάντες τ' ἐς ὄρθόν καὶ πεσόντες ὑστε-
ρον scholiasta haec: πάνν δὲ αἰδημόνως οὐκ εἶπεν, ὅτι οὐκέτι τιμή-
σει σε ἢ πόλις, ἀλλὰ σὺν τῇ εὐχῇ τὸ ὄλον κατέθηκεν, ubi ex scholia-
stae dicendi genere scribendum est πάνν δὲ αἰδημόνως οὐκ ἄντι-
κρυς εἶπεν κτλ., ut in illo scholio Ai. 158 οὐ τοῦτο ἄντικρυς ἐποίει.

18 βασιλεύς Aiax dicitur.

πιθανῶς — εἰμαρμένης nunc cum insequenti observatione in
unum scholion contracta ad versum 137 spectant: σὲ δ' ὅταν πληγῇ
Αἰὸς — ἐπιβῆ, cuius παράφρασις in fine scholii legitur.

16 σεσυκοφαντησθαι G συκοφαντισθαι L.

OT. 873 ἕβρις φυτεύει τύραννον: — ταῦτα μὲν φησὶ περὶ τῆς Ἰοκάστης, ὅτι ἀνεπιτήδεια λέγει περὶ τῶν θεῶν νόμων. τὸν δὲ λόγον ποιοῦσι περὶ τῆς τυραννίδος, ἵνα μὴ δόξωσιν ἐμφανῶς αὐτὴν διελέγχειν.

5 Electr. 1389 ὥστ' οὐ μακρὰν ἔτ' ἀμμένει: οὐ περὶ τοῦ ὀνειρίου τῆς Κλυταιμνήστρας φησί, τοῦτο γὰρ βίαιον, ἀλλὰ τοῦτο φησὶν· ἂ κατ' ἐμαντὴν ὠνειροπόλον, οὐκ εἰς μακρὰν ἔσται μετέωρα ἀλλὰ εὐθέως τελεσθήσεται.

ib. 1058 τί τοὺς ἄνωθεν φρονηματώτους: — οἰκείον δὲ 10 τῷ χορῷ ἀγανακτοῦντι ἐπὶ τῇ Κλυταιμνήστρᾳ τὸν περὶ τῶν ἀλόγων ἐνταῦθα παραλαβεῖν λόγον, ὅτι ἐν τοῖς ἀλόγοις ζώοις φυσικὴ τις ἐστὶ φιλοστοργία, ἣ δὲ Κλυταιμνήστρα ἄστοργος.

ib. 1062 τὰδ' οὐκ ἐπ' ἴσας τελοῦμεν: καλῶς ὁ χορὸς καὶ ἑαυτὸν συγκαταλέγει, ἵνα μὴ δοκῇ φορτικὸς εἶναι τού- 15 τοις, καθ' ὧν τὸν λόγον πεποιήται.

Antig. 681 εἰ μὴ τῆς φρονήσεως ὑπὸ τοῦ γήρωσ σεσυ- λήμεθα, λέγειν φρονούντως δοκεῖς περὶ ὧν λέγεις. ὁ δὲ λό- γος πάνν πρεσβυτικῶς καὶ αἰδημόνως εἴρηται.

OT. 523 ἐπεὶ τὸ τοῦ χοροῦ πρόσωπον ἰσόρροπον δεῖ 20 ἐν ταῖς διαίταις εἶναι, διὰ τοῦτο καὶ νῦν παραμυθεῖται τὸν Κρέοντα, ὅτι ἴσως κατ' ὀργὴν τοῦτο εἶπεν ἑρετισθεῖς ὑπὸ τοῦ μάντεως.

Ai. 596 ὦ κλεινὰ Σαλαμίς: ἐπειδὴ συγκέκλεισται ὁ Αἴας 25 διακρησόμενος ἑαυτὸν, ἐν δυστυχεστέρῳ οὖν ὄντες τύχη οἱ ἀπὸ τοῦ χοροῦ λόγον περιπαθῆ διεξιᾶσι· πρὸς μὲν γὰρ αὐ- τὸν λέγειν οὐκ ἦν εἰσελθόντα ἤδη γέγονε δὲ αὐτοῖς ἀπολό- φυρσις ἐπὶ τὰ οἰκεία καὶ ἔχει ἀκολουθίαν τὰ χορικά· ἀπε- στερημένοι γὰρ τοῦ ἄρχοντος καὶ ἄλλην ἀποστροφὴν οὐκ ἔχοντες περὶ τῆς πατρίδος τὸν λόγον ποιοῦνται ἐπιθέμενοι 30 ἐν οἷς εἰσι χαλεποῖς καὶ ἐν οἷς ἔσονται οἱ γονεῖς αὐτοῦ

11 παραλαβεῖν R Br. περιλαβεῖν L.

14 schol. BL H 861 μετρώς καὶ ἑαυτὸν συγκαταλέγει, ἵνα μὴ πι- κρότερον χρήσῃται τῷ ἔλλγχν.

24 ἐν δυστυχεστέρῳ — τύχη add. G.

πυθόμενοι ταῦτα. τὸ ἦθος ἐμιμήσατο τῶν ἀφροσύτων τῆς οἰκίας· ὅποταν γὰρ δυσχερές τι ἀπαντᾷ μακαρίζειν εἰώθασιν τὰς πατρίδας.

OT. 463 ἀκόλουθά ἐστι τὰ τοῦ χοροῦ πρὸς τὰ προειρημένα. νῦν δὲ οὐκ ἔστιν αὐτοῖς εὐπρόσωπον ἀναλογίζεσθαι ὅ περὶ ὧν εἶπεν ὁ μάντις. διὸ ἀνατρέχουσιν ἐπὶ τὸ μάντευμα τοῦ θεοῦ.

Αἰ. 1205 — ἄκαιρον μὲν περὶ ἔρωτος μεμνήσθαι ἐν τοῖς παροῦσιν, ὅμως δι' ἀκολουθίαν τὴν πρὸς τὰ προκειμένα τοῦτο ποιεῖ. 10

Trach. 497 μέγα τι σθένος: — εἰκότως ὁ χορὸς τοιαύτην ἀρχὴν πεποιήται· πέπανται γὰρ ὁ λόγος περὶ ἔρωτος.

Eum. 490 ἡ μὲν Ἀθηναῖα ἀπῆλθεν εὐτρεπίσαι δικαστὰς, ὁ δὲ Ὀρέστης ἰκετεύων μένει, αἱ δὲ Ἐρινύες φρουροῦσιν αὐτόν. μέλος δὲ οἰκειὸν ᾄδουσι τῇ ἑαυτῶν προαιρέσει. 15

Phoen. 1019 ἔβας ἔβας: πρὸς οὐδὲν ταῦτα ἔδει γὰρ τὸν χορὸν οἰκτίσασθαι τὸν θάνατον τοῦ Μενουκίως ἢ ἀποδέχεσθαι τὴν εὐψυχίαν τοῦ νεανίσκου. ἀλλὰ τὰ περὶ Οἰδίπου καὶ τῆς Σφιγγὸς διηγῆται τὰ πολλὰς εἰρημένα.

Αἰ. 1418 οἰκειῶς ἔχει τοῖς ἀπαλλαγθῆσεσθαι μέλλουσιν 20 ἡ τελευταία γνώμη, ὅτι πλεῖστά ἐστι τοῖς ἀνδράποισ γινῶναι ἐπ' αὐτῶν τῶν πραγμάτων γινομένων. προμηθία δὲ ἀδύνατον χρήσασθαι καὶ μαντεύσασθαι, ὅ τι ποτὲ ἀποβήσεσθαι μέλλει. ταῦτα δὲ ἅμα λέγοντες προπέμπουσι τὸν νεκρὸν καὶ γίνεται ἔξοδος πρέπουσα τῷ λειψάνῳ.

ib. 693 ἔφριξ' ἔρωτι: χρείας ἔνεκα τὸ χορικὸν νῦν παρείληπται· ἐξελεθόντος γὰρ τοῦ Αἴαντος ἔδει βραχὺ διάλειμμα 25

6 ἀνατρέχουσιν G ἀνατρέχει L utrumque recte.

9 ὅμως δι' ἀκολουθίαν τὴν πρὸς τὰ προκειμένα τοῦτο ποιεῖ V καὶ ἀκολουθίαν L κατ' ἀκολουθίαν G. Wolffius de scholl. Laur. p. 16.

cf. schol. Prom. 561 τὸ τῆς Ἰούης ἐπεισόδιον μωφθεῖ μὲν, ἔχει δὲ πρὸς τὸ ὑποκειμενον συναφές, ὅτι μαντεύεται αὐτῇ ὁ Προμηθεὺς, ὅτι ἀπ' αὐτῆς ἔσται ἰγ', ὅς αὐτῷ χρόνῳ ἐπαμυνεῖ. ἄλλως τε καὶ αὐτῇ ὑπὸ Διὸς φησιν ἡδικῆσθαι καὶ διὰ τοῦτο παραμυθεῖται τὸν Προμηθεῖα.

22 γινομένων R Br. γινομένοις L γινόμενα V.

γενέσθαι, ἵνα μὴ καταληφθῆ ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου. διὸ καὶ τὴν ὄρχησιν ποιοῦνται· ἐνθεν καὶ βραχὺ ἔστι τὸ χορικόν, ὡς πρὸς χρείαν ἀνελημμένον. ἄλλως. τέρπεται ὁ χορὸς ἐπὶ τῷ πεπαῦσθαι τῆς νόσου τὸν Αἴαντα, καὶ φησὶν ὑφ' ἡδονῆς
 5 ἔφριξα καὶ βούλομαι χορεῦσαι. εὐεπίφορος δὲ ὁ πιδιτηγῆς ἐπὶ τὰς τοιαύτας μελοποιίας, ὥστε ἐπιθέσθαι τι καὶ τοῦ ἡδέος.

ΗΘΟΣ

- Antig. 735 τὸ $\bar{\chi}$, ὅτι αὐστηρότερον προσηνέχθη τῷ πατρί.
 ib. 741 λείπει τυγχάνεις· πάλιν δὲ τὸ $\bar{\chi}$, διὰ τὸ αὐστηρόν.
 10 Electr. 1117 ἀξιολπίστως ἄγαν Ὀρέστης σκληρός ἐστιν, οὐχ οἷον δεῖ ἄγγελον εἶναι, καὶ συναχθόμενον τοῖς ἀτυχήμασιν ἔσθ' ὅτε.
 Ai. 1381 εὐγνωμόνως πρὸς τὸ παρὸν ὁ Τεῦκρος θεραπεύει τὸν Ὀδυσσεά κατατιθέμενος καὶ τὴν πρὸς αὐτὸν ἔχθραν.
 15 OT. 1 φιλόδημον καὶ προνοητικὸν τοῦ κοινῆ συμφέροντος τὸ τοῦ Οἰδύποδος ἦθος, καὶ εὐνοϊαν ἔχον ἀπὸ τοῦ πλήθους δι' ὧν αὐτοὺς εὐηργέτησεν.
 ib. 58 ὦ παῖδες οἰκτροί· οὐκ εἰς τὴν ἡλικίαν τοσοῦτον τὸ 'ὦ παῖδες', ὡς ἂν ἀρμόζον ἔσθι τῷ φιλοφρονονμένῳ ἦδει,

8 ἀνελημμένον G ελλημμένον L.

τῷ πεπαῦσθαι GV τὸ παύεσθαι L.

5 ib. 701 νῦν γὰρ ἐμοὶ μέλει χορεῦσαι· ἀναγκαίως δὲ τοῦτο ἡ αἰτία τῆς ὄρχησεως, ἵνα μὴ δοκῆ ἀλόγως ἐπὶ τοῦτο ἀπαντᾶν.

6 ib. 1198 — ἡδιστος δὲ ὧν ὁ Σοφοκλῆς πάλιν ἐπὶ τὸ ἴδιον ἦθος ἐκλινεν ἐν τοῖς μέλεισιν· ὅθεν καὶ μέλιττα ἐκλήθη. OC. 668 ἡ διακριβή τοῦ χοροῦ πρὸς τὸ ἐγκώμιον τῆς χώρας, αὐτοῦ τοῦ Σοφοκλέους ἐπὶ τὸ ἴδιον ἀπαντῶντος χαρακτηρηστικόν, τὸ γλαφυρὸν καὶ φειδὸν μέλος.

8 eiusdem Haemonis modestiam erga patrem servatam significat scholiasta ad v. 733 οὐ φησι Θήβης τῆσδ' ὁμόπολις· οὐκ ἐγὼ ταῦτα λέγω ἀλλὰ πάντες οἱ τὴν πόλιν οἰκοῦντες· χαριέντως δὲ τὴν διαίταν προσάπτει τῇ πόλει, τῷ μὴ δοκεῖν βούλεσθαι ἀνατρέψαν τὰ τῷ πατρὶ βεβουλευμένα et ad v. 696 διὰ τούτων ὑπεραπολογεῖται τῆς κόρης, [ὑπερ]ευπρεπῶς τῇ πόλει περιθεῖς τὸν λόγον.

οἶον· καὶ τὸ 'ὠ τέκνα' ἐν ἀρχῇ· πρὸς τοὺς παῖδας δὲ διαλέγεται, ὡς οἰκτροτέρους καὶ μᾶλλον βοηθείας δεομένους, ἅμα δὲ καὶ διὰ τὸ πλῆθος, ὡς ἐπικρατέστερον.

ib. 93 ἐς πάντας αὐδα: ἀξίως τοῦ βασιλικῆς ἡθους δημοσίᾳ φράζειν κελεύει· ἅμα μὲν ἐπεὶ μηδὲν ὑποπτείνει περὶ ἑαυτοῦ καὶ οἴεται θεοφιλῆς εἶναι, ἅμα δὲ καὶ ὑπὲρ τοῦ ἐν μέσῳ ρηθέντων ἀνυσθῆναι τὰ τῆς ἀναζητήσεως.

ib. 287 ἀλλ' οὐκ ἐν ἀργοῖς: κἀνταῦθα τὸ κηδεμονικὸν τοῦ ἡθους διετήρησεν. τὸ μὲν οὖν 'διπλοῦς πομποῦς' τῆς σπουδῆς ἐστὶ τεκμήριον· τὸ δὲ 'Κρέοντος εἰπόντος' πιθανὸν 10 εἰς τὰ ἐξῆς, ἵνα ἡ ὑπόνοια αὐτοῦ πίστιν ἔχοι, τὸ πεπεισμένον ὑπὸ τοῦ Κρέοντος τὸν Τειρεσίαν μαντεύεσθαι κατὰ τοῦ Οἰδίουδος τὰ ψευδῆ.

ib. 312 ὅρα τὸ τοῦ κηδεμόνος, ὅτι τελευταῖον ἑαυτὸν ἔταξεν, ὅπως ἀφέλοιτο τὸ φορτικὸν τῆς ἐξουσίας. 15

ib. 669 ὁ δ' οὖν ἴτω: τὸ φιλόκοινον αὐτοῦ κἀνταῦθα δείκνυσιν, ὡς οὐ δι' ἑαυτὸν παρακεχωρημένος, ἀλλὰ διὰ τῆν πόλιν, κἂν δέῃ αὐτὸν πεισθέντα κινδυνεῦσαι.

Ai. 1184 κἂν μηδεὶς ἐᾷ: ἀπονενομημένου ἀνδρός, φασί, τὸ πάντα ἐφ' αὐτῷ ἀνατιθέναι καὶ οἴεσθαι, ὅτι μόνος κρα- 20 τήσει τῶν ἐχθρῶν βιαζομένων. ρητέον οὖν ὅτι ὑπὸ φιλοστοργίας πάντα λέγει ὑπομενεῖν.

Phoen. 1083 εἴ τι Πολυνεῖκος πέρι: φιλοστόργον μητρὸς ἡθους· εὐχεται γὰρ ἐκάτερον εὐτυχεῖν. ἀκούσασα δὲ περὶ Ἐτεοκλέους, καὶ περὶ Πολυνεῖκος ἐρωτᾷ. 25

Antig. 423 τὸ φιλόστοργον τῆς κόρης διὰ τούτων ὁρᾶται· θάψασα γὰρ οὐκ ἠμέλησε δακρύων καὶ θρηνημάτων.

ib. 82 οὐ μοι ταλαίνης: φιλόστοργον καὶ ταύτης τὸ ἡθος, ἀλλ' εὐλαβὲς· δέδοικεν οὖν καὶ περὶ τῆ ἀδελφῆ καὶ ἀναβοᾷ περιπαθῶς. 30

19 ἀνδρός — τὸ πάντα ἐφ' αὐτῷ ἀνατιθέναι καὶ οἴεσθαι V ἀνδρός et καὶ οἴεσθαι om. L.

22 ὑπομενεῖν Br. ὑπομένειν L.

29 Ai. 76 Ὀδυσσεὺς — τὸ εὐλαβὲς ἐνδείκνυται. ad Ismenam spectat etiam schol. v. 42 ἐκ τούτου ἤδη τὸ ἡθος ὅρα, κινδύνευμα κουλούσης τὸ ἔργον.

Electr. 469 σιγή παρ' ὑμῶν: εὐλαβῆς οὖσα ἡ Χρυσό-
θεμυς κρύπτειν ἄξιόι τὸν χορόν.

ib. 975 τίς γάρ ποτ' ἀστῶν: ὄρα ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ
τὰς ἐπιχειρήσεις τῆς Ἥλέκτρας, ὅτι πάντα τέθεικεν τὰ
5 ἀγαθὰ, ἅπερ αὐταῖς παρέσται ἀνελοῦσαις τὸν Αἰγισθον, τὰ
δὲ ἕτερα ὑπεξήγηκεν, ὅποια πείσονται ἀλοῦσαι. καίτοι ἦν
κατὰ τὸ πάθος τῆς Ἥλέκτρας κάκεινα προσθεῖναι, ὅτι κα-
λὸν μοι ἀποθανεῖν οὕτω δυστυχούσῃ, ὅποια καὶ πρόσθεν
ἔλεγεν (v. 821) ὥς χάρις μὲν, ἂν θάνω, λύπη δ' ἔαν ζῶ'.
10 ἀλλ' ἤδει τὸ περίφοβον τῆς Χρυσοθέμιδος, ὥστε ἐκοῦσα
τοὺς δειλοτέρους τῶν λόγων ὑπεξεῖλεν, ὥστε μηδὲ εἰς ἔν-
νοιαν τῶν κινδύνων ἐκείνην καταστῆσαι.

ib. 1240 ἀλλ' οὐ τὰν Ἄρτεμιν: ἡ ἀπότασις πρὸς Κλυ-
ταιμνήστραν. ὄρα δὲ εἰ οἰκεία ταῦτα τῇ Ἥλέκτρᾳ παρόντος
15 Ὀρέστου, ὅποτε καὶ μόνη οὖσα τοσοῦτον ἐθρασύνετο.

ib. 1236 παράκειται ἐκάστῳ τὸ οἰκεῖον ἢ μὲν γὰρ γυνή
τε οὖσα καὶ παρὰ προσδοκίαν εὐτυχούσα θραυστέρα ἐστίν·
ὁ δὲ ἀσφαλῆς διὰ τὸ νῦν πρῶτον ἐπιχειρεῖν τοιοῦτῳ κινδύνῳ.

Αἰ. 82 φρονούντα γὰρ νῦν οὐκ ἂν ἐξέστην: ἐκατέρῳ τὸ
20 οἰκεῖον παράκειται καὶ οὐ χρεὶ τὰ τοῦ Ὀδυσσεῶς φρονιμώ-
τερα οἶσθαι τῶν τῆς Ἀθηνᾶς, ἀλλ' ἐκεῖνο σκοπεῖν, ὅτι ἡ
μὲν μετὰ παρησίας διαλέγεται ὥς θεός· ὁ δὲ ὑπεσταλμένως
ὥς θνητὸς τὸν καιρὸν ὀρέῃ, ὅτι ὁμόσε χωρῆσαι τῇ ματιᾷ
τοῦ ἐχθροῦ οὐχ ἀρμόζει.

25 ib. 80 ἐμοὶ μὲν ἀρκεῖ: μέτριον διαφυλάχθη τὸ τοῦ
Ὀδυσσεῶς ἦθος, διὰ τὸ μὴ ἐντροφᾶν τοῖς κακοῖς.

16 schol. V A 678 ἐκάστῳ τὸ οἰκεῖον ἀπένεμεν.

17 παρά om. L.

20 OT. 9 εὐτάκτως ἐκάστῳ τὸ δέον ἀπένεμεν διὰ μὲν τῶν παι-
δων τὸν οἶκον τῆς ἱκετείας· διὰ δὲ τοῦ πρεσβύτου ἢ πρὸς τὸν βασιλέα
ἀπόκρισις. Αἰ. 1024 καλῶς δὲ τῇ μὲν Τεκμήσῃ περιῆψε τὸ σκε-
πᾶσαι αὐτὸν ὡς γυναικί· τῇ δὲ Τεύκρῳ ὡς ἀνδρὶ καὶ ἀδελφῷ τὰ
δέοντα ποιεῖν περὶ τὸ σῶμα. schol. BV K 882 ἐκατέρῳ προσείπε τὴν
πρέπουσαν ἀπένειμε πρᾶξιν. ὅπου μὲν γὰρ ἀκοντίσῃ καὶ κατασχέειν
τὸν πολέμιον χρεῖα, ἐκεῖ Διομήδης ἐνεργεῖ, ὅπου δὲ λόγον δοῦναι καὶ
λαβεῖν καὶ ἀπατῆσαι τὸν πολέμιον, Ὀδυσσεύς.

ib. 112 χαίρειν Ἀθάνα τάλλα: — ὑπερκοπτικὸν δὲ τὸ ἦθος αὐτοῦ ἐντεῦθεν ἐνδείκνυται ὁ ποιητῆς, ἐπεὶ πάνυ πρόσκειται ὁ ἀκροατῆς τῷ Αἴαντι διὰ τὴν συμφορὰν, καὶ μονονουχὶ χαλεπαίνει τῷ ποιητῇ, ἵνα δόξῃ ἀξιοπαθεῖν ὁ Αἴας μὴ ὑποτεταγμένος τῇ δαίμονι. 5

ib. 766 παρατήρει κἀνθάδε τὴν προσθήκην τοῦ ποιητοῦ, ὅτι προσῆψε τῷ Αἴαντι γλωσσαργίαν, μονονουχὶ θεραπέυων τὸν θεατῆν μὴ ἄχθεσθαι τῇ συμφορᾷ τοῦ Αἴαντος· προσφκειωμένοι γὰρ ἤδη τῇ ἀρετῇ αὐτοῦ σχεδὸν καὶ τῷ ποιητῇ ὀργίζονται. 10

ib. 1047 οὗτος, σὲ φωνῶ: ὑβριστικὸν τὸ ἦθος Μενελάου· ἴσως ἐκ τῆς συνωμοσίας Ὀδυσσέως.

Electr. 328 τίς αὖ σὺ τήνδε: ἐπιτηδὲς τοῖς ἀγρίοις ἦθεσιν ἀντιπαρατάττουσι πρῶτα, καθάπερ νῦν τῇ Ἠλέκτρᾳ τὴν Χρυσόθεμιν συνέζευξεν καὶ τῇ Ἀντιγόῃ τὴν Ἰσμήνην, 15 ἔνεκα τοῦ διαποικίλλειν ταῖς ἀντιρρήσεσι τὰ δράματα.

Orest. 414 ὄρα τὸ εὐφρὲς τοῦ ποιητοῦ, πῶς δι' ἀμφοτέρων τῶν προσώπων τούτων τοῦ Ὀρέστου καὶ τοῦ Μενελάου τὰς ἐναντίας τῶν ἀνθρώπων δόξας ὑποδηλοῖ.

8 schol. B Ψ 184 διὰ δὲ τῆς ἀναφωνήσεως ἐθεράπευσε τὸν ἀκροατῆν ἥδη γὰρ συνέπασχε τῇ τοῦ Ἐκτορος αἰκία. schol. BLV Z 378 τὴν αἰτίαν τῆς ἐξόδου φησὶ, παραμυθούμενος ἡμᾶς συναχθεμένους τῷ Ἐκτορι.

14 schol. BL A 307 εἰκότως τῷ Ἀχιλλεῖ θυμικῶ ὄντι ἦπιος ὢν Πάτροκλος πάρεστι πρὸς τὸν θυμὸν αὐτοῦ μαλάσσειν.

15 lubet huic scholio subiungere, quibus Electra comparatur cum Antigona El. 343 ἅπαντα γὰρ σοι τὰμὰ νουθετήματα: ταῦτα ὁποῖα ἐστὶ τὰ ἐπὶ τῇ Ἀντιγόῃ, ὅπου τῇ Ἰσμήνῃ λοιδορεῖ καὶ φησὶν αὐτὴν τὰ Κρέοντος φρονεῖν (Antig. 549). ib. 384 ἀρμόζει λίαν τὸ πρόσωπον Ἠλέκτρας τῇ Ἀντιγόῃ. ib. 1019 παρατήρει κἀνθάδε τὴν εὐτολίμειαν, ὡς καὶ ἐν Ἀντιγόῃ.

18 ib. 356 ἀπὸ πρώτης παρόδου σημειοῦται τὸ κακὸς τῆς γνώμης Μενελάου. ib. 371 ὑπολα πάντα τὰ ρήματα Μενελάου. ib. 411 κακοῦθως τῷ ὀνόματι ἐχρήσατο τῆς μανίας, κακὸς τῆς δὲ καὶ τὸ ὑπομιμνήσκων αὐτὸν τοῦ φόνου τῆς μητρός. ἔρχει γὰρ τὸ αὐταί σε βακχεύουσιν. ib. 437 κάλιν φιλοπραγμῶνως ὁ Μενέλαος παραγυμνοῖ τὸ ἦθος φροντίζων περὶ τῆς βασιλείας.

Antig. 47 ὡ σχετλία Κρέοντος: αἱ ἀντιλογίαι δῆλαί εἰσιν ἢ μὲν γὰρ τῷ προστάγματι, ἢ δὲ τῇ οἰκειότητι ἀπολουθεῖ. ib. 69 — δαιμόνιον τὸ ἦθος.

Ai. 360 ποιμένων: — οὐ διὰ τὴν ἦταν δὲ τῶν ὄπλων 5 πικρὸς ὢν βούλεται ἀναιρεῖσθαι, ἀλλὰ τὸ ὄνειδος ὑφοραμένος τῶν ποιμνίων. ἐν τούτῳ δὲ τὸ ἦθος καὶ ἡ μεγαλοφροσύνη δείκνυται τοῦ Λίαντος.

ib. 818 μάλιστα μισηθέντος: μεγαλόφρων ὁ Λίας καὶ μέχρις ἐσχάτης ὥρας μισῶν τοὺς βαρβάρους.

10 Prom. 177 τοῦτο τῆς μεγαλοφύας Λισχύλου καὶ Προμηθέως ἄξιον τὸ μετὰ τὴν λύσιν ποιῶς αἰτεῖν τὸν Μα.

Hec. 342 ὄρω σ' Ὀδυσσεῦ: ἐνταῦθα ἐφύλαξεν ὁ Εὐρηπίδης τὸ ἥρωικὸν ἦθος· οὐ γὰρ ταπεινῶς ἀλλὰ μετὰ παρρησίας τὴν Πολυξέην λέγειν εἰσήνεγκεν.

15 Phoen. 909 βούλει παρόντος: ἔδει, φασί, μὴ ἀντικρὺ τοῦ Μενουκίως λέγειν τὰ περὶ τῆς σφαγῆς αὐτοῦ, ἀλλ' ὥσπερ καὶ ἐτέρωθι ποιεῖ (Ion. v. 1503) 'δεῦρ' ἔλθ' ἐς οὓς σοί'. λέγοι δ' ἂν τις ὅτι γενικὸν ἐστὶ τὸ πρόσωπον καὶ φιλόδοξον, ὡς καὶ τὴν ψυχὴν προσέσθαι ὑπὲρ εὐκλείας.

20 Med. 1046 τί δεῖ με πατέρα: — θαυμάσαι δ' ἐστὶ τὸν ὑπερβάλλοντα θυμὸν, ὃν ἔχει κατὰ τοῦ Ἰάσονος ἡ Μήδεια, ὅτι, καίπερ προσδοκῶσα μειζόνως λυπηθῆσθαι, ὅμως ὑπὲρ τοῦ λυτῆσαι τὸν Ἰάσονα αἰρεῖται τούτους φονεῦειν.

ib. 922 αὐτή, τί χλωροῖς: πάλιν εἰς τὴν αὐτὴν ἔννοιαν 25 ταῦτα. ἔδει δὲ αὐτὴν μηδὲ κλαίουσαν εἰσάγεσθαι· οὐ γὰρ οἰκτεῖον τῷ προσώπῳ τούτῳ. ὤμῳ γὰρ εἰσῆκται τοῦτο· ἀλλ' ἐκφέρεται τῇ ὀχλικῇ φαντασίᾳ, ποιήσας κλαίουσαν καὶ συμπάσχουσαν. ἀπιθάνως γὰρ τὴν τοιαύτην διαχειριζομένην τὰ τέκνα εἰσάγει.

2 προστάγματι Wexius πράγματι L.

eadem opponuntur schol. Ant. 588 ἢ μὲν μὴ δράσασα ὁμολογεῖ πεπραχέναι καὶ κοινονηθέναι διὰ τὸν πόδον τῆς ἀδελφῆς. ἢ δὲ σπουδάζει ζῶσαν αὐτὴν διαφυλάξαι.

18 Donat. ad Andr. II 1, 24 nulla cumotatione Byrrhía, sed foecis παρρησίᾳ seroisi paratissime narrat.

15 φασί σοῖσι φησί oddd.

Andr. 329 *Αἶδνος μέμφεται τούτοις ὡς παρὰ τὰ πρόσωπα· σιμνότεροι γὰρ οἱ λόγοι ἢ κατὰ βάρβαρον γυναῖκα καὶ δυστυχοῦσαν.*

ib. 362 *Αἶδνος μέμφεται πᾶσι τοῦτοις ὡς παρὰ καιρὸν καὶ τὰ πρόσωπα.* 5

ib. 229 *παρὰ τὰ πρόσωπα δὲ καὶ τοὺς καιροὺς ταῦτα· πῶς γὰρ οὐκ ἔμελλεν εἰς ὄργην καταστήσαι τὴν Ἐρμιόνην κατὰ τῆς μητρὸς δυσφημοῦσα.*

Troad. 630 *ὦ μήτερ, ὦ τεκοῦσα: οὐ στοχάζεται τῶν ὑποκειμένων προσώπων. καὶ γὰρ νῦν ἡ Ἀνδρομάχη τὰ 10 αὐτὰ φιλοσοφεῖ ἄπερ καὶ ἔμπροσθεν ἡ Κασάνδρα.*

Med. 297 — *καλῶς ἔχειν κρίνω μὴ χρῆναι εἰς ἄκρον παιδεύσεως ἤκειν τινὰ, ἀλλὰ καὶ τούτων ἐντὸς εἶναι. τοῦτο δὲ οὐ δογματίζων ὁ ποιητὴς λέγει, ἀλλ' ἀρμοζόμενος πρὸς τὸ ἕφεστηκὸς ἦθος, ἐπεὶ δοκεῖ ἡ Μήδεια σοφίας ἔχουσα 15 δόξαν βλάπτεσθαι.*

Orest. 99 *οὐδαμῶς ἀνώμαλον τὸ τῆς Ἠλέκτρας ἦθος.*

Med. 57 *ὡστ' ἕμερός μ' ὑπῆλθε: καλῶς ὁ Εὐριπίδης μεμίμηται τοὺς ἐν μεγάλαις δυστυχίαις ἐξεταζομένους καὶ μηδενὶ τῶν ἀνθρώπων ἐθέλοντας εἰπεῖν τὰ δυστυχήματα, 20 ἢ διὰ φόβον δεσποτῶν ἢ διὰ τινὰ χρεῖαν συμφέρουσαν τοῖς πράγμασιν. οὗτοι γὰρ σιωπᾶν τὰς συμφορὰς μὴ δυνάμενοι καὶ λέγειν ἀνθρώποις φοβούμενοι οὐρανῷ ἢ ἡλίῳ ἢ γῆ ἢ θεοῖς ἄλλοις διηγοῦνται.*

Hippol. 672 — *ἄριστα δὲ τὴν ὑπερβολὴν τῆς συμφορᾶς μιμνῆται αὐτὸ τὸ πάθος διεξιῶν, ὅπερ εἰώθασιν πολλάκις ποιεῖν οἱ ἀξίων ἀποροῦντες θεήρων.* 25

2 Donat. ad Andr. I 1, 34 *sententia non incongrua sermo, quia est pertinēgata.*

20 *cf. schol. Prom. 436 σιωπᾶσι γὰρ παρὰ ποιηταῖς τὰ πρόσωπα ἢ δι' αὐθάδειαν, ὡς Ἀχιλλεὺς ἐν τοῖς Φρυγῖ Σοφοκλέους, ἢ διὰ συμφορὰν, ὡς ἡ Νιόβη παρ' Αἰσχύλῳ, ἢ διὰ περισσεψιν, ὡς ὁ Ζεὺς παρὰ τῷ ποιητῇ πρὸς τὴν τῆς Θέτιδος αἰτησίαν (A 511).*

Αἰ. 572 πιθανῶς ὑποβάλλει τὸν Αἴαντα ἐπὶ τὸν περὶ τῶν ὄπλων λόγον ἵεναι συνεχῶς· ἀπτεται γὰρ αὐτοῦ μάλιστα. ἀνθρώπινον δὲ καὶ μάλα φυσικὸν τὸ συνεχέστερον μεμῆσθαι περὶ ὧν ἐν νῆϊ ἔχομεν.

5 . Hippol. 362 αἴες ὦ: ἐκπλαγεῖς ὁ χορὸς τὴν ὑπερβολὴν τοῦ πάθους σχετλιάζει οἰκτεῖρων ὄμα καὶ θρηγῶν τὸ συμβάν. καὶ τὸ σχετλιαστικὸν ὦ διὰ μέσον κείμενον οἰκτεῖον ἐν λυπουμένοις. οὐκ εὐαπάρτιστον ἀποτελεῖ τὸ σχῆμα τοῦ λόγου, διαφόροις τε ρήμασιν τὸ αὐτὸ κατεπάγει, τὸ τῶν λυ-
10 πούντων ἤθος μιμούμενος, ὅσοι τὰ αὐτὰ κατεπάγουσι πρὸς πλείονα ἐνθύμησιν τῶν ἑαυτῶν κακῶν.

Αἰ. 342 Τεῦκρον καλῶ. ποῦ Τεῦκρος: μεταβαίνει ὁ Αἴας ἐπὶ πολλὰ, ἵνα δὴ πλείονες αἱ ἀγωνίαι γίνωνται. ἄλλως. ἴδιον τοῦ κακῶς ἔχοντος, τὸ μὴ ἔφ' ἐν τῶν λυπούντων
15 ποιῆσθαι τὴν ἀναφορὰν.

ib. 421 οὐκέτ' ἄνδρα: οὐ νεμεσητὸν τῷ Αἴαντι μεγα-
λαυχεῖσθαι. ὅταν μὲν τις ἐν μετρίᾳ διαγωγῇ ἦ, τότε εὐσχη-
μον περιστέλλειν τὰ ἑαυτοῦ πλεονεκτήματα· ἀπηυδηκότα δὲ
ἄνδρα οὐκ ἂν τις μέμψαιτο εἰ μεγαλυχεῖται, ὅποια καὶ ὁ
20 Ἡρακλῆς ἐν τῷ τέλει ὧν περὶ τῆς ἀνδρείας αὐτοῦ διέξεισι.

Electr. 307 ἐν οὖν τοιούτοις: θαυμαστῶς καὶ ἀνθρώ-

1 ὑποβάλλει add. V.

8 i. e. naturae est inditum humanae continuo ea in ore habere, quae nobis animo inhaerent. cfr. schol. B T 291 — οἰκτεῖον δὲ τοῖς πενθοῦσιν καταφέρεισθαι ἐπὶ τὴν μνήμην τῶν οἰκτεῖων κακῶν. Donat. ad Andr. II 2, 9 proprium est dolentibus, praefestinare ad indicanda, quae dolent.

8 haec paullo aliiis verbis repetuntur sub fine eiusdem notae: οἰκτεῖατα δὲ μέσον κατεπάγει τὸ σχετλιαστικὸν ὦ (ὦ addidi ex altero scholio) ὡς ἂν κωλυμένη ἀπαρτίσαι τὴν διάνοιαν.

9 τὸ αὐτό scripsi αὐτό codd.

11 haec quoque in eodem scholio redeunt: πρὸς ἀλλήλας δὲ φασιν, οὐχ ὡς ἀγνοῦσαι τὰ λεχθέντα, ἀλλὰ πρὸς πλείονα σύστασιν καὶ ἐνθύμησιν τοῦ πάθους.

16 τῷ add. G.

20 Trachin. 1046 sqq.

πίνωσ δικαιολογεῖται, ἐπεὶ οἱ ἐν δεινοῖς καὶ ἔξω λογισμοῦ
τινα πράσσουσι καὶ εἰς θεοὺς ἀσεβῆ φθέγγονται.

Hippol. 178 τί σ' ἐγὼ δράσω: τὸ ἦθος ἀπειρηκίας τῆ
θεραπεία, ὥστε κοινῇ τὸν βίον βλασφημεῖν προάγεσθαι. διὸ
καὶ τὸ γνωμικὸν ἐπεισάγεται, ὅπερ σύνηθες τοῖς δυστυχοῦσιν. 5

OT. 85 ἀναξ, ἐμὸν κήθευμα: ἴδιον τῶν ἐν χρεῖα καθε-
στῶτων φιλοφρονεῖσθαι μείζοσιν ὀνόμασιν τοὺς ταπεινο-
τέρους.

Ai. 340 ὦ μοι τάλαιν', Εὐρύσκαες: ἀπορούσης τὸ ἦθος·
τὸ μὲν ἀποιμῶζει, τὸ δὲ καλεῖ τὸν παῖδα· εἶτα πρὸς ἑαυτὴν 10
ἐπαπορεῖ, τί ποτε μενοιῶ· καὶ πάλιν καλεῖ τὸν παῖδα καὶ
ἑαυτὴν ἀπολοφύρεται· λεληθότως δὲ ἐνεφάνισεν καὶ τὸ τοῦ
παιδὸς ὄνομα· ἐδεδίει δὲ, μὴ ἀνέλη αὐτὸν μαινόμενος.

ib. 245 ὦρα τίν' ἦδη τοι κραῖτα: — ὄρων δὲ ὁ χορὸς
ὅτι ἐν μεγίστῳ κακῷ ἔστιν Αἴας, τὸ μὲν κατὰ τὴν νόσον, 15
τὸ δὲ κατὰ τὴν ἀπειλήν τῶν βασιλέων, διαπορεῖται τί πρακ-
τέον αὐτῷ· πότερον ἐγκαλυψαμένους φεύγειν ὅποι πότε' οὖν,
ἢ ἀποπλεῖν ἐπιβάντας ἐπὶ τῶν νεῶν· καὶ οὐκ ἔστι μὲν μι-
κρόν τὸ ἔασαντας τὸν προστάτην ἀπαλλαγῆναι· ἀλλὰ σημεί-
νουσι διὰ τούτων τὰ ἐν ποσὶ δεινά· ἐιώθασι γὰρ ἔστιν ὅτε 20
οἱ ἀποροῦντες ἐξ ἀρχῆς τοιαῦτα προσφέρουσθαι.

ib. 179 ἢ χαλκοθώραξ ἢ τιν' Ἐνυάλιος: — πιθανῶς
δὲ πλείονας αἰτίας τιθέασιν ἀποροῦντες. οἱ γὰρ στοχαζό-
μενοι οὐ καθ' ἓν ἴστανται.

Sept. 134 πάλιν δις εἶπεν τὸ ἐπίλυσιν. τεταραγμένης 25
δὲ ψυχῆς ταῦτα ἦδη καὶ ἐμφάσεως ἕνεκεν λεγόμενα.

ib. 107 ἠδικὸν τὸ δις ἀναφωνῆσαι. δειλίαν γὰρ ἐμφαί-
νουσι διὰ τούτου.

OT. 118 θνήσκουσι γὰρ πλὴν εἰς τις: — ἄκρως δὲ
ὑπέγραψε τὸ ἦθος τῶν δειλῶν. ἅμα μὲν γὰρ ἐπαίρουσι τὰ 30
πεπραγμένα, ἵνα μὴ δόξωσι διὰ δειλίαν φυγεῖν· ἅμα δὲ καὶ
ἐν παραφρονήσει ὄντες τὰ βραχέα μείζω δοξάσουσιν.

19 ἔασαντας R Br. ἔασαντα L.

20 verba ἔστιν ὅτε ante τὰ ἐν ποσὶ δεινά habet L, ubi sensum
laedunt, melius leguntur, quo ea rehgati. " w . . .

Ai. 44 πιθανὸν τοῦ δεδιότος τὸ πρόσωπον, ὥστε πλειο-
νας ἐρωτήσεις ἀπὸ τοῦ Ὀδυσσεύς γενέσθαι.

Electr. 675 οἱ ἰδέος ἀκούοντες λόγον, κἄν πάνυ σαφῶς
ἀκούσῃσι, δις καὶ τρίς τὰ αὐτὰ ἀκούειν βούλονται.

5 ib. 679 τῷ τρόπῳ διόλλυται: ἴδιον καὶ τοῦτο τῶν ἡθο-
μένων· μαθόντες γὰρ τὸ πᾶν καὶ τὸ κατὰ μέρος ἡδόμενοι
πυρρᾶνται.

OT. 1023 ἴδιον τῶν ἐν παραδόξοις ἀκούσῃσι τὸ αὐτὸ
πολλάκις ἐπερωτᾶν.

10 Hippol. 433 δέσποιν' ἐμοί τοι συμφορὰ: καλῶς ἡμιμή-
σατο τῶν γραῶν τὸ παλίμβολον· ὑπερφοβοῦνται γὰρ καὶ
θρασύνονται ταῖς συμφοραῖς.

Electr. 766 ὡς μὲν γυνὴ κεινῆται ἐπὶ τῷ πάθει· πρὸς
δὲ τὸν κίνδυνον ἀποβλέπουσα ἴδεται· διὰ δὲ τὸν χορὸν
15 ἀλγεῖν ὑποκρίνεται.

ib. 1406 βοᾷ τις ἔνδον: οἰκεῖον τὸ διανόημα τῶν γυ-
ναικῶν· τὸ δὲ ἀνήκουστα' οὐχ ὡς καταγινώσκουσα τοῦ Ὁρέ-
στου φασίν, ἀλλὰ πᾶν τὸ πρᾶγμα ἐκτρεπούμενοι.

ib. 126 — καὶ γυναικῶν ἐστὶν ἴδιον τὸ μηδὲ ἐπὶ τοῖς
20 προφανέσιν ἁμαρτήμασι καταλέγειν ἄλλης γυναικός. καὶ τὸ
'εἴ μοι θέμις τάδ' αὐδᾶν' λίαν ἡθικὸν καὶ ἀρμόζον γυναιξίν.

OC. 1725 ὡς τί ρέξωμεν: κατὰ κῶλον ἀλλήλαις διαλέ-
γονται πάνυ παθητικῶς· καὶ μὴ τιμὴν ἀπίθανον δόξῃ καὶ
ἀνοικονόμητον τὸ ἐπιθυμῆν τὴν Ἀντιγόνην ὀπίσω ἀπιέναι
25 ἐπὶ τὸν τοῦ πατρὸς τάφον μὴ ἐπισταμένην τὰ κατ' αὐτὸν
ὅπως ἀπέθανεν· ἀλλὰ τὸ ἡθὸς ἐστὶ τὸ παθητικόν, καὶ μά-
λιστα πράττουσιν αἱ γυναῖκες ἐν τοῖς τοιοῦτοις συμπτώμα-
σιν, αἰεὶ ἐπιφοιτᾶν θέλουσαι τοῖς τῶν θανόντων τάφοις.

Ai. 916 φάρει καλύψω: ἡθὸς γυναικός τὸ μὴ ἀσχη-
30 μόνως δεκνύναι τὸ σῶμα.

1 hoc scholion soli servarunt GF.

8 schol. Q § 128 φύσεως ἀνθρωπίνης ἰδίωμα τὸ περὶ τῶν ἀνεγ-
καίων ἀπιστοῦντας ἡμᾶς ὁμως ἀναπνεύσασθαι.

24 ἀνοικονόμηταν καὶ τὸ ἐπιθυμῆν L emendavit Br.

29 ἀσχήμως L emendavit Br.

OT. 939 τύραννον αὐτὸν οἱ πικύριοι: πιθανῶς ὁ ἄγγελος τὰ ἡδέα πρῶτον ἀπαγγέλλει, πρὶν εἰπεῖν τὰ περὶ θανάτου.

ib. 958 ἡθικῶς φησὶν ὁ ἄγγελος, ὡς οὐκ ἀπὸ τούτων θέλων ἄρξασθαι, ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἡδέων.

Hippol. 215 — ἄριστα δὲ τῷ λεπτομερεῖ τῆς φράσεως μιμεῖται τὸ τῶν ἐρώντων ἦθος, ὅτε τινὸς ἐρώντες τέχνης (τέχνη codd.) ὑπογράφουσι, ὡσπερ ζωγράφοι, τῇ λεπτολογία ἐκείνην τὴν τέχνην καὶ τὰ αὐτῆς ὄργανα, καὶ ὡσπερ εἰς ἐπίδειξιν αὐτῆς ἐρχόμενοι, ἐρεθίζουσι τῷ λεπτομερεῖ 10 τῆς φράσεως τὸν ἔρωτα. καθόλου δὲ τοῦτο ἐπὶ τῶν ἐρώντων συμβαίνει.

ib. 199 ἐφύλαξε τὸ τῶν νοσούντων ἦθος πάντη πρὸς τὴν τοῦ σώματος κηδεμονίαν καταγινομένων (καταγινομένων codd.), μονονουχὶ αὐτὴν ἡμῖν ὑποστήσας τὴν Φαίδραν προ- 15 κομιζομένην καὶ τοῖς λόγοις καὶ τοῖς σχήμασιν.

ib. 208 — ταῦτα δὲ ἔξωθεν ἐσηματίσται πρὸς τὸ ἦθος τῶν νοσούντων.

Phoen. 446 μῆτερ πάρειμι: κάλλιστα πεποιήται τῷ τραγικῷ τὸ πρόσωπον οἷον δεῖ εἶναι ἄδικον ἄνδρα· γινώ- 20 σκων γὰρ ὡς οὐδὲν δίκαιον ἔχει λέγειν ἐπάγει τὴν κρίσιν, τὸν ἐκ τῆς δικαιολογίας κατὰ λεπτὸν γινόμενον ἔλεγχον φεύγων.

2 ex eodem nuntiorum more apud Euripidem Orestes El. 230

ζῆ. πρῶτα γὰρ σοι τὰγάθ' ἀγγέλλειν θέλω.

10 οἱ εἰς ἐπίδειξιν ἐρχόμενοι codd. articulum delevit Vsenerus.

11 ἐρώντα libri. veram scripturam restitui ex altero scholio illi gemino ad v. 219 ἄκρωσ δὲ τὸ ἐρωτικὸν ἦθος ἀπεμάτατο τῇ λεπτομερεῖ τῆς ἐκφράσεως περιεργία· εἰς ὑπόμνησιν γὰρ ἐρχόμενοι τῶν ἐνθυμουμένων, καὶ μονονουχὶ ζωγραφοῦντες αὐτὰ τοῖς λόγοις, ἔτι μᾶλλον τὴν ἐπιθυμίαν ἐξεγείρουσι. notandum perversum plagiarii studium, quo proprium quendam animadversioni suae colorem infundat adhibitis ubique synonymis: ἄριστα — ἄκρωσ, τῷ λεπτομερεῖ τῆς φράσεως — τῇ λεπτομερεῖ τῆς ἐκφράσεως περιεργία, μιμεῖται — ἀπεμάτατο, τὸ τῶν ἐρώντων ἦθος — τὸ ἐρωτικὸν ἦθος, εἰς ἐπίδειξιν — εἰς ὑπόμνησιν, ἐρεθίζουσι — ἐξεγείρουσι, quare ἔρωτα — ἐπιθυμίαν.

ib. 507 τοῦτ' οὖν τὸ χρηστόν: ἀλόγιστος ὁ Ἐταοκλῆς·
 ἐξὸν γὰρ αὐτῷ τῷ τοῦ πρεσβυτέρου χρήσασθαι δικαίωματι,
 ᾧ μᾶλλον ἐπέβαλλεν ἢ ἀρχῇ, ἀδικεῖν ὁμολογεῖ καὶ ἑαυτὸν
 πλεονέκτην φησί. πρὸς δ' ῥητέον, ὅτι μίμησιν ἀνδρὸς ἀδίκου
 5 ἐξεικονίζει ἡμῖν ὁ Εὐριπίδης μηδὲ τῷ δοκεῖν εὐσεβεῖν βου-
 λομένου. ἄλλως τε, εἰ ἔφασκεν ἄρχειν ὡς πρεσβύτερος, ἤκο-
 λούθει τῷ λόγῳ τὸ τῶν κτημάτων μέρος δεῖν ἀπονέμειν.

Ai. 829 καὶ μὴ πρὸς ἐχθρῶν του: καταγέλαστος, φασὶν,
 ὁ Αἴας, μὴ τῶν κυνῶν ἢ τῶν οἰωνῶν τὴν αἰκίαν ὑποστει-
 10 λόμενος, ἀλλὰ τὴν θεῶν τῶν Ἑλλήνων ῥητέον οὖν, ὅτι
 ἰδίωμα τῶν ἀνθρώπων τὸ μὴ βούλεσθαι τοὺς ἐχθροὺς ἐνα-
 βρῖνεσθαι αὐτοῖς, καὶ τούτου μόνου ἀντιποιοῦνται.

ib. 1328 δαιμόνιος ἢ ἐπιτήρησις· ἠπίστατο γὰρ ὅτι
 πάντες ἄνθρωποι πρὸς τὸ ἀληθὲς ἀγανακτοῦσι καὶ ἀντι-
 15 λέγουσιν.

Electr. 135 ἔστέ μ' ὦδ' ἀλύειν, αἰαῖ, ἰκνοῦμαι: τοιοῦτοι
 γὰρ πολλὰκις οἱ ἐν τοῖς πάθεσι παρηγορούμενοι, παρακα-
 λῶντες συγχωρεῖσθαι θρηνεῖν.

Ai. 940 οὐδέν σ' ἀπιστῶ: εἰώθασιν ἐν τοῖς πάθεσι
 20 καὶ συγχωρεῖν τοῖς ἀλγοῦσιν· φέρει γὰρ τοῦτο καὶ κόρον
 τοῦ θρηνοῦ καὶ παραμυθίαν.

Electr. 849 δειλαία δειλαίων: καὶ τοῦτο εἶδος παραμυ-
 θίας τὸ εἶς τι παραχωρεῖν τοῖς λυπουμένοις καὶ συγχωρεῖν
 αὐτοῖς κλαίειν ὡς ἐπὶ ἀπαρηγορήτοις κακοῖς.

25 Ai. 428 ὁ χορός ἐστίν ὁ λέγων· ἐνδίδωσι γὰρ τῷ κά-
 μνοντι, ὅπερ ἐστὶν εἶδος παραμυθίας· ἢ δὲ Τέκμησσα τοῦτο
 οὐκ ἐποίει.

1 vide p. 66. scholiis, quibus Euripides vituperatur, ibi allatis
 addenda sunt scholl. Troad. 1049 μὴ νῦν: καὶ τοῦτο γέλοισιν, γελοῖ-
 οτερος δὲ ὁ ἀντερωῶν. Rhos. 165 γέλοισιν τὸ οἰεσθαι ὅτι βασιλείαν αἰτήσιν.

3 ἀδικεῖν ὁμολογεῖ ἑαυτὸν ἢ πλεονεκτεῖν φησὶ sine sensu oodd.
 praeter C, qui πλεονέκτην habet. inde Heimsoethius locum emendavit.

25 cfr. observationes, quas p. 121, 12—123, 6 exhibui.

post κάμνοντι L habet ineptam explicationem χοροῦ, quam
 non est cur cum Brunckio mutes in *Αλατι*. neque necessarium est,
 quod G. Wolfius proposuit de scholl. Laur. p. 262 ὁ χορός τῷ κά-
 μνοντι. χοροῦ etiam in V omissum.

ib. 641 — τοιαύτην ἄτην, οἷαν οὐδεὶς πέπονθεν τῶν Λακιδῶν· παραμυθία γὰρ ἐστὶ τὸ μετέχειν τινὰ τῶν τοῦ γένους τῶν αὐτῶν κακῶν.

Antig. 955 ζεύχθη δ' ὀξυχόλως· τὸ ἐξῆς· ζεύχθη πε-
τρῶδει κατάφρακτος ἐν δεσμῶ· μὴ οὕτω δὲ αὐτὸ λάβωμεν, ὅ
ὅτι καὶ ἡ Ἀντιγόνη ἀσεβῆς οὕσα πέπονθεν ὕπερ ὃ ἀσεβῆς
Λυκοῦργος· ἀλλ' ἀπλῶς τῇ παραθέσει τῶν ὁμοίων δυστυ-
χιῶν παραμυθεῖται τὴν κόρην.

Ai. 261 μηδενὸς ἄλλου παραπράξαντος· οἷον, μηδενὸς
συμπράξαντος καὶ μετασχόντος τῶν ἀμαρτημάτων· ἡ γὰρ 10
κοινωνία τῶν ἀμαρτημάτων φέρει τινὰ παραμυθίαν.

[Ai. 354 οὔ μ' ὡς ἔοικας· ὁ χορὸς ἐστὶν ὃ λέγων· οὐ
γὰρ εὐπρεπὲς τὴν Τεκμήσσαν τὸν λόγον ὑφαρπάζειν λεγό-
μενον πρὸς τὸν χορὸν· ἐν ταῖς γὰρ ἀμφιβολίαις τῶν προ-
σώπων δεῖ τοῦ ἡθους στοχάζεσθαι καὶ διαστέλλειν τὸ πρό- 15
σωπον.

ib. 485 ὦ δέσποτ' Αἴας· Τεκμήσεως ὃ λόγος· οὐ γὰρ
δεῖ τὸν χορὸν μηκύνειν τὸν λόγον· μικτὸς δὲ ὃ λόγος· τὸ
μὲν γὰρ αὐτοῦ γενναῖον καὶ ἐλευθέριον διὰ τὴν παρρησίαν
τῆς φύσεως, δούλη γὰρ ἐπάναγκες γέγονεν· τὸ δὲ συναρμό- 20
ζον τοῖς καιροῖς, δι' ὅλου δὲ τὴν φιλοστοργίαν ἐμφαίνον·
καὶ ὅταν τὰ ἑαυτῆς καταβάλλῃ, τεχνικῶς ἐπιχειρεῖ μαλθα-

7 schol. EMQ γ 113 καὶ ταῦτα εἰς παραμυθίαν τοῦ νεανίσκου.
πιθανὸς γὰρ ἐστὶν ὁ σύμβουλος ὅταν καὶ ἑαυτὸν ἐπιδεικνῇ τὰ ὅμοια
δυστυχήματα γενναίως φέροντα.

12 scholia, quae personarum distributionem respiciunt, collegit
G. Wolffius l. 1. p. 261 sqq. exhibui ea tantum, quae secundum ali-
quam artis rationem personas distribuerent, quamquam vel haec a
proposito nostro quodammodo aliena erant.

19 γενναῖον R Br. γενικόν L.

22 ib. 892 ἐπεὶ διὰ (Vssenerus pro ἐπειδὴ) τῆς παραμυθίας οὐκ
ἡθυνήθη αὐτὸν μεταθεῖναι, δοκεῖ ἐκ τούτων αὐτὸν μεταθεῖναι· κάμολ
οὐκ εἴχου ἀποδεικνῆναι.

κάτερόν πως καθιστώσα τὸν Αἴαντα. δεῖ οὖν αὐτὴν τοὺς λόγους λέγειν, ὅτι διὰ τὴν ἔλευθερίαν παρερησιάζεται.

OC. 960 ὦ λῆμ' ἀναιδές: εἰκὸς τὴν ὑστάτην ὑποφορὰν πρὸς τὸν Κρέοντα μηκέτι ὑπὸ τοῦ Θησέως λέγεσθαι, ἀλλ' ὅτι ὑπὸ τοῦ Οἰδίποδος· ἡ δὲ αἰτία πρόδηλος· τῷ γὰρ ὄντι ὁ Οἰδίποδος, εἴ τις ἀκριβῶς ἐξετάζοι, ἄδικος μὲν οὐκ ἔστιν, ἀτυχήσῃ δὲ καὶ περιπαθῆς. καὶ ἅμα παραφύλαττε, εἰ καὶ οὕτω πιθανῶς ποιεῖται τὰς ἐπιχειρήσεις.

Ai. 368 μὴ δέσποτ' Αἴας: τοῦτο Τεκμήσεως ἐστὶ, καὶ 10 παρὰ μέρος γίνονται αἱ παραμυθίαι, οἷα τὰ τῶν φίλων ἐστὶν ἐν ταῖς τοιαύταις συμφοραῖς παραμυθουμένων, ἵνα [ὁ] ἐκεῖνος μὲν ἀπαράλειπτον ἔχη τὴν παραμυθίαν, οἱ δὲ ἐν μέρει τυγχάνωσιν ἀναπαυλῆς. τὸ δ' ἔκτος οὐκ ἄφορον' πρὸς τὴν Τεκμήσαν φησὶν· ἐκείνοις μὲν γὰρ διαλέγεται 15 Αἴας δεόμενος αὐτῶν, ἐνταῦθα δὲ τῇ Τεκμήσῃ ἐπιπλήσει, οὐκ ὡς αἰχμάλωτον ἐξουθενῶν, εἰώθαμεν γὰρ τοῖς ἐγυτέρῳ παρερησιάζεσθαι.

ib. 371 ὦ πρὸς θεῶν: τοῦτο ὁ χορὸς, τῆς Τεκμήσεως

1 δεῖ οὖν αὐτὴν τοὺς λόγους λέγειν scripsi ex iis quae praebet L δεῖ οὖν τοὺς αὐτοὺς λόγους et G λόγους λέγειν. R Br. αὐτῆς εἶναι τοὺς λόγους.

2 Tecmessae orationem multis locis praedicat scholiasta. cfr. scholl. v. 492, 495, 505, 506, 520, 521.

3 εἰκὸς add. G. Wolffius l. l. p. 265. εἰκότως τὴν ἀνθυποφορὰν Br. Tricl.

8 sic transposui verba, quae in L leguntur: ἡ δὲ αἰτία πρόδηλος καὶ ἅμα — ἐπιχειρήσεις. τῷ γὰρ ὄντι — περιπαθῆς. hoc scholion in causa fuit, ut Carolus Lachmannus coniecturam suam de Aristophane Byzantio harum observationum auctore proferret.

18 Prom. 472 τοῦτο δὲ διὰ τὸ φιλονεικῆσαι Aii. μεσολαβοῦσι δὲ αἱ τοῦ χοροῦ τὴν ἐκθεσιν τῶν κατορθωμάτων, διαναπαύουσαι τὸν ὑποκριτὴν Αἰσχύλου. ib. 681 τοῦτο ἅμα καὶ σαφηνίζων τῷ ἀκροατῇ τὰ πράγματι διὰ τῶν τῆς Ἴουδ, καὶ παραμυθούμενος Προμηθεῖα, ὅπως γε μεταξὺ τὰ τῆς (Venerus pro te) Ἴουδ ρηθεῖα, εἶτα πάλιν τὰ παρ' αὐτοῦ, καὶ ἡ ἐξαλλαγὴ τῆς τάξεως νεαροποιήσεις (ego νεαροποιῶσι M) τοὺς ἀκούοντας.

16 in L sic posita sunt verba ἐπιπλήσει, εἰώθαμεν — παρερησιάζεσθαι

σημείωσις διὰ τὴν ἐπιτίμησιν· οὐ μὴν πρὸς τοῦτο ἀποκρί-
νεται ὁ Αἴας, ἀλλ' ἀνοιμῶζει πάλιν· ἔστι γὰρ καὶ τοῦτο
ἴδιον τῶν καμνόντων, ὥστε μὴ ἀκολουθῶς φθέγγεσθαι.

Electr. 1178 τοῦτο δύναται μὲν καὶ ἡ Ἥλέκτρα λέγειν
εὐπρεπέστερον δὲ τῷ χορῷ περικείται, ἵνα μὴ περὶ τοῦ ὅ
ἑαυτῆς εἶδους εἴπη τι.]

ΠΑΘΟΣ

OT. 261 αἱ τοιαῦται ἔννοιαι οὐκ ἔχονται μὲν τοῦ σεμ-
νοῦ κινητικαὶ δὲ εἰσι τοῦ θεάτρον. αἷς καὶ πλεονάζει Εὐ-
ριπίδης, ὁ δὲ Σοφοκλῆς πρὸς βραχὺ μὲν αὐτῶν ἄπτεται,
πρὸς τὸ κινήσαι τὸ θεάτρον. 10

ib. 141 καὶ τοῦτο κινητικὸν τοῦ θεάτρον· τὰ γὰρ ἐναν-
τία ἀποβήσεται.

Electr. 86 ὀλόφυρσις ἔστι τῆς Ἥλέκτρας ἐν ταῖς μο-
νηδίαις, ὅπερ σύνηθες τοῖς τραγικοῖς κινητικὸν τοῦ πένθους.

Ai. 1169 πάρεστιν ἡ Τέκμησσα μετὰ τοῦ παιδός· οὐχ 15
ὅτι δὲ ἱκανὰ τὰ πρόσωπα φυλάξει τὸ σῶμα, ἀλλ' ὅτι κινή-
σαι δυνατά.

ib. 1182 καλῶς ἐγείρει τοὺς στρατιώτας πρὸς βοήθειαν
τὸν δὲ παῖδα πρὸς οἶκτον προβάλλεται καθ' ἡλικίαν.

Phoen. 1606 καὶ τοῦτο εὐήθες· οὐ γὰρ δοῦλον αὐτὸν 20
ἐποίησεν ὁ Πόλυβος, ὡς καὶ ἡ Ἰοκάστη φησὶν <γ. 30> 'ἡ δὲ
τὸν ἐμὸν ὠδίνων πόνον μαστοῖς ὑφείτο καὶ πόσιν πείθει
τεκεῖν', ὥστε υἱὸς ἐνομιζέτο. ἀλλὰ φαιμέν, ὅτι ἔνεκα τοῦ εἰς
οἶκτον κινήσαι τοὺς θειωμένους ταῦτα ὁ Εὐριπίδης ἐτεχνά-
σατο, ἢ ὅτι οἱ βαρυνόμενοι συμφοραῖς ὑπὸ προκειμένης συμ- 25
φορᾶς καὶ τὰς προτέρας εὐδαιμονίας δυστυχίας ἀποκαλοῦσιν.

ἔσθαι, οὐχ ὡς — ἐξουθενῶν. transpositis enuntiativis, ut proposui,
oppositio illa, quae expectatur οὐχ ὡς ἀιχμάλωτον ἐξουθενῶν, [ἀλλ'
ὡς τῇ γυναικὶ παρησιαζόμενος] facile ex iis, quae sequuntur, suppletur.

6 εἴπη τι V εἰπέ τι L.

20 cfr. p. 66.

24 schol. B E 550 ἠῤῥησε τὸ πάθος — καὶ εἰς οἶκτον κινεῖ τὸν
ἀντροπῆν.

Нес. 78. — και γίνεται διπλοῦν τὸ πάθος τῆς τραγωδίας, πῆ μὲν Πολυξένην ὀδυρομένης τῆς Ἐκάβης, πῆ δὲ Πολύδωρον.

Αἰ. 1409 τραγικὰ καὶ ταῦτα καὶ πάθους ἐχόμενα.

5 ib. 809 οἴμοι τί δράσω: περιπαθῶς ἐφάπασθαι τῆς ζητήσεως καὶ τῷ τέκνῳ κελεύει, καὶ ὡσπερ ἀπολογουμένη, ὅτι καταλιμπάνει αὐτόν.

ib. 570 πάνυ περιπαθῶς τὸ ἐπὶ γονεῦσι καὶ παιδίῳ διαθήκας ποιῆσαι.

10 ib. 849 τῇ τε δυστήνῳ τροφῷ: καὶ ταῦτα περιπαθῆ καὶ ἀνθρώπινα· ὅρα γὰρ ὅτι καὶ ὁ Ἡρακλῆς (Trachin. 1148) ἐπὶ τοῦ θανάτου τὴν μητέρα μεταπέμπεται, ὅπου καὶ πάνι οἰκτρῶς αὐτὴν ἀνακαλεῖ 'κάλεϊ δὲ τὴν τάλαιναν', ὡς ἀντιλαμβανόμενος δὲ ἑαυτοῦ ἐπάγει (Αἰ. 852) 'ἀλλ' οὐδὲν ἔργον

15 ταῦτα θρηνεῖσθαι μάτην'.

ib. 434 περιπαθῶς τὰ τοῦ πατρὸς κατορθώματα παραλαμβάνει· οὐκ ἐλάσσονα γὰρ τοῦ πατρὸς ποιήσας ἄτιμος ἐλαύνηται.

ib. 312 οὐκ ἔχων ἐπιβολὴν τῆς αἰτίας τῶν πεπραγμένων ἐμὲ ἡρώτα τὸ συμβάν. πάνυ δὲ περιπαθῆς τὸν ἐμφρο-
20 νέστατον Αἴαντα παρὰ τῆς γυναικὸς πυνθάνεσθαι, τίνα ἐστὶν ἃ ἔπραξεν αὐτός.

ib. 565 προθυμότερους αὐτοὺς καθίστησι· κοινὴν γὰρ καὶ ἴσην φησὶ χάριν ὁμολογεῖν ἐκείνῳ τε τῆς ἔπουρησίας, καὶ
25 τούτοις τῆς ἐπαγγελίας· περιπαθῶς δὲ εἰς ἔσχατον περιεστῶσης τῆς ἐλπίδος, ἐμφρόνως τὰ σπουδαιότατα τοῖς ἑταίροις ἐπισκήπτει, οὐ τῇ γυναικί.

Electr. 95 ὃν κατὰ μὲν βάρβαρον: παρὰ τὸ ὑπὸ ἄγα-
μέμνονος ἐν τῇ νεκρίᾳ (λ. 407) λεχθὲν 'οὔτε μ' ἀνάριστοι
30 ἄνδρες' καὶ τὰ ἐξῆς. πάνυ δὲ περιπαθῆς ὁ λόγος, εἰ καὶ πολυμῶν πιχροτέρα ἐφάνη Κλυταιμνήστρα τῷ ἰδίῳ ἀνδρὶ.

4 nimirum quod Eurysacem infantem Teucer iubet, una cum ipso patris sufferre cadaver.

8 παιδίῳ V παιδί L.

31 ad eundem versum eadem repetuntur πάνυ περιπαθῆς (αἰὸ!)

πάνν γὰρ περιπαθῆς τὸ ἐπὶ τηλικούτου καὶ τοσαῦτα διαπρα-
ξαμένου εἰπεῖν ὅπως ὄρν ὑλοτόμοι.

Ai. 596 συγκέλλεται ὁ Αἴας διαχρησόμενος ἑαυτὸν.
ἐπειδὴ ἐν δυστυχεστέρα οὖν εἰσι τύχη οἱ ἀπὸ τοῦ χοροῦ
λόγον περιπαθῆ διεξιᾶσι. 5

ib. 1266 περιπαθῆς ὁ λόγος εἰς ἀχαριστίαν ἐννεύων,
ὅτι ταχεῖα διαρρεῖ ἡ χάρις τοῦ ἀποθανόντος.

Electr. 207 αἱ τὸν ἐμὸν εἶλον βίον: πάνν περιπαθῶς
αἵτινες χεῖρες αἱ ἀνελοῦσαι τὸν Ἀγαμέμνονα, τὸν ἐμὸν βίον
ἀνεῖλον καὶ προέδωκαν τοῖς ἐχθροῖς. 10

ib. 269 φοροῦντ' ἐκείνω ταῦτα: οὐχ ὁμοια βασιλικὰ,
ἀλλὰ τὰ ἐκείνου. πάνν γὰρ τοῦτο περιπαθῆς καὶ εἰς ὑπό-
μνησιν ἄγον τὴν μείρακα τοῦ πατρός.

ib. 451 ἀλιπαρῆ τρίχα: περιπαθῶς μὲν τὸ τῆς πενίας.

Ai. 633 περιπαθῶς ἡ πρόσθεσις τοῦ ἰουλιᾶς. 15

Troad. 99 ἄνα δυσδαίμων: πρὸς ἑαυτὴν ταῦτα ἡ Ἐκάβη
λέγει ἀνάστηθι τὴν κεφαλὴν σου, ὡ Ἐκάβη. — ἡ δὲ πε-
δόθεν κεφαλὴ ἐμπαθεστέρα ἐστὶ καὶ τοῖς ὑποκειμένοις οὐ-
κείως ἔχουσα.

OC. 207 — ἐμπαθῆς δὲ τὸ χωρίον, τῶν μὲν σπευδόν- 20
των μαθεῖν, τοῦ δὲ κατοκνοῦντος λέγειν.

Electr. 312 — τὸ δὲ εἶργεσθαι ἐξόδου τὴν μείρακα
περιπαθῆς μὲν, χρησιμὸν δὲ πρὸς τὴν ὑπόθεσιν.

ib. 757 τοῦτο δὲ λέγει ὁ ἄγγελος, ἵνα ἀξιόπιστος εἴη,
ἢ ἵνα πάλιν περιπαθῆς τὸ πάθος γένηται τῇ Ἠλέκτρα. 25

πικροτέραν γενέσθαι τῷ Ἀγαμέμνονι καὶ πολέμου (scribendum πολε-
μίου) καὶ ἀλλοδαπῆς τὴν Κλυταιμνήστραν. cfr. Ai. 924.

4 ἐν δυστυχεστέρα οὖν εἰσι τύχη add. G.

6 ἐννεύων verbum suspectum.

15 τῆς παλιᾶς L quod correxi.

22 πρὸς τὴν μείρακα L correxit O. Iahnus.

23 ὑπόθεσιν V ὑπέρθεσιν L.

24 sic cunctanter restitui hoc scholion ex vestigiis, quae insunt
in L καὶ ἵνα ἀξιόπιστος εἴη ὁ ἄγγελος, ἵνα πάλιν τὸ περιπαθῆς εἴη τῇ
Ἠλέκτρα, et in G τοῦτο δὲ λέγει ὁ ἄγγελος ἵνα ἀξιόπιστος εἴη, ἵνα
περιπαθῆς τὸ πάθος γένηται τῇ Ἠλέκτρα. hoc unum pro certo affir-

ib. 846 οἶδ' οἶδ' ἐφάνη: — ὁ μὲν οὖν χορὸς παρέβαλεν τὸν Ἀγαμέμνονα τῷ Ἀμφιαράῳ, ἵνα Ἡλέκτρα εὐέλπεις εἴη περὶ τοῦ πατρὸς, ὅτι τεύξεται τιμῆς τινος· ἡ δὲ φησὶν, ὅτι Ἀμφιαράος ὑπὸ τοῦ Ἀλκμαίωνος ἔτυχεν τιμωρίας· πάντο δὲ περιπαθῶς τὸ πάθος τοῦ Ἀγαμέμνονος εἰς ἑαυτὴν μεταφέρει διὰ τοῦ ἔμοι δ' οὔτις'.

Ai. 864 τοὔτ' ὑμῖν Αἴας: περιπαθῶς καὶ τὸ ὄνομα ἀνακαλεῖται.

ib. 791 τί φῆς, ἄνθρωπε: περιπαθῶς ἀναβοᾷ πυθομένη ὅτι ἀγγέλλει τις νεώτερόν τι περὶ τοῦ Αἴαντος· ἴδιον δὲ τῶν φίλων τὸ τὰ χεῖρῳ ἀεὶ ὑπονοεῖν.

OC. 845 — ἐν μέρει δὲ παθητικά ἐστιν.

ib. 1725 κατὰ κῶλον ἀλλήλαις διαλέγονται πάντο παθητικῶς.

15 Eum. 144 κομματικῶς ἕκαστον κατ' ἴδιαν προσενεκτέον. αἱ γὰρ διακοπαὶ πρόσφοροι τοῖς πάθεσιν.

Orest. 241 σοῦ κασίγνητος πατρός: διὰ τοῦ 'σοῦ κασίγνητος πατρός' ψυχαγωγεῖ τὸν ἀδελφὸν ὑπομμνήσκουσα τοῦ πατρὸς, καὶ ἐλπίδας ἀγαθὰς ὑποτίθεται διὰ τοῦ θείου. 20 περιπαθέστερον δὲ ποιεῖ τὸ δράμα καὶ πόρρωθεν διαβάλλουσα τὸν Μενέλαον, καθὼ ἐλπισταίς βοηθήσειν οὐκ ἐβόηθησεν.

Ai. 57 — τὸ τοῦ Ὀδυσσεὺς (ὄνομα) ἐταμιεύσατο τῷ Αἴαντι, ἵνα καὶ μείζον εἴη τὸ πάθος, αὐτοῦ φανερώς παθητικῶς.

ib. 66 δείξω δὲ καὶ σοί: πιθανὴ ἢ παρείσσος τοῦ Αἴαντος· οὕτω γὰρ μείζον γίνεται τὸ πάθος τῆς τραγωδίας, τῶν θεατῶν νῦν μὲν παραφρονοῦντα ὀλίγω δὲ ὕστερον ἔμφρονα θεωμένων. καὶ σοί: ἵνα ἰδῶν ὁ Ὀδυσσεὺς ἐξείπῃ

maverim, duas latere in his observationes particula ἢ post εἴη obliterata disiunctas.

7 schol. BLV A 169 ἡθικῶς φησὶ μὴ εἶναι ἀφελίαν ἑαυτῷ, εἰ οὗτος μὲν ἀπολείται, ὕστερον δὲ τίσουσι δικὴν οἱ Τρῶες. περιπαθῶς δὲ τούτου πάλιν ἀνακαλεῖται τὸ ὄνομα.

29 καὶ ἵνα L. omissa voce σοί.

τοῖς ἄλλοις Ἑλλησιν· οὕτω δὲ καὶ ἡ εὐνοια τῆς Ἀθηναῶν ἐνδείκνυται εἰς Ὀδυσσεά.

Hippol. 656 οὐκ ἔστι φορτικός ὁ λόγος, ἀλλὰ μᾶλλον τῆς ὑποψίας τοῦ ἀμαρτήματος θεραπευτικός. ἢ τάχα προτραγωδεῖ τὸ πάθος τοιοῦτον μικρὸν ὕστερον ἐπὶ καταγνώσει ὁμοιχίας ποιῶν κατηγορούμενον.

OT. 34 ἐκ τούτου δὲ παθητικωτέραν τὴν τραγωδίαν ποιεῖ, ὅταν ὁ τοιοῦτος εἶναι νομιζόμενος φανῆ καινοῖς μύθεσιν ἔνοχος.

Ai. 421 — καὶ γίνεται ἐπίτασις τοῦ πάθους, ὁπότεν ὁ τοιοῦτος διαφθείρεται. ἔτι δὲ ἀύξεται τῷ πάθους οὐχ ὑπ' ἄλλου λεγόμενον, ἀλλ' ὑπ' αὐτοῦ.

Hippol. 566 τί δ' ἔστι, Φαίδρα: περὶ τὴν τῆς Φαίδρας ἀγωνίαν καταγιγόμενος ὁ χορὸς οὐκ ἐπαισθάνεται τῶν τοῦ Ἰππολύτου λόγων, καὶ τοῦτο εἰκότως φυλάξαντος τοῦ τραγικοῦ. περιπαθέστερον γάρ ἐστιν ὑπὸ Φαίδρας λεγόμενον.

OT. 93 ἐς πάντας αὐδα: — αὕξει δὲ ὁ ποιητὴς τὸ εὐνοικὸν ἦθος τοῦ Οἰδίποδος, ὅπως αὕξοιτο τὰ τῆς τραγωδίας, ὕστερον αἰτίου αὐτοῦ τῶν κακῶν ἀναφεινομένων.

ib. 249 ἀγνοῶν ἐπαρᾶται ἑαυτῷ εἰ σύννοιδε τὸν φρονέα, 20 διὸ καὶ περιπαθέστερος γίνεται ὁ λόγος.

Ai. 1415 οἱ τοιοῦτοι ἔπαινοι περὶ τῶν ἰδίων λεγόμενοι περιπαθέστεροί εἰσιν.

Electr. 1137 ὅλα δὲ ἐπιτέταται τῷ πάθει διὰ τὸ παρῆναι τὸν Ὀρέστην· ὡς καὶ Πηνελόπη παρόντα Ὀδυσσεά 25 θρηνηῖ παρ' Ὀμήρω, ἐν οἷς φησὶ <τ 209> 'ἔδον ἄνδρα παρήμενον'.

OC. 1181 οὐχ ὡς οὐκ ἂν πεισθησομένου τῷ Θεσπεί

11 ὁ τοιοῦτος scripsi τὸ τοιοῦτο L.

17 τὸ εὐνοικὸν ἦθος G τὸ ὡς εὐνοικὸν ἦ. L.

20 ib. 236 πολὺν ἔλεον ἐργάζεται ὁ λόγος, ὅτι κατηγορεῖ ἑαυτοῦ ἀγνοῶν. πρότερον δὲ τὰ φιλόπλοια εἰρηκῶς τελευταία ἐπήνεγκε τὰ σκληρότερα.

24 schol. BL A 177 ὅσον ἐφ' ἑαυτῷ βαρεῖαν τὴν ταφήν τῷ νεκρῷ ποιεῖ, ἢν πάντες κούφην ἑαυτοῖς εὐχόμεθα εἶναι. παρατέταται δὲ τὸ πάθος, ἐπὶ ζῶντι καὶ παρόντι λεγομένων τῶν τοιούτων.

τοῦ Οἰδίποδος οὕτως ἐδέησεν αὐτῷ καὶ τῆς ἐκ τῆς Θυγατρὸς παρακλήσεως, ἀλλ' αὐξήσεως χάριν καὶ τοῦτο παρείληψε τὸ πρόσωπον ὁ Σοφοκλῆς· ἀμέλει γοῦν πρὸς τὸν Θεῶν ἀποκρίνεται, ὡς ἐκείνῳ πεπεισμένος.

5 ib. 1399 καὶ αὕτη δευτέρα ἐστὶν ὡςπερ δέησις καὶ παθητικωτάτη, ἐν τῷ ἀπολοφύρεσθαι αὐτὸν τετραζομένη πάνν πιθανῶς.

Ai. 924 αὔξεις περὶ τὸ πάθος ὡς καὶ τοὺς δυσμενεῖς ἐλεεῖν.

10 Phoen. 1291 θέλουσαι οὖν αἱ τοῦ χοροῦ αὐξῆσαι τὸ πάθος ταῦτα ἀπάγουσιν.

Eum. 103 — τραγικώτερον δὲ τὸ εἶδωλον Κλυταιμνήστρας σώζει τὴν σφαγὴν.

Hipp. 672 ἐτύχομεν δίκας: μετὰγεται πάλιν ἡ σκηπὴ
15 εἰς θάτερον μέρος, τουτέστιν ἐπὶ τὴν τῆς Φαίδρας ἀγωνίαν καὶ τὴν τοῦ χοροῦ συμπάθειαν, τραγικώτατα εἰς ἄλλον οἴκτον μετιόντος πάλιν τοῦ ποιητοῦ.

ΤΟ ΤΩΝ ΔΡΑΜΑΤΩΝ ΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΝ

Ai. 646 ἄπανθ' ὁ μακρός: ἐξέρχεται ὁ Αἴας ὡς δὴ
20 κατακλήθεις ὑπὸ Τεκμήσεως μὴ σφάττειν ἑαυτὸν, καὶ προφάσει τοῦ δεῖν εἰς ἐρημίαν ἐλθεῖν καὶ κρύψαι τὸ ξίφος· ἐπὶ τούτων ἀναχωρεῖ καὶ διαχωρῆται ἑαυτόν· παρίστησι δὲ

2 schol. B T 300 — δαιμονίως ἄμφω ὁ ποιητὴς τετήρηκε καὶ πάθος ἐπαγόμενος διὰ τοῦ προσώπου τῆς Βρισηίδος.

3 extrema verba a veritate aberrant, quod quidem nos legitimus Oedipi responsum 1204

τέκνον, βαρεῖαν ἠδονὴν νικᾷτέ με

λέγοντες· ἔστω δ' οὖν ὅπως ὑμῖν φέλλων.

legit igitur scholiasta aliud quid, si recte traditum est scholion.

22 ἐπὶ τούτων Br. R ἐπὶ τούτοις L.

in argum. Aiac. p. 26, 20 Dind. non dissimilia horum leguntur: παρίστησι δὲ ὁ λόγος τῆς τραγωδίας ὅτι ἐξ ὀργῆς καὶ φιλονικίας οἱ ἄνθρωποι ἤκουον ἐπὶ τὰ τοιαῦτα νοσήματα ὡςπερ ὁ Αἴας. verbo παριστάνει eodem sensu ac διδάσκων usus est scholiasta etiam ad Pers. v. 296.

ὁ λόγος ὅτι καὶ οἱ ἔμφρονες καὶ παρακολουθοῦντες τῇ φύσει τῶν πραγμάτων ὁμῶς ὑπὸ τῶν τοιούτων παθῶν ἐπὶ τὸ χεῖρον ἀπολισθάνουσι, ὡς καὶ ἐν Τραχινίαις ἡ Αἰγιόχου περὶ τοῦ ἔρωτος διαλεγομένη τοῦ ἀνδρός, ὅτι αὐτῷ οὐκ ἀντιστήσεται οὐδὲ λυσιτελεῖ αὐτῇ ἀντιπράττειν 5 τῇ ἐπιθυμίᾳ τοῦ ἀνδρός (v. 445 sqq.), πράττει μετὰ ταῦτα ἄπερ αὐτὴν ἀπέπεισεν ἡ ζήλοτυπία (v. 545 sqq.).

ib. 118 ὁρᾷς Ὀδυσσεῦ: παιδευτικός ὁ λόγος καὶ ἀπο-
 τρεπτικός ἀμαρτημάτων καὶ διὰ τοῦτο ἐπίτηδες καὶ τῷ
 Ὀδυσσεῖ καὶ τῷ θεᾷ ὑπέδειξε τὸν Αἴαντα, δηλῶν ὡς ὁ 10
 πρότερον φρόνιμος καὶ πρακτικὸς νῦν ἐξέστη διὰ τὸ θεομα-
 χῆσαι. καὶ τοῦτο δὲ Ὀμήρου παιδεύμα, ὅτι ἐφ' οἷς ἀρχοῦσι
 τινες τούτων στεροῦνται παρὰ τῶν θεῶν, ὡς καὶ Θάμυρις
 τῆς μουσικῆς καὶ Νιόβη τῶν τέκνων.

OT. 946 παιδευτικόν τι ἔγκειται τῷ δράματι, ὡς οὐ 15
 δεῖ καταφρονεῖν τῶν θεῶν. οἱ γὰρ τοιαῦτα φθεγγόμενοι
 μετ' ὀλίγον φανήσονται οἰοί εἰσιν.

Antig. 75 τοῖς κάτω τῶν ἐνθάδε: γενναῖον καὶ τοῦτο,
 εἰς ὑποθήκας συντελοῦν τῆς μετὰ ταῦτα ἐπιδημίας, ὅτι δεῖ
 εὖ τίθεσθαι μεμνημένον ἐκείνου τοῦ χρόνου, καὶ ὅτι δεῖ 20

2 ib. 684 ἀλλ' ἀμφὶ μὲν τούτοις: ὄρα πόσον ἐπικρατεῖται ὑπὸ
 τοῦ πάθους ὁ λογισμὸς· ὁ τὰ σοφώτατα γούν εἰπὼν, ἐαυτὸν ἀναρεῖ.

3 καὶ add. G.

4 καὶ quod ante τοῦ ἀνδρός habet L delevi. particula de suo
 loco, qui est ante ἐν Τραχινίαις, huc detrusa est.

7 secundum G. Wolffium zeitschr. f. alterth. 1855 p. 57 de παι-
 δευτικῷ Aiacis dramatis G haec habet, quae Dindorfius omisit: παρ-
 αινεῖ ὁ Σοφοκλῆς διὰ τοῦ δράματος τούτου, ὅτι οὐ δεῖ ἐπὶ τισὶ πράγ-
 μασι ἀμέτρως λυπεῖσθαι, ὡς μὴ ταυτόν τι τῷ Αἴαντι πάθωμεν ἐκ τῆς
 ἀμετρῆτου λύπης. παραινεῖ δὲ καὶ τὸ μὴ αἰώνιος ἔχειν τὰς ἔχθρας.
 παριστᾷ μὲν τὸν Ὀδυσσεῖα ἔχθρὸν μὲν ὄντα πρῶτον τοῦ Αἴαντος, εἰδ'
 ὕστερον φίλον αὐτοῦ καὶ δισχυριζόμενον σὺν τῷ Τεύκρῳ (cod. τέκρω)
 θᾶψαι αὐτόν.

• 14 τὴν μουσικὴν L corr. V.

15 schol. B Leid. X 379 παιδευτικὸν καὶ τοῦτο πρὸς εὐσέβειαν·
 ἐπὶ τηλικούτῳ γὰρ κατορθώματι οὐδὲν ἀλαζονεύεται.

λόγον ὑποσχεῖν κάτω. ἐπεμβέβληται δὲ ταῦτα τοῖς ποιήμασιν οὐκ ἀχρεΐως εἰς εὐσέβειαν προτρεπόμενα.

✗ Eum. 95 — παιδευτικὰ δὲ ταῦτα τὸ γὰρ τοὺς ἐπαγεῖς καὶ μετὰ θάνατον ὑπὸ νεκρῶν ἀτιμάζεσθαι ἱκανῶς ἔχεται
5 παιδεύσεως.

OT. 314 ἄνδρα δ' ὠφελεῖν ἀφ' [ῶν]: παιδευτικὸς ὁ λόγος. ἔδει ἅπαντας ἀφ' ὧν δύναιτο ὠφελεῖν τοὺς πέλας.

Ai. 1319 βοήν Ἀτρειδῶν: οὐκ ἐξ ἐτοίμου φησὶν, ὅτι ἡμοὶ ἀναστειλῶν τὸν Ἀγαμέμνονα, ἀλλ' ἐπιμελόμενος τί πρό-
10 τουσιν οἱ βασιλεῖς: τὴν δὲ ἑαυτοῦ γνώμην ἐδήλωσε διὰ τοῦ ἁκλίμῳ νέκρῳ, ὅτι γενναίαν αὐτοῦ ἐδήλωσε τὴν τελευταίην. διδάσκει δὲ ὁ λόγος, ὅτι οὐ δεῖ κατὰ κατὰ τεθνεώτων λέγειν, καὶ ἐχθροὶ ὦσιν.

Electr. 23 διδάσκει ἡμᾶς ὁ λόγος μεθ' οἶων ἀνδρῶν
15 δεῖ τὰ ἀπόρρητα ποιεῖν καὶ λέγειν.

Ai. 1091 [οὐκ ἄν ποτ', ἄνδρες, ἄνδρα]: πρὸ τῆς ἀντιλογίας βούλεται μαλαξᾶν τὸν Μενέλαον, ὅτι εὐγενῆς ὧν οὐκ

2 de Sophoclis erga deos pietate pluribus locis monet scholiasta studetque excusare vel explicare, ubi temere quid in eos videtur dixisse poeta. cfr. p. 57. hos collegi locos: El. 831 (cfr. ib. 307) ἀπολεῖς: δαμονίως τοῦτο ἐπήγαγεν. οὐ γὰρ ἀμελήσασα τῶν ἀπὸ τοῦ χοροῦ ἐπιτιμήσεων ἐρεῖ τι ἀπρεπὲς εἰς τοὺς θεοὺς, ἐπεὶ καὶ τελῶς ἀμχανεῖ ὁ Σοφοκλῆς εἰς τοὺς θεοὺς βλασφημῶν, καὶ γὰρ εἰς ἣν τῶν θεοσεβεστάτων, ἀλλ' ὥσπερ δυσχεραίνουσα ταῖς ἐπιτιμήσεσιν ὡς ψυχραῖς τοῦτο φησὶν. ib. 823 ποῦ ποτε κεραυνοὶ Διός: ἐν τοῖς ἐμπροσθεν παραμυθούμενος ὁ χορὸς τὴν Ἡλέκτραν ἔλεγεν (v. 173) ἄρασει μοι, τέκνον, ἄρασει: ἔστι μέγας ἐν οὐρανῷ Ζεὺς καὶ τὰ ἐξῆς. νῦν οὖν πανταχόθεν ἀπεγνωσμένης τῆς σωτηρίας καὶ προτεθείσης τῆς κατὰ τὸν Ὀρέστην συμφορᾶς εἰκότως παρακεκινδυνευμένη τῷ λόγῳ ἐχρήσατο, ὥστε καὶ περὶ θεῶν τι εἰπεῖν καὶ [ὄλω] ἀμφιβάλλειν, εἰ ὄλω ἐν οὐρανῷ εἶσιν, εἰ γε περὶ οἰκῶσι τοιαῦτα γινόμενα. Ai. 79 οὐκοῦν γέλωσ ἡδιστος εἰς ἐχθρούς: σκληρὸν μὲν τὸ λέγειν ἐπεγγεῖλάν τοῖς ἐχθροῖς: ἀλλὰ θεὸς ἐστίν, οὐκ εὐλαβούμενη τὸ νευροσητὸν, ἄλλως τε καὶ παροξύνουσα τὸν Ὀδυσσεά φησὶν.

9 ἀναστειλῶν R ἀναστέλλων L.

12 κατὰ de meo addidi.

14 ὁ λόγος addidi, cum fixa haec formula in scholiis apparet.

16 hoc scholion, in libris v. 1098 ascriptum, ad v. 1091 pertinere me docuit Heimsoethius.

ἄξια τῷ γένει ἐξαμαρτάνει. ὁ δὲ λόγος παιδεύει τοὺς ἐγγε-
νεῖς μὴ ἀμαρτάνειν.

ΑΘΗΝΩΝ ΕΝ ΔΡΑΜΑΣΙΝ ΕΓΚΩΜΙΑ

OC. 457 εἰ ὑμεῖς συμβάλῃσθε μοι, ἑαυτοῖς συμβάλ-
λεσθε. χρησμός γὰρ ἦν, ὡς εἰ Ἀθηναῖοι τοῦ τάφου αὐτοῦ 5
ἐγκρατεῖς γένωνται, ἔσοιτο αὐτοῖς ποτε σωτὴρ πολιορκου-
μένοις ὑπὸ Θηβαίων, εἴτε κατὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πό-
λεμον, εἴτε καθ' ἕτερον. ταῦτα δὲ εἰκὸς ποιητικώτερον
ὑπὸ τοῦ Σοφοκλέους πεπλάσθαι, ἐπὶ θεραπείᾳ τῶν Ἀθη-
ναίων. πολλαχοῦ δὲ οἱ τραγικοὶ χαρίζονται ταῖς πατρι- 10
σιν ἔνια.

ib. 712 αὐτόθι, φασί, Ποσειδῶνα πρῶτον ἵππους ζεύξαι
καὶ χαλινῶσαι· καὶ ταῦτα δὲ ἐπὶ θεραπείᾳ φησὶ τῶν οἰκείων
ὁ Σοφοκλῆς· ὁ γὰρ Κολωνὸς ἵππεὺς (sic!) ἀνωμάσθη, παρ'
ἔς ἐξεθέμην αἰτίας, διὰ τὸν Ἄδραστον. ὁ δὲ ἐπὶ τὸ σε- 15
μνότατον ἄγει τὸ πρᾶγμα, τῇ ποιητικῇ καταχρώμενος ἀδεία.

Troad. 31 εἴληχ' Ἀθηναίων τε Θησεῖδα πρόμοι· ἔνοι
ταῦτά φασι πρὸς χάριν Ἀθηναίων εἰρῆσθαι· μηδὲν γὰρ εἴλη-
φέναι τοὺς περὶ Ἀκάμαντα καὶ Δημοφῶντα ἐκ τῶν λαφύ-
ρων, ἀλλὰ μόνην τὴν Αἴθραν, δι' ἣν καὶ ἀφίκοντο εἰς Ἴλιον 20

4 ἑαυτοῖς R ἑαυτῶν L.

15 desunt haec in scholiis nostris, ad quae lectorem refert scho-
liasta, nam schol. v. 711 παρ' ὅσον ὁ Κολωνὸς ἵππεὺς (sic!) ἐλέγετο,
καὶ Ποσειδῶν καὶ Ἀθηνᾶ αὐτόθι Ἴππιοι vix dicas causas continere,
cur ita sit regio appellata. similiter scholiasta ad El. v. 1384 rele-
gat lectorem verbis δι' ἔς προεῖπομεν αἰτίας ad eiusdem fabulae
v. 660. sine causa mutarunt R Br. διὰ τὸν Ἄδραστον in κατὰ Ἄνδρο-
τιωνα, ut docet Etym. M. s. v. Ἴππια: δι' Ἄδραστον Θῆβηθεν
φείραν, ἐπὶ Κολωνῶ στήσας τοὺς ἵππους, Ποσειδῶνα καὶ Ἀθηνᾶν ἵπ-
πίους προσηγόρευσεν. cfr. Paus. I 30, 4 Bekk. anecd. p. 850.

18 Ἀθηναίων addidi ex hoc recentiore scholio, quod ex illo flu-
xit: ταῦτά φασι (φασι add. Cobetus) ἔνοι πρὸς χάριν Ἀθηναίων Εὐ-
ριπίδην λέγειν ἀγαπητὸν γὰρ εἶναι τοῖς περὶ Δημοφῶντα Αἴθραν ἀνα-
λαβεῖν, ἧς ἕνεκα αὐτοὺς φασιν ἐπὶ Τροίαν ἐλθεῖν Μενεσθέως ἀφηγου-
μένου τῶν Ἀθηναίων.

Μενεσθέως ἡγουμένον. Λυσίμαχος δὲ τὸν τὴν Περσίδα πεποιηκότα φησὶ γράφειν οὕτως·

‘Θησεΐδαις δ’ ἔπορεν δῶρα κρείων Ἀγαμέμνων
ἦδὲ Μενεσθῆϊ μεγαλήτορι ποιμένι λαῶν’.

5 ib. 209 ἔλθοιμεν Θησεῶς εὐδαίμονα χώραν: ταῦτα ὑποθεραπεύουσα τοὺς Ἀθηναίους λέγει.

OC. 92 κέρδη μὲν οἰκήσαντα: ὁ ποιητὴς χαριζόμενος τοῖς Ἀθηναίοις τοῦτο φησὶν. ἐδόκουν γὰρ τότε Βοιωτοὶ καὶ Ἀθηναῖοι πρὸς ἀλλήλους διαφέρεσθαι.

10 ib. 1593 — πιθανῶς δὲ ὁ Σοφοκλῆς πρὸς χάριν τῆς Ἀττικῆς φησὶν ἐνταῦθα τὴν εἰς Ἄιδου κατάβασιν Οἰδίποδος γενέσθαι.

Electr. 707 προσχαρίζεται Ἀθηναίους, ἐν Ἀθηναίοις λέγων.

15 ib. 731 — πρὸς εὐνοίαν δὲ τῶν ἀκρωμένων ἐπαινεῖ αὐτὸν ὡς Ἀθηναῖον.

Ai. 202 γενεᾶς χθονίων ἀπ’ Ἐρεχθιδᾶν: διὰ τὸ τὴν Σαλαμίνα συνῆφθαι τῇ Ἀττικῇ καὶ περισπούδαστον τοῖς Ἀθηναίοις αὐτὴν κτήσασθαι· πρὸς εὐνοίαν οὖν τῶν ἀκρω-
20 μένων τοῦτο φησὶν.

ib. 1221 φιλοτέχνως εὐφραίνει τοὺς ἀκρωμένους διὰ τῶν ἐπαινῶν τῆς Ἀττικῆς.

ib. 861 κλειναὶ τ’ Ἀθῆναι: τῶν Ἀθηναίων μένηται διὰ τὴν συγγένειαν. καὶ ὅτι ἐν Ἀθήναις ὁ ποιητὴς ἠγωνίζετο,
25 ταῦτά φησιν, ἐπισπώμενος αὐτοὺς εἰς εὐνοίαν.

Eum. 11 χαριζόμενος Ἀθηναίοις καταχθῆναί φησιν ἐκείσε Ἀπόλλωνα κἀκείθεν τὴν περιπομπὴν αὐτῷ εἶναι. ὁ δὲ Πίνδαρος ἐκ Τανάγρας τῆς Βοιωτίας.

6 schol. BL M 174 ἠδικᾶς τῇ ἀναφρονήσει χρῆται. ἔμα δὲ καὶ προλαμβάνει τι τῶν ἐξῆς, προθεραπεύων τὸν ἀκροατὴν, ὅτι οὐκ ἐκ τῆς Ἐκτοροῦ ἀρετῆς τοιαῦτα Ἕλληνας ἐπεπόνθεισαν, ἀλλ’ ἐκ τῆς Διὸς ἐπιπορεύσεως, οὐ τὸ κατόρθωμα.

18 schol. V K 274 προσχαρίζεται δὲ τῷ ἀκροατῇ, προαποφρατῶν αὐτῶν τὴν κατόρθωσιν.

ΟΜΗΡΙΚΑ

Electr. 1 ἀπειρόκαλον τὸ λέγειν, ὅτι δὴν τρόπον τὰ κατὰ μέρος τῆς Ἰθακῆς ἢ Ἀθηνᾶ ἔδειξε τῷ Ὀδυσσεῖ (< v 344 sqq.), οὕτως ἔδει καὶ τὸν παιδαγωγὸν τῷ Ὀρέστη δεῖξαι τῷ μὲν γὰρ ἀγνοοῦντι δεικνυσὶν ὁ παιδαγωγός, τῷ δὲ ἀπιστοῦντι ἢ ὀλιγάκις Ἀθηνᾶ.

ib. 445 ἐμασχαλίσθη, κατὰ λούτροισιν κάρα: εἰώθεισαν τῶν ἀναιρουμένων εἰς τὰς κεφαλὰς ἀπομάσσειν τὰ ξίφη, ὡσπερ ἀποτροπιαζόμενοι τὸ μῦθος τὸ ἐν τῷ φόνῳ. τὸ δὲ 'ἐξέμαξεν' ἐπὶ τοῦ Ἀγαμέμνονος, ὃς ἐμασχαλίσθη ὑπὸ τῆς 10 Κλυταιμνήστρας, καὶ τὸ κάρα αὐτοῦ τὰς κηλίδας τούτων τὰς ἐπὶ τῷ φόνῳ ἐξέμαξεν. οὐ δεῖ δὲ διαφωνίαν δοκεῖν εἶναι πρὸς τὸν Ὅμηρον, ἐπεὶ φησιν <δ 535> 'ἔκτεινε δειπνίσας, ὡς τίς τε κατέκτανε βοῦν ἐπὶ φάτῃ'. ἤρκει γὰρ τὰ ὅλα συμφωνεῖν τῷ πράγματι τὰ γὰρ κατὰ μέρος ἐξουσίαν ἔχει ἕκα- 15 στος ὡς βούλεται πραγματεῦσασθαι, εἰ μὴ τὸ πᾶν βλάπτῃ τῆς ὑποθέσεως.

2 de his notis vide quae p. 68 sq. disputavi.

16 Phoen. 1710 τῷ εἰς φυγάν: διὰ μὲν τοῦ 'ἐγὼ σφε θάψω' σπέρματα τῇ Σοφοκλέους Ἀντιγόνη παρέσχε, διὰ δὲ τοῦ φεύγειν τῷ ἐπὶ Κολωνῶ Οἰδίποδι. ὡς βούλονται γὰρ οἰκονομοῦσι τὰ δράματα, quae recte explicat Matth. *etsi fieri non poterat, ut Antigone et sepeliret Polynicen et patrem in exilium sequeretur, Sophocles tamen in duabus fabulis Antigonen et hoc et illud facientem inducit: poetae enim, prout libet, fabularum argumentum constituunt.* quod Sophocles duobus dramatis adeptus est, ut duplicem scilicet de Antigona mythum servaret, Euripides uno conatus est adipisci, non animadvertens res cum mytho conspirantes in uno dramate inter se repugnare. de hac repugnantia monet scholiasta ad v. 1692 οὐ τηρεῖ τὸ σύμφωνον, ἀλλὰ κατὰ τὸ δράμα (scribendum πρᾶγμα, ut supra dictum τὰ ὅλα συμφωνεῖν τῷ πράγματι) ὑποτίθεται. πῶς γὰρ θάψει ἡ Ἀντιγόνη τὸν Πολυνεῖκην, αὐτὴ συμφεύγουσα τῷ πατρὶ; πλεονάζει δὲ τοιοῦτω εἶδει Εὐριπίδης. alteram ἀσυμφωνίαν Euripidi exprobrat scholiasta ad v. 71 οὗτος ὁ τόπος εἰς ἀσυμφωνίαν ἄγει τὸ δράμα. ἔδει γὰρ ἐξέλασιν ὑποθέσθαι τοῦ Πολυνεῖκου ἵνα διὰ τῶν ἐξῆς δεόντως λέγοι 'ποτὲ μὲν ἐπ' ἡμᾶρ εἶχον, εἴτ' οὐκ εἶχον' (v. 401). εἰ γὰρ ἀλλήλοις ὑπεχώρησαν ἑναυτὸν παρ' ἑναυτὸν ἄρχειν, πάντως καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἐπεφέρετο ὁ Πολυνεῖκος.

ib. 539 *πότερον ἐκείνῳ παῖδες: ἐπιλαμβάνονται τινες τοῦ ποιητοῦ ἐκ τῶν Ὀμηρικῶν ἐπεὶ ἐκεῖνος μίαν γεγονέναι τῷ Μενελάῳ τὴν Ἐρμιόνην φησὶν (δ 12), οὗτος δὲ διπλοῦς ὁμομητριούς φησὶν αὐτῷ γεγονέναι ὁμῶς οὖν συμφωνεῖ αὐτῷ 5 Ἡσίοδος (frgm. 131 Goettl.) ἢ τέκεθ' Ἐρμιόνην δουρικλυτῷ Μενελάῳ ὀπλότατον δ' ἔτεκεν Νικόστρατον, ὄζον Ἄρηος. οὐ περὶ μεγάλων δὲ αἱ τοιαῦται διαφωνίαι τοῖς ποιήμασιν, ὥστε οὐ πᾶν δεῖ αὐτοῖς ἐπὶ τῶν τοιούτων ἐνοχλεῖν ἀφαιμένους τῶν ἀναγκαιοτέρων, ἅπερ παρατηρεῖν ἐχρῆν. ταῦτα 10 δὲ ἔστι τὰ ἡθικὰ καὶ χρήσιμα ἡμῖν τοῖς ἐντυγχάνουσιν. ὄρα οὖν πῶς ἐκείνῳ τῷ μέρει τῆς ἱστορίας κατεχρήσατο, διὰ συνέφερε τῷ λόγῳ τῆς Κλυταιμνήστρας.*

Ai. 1284 *κακέλευστος ἦλθ' ἐναντίος: αὐτοκέλευστον φησὶν αὐτὸν ἀναστήναι εἰς τὸ μονομάχιον, ἐπαινῶν αὐτὸν σὺχ 15 Ὀμηρικῶς.*

Prom. 284 *καιρὸν δίδωσι τῷ χορῷ καθήκασθαι τῆς μηχανῆς Ὠκεανὸς ἐλθῶν. ὑπερβολῇ δὲ ἐχρήσατο, ὅπου γε ὁ Ὀμηρος οὐκ εἰσήγαγεν Ὠκεανὸν εἰς τὸν σύλλογον τῶν Θεῶν. ἐπὶ γρυπὸς δὲ τετρασκελοῦς ὀχεῖται.*

20 Rhes. 210 *βάσιν τε χερσί: ἀπίθανον τετραποδίζαι αὐτὸν ὡς τοὺς λίκους· οὐδὲ γὰρ Ὀμηρος διὰ τοῦτο τὴν λεκκίαν αὐτῷ περιτίθειν.*

Orest. 257 *αὐτὰι γάρ: ἐκ τοῦ ἀφανοῦς ὑπέθετο τὰς Ἐρινύας αὐτὸν διωκούσας, ἵνα τὴν δόξαν τοῦ μεμηρότος 25 ἡμῖν παραστήσῃ, ὡς εἶγε παρήγαγεν αὐτὰς εἰς μέσον, ἐσωφρόνει ἂν ὁ Ὀρέστης, τὰ αὐτὰ πᾶσιν ὀρῶν. ταῦτα δὲ νεώτερα. Ὀμηρος γὰρ οὐδὲν τοιοῦτον εἶπε περὶ Ὀρέστον.*

— Sept. 377 *Τυδεὺς μὲν ἦδη: αἰδεσθεῖς τὰ Ὀμηρικὰ ἐγκώμια πρῶτον αὐτὸν καταλέγει ὁ Αἰσχύλος.*

80 Ai. 1289 *οὐκ ἄτοπον δὲ τὸν Τεῦκρον λοιδορεῖν Ἀγαμέμνονι ὑπὸ τοῦ πάθους προαγόμενον. καὶ γὰρ Ἀχιλλεῖος οὐκ ἀπέσχετο λοιδορίας καὶ οὐκ ὦν ἐν τοιούτῳ πάθει.*

Phoen. 88 *Ὀμηρικῷ ζήλῳ ἀνάγει Εὐριπίδης Ἀντιγόνην*

4 οὖν G. Wolfius de scholl. Laur. p. 20 οὐ L.

11 ἐχρήσατο V.

ἰδεῖν τὸ στρατεύμα, ὥσπερ ἐκεῖνος Ἑλένην ἐποίησε, πλὴν ὅσον ἐκαίη μὲν τῷ Πριάμῳ δεικνύει τὰ τοῦ στρατεύματος, Ἀντιγόη δὲ ὁ παιδαγωγὸς διηγείται.

ib. — ἡ δὲ ἔξοδος τῆς παρθένου εἰκὼν ἐστὶ τῆς Ὀμηρικῆς τεichoσκοπίας τῆς Ἑλένης ἐκ τοῦ ἐναντίου, ἐκεῖ γὰρ 5 γυνὴ τῷ γέροντι δείκνυσιν.

ib. 171 τὸν Ὀμηρικὸν Μενέλαον μιμῆται ὁ Εὐριπίδης, ὑπόσπονδον Πολυνεΐκην ἄγων εἰς τὰς Θήβας, ὡς ἐκεῖνος εἰς τὴν Ἴλιον εἰσῆλθε καταθροσόμενος τὸν πόλεμον.

Andr. 1077 οὐδέν εἰμ', ἀπωλόμην: ἐγλαεῖ Ἀδύμος 10 καὶ εὐεπίληπτόν φησι τὸν αὐτὸν ἐν πάθει ὄντα λέγειν 'οὐδέν εἰμι, φροσῆ μὲν αὐδῆ', παρὰ τὸ Ὀμηρικὸν 'δὴν δέ μιν ἀμφασίη ἐπέων λάβεν', ἀλλ' ἐκεῖ οὐκ αὐτὸς ὁ πάσχων φησὶν, ἀλλ' ἕτερος περὶ αὐτοῦ.

APPENDIX

15

ΣΚΗΝΙΚΑ

OT. 147 ἔξεισιν ὁ ἱερεὺς πράξας διόπερ ἦλθεν, ἅμα δὲ καὶ ὑπὲρ τοῦ χώραν εἶναι ἐτέρῳ ὑποκριτῇ.

Phoen. 93 ταῦτα μηχανᾶσθαι φασὶ τὸν Εὐριπίδην, ἵνα τὸν πρωταγωνιστὴν ἀπὸ τοῦ τῆς Ἰοκάστης προσώπου μετα- 20 σκενάσῃ διὸ οὐ συνεπιφαίνεται αὐτῷ Ἀντιγόη, ἀλλ' ὕστερον.

Choeph. 899 μετεσκεύασται ὁ ἐξάγγελος εἰς Πυλάδην, ἵνα μὴ ὄ λέγωσιν.

Prom. 128 ταῦτα δὲ φασὶ διὰ μηχανῆς ἀεροδονούμεναι: ἄτοπον γὰρ κάτωθεν διαλέγεσθαι τῷ ἐφ' ὕψους. ἐν 25 ὅσῳ δὲ Ὡκεανῷ προσλαλεῖ, κατῆσιν ἐπὶ γῆς.

OC. 163 πολλή ἐστὶν ὁδὸς ἡ διαχωρίζουσα σε ἡμῶν. δεῖ γὰρ νοεῖν, ὡς ἔτι πόρρωθεν προσφωνοῦσιν αὐτὸν, μὴ δυνάμενοι ἐπιβῆναι τῷ τόπῳ. καὶ ταῦτα εἰπόντων κατὰ μικρὸν ὁ Οἰδίπους προσέρχεται, καὶ ἴσταται ὥσπερ ἐν τῷ οὐδῶ 30 τοῦ χωρίου.

30 προσέρχεται scripsi προσέρχεται L.

Electr. 1466 δεῖ νοεῖν ὅτι κεκαλυμμένον εἶχόν τὸ σῶμα τῆς Κλυταιμνήστρας καὶ σὺν τῷ λόγῳ ἄραντες τὸ κάλυμμα ὑπέδειξαν Αἰγισθῶ.

Αἰ. 864 τοῦθ' ὑμῖν Αἴας: δεῖ ὑπονοῆσαι, ὅτι περιπίπτει τῷ ξίφει, καὶ δεῖ καρτερόν τινα εἶναι τὸν ὑποκριτὴν, ὡς ἄξαι τοὺς θεατὰς εἰς τὴν τοῦ Αἴαντος φαντασίαν, ὅποια περὶ τοῦ Ζακυνθίου Τιμοθέου φασίν, ὅτι ἤγε τοὺς θεατὰς καὶ ἐψυχαγῶγει τῇ ὑποκρίσει, ὡς Σφαγέα αὐτὸν κληθῆναι.

OC. 1044 ὁ μὲν Κρέων καὶ ὁ Θησεὺς ἀπῆλθον. δεῖ 10 νοεῖν αὐτὸν οὐ ψιλὸν ἦκειν, ἀλλὰ μετὰ τινος χειρὸς, ἣν πλησίον πού ἐστρατοπεδευκέναι.

Agam. 22 δεῖ διαστήματος ὀλίγου ἐνταῦθα, εἶτα ἀνακραγεῖν, ὡς θεασάμενον τὸν πυρσόν.

Αἰ. 866 οἱ ἀπὸ χοροῦ προΐασιν ὥσπερ ἐκ διαφόρων 15 τόπων κατ' ἄλλην καὶ ἄλλην εἴσοδον, ζητοῦντες τὸν Αἴαντα, καὶ ἡ Τέκμησσα ἐξ ἄλλων, ἥτις καὶ πρώτη ἐπιτυγχάνει τῷ πτώματι.

Electr. 829 δεῖ δὲ τὸν ὑποκριτὴν ἅμα τῇ βοῇ ἀναβλέψαι τε εἰς οὐρανὸν καὶ τὰς χεῖρας ἀνατείνειν.

20 Αἰ. 1 δεῖ δὲ τὸν ὑποκριτὴν πανταχόθεν διαβλέπειν ὥσπερ δεδοικῶτα μὴ ὀρεῖσθαι.

ib. 334 ἰὼ μοί μοι: δεῖ τὸν ὑποκρινόμενον τὸ τοῦ Αἴαντος πρόσωπον ἀπηνεστέρω χρήσασθαι τῷ φθέγματι καὶ κυνικώτερον βαῦζειν.

25 Hippol. 215 ἐνταῦθα δὲ δεῖ τὸν ὑποκρινόμενον κινήσαι ἑαυτὸν καὶ σχήματι καὶ φωνῇ, καὶ ἐν τῷ 'εἶμι πρὸς ἔλι,' ἀναπηδᾶν, ὡς αὐτὴ πορευομένη.

1 hoc scholion solus servavit G.

9 δεῖ νοεῖν scripsi ὑπονοῶν L ὑπονοοῦσι δὲ αὐτὸν R ὁ δὲ χορὸς ὑπονοεῖ τὸν Κρέοντα Br. Tricl. possis etiam δεῖ ὑπονοεῖν, quod est in schol. Αἰ. 864.

18 in libris versui 828 ascriptum est hoc scholion.

20 hoc scholion solus servavit G.

OT. 41 ἴσως δὲ τοῦτο εἰπὼν ὁ ὑποκριτὴς προσπίπτει εἰς τοὺς πόδας τοῦ ἄρχοντος.

ib. 1297 ἴσως οἱ κατὰ τὸν χορὸν ἰδόντες ἀπεστράφησαν μὴ δυνάμενοι θεάσασθαι τὸ πάθος.

OC. 1547 οὐ πταίει ὁ ὑποκριτὴς, ἀλλ' εὐθὺς ἄπεισιν, ὥσπερ ἀγόμενος ὑπὸ τοῦ θεοῦ.

ΡΗΤΟΡΙΚΑ

Eum. 586 ἔπος δ' ἀμείβον πρὸς ἔπος: ρητορικῶς πυνθάνονται· εἰ μὲν ὁμολογήῃ ὑπεύθυνος ἔσται, εἰ δὲ ἀρνοῖτο ἐλεγχθήσεται. 10

OC. 939 τὴν ρητορείαν παραφύλαξον, εἰ τῶν μὲν κατηγορηθέντων αὐτοῦ οὐχ ἄψεται, καινὰ δὲ τινα ἐνθυμήματα καὶ πάννυ εὐλογα ἐξευρίσκων ἀντερεῖ.

Electr. 558 ὡς ρήτωρ διεῖλεν εἰς κεφάλαια τὸν λόγον καὶ πρῶτον κεφάλαιον ὅτι οὐδὲν χαλεπώτερον τούτου, εἴ γε 15 δικαίως· δεύτερον, ὅτι οὐ δικαίως, ἀλλὰ πεισθεῖσα Αἰγίσθω· δείκνυσι δὲ, ὅτι ἀκουσίως ὁ Ἀγαμέμνων ἔθυσεν τὴν Ἰφιγένειαν ἐν τῇ Αὐλίδι.

OC. 1254 παραφυλάττετε πάλιν τὴν τέχνην τῆς ρητορείας αὐτοῦ, ὅτι οὐκ εὐθέως ἐπὶ τὴν ὑπόθεσιν ἑαυτοῦ 20 ἀπαντᾷ, ἀλλὰ προκατασκευάζει τὰ ὅλα εἰς εὐνοίαν.

Antig. 164 ὁ δὲ λόγος ἐστὶ μὲν καὶ σημαντικὸς τοῦ πράγματος, ἐστὶ δὲ καὶ τεχνικὸς· ἐγκωμιάζει γὰρ πρῶτον

7 hae notae num eidem disciplinae originem debeant atque quae ad artem tragicam spectant non audeo definire. nihil iis inest neque in dicendi genere neque in materiis tam proprium, ut certum inde auctorem queamus cognoscere. videntur mihi rhetoris esse, qui sibi enotaverit, quae poetae tragici vel profecissent ex arte rhetorica vel contulissent ad eam rectius aestimandam. nonnulla in iis vel Didymo non indigna sunt. in scholiis Homericis et Donati commentariis hae notae frequentiores, quam ut operae pretium sit exempla earum afferre.

18 singula orationis capita significat scholiasta ad vv. 561, 575 577, 595, 604.

αυτούς· ἀναγκαῖον δὲ τῷ παριόντι πρῶτον ἐπὶ πολιτικῆν ἀρχήν, εὐνοὺς ἑαυτῷ καταστήσαι τοὺς ὑπηκόους.

Troad. 975 ἀνοίκειον τοῦτο τοῦ ὑποκειμένου, ἔδει γὰρ αὐτὴν ἀνελεῖν καὶ μὴ εἰπεῖν ὅτι παίζουσαι ἦλθον εἰς τὴν
5 τοῦ κάλλους ἔριν. διόπερ καὶ τοὺς ἐν Ἰλιάδι στίχους ἀθε-
τοῦσι τοὺς ὄς νείκεσσε θεάς'. δύναται δὲ καὶ καθ' ὑπό-
κρισιν ἐρωτηματικῶς ἀκούεσθαι, αἰ παιδιαῖς καὶ τρυφῇ ἦλ-
θον εἰς Ἴδην; οὐκ ἦλθον, οὐ δῆτα· ὥστε εἶναι πάντων τῶν
προειρημένων ἀναιρετικόν. τὸν γὰρ ἐναντίον λόγον χειρίζουσα
10 ὀφείλει ἀναιρεῖν ἐκεῖνα.

Ai. 265 ἄριστα δὲ ἔχουσιν αἱ ἀντιθέσεις, τῶν μὲν οἰο-
μένων ἐν εὐτυχίᾳ γεγονέναι, εἰ πέπαιται τὸ κακόν· τῆς δὲ
βουλομένης παραστήσαι, ὅτι ἐν χείροσιν ἔστι τὰ τοῦ Αἴαν-
τος νῦν, ὁπότε καὶ παρακολουθεῖ τοῖς ἀμαρτήμασιν.

15 ib. 570 — θυμαστώσ δὲ πρὸς ἅπαντας τοὺς λόγους
τῆς Τεκμήσεως ἀντιθέσεις ἐποίησατο, οὐκ ἀπικρυς τοῦτο
ὑπισχνουμένου τοῦ ποιητοῦ· τοῦ μὲν μὴ ὑβρισθῆναι τὸν
παῖδα ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων τὴν ἀπὸ Τεύκρου φυλακὴν προβα-
λόμενος· τοῦ δὲ μὴ γελασθήσεσθαι ὑπ' ἐκείνων τὴν τοῦ παι-
20 δὸς ἀρετὴν, ὃν φησι καὶ ἐδικήσειν αὐτὸν ἐν ἡλικίᾳ γενό-
μενον· πρὸς δὲ τὰ περὶ τῶν γονέων, ὅτι ἀντ' αὐτοῦ γηρο-
βοσκὸς αὐτοῖς καταλείπεται ὁ Εὐρυσάκης.

Troad. 906 καταφέρεται εἰς τὸ νόσημα τῶν ἀντιθέσεων
ἢ γὰρ πρότερον λέγουσα ὄρα μή σε ἔλῃ νῦν φησιν ἄκουσον
25 αὐτῆς'.

Electr. 628 οὐκ ἐμμενεῖς οἷς πρότερον εἶπας ἔφη γὰρ
<556> 'καὶ μὴν ἐφίημι'. πιθανῶς δέ· οὐ γὰρ χρῆ ἐν ταῖς
ἀντιλογίαις θυμοῦσθαι τὸν ἠττώμενον.

Sept. 424 γίγας ὄδ' ἄλλος: πάνν ρητορικὸς ὁ Αἰσχί-
80 λος· ρητορικὸν δὲ λέγω, ὅταν τοῖς ρήτορσι λόγος ἦτοι ἐπαι-
νετικὸς ἢ ψεκτικὸς περὶ τινῶν δύο τοῦ, μὲν ἐνὸς εἴπη ἐπαι-
νον ἢ ψόγον, παραλείπεται τοῦ ἐπαίνου. πανηγυρικὸν δὲ καὶ

8 post Ἴδην posui interrogandi signum.

82 huic scholio corruptissimo nullam invenire potui medelam.
pro παραλείπεται τοῦ ἐπαίνου Dindorfius παραλείπη δὲ τοῦ ἐτέρου
Kugerus παραλείπη δὲ τοῦ β ἐπαίνου. mihi deesse aliquid videtur.

δριμύ περί τοῦ Τυδέως λέγων, οὐκ εἰπὼν ὅτι πᾶς ἐστι γίγασιν ὁμοίος, Καπανέα δὲ ἐγκωμιάζων καὶ τὸ μέγεθος αὐτοῦ φησι 'γίγας ὄδ' ἄλλος'. φαίνεται οὖν ὅτι ἐνέλιπεν ἐν τοῖς περί Τυδέως εἰπεῖν ὅτι γίγας ἐστίν, ἢ γίγασιν ὁμοίος.

Electr. 526 ἴδιον ρητορικῆς τόλμης τὸ μὴ ἀρνεῖσθαι 5
μὲν, πιθανὴν δὲ τῶν δεδραμένων ἐπισφάλλειν αἰτίαν. οὐχ ὡς δίκαια δὲ παρατούσης συνηγορεῖ ὁ ποιητής, ἀλλ' ἵνα μὴ ἀργὸν εἶη τὸ πρόσωπον.

Prom. 307 σκόπησον τὰ τῶν ρητόρων καλὰ παρὰ πρώτοις εὐρεθέντα τοῖς τραγικοῖς. 10

Alcest. 162 — μετέβη δὲ ἐκ τοῦ ἐξηγητικοῦ ἐπὶ τὸ μιμητικόν.

Phoen. 1225 ἀπὸ τοῦ διηγηματικοῦ ἐπὶ τὸ μιμητικὸν μετέβη.

Pers. 369 ἀπὸ τοῦ διηγηματικοῦ ἐπὶ τὸ μιμητικὸν (με-15 τέβη).

ΑΙΝΙΤΤΕΣΘΑΙ

Electr. 179 χρόνος γὰρ εὐμαρῆς: ὁ γὰρ χρόνος εὐμαρῶς παρέχεται· αἰνίττεται δὲ ὅτι μετ' ὀλίγον ἀννομένου τοῦ χρόνου ἦξει Ὀρέστης. 20

Ai. 691 ὁ μὲν χορὸς ἀπαλλάσσεσθαι νομίζει λέγειν τῆς νόσου τὸν Αἴαντα, ὁ δὲ αἰνίττεται τὰ κακὰ τοῦ βίου.

Troad. 268 εὐδαιμονίᾳ παῖδα σὴν: αἰνίττεται ὅτι τέ-

1 pro εἰπὼν ὅτι πᾶς ἐστι γίγασιν Heimsoethius εἶπεν ὅτι γίγας ἐστίν ἢ γίγασιν ὁμοίος.

19 αἰνίττεται δὲ ὅτι O. Iahnus Electr. p. 35.

22 τὸν Αἴαντα addidi.

τὰ κακὰ V τῶν κακῶν L. ib. 687 τὰ μὲν τῆς ἀναίρεσεως δῆλα τῷ θεατῇ ἀγνωεῖ δὲ ὁ χορὸς· πεπιστευκε γὰρ τοῖς ὑπ' αὐτοῦ λελεγμένοις.

23 huius scholii prior pars corruptissima quomodo restituenda sit nescio. non sine veri specie Venerus post τέθνηκεν lacunam statuit putatque verba σαφῶς εἶπεν vel οὐ σαφῶς εἶπεν fragmentam esse versus 625 'Ταλθύβιος αἰνυμ' οὐ σαφῶς εἶπεν σαφές'. ἀπηλόγη

θνηκεν ἢ σαφῶς εἶπεν· καὶ ἡ Ἐκάβη οὔτε ἐστέναζεν οὔτε ἀπηλλάγη. εἴτε γὰρ οἶδεν ἔδει οἰκτίσασθαι περὶ θυγατρὸς, εἴτε μὴ οἶδεν, ἐρωτῆσαι καὶ μαθεῖν.

X Prom. 47 ἤνιξάτο ὅτι τὴν αἰτίαν Διὸς εἰς τὴν τέχνην
5 μετήγαγεν.

OT. 449 ὡς περὶ ἑτέρου λέγων, αὐτὸν αἰνίττεται.

Ai. 1150 καὶ οὗτος αἰνίττεται ὡς ἐφ' ἑτέρου τὸν λόγον
ποιούμενος.

Phil. 1441 αἰνίττεται τοῦτο εἰς Νεοπτόλεμον· ἐν γὰρ
10 τῇ τοῦ Ἴλιου ἀλώσει ἀπέκτεινε τὸν Πρίαμον προσφυγόντα
τῷ βωμῷ τοῦ Ἑρκίου Διός.

Ai. 690 αἰνιγματωδῶς ὁ λόγος ἐξηγήνεται.

Hippol. 337 ὦ τλῆμον, οἶον, μήτερ ἡράσθης ἔρον: αἰ-
νιγματωδῶς θέλει φράσαι τὸν ἔρωτα. πιθανώτατα δὲ ἅμα
15 τῷ αἰνιγμῷ καὶ τὴν συγγνώμην ἠτήσατο, ὡς προγονικὸν κε-
κτημένη τὸ πάθος καὶ οὐκ ἰδίας φύσεως ἀμάρτημα.

Med. 1025 — λέγει δὲ ἀσήμως τὸν Ἄιδην, καὶ πάντα
δὲ τὰ ἐξῆς αἰνιγματωδῶς ἠμιλεῖ (?) ὑπὲρ τοῦ μὴ αἰσθῆσθαι
τὸν παιδαγωγόν.

20 OT. 137 ὑπὲρ γὰρ οὐχὶ τῶν ἀπωτέρω φίλων: οὐ μόνον
ὑπὲρ τοῦ ἀνηρημένου βασιλέως ἄξιον ποιήσασθαι τὴν
ἀναζήτησιν, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ ἑμοῦ. ὁ γὰρ ἐκείνῳ ἐπι-
χειρήσας ἴσως κάμοι ἐπιβουλεύσει. πεπλαγιάσται πάλιν ὁ
λόγος, καὶ τὴν ἀλήθειαν αἰνίττεται τῷ θεότρῳ, ὅτι αὐτὸς
25 δράσας τὸν φόνον ὁ Οἰδίπους καὶ ἑαυτὸν τιμωρήσεται.

ib. 1183 εὖ πεπλαγιάσται ὁ λόγος, ὡς τὴν πύρρῳσι

verbum ex v. 270 sumtum est. Heimsoethius laouanam sic explet:
αἰνίττεται ὅτι τέθνηκεν ἐπειδὴ δὲ οὐ σαφῶς εἶπεν, καὶ ἡ Ἐκάβη οὔτε
στενάζει οὔτε ἐπερωτᾷ.

2 ἔδει addidi.

10 τοῦ Ἴλιου R Br. Ἴλιου L.

13 αἰνιγματωδῶς J αἰνιγματικῶς ceteri.

17 eadem paullo alii verbis repetita ad v. 1016 ἄλλους κατέξω:
τὸν ἰσόμενον τῶν παίδων φόνον πάλιν προσδύρεται, ἀσήμως δὲ ὑπὲρ
τοῦ μὴ σπένει τὸν παιδαγωγόν.

αἰνιττομένον· ἀλλ' ἐπὶ τὸν θάνατον αὐτῷ ὁ λόγος. ἀπορήσας
 γὰρ ξίφους ἑαυτὸν ἐτύφλωσεν.

Phil. 389 τοῦτο τῶν πλαγίως νοουμένων.

ib. 589 ταῦτα πλαγίως νοητέον.

OT. 928 κἀνταῦθα ἔθηκε τὸ ἀμφίβολον, ὃ τέρπει τὸν δ
 ἀκροατήν.

δ Donat. ad Andr. V 4, 52 *eleganter lusit ad ἀμφίβολον, et si-
 mul ostendit, quam propitius sit Pamphilo pater.*

INDEX LOCORVM

ORDINEM FABVLARVM EVNDEM SERVAVI, QVEM
DINDORFIVS IN SCHOLIORVM EDITIONIBVS

AESCHYLII			pag.			pag.		
Promethei		schol. 47	90	94	schol. 378		97	
		64		90	447		97	
	pag.	95		190	449		140	
argum.	12	103		128	463		109	
schol. 47	140	144		126	523		108	
	88	490		109	637		103	
	128	586		137	669		111	
	177				680		98	
	193				873		108	
	284	SOPHOCLIS				928		141
	307	Oedipi Regis				939		119
	393				946		129	
	436				958		119	
	472				1023		118	
	561				1037		140	
	681				1073		46	
	Septem				1183		140	
	argum.	13			1287		100	
	schol. 107	117			1297		137	
		134			Oedipi Colonei			
		117			argum.		10	
		134			schol. 28		99	
		184			92	42	132	
		877			111		100	
		424			113		96	
	Persarum				168		135	
	argum.	13			207		125	
	schol. 369	139			220		104	
		117			296		105	
		134			296		105	
		184			457		131	
		138			551		99	
	Persarum				668		110	
	argum.	13			711		131	
	schol. 369	139			712		131	
		117			845		126	
		134			887		105	
		184			939		137	
		138			960		132	
	Persarum							
	argum.	13						
	schol. 369	139						
		117						
		134						
		184						
		138						
	Agamemnonis							
	argum.	14						
	schol. 22	136						
		117						
		134						
		184						
		138						
	Choephororum							
	schol. 899	135						
		90						
		136						
		134						
		184						
		138						
	Eumenidum							
	argum.	6						
	schol. 11	132						
		33						
		101						

schol. 1044	pag. 136	schol. 141	pag. 107	schol. 766	pag. 113
1181	127	158	107	784	103
1254	137	172	100	791	126
1399	128	179	117	792	105
1547	137	201	102	809	124
1593	132	202	132	813	101
1725	118 126	233	102	815	63 89
Antigonae		245	117	818	114
argum. 42	7 111	257	102	829	120
schol. 47	114	261	121	849	124
69	114	265	138	861	132
76	129	295	103	864	126 136
80	94	301	103	866	136
82	111	308	90	916	118
100	99	312	124	924	128
111	104	326	95	940	120
155	93 94	328	100	1024	112
164	137	330	101	1037	57
202	95	334	121 136	1047	113
423	111	340	117	1091	130
538	114	342	98 116	1123	40
681	108	346	90	1126	40
696	110	360	114	1150	140
733	110	368	122	1169	123
735	110	371	122	1182	123
741	110	387	95	1184	111
955	121	392	121	1193	110
1350	34	421	116 127	1205	109
Trachiniarum		428	120	1221	132
schol. 497	109	434	124	1284	134
Aiacis		462	96	1289	134
argum. 1	23 128	469	95	1316	102
schol. 6	35 92 136	485	121	1319	130
23	94	520	57	1328	120
27	35 92	565	124	1381	110
34	96	570	124 138	1402	100
38	34	572	116	1409	124
41	35 92	596	108 125	1415	127
44	36 92	633	125	1418	109
50	118	641	121	Philoctetae	
57	104 126	646	128	argum. 1	15
62	86 92	654	100	schol. 389	84
66	126	657	100	589	141
76	61	684	129	812	95
79	130	690	140	1441	140
80	112	691	129	Electrae	
82	112	693	109	argum. 1	15
91	102	701	110	schol. 3	98 133
112	113	719	101	8	95
118	129	735	103	22	95
134	43 100 106	741	104	28	130
		744	104		
		746	48		
		756	104		

	pag.		pag.		pag.
schol. 823	106	ARISTOPHANIS		schol. <i>M</i> 174	132
922	61 114	Acharnensium		<i>M</i> 330	95
1016	140	schol. 408	50	<i>N</i> 219	95
1025	140	412	40	<i>Π</i> 114	78
1046	114	443	44	Σ 309	79
Alcestitis		Vesparum		Σ 311	78
argum. 11	37	schol. 772	62	Σ 356	79
schol. 162	139	HOMERI		Σ 477	82
234	52	Iliadis		<i>T</i> 282	82
897	101	schol. <i>A</i> 1	75	<i>T</i> 291	116
962	31	<i>A</i> 307	113	<i>T</i> 300	128
Andromachae		<i>A</i> 392	79	<i>Υ</i> 488	94
argum. 12		<i>B</i> 73	82	Φ 84	79
schol. 32	39	<i>B</i> 155	82	Χ 379	129
229	58 115	<i>B</i> 156	82	Ψ 184	113
329	58 115	<i>B</i> 272	79	Ω 304	80
362	58 115	<i>Γ</i> 603	75	Odysseae	
733	65	<i>Δ</i> 1	91	schol. γ 103	74
885	56	<i>Δ</i> 169	126	γ 113	121
1077	57 135	<i>Δ</i> 177	127	γ 184	94
1241	57	<i>E</i> 246	104	γ 243	80
Supplicum		<i>E</i> 550	123	γ 279	78
argum. 17		<i>Z</i> 58	81	γ 296	78
Iphigeniae Tauricae		<i>Z</i> 129	84	δ 69	79
argum. 17		<i>Z</i> 373	113	δ 187	80
Cyclopis		<i>Z</i> 468	79	δ 245	80
argum. 18		<i>H</i> 29	95	δ 796	78
Baccharum		<i>H</i> 104	78	η 11	83
argum. 8		<i>H</i> 262	78	θ 43	97
Ionis		<i>H</i> 351	108	θ 499	77
argum. 18		<i>I</i> 103	95	ι 399	78
Electrae		<i>I</i> 328	78	μ 453	103
argum. 18		<i>K</i> 271	79	ξ 128	118
PINDARI		<i>K</i> 274	132		
schol. Ol. VI 55	57	<i>K</i> 382	112		
Ol. VII 146	57	<i>A</i> 269	79		
Pyth. VI inscr. 70		<i>A</i> 309	78		
Nem. I 7	70				

INDEX VERBORVM

NOTAE:

Prom. = Aeschyl	Prometheus	Rhes. = Euripidis	Rhesus
Sept.	Septem a. Th.	Troad.	Troades
Pers.	Persae	Hip.	Hippolytus
Ag.	Agamemnon	Hec.	Hecuba
Choeph.	Choephor	Or.	Orestes
Eum.	Eumenides	Phoen.	Phoenissae
OT.	Sophoclis Oedipus Rex	Med.	Medea
OC.	Oed. Colon.	Alc.	Alcestis
Ant.	Antigona	Andr.	Andromacha
Trach.	Trachiniae	Sup.	Supplices
Ai.	Aiax	IT.	Iphig. Taur.
Phil.	Philoctetes	Bacch.	Bacchae
EL.	Electra	EEL.	Electra

ἄγγελος Ai. 815 El. 1117 1404 Z 58
ἀγώνια Ai. 842 Hip. 672
ἀγωνιστικός Phoen. 88 A 1
ἀεροδοεῖν Prom. 128
αἰδημάτων OT. 49 Ant. 681 Ai. 184
 158 520 El. 126 199
ἀληγματωδῶς OT. 447 Ai. 690
 Hip. 337 Med. 1025
ἀντίπτεσθαι Prom. 47 OT. 137 449
 Ai. 691 1150 Phil. 1441 El. 179
 Troad. 268 Hec. 958 Andr. 733
παρ.... OT 447
ἀνακτορος Ai. 1205
ἀπολουθῆαι Ai. 596 1205
ἀπόλουθος OT. 468 Acharn. 448
ἀκριβῶς OC. 960
ἀκροατής Prom. 681 OT. 928 Ai.
 6 112 326 785 El. 22 vita Eur. I
 A 1 B 73 Γ 306 Z 58 H 29
 Γ 108 M 830 N 219 Y 443 γ 184
ἀπροσίμενος Ai. 202 1221
ἄπρος OT. 118 OC. 887
ἀλόγιστος Phoen. 507
ἀμβλύτερος Ai. 41
ἄμεινον Troad. 86 Or. 128
ἀμφιβολία Ai. 354
ἀμφίβολος OT. 928

ἀναγκαῖος Ant. 164 Ai. 701 735
 741 818 El. 1 253 259 539
 1174 Andr. 793
ἀναγνωρισμός OT. 354 680 El.
 1098 1348 Or. 1691 δ 69
ἀναρεῖν OT. 354 Hec. 484 A 809
 ε 399
ἀναίρεσις Ai. 815 1128 El. 1404
ἀναπαυλή Ai. 368
ἀναρτῶν Y 448 γ 184
ἀνδρώπινος Ai. 572 849 El. 307
 ξ 128
ἀνάω Hec. 484
ἀνοίκιος OT: 1523 Troad. 975
 argAlc.
ἀνοικονόμητος OC. 1725
ἀντίθεσις Ai. 265 570 Troad. 906
ἀντικυρ [OT. 49] Ai. 158 570
 Phoen. 909
ἀντιλογία Ant. 47
ἀντίρροσις El. 328
ἀνώμαλος Or. 99
ἀξιόπιστος El. 1117
ἄξιος OT. 98
ἀπεινῶν Ai. 842 El. 312
ἀπειρόκαλος El. 1
ἀπηγῆς Ai. 334

- ἀπίθανος* OC. 1725 argAi. El. 62
 1488 Rhes. 210 argPhoen. V
 Med. 922
ἀποδημία El. 1368
ἀποκαθαριεῖν A 1
ἀπολοφύρεσθαι Ai. 201 El. 1137
ἀπολόφουρσις Ai. 596
ἀπονενοημένος Ai. 1184
ἀπορεῖν Ai. 179 245 340
ἀπουσία Hip. 659
ἀπροεπής El. 831 argHip.
ἀργός Ai. 719 El. 526
ἄριστος OT. 826 Ai. 265 Hip. 215
 514 672
ἀρμόζω El. 126
ἀρχή (cf. *πρόλογος*) argPers. OT.
 58 354 680 Ant. 150 Ai. I El.
 I vita Eur. I Hec. 1
ἀσυμφωνία Phoen. 71
ἀσχημων Ai. 916
ἄσποπος Prom. 128 Ai. 330 1289
αὔξειν OT. 98 Ai. 421 Phoen. 1291
 Γ 306 E 550
αὔθεις OC. 1181 Ai. 924 El. 1098
αὐστηρός Ant. 735 741
αὐτάρκως OT. 1528
ἀφαιρέσθαι Ai. 76
ἄφορμή OT. 112 378 El. 253
 Phoen. 1857 & 49

βασιλικός OT. 93 argAndr. Z 58
βλαῖος El. 1398
βλασφημεῖν El. 831

γελοῖος Ai. 815 Rhes. 165 Troad.
 1049 Pind. Pyth. I 51
γενεαλογεῖν OC. 220 E 246
γενναῖος Ant. 75 Ai. 485
γεννικός Phoen. 909
γεροντικός γ 108
γλαφυρός OC. 688
γνωμικός Hip. 178
γνωμολογεῖν OT. 1523 Ai. 158
 Phoen. 388

δαιμόσιος Ant. 69 argAi. Ai. 462
 1328 El. 812 831 Σ 477 T 300
 γ 279 & 43
δεξιός OC. 551 Ai. 719
δέον τὸ OT. 9
δευτέρος argAndr.
δηλοῦν (cf. *τρανοῦν*) OT. 8 9 Ant.
 185 Ai. I 6 38 741 El. I 86
 1137 argOr. III γ 184

διάθεσις OT. 326 1073 Ai. 201
 El. 1126 Phoen. 88 A 809 Φ 34
διακοπή Eum. 144
διάλειμμα Ai. 693
διαλύειν (cf. *λύειν*) Ai. 387 El. 82
 818
διαναπαύειν Prom. 472
διάστημα Ag. 22
διατρέβειν El. 1344 1404
διατριβή OT. 280 OC. 236 687
 El. 1483
διανηποῦν (cf. *δηλοῦν*) vita Eur. I
διαφθεῖρειν El. 1174
διαφυλάσσειν Ai. 80
διαφωνία El. 445 539
διδασκαλία argAnt. argRhes.
 argPhoen.
διδάσκεισθαι (cf. *λέλεκται*) Prom.
 193 argSept. argAg. argPhil.
 argHip. argPhoen. argMed.
 argAlc. ἀνα . . . argRan.
δηγηματικός Pers. 369 Phoen. 1125
δικαιολογεῖσθαι El. 307
δικαιολογία Phoen. 446
δικαίος El. 1137
διλογεῖν Ai. 735 784
διλογία OT. 637
δισσολογεῖν Ai. 784 El. 660
δισσολογία μ 354
δογματίζειν Med. 297
δόγμα argProm. argSept. argPers.
 argAg. Eum. 47 argOT. OT.
 280 354 378 447 946 1523
 argOC. OC. 220 argAnt. Ai. 1123
 argEl. El. 328 1404 argRhes.
 argHip. argHec. Hec. I argOr.
 Or. 241 1691 argPhoen. Phoen.
 88 argMed. argAlc. argAndr.
 argSup. argIT. arglon. vita
 Eur. I
δραματικός Troad. 1129
δυνατῶς argNub. argAv.
δυστυχία Med. 57

ἐγκλειν And. 1077
ἐγκλημα [Hip. 172]
ἐγκώμιον Sept. 377 OC. 68 argSup.
ἔδος El. 1404 Hec. 484 argOr. III
εἶδος Ai. 428 El. 849
εἰκός OT. 354 OC. 457 960 Ant.
 100 Trach. 497 El. 259 823
 Hip. 566 A 307 B 73
εἰκῶν Phoen. 88
εἰσαγωγή OC. 111
εἰσέναι Ai. 330

ἀσπός OT. 112 144 Ant. 100 Ai.
 134 719 866
 ἐκεί (cf. πλὴν ἐκεῖ) Phoen. 88
 Andr. 1077
 ἐκκυκλεῖν Σ 477
 ἐκκύκλημα Choeph. 978 Ai. 346
 Hip. 172 Acharn. 408
 ἐκπληξίς argAg. Eum. 47 Ai. 346
 ἐκτείνειν EL 253 1483
 ἔλεος Ai. 286
 ἔμπαθής OC. 207 Troad. 99
 ἔμφανής OT. 878 EL 1384 1495
 ἔμφρόνως Ai. 812 565
 ἔναργής EL 1404
 ἔνδοξον EL 1404 Hip. 172 514
 Acharn. 408
 ἐνεργής EL 1404
 ἐνθυμησις Hip. 862
 ἐνοχλεῖν OC. 220 Ai. 295 EL 539
 Hip. 514
 ἐντεχνος OT. 14 I 328
 ἐντυγχάνειν EL 539
 ἐξάγγελος Choeph. 899
 ἐξαγώνιος Σ 811
 ἐξαλλαγή Prom. 681
 ἐξηγητικός Alc. 162
 ἐξιέναι OT. 147 1287 Ai. 201 693
 719 881
 ἔξοδος Ai. 328 654 813 1402 1418
 Phoen. 88
 ἔξω EL 1404 Hip. 172 Acharn. 408
 ἐπεκτείνειν Ai. 1123
 ἐπιθυμία OT. 8 [Ant. 80] Y 443
 γ 184
 ἐπιλαμβάνεσθαι EL 539
 ἐπιτείνειν EL 1137
 ἐπίτηδες Ai. 118 EL 328 Hec. 1
 Phoen. 202
 ἔρημος Ai. 330
 εὐ Ai. 201 Alc. 234 argAndr.
 argAcharn. argRan. I 328
 εὐαφρόρως OC. 111
 εὐγνωμόνως Ai. 1881
 εὐδοκμεῖν argAnt. argOr.
 εὐεπίλητος Andr. 1077
 εὐεπίφορος Ai. 693
 εὐήθης Troad. 1030
 εὐαίρων EL 660 γ 103
 εὐλαβής Ai. 76 EL 469
 εὐλογος OT. 878 EL 1098 argAndr.
 εἴθνη OT. 1 Ai. 202 861 EL 781
 εὐνοϊκός OT. 93
 εὐνους Ai. 141 EL 86
 εὐπρεπής Ai. 854 EL 1178
 εὐπρόσωπος OT. 463 Ai. 134

εὐσέβεια Ant. 75
 εὐσχήμων Ai. 421 EL 610
 εὐφημος Eum. 47 Ant. 160
 εὐφυής Ai. 34 Or. 414
 εὐφυχία Phoen. 1019
 ἐφελκυστικός Or. 128
 ζῆλος Phoen. 88
 ἡδύς Ai. 693 1193
 ἡθικός Sept. 107 OT. 958 EL 126
 539 A 169 M 174
 ἡθος Prom. 193 Sept. 134 OT. 1
 58 93 118 287 OC. 551 1725
 Ant. 42 69 82 Ai. 80 112 340
 354 360 596 916 1047 1193
 EL 328 660 Hip. 178 199 208
 215 219 362 Hec. 842 argOr.
 Or. 99 437 Med. 297 Z 53
 ἡρωικός Hec. 342 953

θαυμάζεσθαι argAg. argRan.
 θαυμαστός argOC. Ai. 308 570
 EL 62 78 307 1098 1178 1344
 θαυτής Eum. 47 OT. 8 Ai. 57 66
 118 295 330 346 387 687 719
 766 864 EL 86 1251 1404 Hec.
 484 Or. 128
 θέατρον OT. 137 141 261 Ai. 741
 Troad. 1 36 Hip. 524 Or. 128
 Phoen. 88
 θεράπεια OC. 457 712
 θεώμενοι oi OC. 220 Phoen. 1606
 θρασύνεσθαι EL 1240
 θρασύς EL 1236
 θρηνεῖν Troad. 1129
 θρήνος Ai. 940 Or. 1694 Andr. 32

ἴδιος argAg. OT. 1023 Ai. 340
 342 371 791 EL 126 679
 ἰδίωμα Ai. 829 ξ 123
 ἰσόρροπος OT. 523
 ἰστορία OT. 33 EL 32 539

καινοτομεῖν Ai. 815
 καιρός Ai. 485 792 813 1816 Andr.
 229 362
 κακοήθης EL 62 Or. 356 411
 καλός OT. 118 637 OC. 28 Ai. 23
 27 469 719 784 792 1024
 1037 1182 EL 1062 Hip. 433
 argPhoen. 446 751 1357 Med.
 57 argAndr. argEqu. Ω 304
 καταγέλαστος Ai. 829
 καταστρέφειν argAlc.

καταστροφή argOr. argAlo.
 κατασκοφαντείν Andr. 733
 κείσθαι argProm. argEum. argAnt.
 argPhil. argOr. argPhoen.
 argMed. argAlo. argAndr.
 argBacch.
 κεφάλαιον argProm. argAg. argOT.
 [argPhil.] El. 558 Hip. 514
 [argPhoen.]
 κηδεμονικός OT. 287 Ai. 134
 κηδεμών OT. 312
 κινείν Ai. 1169 El. 86 766 Phoen.
 1606
 κνητικός OT. 141 261 El. 86
 κομματικώς Eum. 144
 κομψός Troad. 1129
 κυνικός Ai. 334
 κομικός [Ant. 328] argOr. Or. 1691
 argAlo.
 κωμωδεύν Ai. 76
 κωμωδία Ai. 1126 El. 62 Or. 1691
 argAlo. Andr. 82
 λέλεκται (δεδίδακται?) argAnt.
 λεπτολογία Hip. 215
 λεπτομερής Hip. 215 219
 λύνει (cf. διαλύειν) Ai. 462 1123
 Hip. 710 δ 796
 μαστροπικός Ai. 520
 μάταιος Troad. 408
 μεγαλοφροσύνη Ai. 360
 μεγαλόφρων Ai. 818
 μεγαλοφρούα Prom. 177
 μεγαλοφρούως Prom. 88
 μελοποιία Ai. 693
 μέλος OC. 668 Ai. 1193
 μέμφεσθαι argMed. Andr. 329 362
 μέρος argAg. argPhoen.
 μεσολαβείν Prom. 472
 μετακείσθαι Ai. 815
 μετακινείσθαι Ai. 813
 μετασκευάζειν Choeph. 899 Phoen.
 98
 μέτρος Ai. 80 H 351
 μηάνειν OC. 220
 μηχανή Prom. 128 B 73 155 156
 μηχανήμα Eum. 64
 μμείσθαι Hip. 362 433 672 Phoen.
 171 Med 57
 μίμησις Phoen. 507
 μιμητικόν τὸ Pers. 369 Phoen.
 1225 Alc. 162
 μονωδία El. 86
 μυθοποιία argProm. argEum.

argAnt. argPhil. argOr. arg-
 Phoen. argMed. argAlo. arg-
 Bacch.

νεαροποιεύν Prom. 631
 νεωτερικός Eum. 47
 νεώτερος Or. 257
 νικᾶν argSept. argPers.
 οἰκίος Eum. 490 Ai. 82 719 1123
 1418 El. 1058 1240 1406 Troad.
 99 Hip. [172] 362 Med. 922
 A 678 T 291
 οἰκιότης Ant. 47
 οἰκονομείν OT. 18 Phil. 1 El. 312
 Phoen. 1710 γ 296
 οἰκονομία OC. 28 296 551 887
 argAnt. Ai. 342 El. 1098 Σ 311
 δ 69
 οἰκονομικός Eum. 47 El. 818
 Hip. 521 569 659 710 803 η 11
 οἰκτιζεσθαι Phoen. 1019
 οἰκτος argAg. OT. 9 Ai. 1182
 Hip. 672 Phoen. 1606 Γ 306
 E 550
 οἰκτρός Ai. 849 Troad. 1129
 ὀλοφουρίς El. 86
 ὀμηρικός Sept. 877 Ai. 1284
 Phoen. 88 171 Andr. 1077
 ὀρχησις Ai. 693 701
 ὄχλος El. 1251
 ὄψις Eum. 64 Ai. 308 346 815
 El. 1404 Hec. 484 argPhoen.
 παιδικός OT. 84 OC. 845 1899
 1725
 πάθος Eum. 144 Ai. 57 66 421
 646 684 924 940 1123 1289
 1409 El. 135 757 766 846 975
 1098 1137 1404 Troad. 86 1129
 Hip. 862 569 656 Hec. 78 Or.
 1691 Phoen. 1291 Andr. 1077
 A 1 A 177 E 550 T 300
 παιδεύειν Ai. 1091
 παιδεύμα Ai. 118
 παιδεύσις Eum. 95
 παιδευτικός Eum. 95 OT. 314
 946 Ai. 118 X 379
 παλαιός (sc. παιπτός) Ai. 815
 El. 1
 παλμβολός Hip. 433
 παράδοξος OT. 1023
 παραινέσθαι cf. ἀντιτέσθαι
 παραιεύν Troad. 1129
 παραινέσθαι Ai. 82 El. 1236

παραμυθεύσθαι Ant. 955 Ai. 368
παραμυθία Ai. 261 368 428 641
 940 El. 849 γ 113
παραπληρωματικός argPhoen.
παρατηρεῖν Ant. 155 Ai. 766 El.
 1 539 1019 1384
παρεῖναι OT. 9 El. 1384
παρέσδος Ai. 66
παρενοχλεῖν Ai. 57
περιστάται Pers. 296 argAi. Ai. 646
πάροδος El. 1098 Or. 356
παροξεντικός Ant. 202 El. 1344
 A 332
παρορσία Ai. 82 485 Hec. 342
παρορσιάζεσθαι Ai. 134 368 385
 Phoen. 202
παρορσιαστικός OT. 447
πένθος El. 86
περιέχειν argRhes. Andr. 32
περιπαθής OT. 249 OC. 960 Ant.
 82 Ai. 312 346 494 565 570
 596 633 791 809 849 864 1266
 1415 El. 95 207 269 312 451
 757 846 Hip. 566 Or. 241 arg-
 Phoen. III A 169
περιπέταια B 156 K 272 φ 34 δ 69
περισσός El. 1483
περίφοβος El. 975
πιθανός OT. 8 144 287 680 939
 1287 OC. 960 1399 1593 Ant.
 100 150 Ai. 44 57 62 66 134
 141 179 201 328 572 654 657
 719 744 756 1402 El. 22 526
 628 660 1171 Hip. 337 514
 Phoen. 1357 A 809 Σ 311 γ 113
πλαγιάζειν OT. 137 1183
πλαγώς Phil. 339 589
πλεονάζειν OT. 261 Phoen. 1692
πλήν εκεί argPers. argAnt. [arg-
 Phoen.]
πλήν ὅσον Phoen. 88
πόημα Ant. 75 El. 539
ποιητικός OC. 457 712
ποικίλλειν Ai. 719 Σ 809 856 φ
 34 δια... El. 828
πολυπρόσωπον argPhoen. III
πράγμα (cf. *ὑπόθεσις*) Prom. 631
 OT. 447 argAnt. Ant. 155 Ai.
 41 306 El. 445 1404 Troad. 36
 [Phoen. 1692]
πραγματεύεσθαι El. 445
πρέπον τὸ OT. 447 Ai. 1418 K 382
πρεσβυτικός Ant. 681
προεπίστασθαι Ai. 41 62
προδερματεύειν M 174

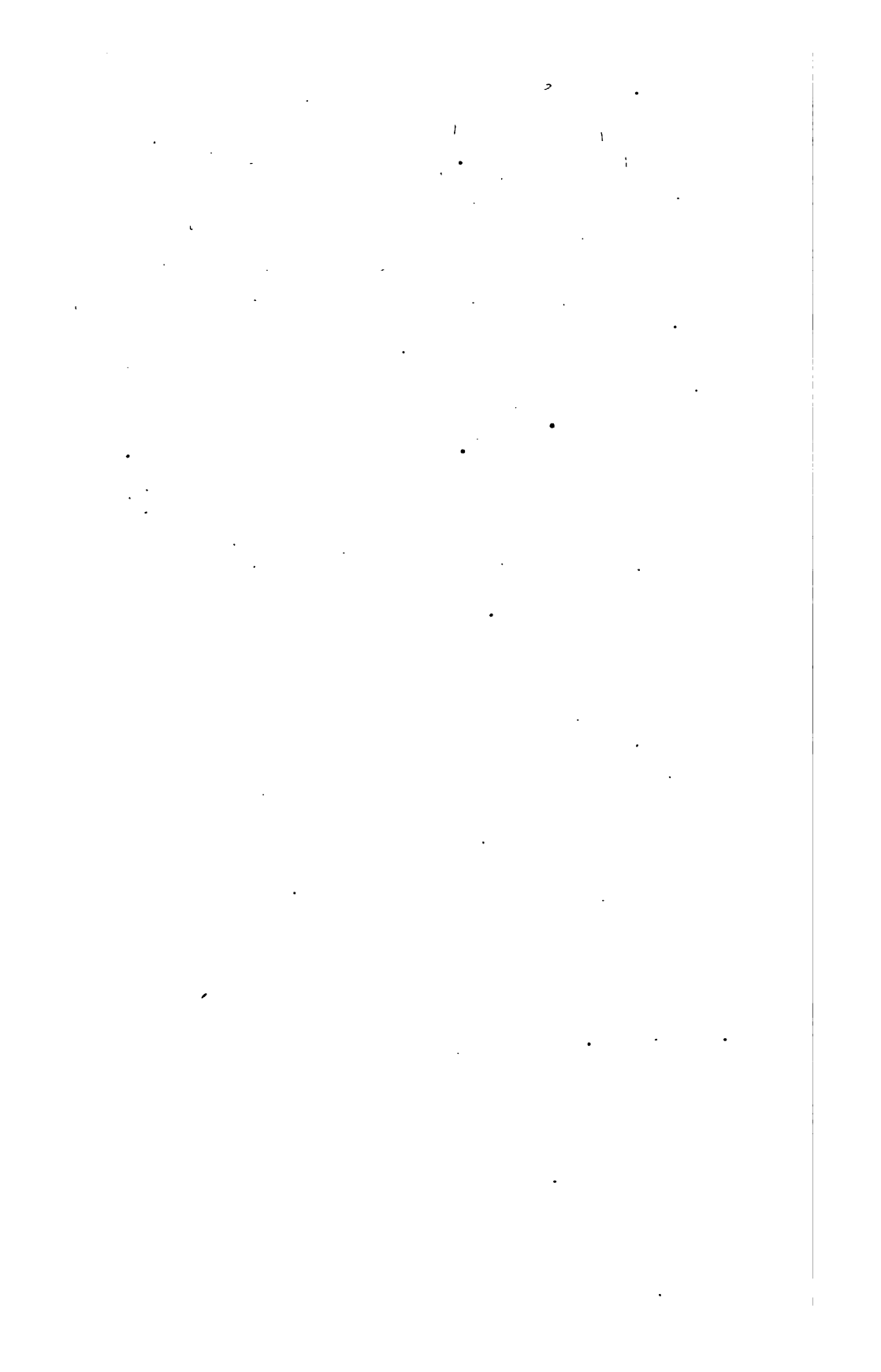
προκείμενον τὸ Ai. 1205
προκόπτειν Ai. 91 201 257 El. 632
προλογεῖν argPers. argAg. OT. 9
 argOC. argAnt. argAi. Phil. 1
 [argEl.] argRhes. argOr. arg-
 Phoen. argMed. argAic. arg-
 Andr.
πρόλογος Ai. 301 argRhes. arg-
 Andr.
προνοητικός OT. 1
πρόσδος Ai. 784
προοικονομεῖν El. 1384 B 272 γ 279
προοικονομικός El. 448
προοίμιον (cf. *πρόλογος*) OT. 14
 Ai. 1 argOr. III A 1
προσεκτικός Ai. 326 A 1 I 103
 M 330
προσέχειν Ai. 326 El. 22
προσεχής A 1
προσκεῖσθαι El. 1171
προσκορής Ai. 50 784
προσκραυστικός El. 62
προσοχή Ai. 6 387 El. 3
πρόσωπον Prom. 88 436 OT. 447
 523 OC. 1181 Ant. 155 Ai. 44
 201 334 354 784 1169 El. 1
 86 384 526 871 Troad. 630
 Hec. 953 Or. 414 Phoen. 93
 446 909 1764 Med. 823 922
 Andr. 32 229 329 362 A 332
 K 382 T 282
προσωποποιία Ai. 719
πρόφρασις Ant. 100 El. 1098
πρωταγωνιστής Phoen. 93
πρώτος argHip.
πτύλω OC. 1547
πτωχοποιός Phoen. 1539
ρήσις El. 258
ρητέον Ai. 734 829 1184 Phoen. 507
ρητορεία OC. 939 1254
ρητορικός Sept. 424 Eum. 586
 El. 526
ρήτωρ Prom. 307 El. 558
σατυρικός argAic.
σαφώς argAndr.
σιωπῶν argAg. Hec. 484
σκευάζειν Ai. 134
σκηνή argProm. argSept. argPers.
 argAg. Choeph. 973 Eum. 33
 47 argOC. argAnt. argPhil. Ai.
 1 330 719 813 815 [argEl.]
 argRhes. Troad. 1129 argHip.
 Hip. 172 514 569 672 argHec.

argOr. argMed. argAlc. arg-
Andr. argSup. argIT. arglon.
argEEL. Z 58 Σ 477
εκηρικός argPhoen.
σκληρός Ai. 79 286 El. 1117
σοφίεσθαι Ai. 792
στοχάζεσθαι OT. 447 Ai. 354
Troad. 630
σμπάθεια Hip. 672
σμπασθῆν [argHec.] argAlc.
σμπασθῆς Ai. 134
σμπέρρον τὸ OT. 447
σμπφανεῖν El. 445 539
σμπφανως argOr. IV Phoen. 1692
σμπφής Prom. 561
σμπεκτικός Prom. 88 Ai. 1 El. 1
1174
σμπέχειν Ai. 28
σμπεχῶς Ai. 784
σμπήθης El. 86 Hip. 178
σμπετλιαστικός Hip. 362
σμπῆμα Ai. 784 Hip. 199 215
σμπηματίζειν Hip. 208
σμπίεσθαι argPhoen. arg. Med.
ταμπείν Eum. 47 OT. 8 Ai. 57
Y 443 Ω 804
ταμπεινός Hec. 342 Acharn. 412
τέχνη OC. 1254
τεχνικός Prom. 88 Ant. 164
τραμπικός Prom. 307 Eum. 64 108
OC. 457 Ai. 1123 1409 El. 86
Troad. 1129 Hip. 566 672 Hec.
484 argOr. III IV Or. 1691
argAlc. Andr. 32 B 73 156
τραμπιδεῖν argPers. προ Hip.
569 656
τραμπωδία OT. 34 98 Ai. 66 76 1123
1126 El. 62 Troad. 36 argOr.
IV Or. 1691 argPhoen. III Andr.
32 A 1 332 Γ 306 Z 58 468
ζ 499
τραμπός OT. 328
τραμπούν (cf. δηλοῦν) Ai. 34
ὑβριστικός Ai. 1047
[ὑπερ]εμπρεπῶς Ant. 696
ὑπερκοπτικός Ai. 112
ὑπερφῶς El. 1126
ὑπεσταλμένος Ai. 82
ὑποθεραπεῖν Troad. 209
ὑπόθεσις Prom. 193 argSept. arg-
Pers. Ant. 111 Ai. 1 28 34 38 41
91 201 257 462 Phil. 812 El. 1
82 94 312 445 632 818 1174

argRhes. Troad. Y 1129 Hip.
172 710 Alc. 234 vita Eur. I
Acharn. 443 A 1 A 1 H 104
262 I 328 II 114 Ω 804 γ 108
δ 796 ε 899
ὑποκείμενον τὸ Prom. 561 Troad.
99 630
ὑποκείσθαι argProm. argSept. arg-
Eum. argOC. argAnt. [argEEL.]
argHip. argHec. argOr. argMed.
argAlc. argIT. arglon. argEEL.
ὑποκρινόμενος Ai. 334 Hip. 215
ὑποκριτής Prom. 472 OT. 41 147
OC. 1547 Ai. 1 864 El. 829
ὑπουλος Or. 371.
ὑπόψυχρος cf. ψυχρός
φανερός Hip. 514
φαντασία Eum. 64 Ai. 864
φαῦλος argOr. Andr. 32
φιλόδημος OT. 1
φιλόδοξος Phoen. 909
φιλόκοινος OT. 669
φιλοπραγμῶνως Or. 437
φιλοσοφείν Troad. 630
φιλοστοργία Ai. 485 1184
φιλόστοργος argOC. Ant. 82 428
Phoen. 1083
φιλοτέχνως Eum. 47 Ai. 1221 El. 1
φιλοφρονούμενος OT. 85
φορτικός OT. 312 El. 1062 1404
Hip. 656
φρόνημος Ai. 82
φυλάττειν El. 62 1346 Hip. 199
566 Hec. 342 Phoen. 751 arg-
Med. H 262
φυσικός Ai. 572
χαριέντως Ant. 733
χαρλίεσθαι Eum. 11 argOC. bis
OC. 92 457 argSup. προσ . . .
El. 707 K 274
χάρις OC. 1593 Troad. 81
χειραγωγείν vita Eur. I
χειριστος argOr.
χορηγεῖν argAg. argAlc.
χορικόν τὸ Ai. 596 693
χορός argProm. Prom. 472 arg-
Sept. argPers. argAg. Eum. 53
OT. 112 144 151 463 1297
argOC. OC. 111 argAnt. Ant.
100 155 Trach. 497 Ai. 134 158
172 201 233 245 330 354 371
401 485 596 693 719 734 813
866 argPhil. [argEEL.] El. 126

199 1058 1062 argRhes. argHec.	<i>ψεύδασθαι</i> Andr. 1241 Pind. Ol.
argOr. argPhoen. Phoen. 202	VI 55 VII 146
1019 1764 argMed. Med. 828	<i>ψευδής</i> Andr. 885
argAlc. Alc. 897 argAndr. arg-	<i>ψυχαγωγείν</i> Ai. 864 Or. 241 Γ 306
Sup. argIT. argEEI. Acharn.	<i>ψυχρεύειν</i> Ai. 1123
484 T 282	<i>ψυχρός</i> El. 831 Troad. 14 36 Vesp.
<i>χρήσιμος</i> OT. 9 Ai. 842 401 El.	722 ὑπό... OT. 280
812 589 1368	
<i>χρηστός</i> OC. 551	<i>ψιδικός</i> OC. 668

3 2044 072 023 096

The borrower must return this item on or before the last date stamped below. If another user places a recall for this item, the borrower will be notified of the need for an earlier return.

Non-receipt of overdue notices does not exempt the borrower from overdue fines.

Harvard College Widener Library
Cambridge, MA 02138 617-495-2413

WIDENER
WIDENER
JUN 16 2004
SEP 10 2004
CANCELLED
BOOK DUE

Please handle with care.
Thank you for helping to preserve
library collections at Harvard.

SEP 10 2004

